

פריטים נדירים ומיוחדים
Rare and Important Judaica

35

קדם Kedem
בית מכירות פומביות בע"מ

מכירה **35** Auction
פריטים נדירים ומיוחדים
Rare and Important Judaica

כתיבה ועריכה

שי מנדלוביץ'

מרים קורנפלד

אלי שטרן

צילום

רן ארדה

עיצוב

ליאור כהן

לוחות והדפסה

מפעלי דפוס כתר, ירושלים

ינואר 2014

Writing and Editing

Shay Mendelovich

Miriam Kornfeld

Eli Stern

Photography

Ran Erde

Design

Lior Cohen

Prepress and Print

Keterpress Enterprises, Jerusalem

January 2014

כריכה קדמית: פריט 8 ▪ כריכה אחורית: פריט 47

Front cover: item 8 ▪ Back cover: item 47

פריטים נדירים ומיוחדים
Rare and Important Judaica

Wednesday, January 29th, 2014, 19:00

יום רביעי, כ"ח שבט תשע"ד, 29 בינואר 2014, 19:00

The auction and the preview will be held
at our offices: Hechal Shlomo building,
58 King George st. Jerusalem

התצוגה והמכירה תתקיימנה במשרדנו, בניין "היכל שלמה"
רחוב המלך ג'ורג' 58, ירושלים

Viewing Beforehand on

ימי תצוגה

Sunday	26.01.14	11:00-20:00	11:00-20:00	26.01.14	כ"ה שבט	יום ראשון
Monday	27.01.14	11:00-22:00	11:00-22:00	27.01.14	כ"ו שבט	יום שני
Tuesday	28.01.14	11:00-20:00	11:00-20:00	28.01.14	כ"ז שבט	יום שלישי
Wednesday	29.01.14	11:00-14:00	11:00-14:00	29.01.14	כ"ח שבט	יום רביעי

Phones during viewing

972-77-5140223

972-54-2865654

טלפונים בזמן התצוגה

077-5140223

054-2865654

Phone during auction

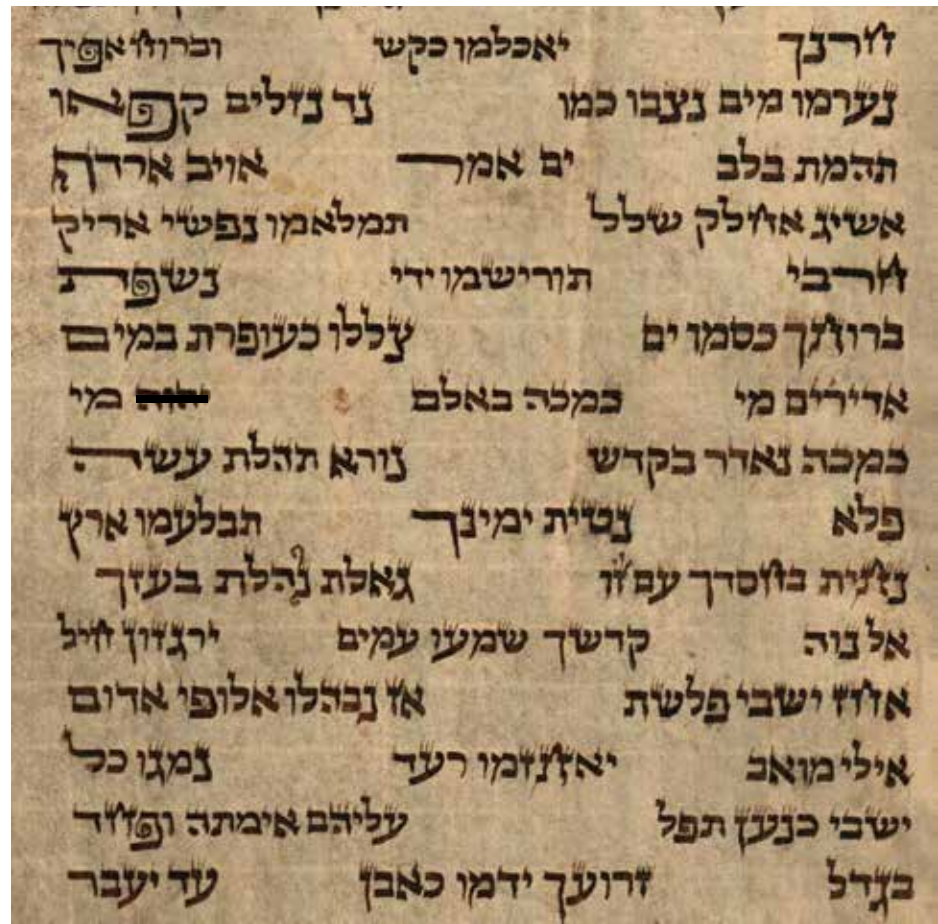
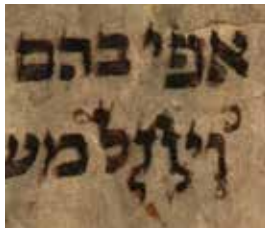
972-54-2865654

טלפון בזמן המכירה

054-2865654

ניתן להשתתף במכירה בזמן-אמת באמצעות האינטרנט (בהרשמה מראש), באתרים < www.artfact.com
< for online bidding (pre-registration is required) www.liveauctioneers.com

קדם Kedem
בית מכירות פומביות בע"מ

1. ספר תורה בכתיבה אשכנזית ישנה, כתוב עפ"י מסורה אשכנזית קדומה ובתיג נדיר של אותיות משונות ולפופות, המאה ה-16/17-

שבעה...". צורת כתיבה זו נעלמה בהדרגה במהלך הדורות, עקב אי האחידות שבגרסאות השונות למסורה זאת ובהסתמך על תשובת הרמב"ם לפיה ספר תורה איננו נפסל בהעדר התיג המרובה והאותיות המשונות. מסורת התיג המרובה והאותיות המשונות עדיין נשמרה בחלק מספרי התורה האשכנזיים גם בתקופה מאוחרת יותר. בדורות האחרונים לא נכתבים ספרי התורה עם תיג מרובה ואותיות משונות. כל הנכתב הוא על פי מאמר חוות-דעת מפורט (19 דף) מאת חוקר העוסק בתחום התיג המרובה והאותיות המשונות, עם פירוט השינויים הרבים. על פי ממצאי המחקר והבדיקה - חלק ממופעי התיג המרובה והאותיות המשונות בלתי ידועים כלל ממקורות אחרים. יש משערים כי הספר נכתב בפולין, אך הדבר אינו ברור. היריעות להשלמה נכתבו בתקופות שונות (רובן נכתבו במיוחד להשלמת ספר זה).

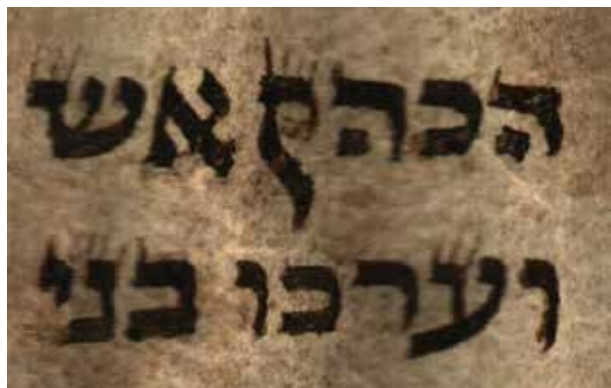
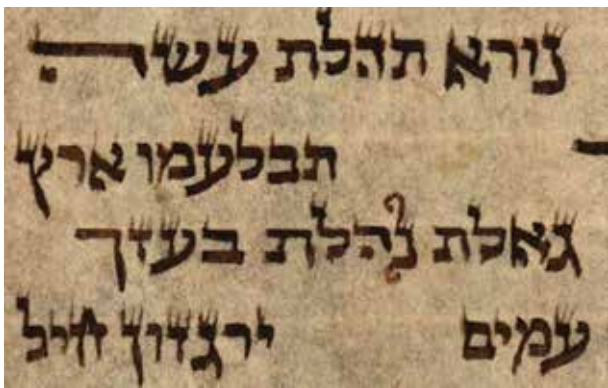
גובה הקלף כ-65 ס"מ. גודל מירבי כולל עצי החיים כ-100 ס"מ. 72 יריעות, 215 עמודים. מתוכן 53 יריעות בכתיבה המקורית, ו-19 יריעות שנכתבו להשלמה והוחלפו בתקופות שונות. גם ביריעות המקוריות דהה הדיו ושוחזר בהגהת חיזוק מוקדמת ועפ"י הכתיבה הראשונית.

פתיחה: \$10,000
הערכה: \$20,000-30,000

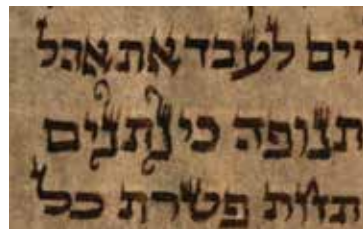
ספר תורה עתיק, בכתיבה אשכנזית קדומה, עם תיג מרובה ואותיות משונות ולפופות, כולל מופעים נדירים של אותיות אלו. [שנות הש', המאה ה-16/17]. עם השלמת יריעות מתקופות מאוחרות יותר [המאה ה-17/18 בערך].

בספר זה אותיות בתיג מרובה ואותיות משונות לפי מנהג סופרים קדמונים - לרבות תיגים נדירים, אותיות הפוכות, אותיות פ"א לפופות (לפוף פנימי של העוקץ שבאמצע האות), אותיות ח"ת דפתיות (פשוט רגלי הח"ת ולפי מסורת אשכנז גם עיטורים בשתי קצות הרגלים), עיטורים מיוחדים לאותיות למ"ד, נו"ן, ובעוד אותיות. כתיבת הספר הינה לפי מסורת אשכנז הקדומה לרבות בנושאי אותיות חסרות ויתרות, פרשיות פתוחות וסתומות, אותיות גדולות וקטנות, אותיות נקודות (ניקוד מיוחד מעל רשימת אותיות נבחרת) ואופן כתיבת השורות האחרונות של "שירת הים" שבפרשת בשלח. ב"שירת הים" שינויים יחידאיים לספר זה באופן החלוקה של המלים בין שלושת טורי מבנה השירה.

ספר זה נכתב לפי מסורה ומנהג הסופרים הקדמונים וכמפורט בספר קדמון המכונה "ספר תאגין", מסורת זו מביא הרמב"ם בהלכות ספר תורה פרק ז', הלכה ח' הכותב: "... ויזהר באותיות הגדולות ובאותיות הקטנות ובאותיות הנקודות ואותיות המשונות, כגון הפא"ן הלפופות והאותיות העקומות, כמו שהעתיקו הסופרים איש מפי איש. ויזהר בתגין ובמניינן יש אות שיש עליה תג אחד ויש אות שיש עליה

1

1. TORAH SCROLL IN ANCIENT ASHKENAZI WRITING, WRITTEN ACCORDING TO EARLY ASHKENAZI TRADITION AND WITH RARE CROWNLETS OF UNUSUAL AND ODD LETTERS, 16TH/17TH CENTURY

Ancient Torah scroll, early Ashkenazi writing, with many crownlet adornments and unusual odd letters, including rare appearances of these letters. [16/17 century]. With replaced sheets from later times [c. 17/18 century].

This scroll has letters with many crownlets and unusual letters according to the custom of early scribes, including unusual crownlets, upside-down letters, spiral Peh (inner winding of the middle of the letter), odd Chet (the legs of the letter Chet are wide apart and according to Ashkenaz tradition are adorned at the ends of the legs). Special adornments of the letters Lamed, Nun and other letters. This Torah scroll was written according to early Ashkenazi tradition including the tradition regarding chaseirot and yeteirot (with a Vav and Yud or without), open and closed parshiot, large and small letters, dotted letters (special dots above selected list of letters) and the manner in the writing of the last lines of Shirat HaYam in Parshat Beshalach. The Shirat HaYam has unique changes in this scroll in the manner the words are divided among the three columns of the shira (song).

This scroll was written according to the tradition and custom of early scribes as detailed in the early book called Sefer Tagi. This tradition is brought by the Rambam in Hilchot Sefer Torah Chapter 7, Halacha 8. There he writes: "...and he should be careful with large and small letters and with dotted letters and odd letters, such as the spiral Pehs and the crooked letters, in the manner copied from scribe to scribe, and he should be careful with the crownlets and their number, some letters have one crownlet and

others have seven...". This manner of writing has slowly disappeared throughout the generations, due to lack of uniformity in the various versions of this tradition and relying on the Rambam's opinion that a Sefer Torah is not invalid (pasul) without the crownlets and odd lettering. The tradition of crownlets and odd letters is still preserved in some of the Ashkenazi Torah scrolls even from later times. In recent years, Torah scrolls are not written with crownlets and odd letters.

All the above is written according to a detailed opinion (19 leaves) of a researcher of the area of the many crownlets and odd letters, with details of the many differences. According to the finding of the study and the examination, some of the appearances of the many crownlets and odd letters are entirely unknown from other sources.

Some speculate that the scroll was written in Poland, but it is not clear. The replacement sheets were written in different times (most were written especially to restore this scroll).

The height of the parchment is approximately 65 cm. The maximal size including the atzei chaim is 100 cm. 72 sheets, 215 columns. 53 are original and 19 were written as restoration and were changed during various times. The ink of the original sheets has faded and was restored with early reinforcement according to the first writing.

Opening Price: **\$10,000**
Estimate: **\$20,000-30,000**

עם איורים המתארים אפיזודות מסיפור המגילה: משתה אחשוורוש, המלך מושיט לאסתר את שרביטו, המן מרכיב את מרדכי על הסוס, מרדכי ואסתר כותבים אגרות לטובת היהודים. בתחילת המגילה מדליון יחיד עם נוף אירופי של טירה על גבעה ונהר עם סירה. עשרת בני המן נכתבו בתוך הטקסט [באותיות מוגדלות] ולא בעמוד נפרד כנהוג.

גובה הקלף: 22 ס"מ. מצב בינוני. קמטים, טקסט ואיורים דהויים במספר מקומות. כתמים, כתמי דיו. בראש המגילה כתמים כהים על הטקסט והמסגרת. איור ילדותי מאוחר על אחד האיורים. יריעה אחת רופפת.

פתיחה: \$40,000
הערכה: \$50,000-60,000

2. AN ILLUSTRATED ESTHER SCROLL WITH DRAWINGS AND IMPORTANT ADORNMENTS – CENTRAL EUROPE, 18TH CENTURY

A magnificent Esther Scroll (Megillat Esther) illustrated and decorated by an artist. Central Europe [Austria?], Beginning or mid-18th century.

Ink on parchment. High-standard artistic illustrations and decorations. The writing of the scroll was combined with its illustration and decoration. The scroll is written in the style of HaMelech, i.e. each column begins with the word HaMelech, but unlike other scrolls written according to this custom, HaMelech is written in large letters, integrated into the decoration at the top of each column. Throughout the scroll, there are frames adorned with dense vegetation, with various nesting fowl: a peacock, owl, birds and eagles [one illustration is of a double-headed eagle, perhaps an emblem of the country in which the scroll was illustrated]. At the top of every column is a medal with the word HaMelech, flanked by a pair of animals: lions, hares, deer and eagles. Between the columns are varying illustrations of the figure of a king in attire that is typical for those times. Along the bottom part of the scroll are rectangular frames with illustrations portraying episodes of the Megillah story: Ahasuerus' banquet, the king stretching out his scepter to Esther, Haman leading Mordechai on the horse, Mordechai and Esther writing letters to benefit the Jews. At the beginning of the Megillah, is a single medallion with a European landscape of a castle on the top of a hill and a river with a boat. The ten sons of Haman were written inside the text [in enlarged letters] and not in a separate column as usual. Height of parchment: 22 cm. Fair condition. Creases, faded text and illustrations in several places. Stains, ink stains. Dark stains on text and frame at the beginning of the scroll. A later childish illustration on one of the illustrations. One loose sheet.

Opening Price: \$40,000
Estimate: \$50,000-60,000

2

2. מגילת אסתר מאוירת עם ציורים ועיטורים חשובים - מרכז אירופה, המאה ה-18

מגילת אסתר מפוארת, מאוירת ומעוטרת ביד אמן. מרכז אירופה [אוסטריה?], ראשית או אמצע המאה ה-18.

דיו על קלף. איורים ועיטורים ברמה אמנותית גבוהה. כתיבת המגילה הותאמה ונעשתה במשולב עם האיורים והעיטורים. המגילה נכתבה כמגילת "המלך", שבה מתחיל כל עמוד במילה "המלך", אך בשונה מן המגילות הרגילות לפי מנהג זה, נכתבה המילה "המלך" באותיות גדולות, וזאת כחלק מן העיטור שבראש כל עמוד. לאורך המגילה מסגרות מקושטות בצמחים עבותה, שבה מקננים עופות שונים: טווס, ינשוף, ציפורים ונשרים [במקום אחד איור נשר דו-ראשי, אולי כסמל המדינה בה אוירה המגילה]. בראש כל עמוד מדליון שבו נכתבה המילה "המלך", ומשני צידיו זוג חיות: אריות, ארנבות, איילים ונשרים. בין עמוד לעמוד איורים בוואריאציות שונות לדמות "מלך" בלבוש אופייני לרוח התקופה. לאורך חלקה התחתון של המגילה מסגרות מלבניות

2

3. MINIATURE MANUSCRIPT ILLUSTRATED MEGILLAT KOHELET [BOOK OF ECCLESIASTES SCROLL] ON PARCHMENT

- Megillat Kohelet [Book of Ecclesiastes Scroll]. [Europe, early 20th century].

Miniature manuscript scroll on vellum, in a handsome Hebrew scribal hand in tiny lettering. Profusely illustrated throughout with impressive colorful frames, drawings and artistic adornments. Between the text columns appear illustrations of structures with pointed roofs and turrets. Floral decorations top and bottom consisting of leaved branches bearing various types of fruits and flowers. The top margin adorned with images of doves and the bottom with decorative medallions featuring lions passant regardant.

Height of parchment: 6 cm. Height of text: 3.5 cm, in 19 lines. Good condition, few stains, sporadic peeling of color.

Unlike Esther scrolls, on which it is customary to have illustrated decorations (and at times on Song of Songs scrolls), it is rare to find a decorated Kohelet scroll illustrated with adornments and images.

- Megillah case. [Europe? Late 19th or early 20th century?].

Silver case (unmarked), private silversmith work. Secondary use of a grated cylinder with a stylized stamped and pierced decoration of putti, grape vines and wine goblets. Megillat Esther blessings engraved along the top and bottom margins. Handle for winding scroll. Embedded with turquoise gems (on the clasp and top of case). At a later date, the scroll was incorporated into this case, despite the fact that the case was originally intended for use with an Esther scroll.

Height: approximately 12 cm.

Opening Price: **\$2500**

Estimate: **\$4000-5000**

3. מגילת קהלת מיניאטורית מאוירת על קלף

- מגילת קהלת. [אירופה, ראשית המאה ה-20].

מגילת קלף מיניאטורית, כתיבת סת"ם נאה באותיות זעירות. מאוירת לכל אורכה במסגרות צבעוניות מרשימות, ציורים ועיטורים אמנותיים. בין עמודות הטקסט איורי מבנים בעלי גגות מחודדים וצריחי מגדלים. עיטור ענפי עלים, פרחים ופירות שונים. בחלק העליון עיטורי יונים, ובחלק התחתון מדליונים עם אריות.

גובה הקלף: 6 ס"מ. גובה הטקסט: 3.5 ס"מ, ב-19 שורות. מצב טוב, מעט כתמים, קילופי צבע במספר מקומות.

בשונה ממגילת אסתר, שאותה נהגו לעטר ולקשט (ולעתים גם את מגילת שיר השירים), לא מצויות מגילות קהלת בפורמט כזה ובתוספת עיטורים ואיורים.

- נרתיק למגילה. [אירופה? סוף המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20?]. כסף (לא חתום), עבודת צורפות פרטית. שימוש משני בגליל מסורג עם עיטור של תינוקות פוטי (putti), גפנים וגביעי יין. חקוק בחלקו העליון והתחתון בברכות מגילת אסתר: "על מקרא מגילה", "שעשה נסים לאבותינו", "שהחיינו", ו"ברוך מרדכי ארורה זרש...". ידיה לגלילה. שיבוץ אבני טורקיז (בסוגר ובראש הנרתיק).

בשלב מאוחר יותר שולבה המגילה בנרתיק זה, על אף שהנרתיק נעשה במקור למגילת אסתר.

גובה: 12 ס"מ בקירוב.

פתיחה: **\$2500**

הערכה: **\$4000-5000**

3

**4. DECORATED KETUBAH ON PARCHMENT –
MOGADOR (ESSAOUIRA), 1794 – ONE OF THE
EARLIEST MOROCCAN KETUBOT**

A colorful decorated Ketubah on parchment, recording the marriage of the groom Menashe ben Yitzhak ben Moshe "called Amzaleg", with the bride Simcha bat Yosef ben David ben Aharon "called ben Shabbat". Essaouira (Mogador, Morocco), Tuesday, the 12th of Sivan, 1794.

Witnesses' signatures: Moshe ebn Yosef Elmeliach, Yosef ebn Ya'akov Banebashti.

Elaborate Ketubah in good condition. Handsome Western-Sephardic handwriting. Outer frame adorned with leaves and flowers in colored ink. A frame of verses - blessing for the groom and the bride. Inner frame in brown ink decorated with rocailles and flowers.

One of the earliest Ketubot known to originate in Morocco. The first known Ketubah from Morocco written on parchment [only one other Ketubah is known to originate from the city of Mogador; it preceded this one by several years; written on paper, lacking and damaged].

Unlike the usual custom in Morocco, to hold weddings on Wednesdays (according to Chazal regulations, Tractate Ketubot, Chapter 1, Mishnah 1), this Ketubah was written for a wedding held on Tuesday.

33X40 cm. Framed in a 54X45 cm frame. Good condition, stains, folding marks. Several tears to margins.

Opening Price: \$5000

Estimate: \$8000-10,000

**4. כתובה מעוטרת על קלף - מוגאדור, תקנ"ד - מן הכתובות
המוקדמות ממרוקו**

בסימנא טבא ובמזלא יאיא - כתובה צבעונית מעוטרת על קלף, לנישואי החתן מנשה בן יצחק בן משה "המכונה אמזלג", עם הכלה שמחה בת יוסף בן דוד בן אהרן "המכונה בן שבת". אצוירא (מוגאדור, מרוקו), יום שלישי, י"ב סיון תקנ"ד [1794].

חתומים כעדים: "משה נ' יוסף אלמליח", "יוסף נ' יעקב בנבנשתי". כתובה מפוארת במצב טוב. כתיבה ספרדית-מערבית נאה. מסגרת חיצונית מעוטרת בדגמי עלים ופרחים בדיו צבעוני. מסגרת פסוקי ברכה והצלחה לחתן ולכלה ומסגרת פנימית בדיו חומה בעיטורי רוקיות ופרחים.

מן הכתובות המוקדמות ביותר הידועות ממרוקו. הכתובה הראשונה הידועה ממרוקו שנכתבה על קלף [מן העיר מוגאדור ידועה כתובה אחת בלבד שקדמה לה במספר שנים, כתובה על נייר, חסרה ופגומה]. בשונה מהמנהג הרווח במרוקו לערוך נישואין ביום רביעי (כתקנת חז"ל, מסכת כתובות, פרק א, משנה א), כתובה זו נכתבה לנישואין שנערכו ביום שלישי.

33X40 ס"מ. במסגרת 45X54 ס"מ. מצב טוב, כתמים, סימני קיפול. מספר קרעים בשוליים.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$8000-10,000

ויעשה חיל באפרתה וקרא שם כבית לחם ויהי ביתך כבית פרץ אש

[illegible]

ברוך אתה כבאך וברוך אתה כצאתך בסימן טוב והצלחה

5. A LARGE ILLUSTRATED AMULET FOR HOME PROTECTION – ITALY, 19TH CENTURY

A large illustrated amulet, meant to be hung on the wall. [Italy, 19th century].

Brown, red, green and light blue ink on paper. Impressive artistic work. In the center of the leaf, incorporated into an illustration of the Temple Menorah are the verses of the Psalm LaMenatzeach and other verses. Above the Menorah are the inscriptions **Shiviti Hashem LeNegdi** and other Shiviti verses. At the base of the Menorah are two vases from which branches, leaves and flowers are growing, with nesting birds. Surrounding the Menorah is a decorated colorful frame in the shape of a Hamsa. On the background of the leaf, around the Hamsa and inside it, are the words of the amulet with Hashba'ot and Holy Names for protection for those who live in the home where the amulet hangs. The amulet is bordered by three frames decorated with flowers and geometric patterns. At the top of the middle frame is the phrase **"Blessed shall you be when you come in"** and at the bottom: **"blessed shall you be when you go out"**. On the sides of the frame is the Holy Name of 22 letters. At both bottom sides of the Hamsa are illustrations of Temple vessels: the golden altar, the table, Lechem HaPanim, Menorah vessels, and two illustrations of the steps leading to the Menorah. At the edges of the Hamsa is the signature of the artist: **"Made by Michael Alon"**.

Michael Alon, a scribe born in Morocco. Alon lived in Italy. In 1828 he was appointed by the Jerusalem emissary Rabbi Yosef Yisrael HaLevi as an emissary on his behalf to the small Italian communities. Later this caused a dispute between them. [See enclosed material].

Leaf, 39 cm. glued on heavy paper and framed. Overall good condition. Holes from ink burn and several [restored] tears to margins.

Opening Price: **\$1000**

Estimate: **\$3000-4000**

5. קמיע גדול מאויר, לשמירה על בית - איטליה, המאה ה-19

קמיע גדול מאויר, לתליה על קיר הבית. [איטליה, המאה ה-19].
דיו על נייר, בצבעי חום, אדום, ירוק ותכלת. עבודה אמנותית מרשימה. במרכז הלוח איור מנורת המקדש, בתוכה משולבים פסוקי מזמור "למנצח בנגינות" ופסוקים נוספים. מעל המנורה כתובת: "שויתי ה' לנגדי" ופסוקי "שויתי" נוספים. לרגלי המנורה שני אגרטלים, מהם צומחים ענפי עלים ופרחים, ובהם מקננים ציפורים. סביב המנורה מסגרת צבעונית מעוטרת בצורת "חמסה". ברקע הדף, סביב ה"חמסה" ובתוכה, נוסח קמיע, עם השבעות ושמות קדושים לשמירה על יושבי הבית שבו נתלה הקמיע. הקמיע תחום בשלוש מסגרות מעוטרות בפרחים ודגמים גיאומטריים. בראש המסגרת האמצעית: "ברוך אתה בבואך" ובחלקה התחתון: "ברוך אתה בצאתך". בצדי המסגרת נכתב שם הקודש בן כ"ב אותיות: "אנקתם פסתם...". בשני צדי ה"חמסה" התחתונים איורי כלי המקדש: מזבח הזהב, שולחן הטהור, לחם הפנים, כלי המנורה, ושני איורי "מדרגות" למנורה. בשולי ה"חמסה" חתימת שם האמן: "מעשה ידי א"י מיכאל עלון ס"ט".

מיכאל עלון, סופר סת"ם ממרוקו שחי באיטליה. מונה בשנות תקפ"ח (1828) ע"י שליח ירושלים רבי יוסף ישראל הלוי, כשליח מטעמו לקהילות הקטנות באיטליה, והדבר הביא לידי סכסוך ביניהם. [ראה על כך חומר מצורף].

דף 39 ס"מ, מודבק על נייר עבה ונתון במסגרת. מצב כללי טוב. נקבים מחריכת הדיו ומספר קרעים [משוקמים] בשוליים.

פתיחה: **\$1000**

הערכה: **\$3000-4000**

6. LARGE "MIZRAH" – KOL KOREH FOR HACHNASAT KALLAH – JERUSALEM

"Remember G-d from afar and Jerusalem shall rise in your hearts" – Mizrah – "From this side is the spirit of life". Jerusalem, [187-].

Large "Mizrach". On the top appears an illustration of the Temple Mount and holy sites of Jerusalem and its surroundings, with complementary explanations.

Printed on the bottom is a long Yiddish letter by Rabbi Shimon Deutsch, head of Kollel Shomrei HaChomot in Jerusalem and disciple of the Chatam Sofer (died in 1878), calling for contributions for the marriage of a young Torah scholar with a needy bride and he promises to pray for all donors at the Western Wall.

At the bottom of the letter are illustrations of the grave of Zecharya the Prophet, Cave of Machpelah and Rachel's Tomb. Impressive copy of a stamp [of Rabbi Shimon Deutsch?] with the illustration of a tree and a ladder standing on the ground with its top in the Heavens, with verses hinting to the city of Jerusalem and with the initials of the name Shimon.

[1] leaf. 52X37.5 cm, framed: 62X49 cm. Fair-good condition. Creases, tears (some glued), missing pieces at the margins. Stains. Glue stains at the margins.

Rare. Not found in the JNUL. Not listed in the book Sifrei Yerushalayim HaRishonim by Shoshana Ha-Levi.

Opening Price: \$2000

Estimate: \$3000-4000

6. דף "מזרח" גדול עם 'קול קורא' להכנסת כלה - ירושלים

"זכרו מרחוק את ה' וירושלם תעלה לבבכם" - "מזרח - מצד זה רוח חיים". ירושלים, [תרל"ז - 187].

דף "מזרח" גדול. בחלקו העליון איור הר הבית והמקומות הקדושים בירושלים וסביבותיה, עם ביאורים.

בחלקו התחתון נדפסה אגרת ארוכה בידיש מאת רבי שמעון דייטש, ראש "כולל שומרי החומות" ומתלמידי החתם סופר בירושלים (נפטר תרל"ח), הקורא להרים תרומה לנישואי "בחור תלמיד חכם" עם "כלה עניה" ומבטיח להתפלל על התורמים בכותל המערבי.

בתחתית האגרת איורי קבר הנביא זכריה, מערת המכפלה וקבר רחל. העתקת חותמת מרשימה [של רבי שמעון דייטש?] עם איור אילן וסולם המוצב ארצה וראשו בשמים, בתוספת פסוקים הרומזים לעיר ירושלים ועם ראשי תיבות השם "שמעון".

[1] דף. 37.5X52 ס"מ, במסגרת 49X62 ס"מ. מצב בינוני-טוב. קמטים, קרעים (חלקם מודבקים), פיסות חסרות בשוליים. כתמים. כתמי דבק בשוליים.

נדיר. אינו בספריה הלאומית ולא מופיע ב"ספרי ירושלים הראשונים" מאת שושנה הלוי.

פתיחה: \$2000

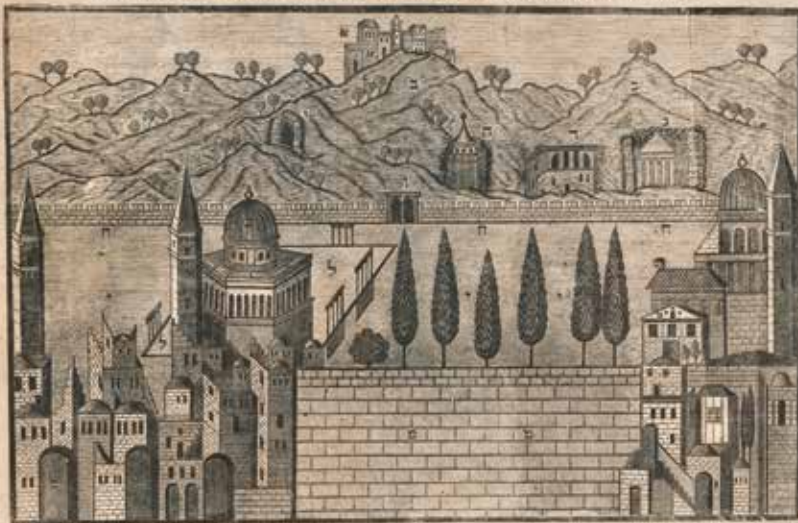
הערכה: \$3000-4000

היה קרית פוענח תמנח תצחם נח עשה אף כה מלך כה עתה ויהי

מזרח

בית קדשנו והפארתנו אשר הוליד בו אבותינו היה לשופת אש וכל כהמדתו היה חרפה.

ברוני
קודש[illegible][illegible]

בְּרִיכָה ה' הַטָּעַר בִּלְהִיטָה, וְיָקֵם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַמְּשֻׁלָּח,
וְיִשְׁמְרֶהָ הַמֶּלֶךְ הַמְּשֻׁלָּח, וְיִשְׁמְרֶהָ הַמֶּלֶךְ הַמְּשֻׁלָּח,
וְיִשְׁמְרֶהָ הַמֶּלֶךְ הַמְּשֻׁלָּח, וְיִשְׁמְרֶהָ הַמֶּלֶךְ הַמְּשֻׁלָּח.

[illegible]

אלימלך מן המלכים המצוינים הוא המלך של שנים הרבות לפני חורבן בית ראשון. הוא מלך יהודה, וזוהי הסיבה שיש לו חשיבות רבה. הוא מלך יהודה, וזוהי הסיבה שיש לו חשיבות רבה. הוא מלך יהודה, וזוהי הסיבה שיש לו חשיבות רבה.

[illegible][illegible][illegible]

אתה תקום תידים ציון כאשר אמרת * תמך נאולה ותדיש ושיעך כאשר דברת * ותשוב ליהושעם ברחמיך ביום ציון הרחמים *

7. "SEVERE BAN" APPROVED BY THE VILNA GAON – A PRINTED PROCLAMATION AGAINST CHASSIDIM – ONLY KNOWN COPY

"Cherem Chamur (Severe ban) – organized by Jewish leaders in the city of Vilna at the time and with the approval of the Vilna Gaon". Printed proclamation with the wording of the famous ban against Chassidism from Rosh Chodesh Iyar 1772, by rabbis and dayanim of Vilna headed by the Vilna Gaon and Rabbi Shmuel, Av Beit Din of Vilna. [Lacking place and name of printer, 19th century?].

"Our brothers, the House of Israel... new arrivals have come... suspicious cult of Chassidim... form groups among themselves... therefore the leaders must don the cloak of zealotry... to destroy and annihilate and raise our cries of bans and curses... and as we have uprooted them from this place so they shall be uprooted from all place and not leave any memory forever..."

In 1772, the first ban against the Chassidic movement was announced by the rabbis of Vilna. It was printed that year in the book *Z'mir Aritzim V'Charvot Tzurim* (Oleksinets, 1772), signed by the Vilna Gaon and two Batei Din in Vilna (altogether 18 signatures). The text in this proclamation has been printed in an abridged form, with an interesting change in the order of the signatures: in the book *Z'mir Aritzim*, the Vilna Gaon's signature appears in the first line next to the signature of Av Beit Din of Vilna. Here it appears only in the fifth line in the right column. See Vinograd, *Otzar Sifrei HaGra*, page 219. Vinograd listed this proclamation according to the catalog of the exhibition "Aderet Eliyahu, The Gaon of Vilna: The Man and his Legacy", published by Beit HaTfutsot (Tel Aviv, 1998). This copy is the same copy that appeared in that exhibition.

Printed sheet, 40 cm. Good condition, few stains, file holes.

This proclamation does not appear in the JNUL collection and in the large libraries in the US and Europe and is not known to exist in any private library. To the best of our knowledge, it is the only copy in the world.

Opening Price: \$2000

Estimate: \$4000-5000

7. "חרם חמור" בהסכמת הגאון מווילנא - כרוז מודפס נגד החסידים - עותק יחיד ידוע

"חרם חמור - הנעשה מגדולי ישראל בעיר ווילנא בזמן ובהסכמת מרן הגאון החסיד רשכבה"ג הגר"א מווילנא זצוק"ל". כרוז מודפס עם נוסח החרם המפורסם נגד החסידות מיום א' ר"ח אייר תקל"ב, מאת רבני ודייני וילנא ובראשם הגר"א ורבי שמואל אב"ד וילנא. [חסר מקום ושם מדפיס, המאה ה-19?].

"אחינו בית ישראל... חדשים מקרוב באו... כת חשודים חסידים... עושים אגודות לעצמם... ע"כ ראשי עם יעטו כמעיל קנאה... להשמיד לבער ולהשמיע עליהם קול חרמות ושמתות חרופין וגדופין... וכשם שעקרנו מן המקום הזה כן יעקרו מכל המקומות שלא יזכר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם..."

בשנת תקל"ב הוכרז החרם הראשון נגד תנועת החסידות על ידי רבני ווילנא. הוא נדפס באותה שנה בספר 'זמיר עריצים וחרבות צורים' (אלעקסניץ תקל"ב), כשעליו חתומים מלבד הגר"א שני בתי הדין בווילנא (בסה"כ 18 חתומים). הנוסח שלפנינו נדפס בצורה מקוצרת יותר, ובשינוי מעניין של סדר החתימות: בעוד שבספר 'זמיר עריצים' מופיעה חתימת הגר"א בשורה הראשונה לצד חתימת רבה של ווילנא, כאן היא מופיעה רק בשורה החמישית בטור הימני. ראה על כך וינוגרד, אוצר ספרי הגר"א, עמ' 219. וינוגרד רשם כרוז זה על פי קטלוג התערוכה 'אדרת אליהו, הגאון מווילנא - דמותו והשפעתו', בהוצאת בית התפוצות (תל אביב תשנ"ח). הטופס שלפנינו הוא הטופס שהופיע בתערוכה זו.

גליון מודפס, 40 ס"מ. מצב טוב, כתמים בודדים, נקבי תיוק.

כרוז זה אינו נמצא בספרייה הלאומית ובספריות הגדולות בארה"ב ובאירופה ואף לא ידוע מספריות פרטיות ולמיטב ידיעתנו הנו ככל הנראה העותק היחיד בעולם.

פתיחה: \$2000

הערכה: \$4000-5000

חרם חמור

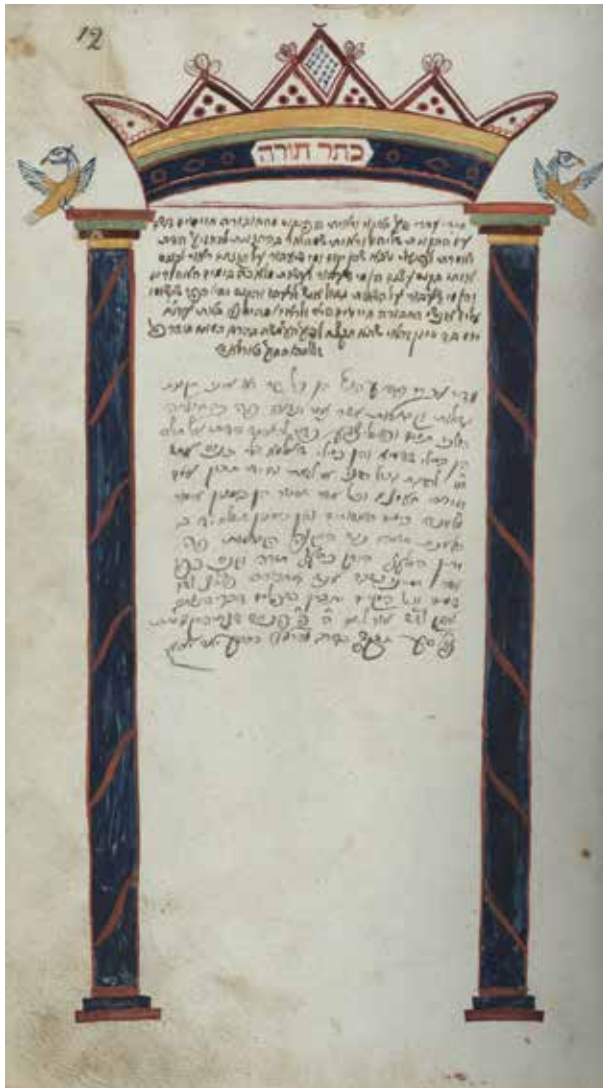
הנעשה מגדולי ישראל בעיר ווילנא

בזמן ובהסכמת מרן הגאון החסיד

רשבב"ג הגר"א מוילנא זצוק"ל

אחינו בית ישראל הלא ידעתם חדשים מכרוב באו אשר לא שערום
אבותינו שנתחברו בת חשודים חסידים כחבר איש גדודי מראי
סולות כלפידים ועושים אנחות לעצמם ודתיים שונות מכל עם ב"י בנוסחי
התפלות ממטבעות שמבעו חכמים וכו' וכו' וכו' הן אלה אפס קצה מעשיהם
אחד מני אלה מדרכיהם המכוערים ועל כלם הודו ואמרו מעם לפגם
במדינים בעה"ד כאשר הודו בפנינו החשודים הנ"ל וכו' וכו' על כן
באנו מן המודיעים ולפנים לכל אחינו ב"י הכרובים והרחוקים עד מתי יהי
זה לנו למוכש פן ח"ו יגברו צרמו שבעו"ה כבר יצאו מה שיצאו ע"כ ראשי
עם יעשי כמעיל קנאה קנאת ה' צבאות להשמיד **רבער ולהשמיע**
עליהם מור חרמות ושמטות חרופין וגדופין וכבר בעזרת
השם עמנו מחשבתם הרעה ממכומי וכשם שעמנו מן המכום הזה כן
יעמנו מכל המכומות שלא יזכר ולא יסמך ולא יעלה על לב לעולם וכל
מקום אשר המצא ימצא שמין מנהו לעסרו' לכל יהא שורש בארץ גועם
וכו' וכו' בכך צריך לבדוק אחר שם החומין: המצם לפרר ולזורה וליתן
חרם עליהם וכו' וכו' ופזורם נאה לעולם והשם יצחק כבוד סיגינו ויסיר
כל בדיילינו וישלח לנו נאמן משיחנו אלה ארשת ודברי אלופי ראשי קציני
אבירי פרנסי ישראל בס"ס ווילנא יצ"ו ובצרוף כבוד הרב הגאון הגדול
המפורסם אב"ד דקהלתנו ובצרוף כבוד הרב הג' המפורסם החסיד מו"ה
אלי"ן נ"י ובצרוף שני כיתות דיני היושבין בסאות למשפט פה קהלתנו יום
א' ר"ח אייר תמ"לבית

י"ח שמואל חונה בס"ס הנ"ל	יעקב במו' אברהם ז"ל
שמואל במו' אלעזר ז"ל	יהודה ליב במו' אלעזר לפמאן ז"ל
יונה במו' זאב ווארף	אלחנן במו' יצחק ועדסא ז"ל
יוסף במו' יהודה ליב ז"ל	דוב במו' יהואל מיכל ז"ל
אלי' במו' ש' ולה"ה	מנחם נחום בחרב המאה"ג במו' יצחק ז"ל
דוב בער דיינא וספרא	יהודה במו' זאב ווארף
מרדכי במוהר"ר מ' ז"ל	דוד בלא"א מו' שמשון ז"ל ברודא
יהודה במו' גבריאל ז"ל	חנך זונדל במו' יצחק ז"ל
בצלאל במו' צ"ה	יצחק במהור"ר יהואל מיכל ז"ל

8

8. פנקס מאוייר - חברת החייטים "פועלי צדק" - באקוי, תקצ"ב - מכתבי הסכמה מגדולי החסידות ורבנים

פנקס חברת החייטים "פועלי צדק". באקוי (Bacău, רומניה), תקצ"ב [1832].

איורים נאים בדיו בצבעים שונים. שער מאוייר: "פנקס הטהר של החבורה פועלי צדק". בדף שאחריו "שער" נוסף, עם איור נשר דו-ראשי ומגן שעליו נכתב "בשנת תקצ"ב לפ"ק", זוג אריות מחזיק מדליון שבו נכתב שם הסופר והמאייר: "אני הכותב והמחוקק הק' אשר דוד במוהר"ר מרדכי מק"ק חאטין".

בדף הפותח מאמר על "גודל מעלת המלאכה" ממקורות חז"ל. אחריו ששה דפים עם תקנות החברה. לאחר התקנות מופיע מכתב אישור לפנקס, עליו חתומים ככל הנראה ראשי הקהל בבאקוי. בדפים הבאים נכתבו שמות החברים (חלקם בחתימות ידיהם), "מדור להשמש של החבורה". דפים אלו מקושטים ומאויירים, במסגרות נאות, דמויות חיות ועופות ועוד. בהמשך דפים נוספים עם רישומי החלטות החברה, מיוני גבאים לחברה וכדומה.

בפנקס מופיעים חמשה מכתבי רבנים שנותנים את הסכמתם וברכתם לחבורת "פועלי צדק", לפי הפירוט הבא:

- מכתב "הק' אהרן משה מגזע צבי מבראד" - הגאון הקדוש רבי אהרן משה מגזע צבי (תקל"ה-תר"ה), מגדולי החסידות, תלמיד "החווה מלובלין" ורבי אורי מסטרליסק, ראשון העולים החסידיים לירושלים. החתימה שלפניו היא משנת תקצ"ח, בשעה שעבר בבאקוי בדרכו לארץ ישראל (הגיע לארץ בשנת תקצ"ט). רבי אהרן משה מחזק את ידי החבורה ומברך אותם ש"תהא מלאכתם מתברכת בברכה כפולה וחיים עלינו ועל כל ישראל..." [9 שורות בכתב יד].

- מכתב "הק' יחיאל מיכל בהרב מ' יצחק זללה"ה ממעזיבז" - האדמו"ר הקדוש רבי יחיאל מיכל (דראהביטשער) מיאמפולי, בן רבי יצחק דראהביטשער ממעזיבז'. מצד אביו נכד רבי יחיאל מיכל המגיד מזלאטשטוב. מצד אמו נכד רבי יחיאל אשכנזי חתן הבעש"ט [סבו של רבי נחמן מברסלב]. חתן רבי מרדכי מטשרנוביל בן רבי נחום מטשרנוביל. רבי יחיאל מיכל כותב כי הזדמן לבאקוי, קרא את התקנות בפנקס והוטבו בעיניו, ולכן מברך את החברה ב"ברכת ד' שפע ברכה והצלחה במעשה ידיהם בב' [נין] חיי ומוזני ויזכו לעלות לציון ברנה..." [6 שורות בכתב יד].

- מכתב הגאון רבי יוסף לנדא, מגדולי החסידות. תלמידים של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, רבי ברוך ממעזיבז', רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא והאדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין. רב בעיר ליטין וקאמניץ ועל פי המלצת רבו רבי ישראל מרוז'ין התמנה בשנת תקצ"ד לאב"ד יאסי שברומניה. מחבר שו"ת ברכת יוסף. [13 שורות בכתב יד].

- שני מכתבים נוספים מרבי משה אב"ד העיר בארלאד הסמוכה [תקצ"ח, 8 שורות בכתב יד], ורבי יצחק [באטשאני] אב"ד באקוי [משנת תקצ"ט, 9 שורות בכתב יד].

בהמשך הפנקס, בין הדפים הריקים, מסתתר מכתב מעניין וחידתי, שמסתתרים במילים הבאות:

באתי על החתום אני הדואג על צרות ישראל ומצפה לישועת השכינה ונחמת ציון וירושלם, נאום שפל אנשים וכלי אין חפץ בו, גילגול ברוך בן אליעזר.

לא ברור מי הוא הכותב ואם היה דמות חשובה. נראה כי הסתיר את שמו במעין צופן.

לחברת החייטים בבאקוי נודעה השפעה רבה על חיי העיר, בין היתר הנהיגו החייטים היהודים את הלבוש האירופי המודרני, שתפס את מקומו של הלבוש התורכי. לרשות החברה עמד בית כנסת [באחד מדפי הפנקס מופיע חוזה על מכירת ספר תורה לבית הכנסת של החברה], ומלבד היותה התאגדות כלכלית [גילדה], הושם דגש גם על הצד החינוכי, כגון שמירה על איסור מלאכה בחול המועד, אמירת תהלים ולימוד חומש עם רש"י בכל שבת. [ראה מאמר מצורף על חברת החייטים בבאקוי, המסתמך על תרגום רומני של הפנקס משנת 1887: יצחק שווארץ-קארא, פנקס חברת "פועלי צדק" חייטים, בקאו תקצ"ב,

בתוך: קהילת בקאו, תל אביב תש"ן, עמ' 225-228].

בדפי הפנקס הריקים נעשה שימוש משני לתיעוד לידות ופטירות ורישומים משפחתיים של בעל הפנקס, שהביא את הפנקס מבאקוי לארץ ישראל. דפים אלה [21-34] יוסרו מן הפנקס לאחר המכירה ויוחזרו לבעלים.

כרך, 120 דף [עיקר הרישומים והאיורים הנזכרים לעיל מופיעים בעשרים הדפים הראשונים, רוב דפי הפנקס נותרו ריקים]. 33 ס"מ. מצב טוב, כתמים, בלאי קל. סימני עש במספר דפים. כריכת עור [פגומה].

הפנקס תואר חלקית ובצורה לא מדויקת במאמרו של אליהו פלדמן, 'זיקתן של חברות בעלי-מלאכה במולדאביה לקהילה ולרבנות', סיני, כרך פו, תשרי-אדר תש"מ, עמ' עג-פה, על פי העתקה משובשת שעמדה לרשותו.

פתיחה: \$18,000

הערכה: \$25,000-30,000

8

**8. ILLUSTRATED NOTEBOOK – THE PO'ALEI
TZEDEK TAILORS' ASSOCIATION – BACĂU, 1832 –
APPROBATIONS BY FOREMOST CHASSIDIC LEADERS
AND RABBIS**

Notebook of the Po'alei Tzedek tailors' association. Bacău, Romania, 1832.

Handsome illustrations in ink. Illustrated title page: "The pure notebook of the Po'alei Tzedek association". The next leaf has another title page, with an illustration of a two-headed eagle and a shield with the inscription "**The year 1832**", a pair of lions holding a medallion with the name of the author and the illustrator: "**I, the writer and illustrator Asher David ben Rabbi Mordechai of Dărmănești**".

The opening leaf has an article on the virtue of having an occupation quoted from Talmudic sources. Six leaves follow with the association's regulations. After the regulations is a letter of authorization of the notebook with signatures of the Bacău community leaders. On the next leaves are the names of the members [some in their own handwriting], "Column of the association's workers". **These leaves are decorated and illustrated with attractive gates, animals and fowl.** Further are more leaves with entries of the association's decisions, appointing gaba'im, etc.

The notebook includes five letters of approbation and blessing to the Poalei Tzedek association by the following rabbis:

- A letter by "Aharon Moshe MiGeza Zvi of Brody" – **Rabbi Aharon Moshe MiGeza Zvi (1775-1845), one of the most prominent Chasidic leaders, disciple of the Chozeh of Lublin and Rabbi Uri of Novyye Strelishcha (Strelisk), one of the first Chassidim to ascend to Jerusalem. This signature is from 1838, when he was passing through Bacău on his way to Eretz Israel (reached Eretz Israel in 1839).** Rabbi Aharon Moshe encourages the society and blesses them that "their work should be doubly blessed with life for us and all the Jewish people..." [Nine lines in his handwriting].

- Letter by "Yechiel Michel ben Rabbi M. Yitzchak of Medzhybizh" – **Rebbe Yechiel Michel (Drahtisher) of Yampoli, son of Rabbi Yitzchak Drahtisher of Medzhybizh. From his paternal side, was grandson of Rabbi Yechiel Michel, the Maggid of Zlotchov. On his maternal side, he was grandson of Rabbi Yechiel Ashkenazi son-in-law of the Besht [grandfather of Rabbi Nachman of Breslov]. Son-in-law of Rabbi Mordechai of Chernobyl son of Rabbi Nachum of Chernobyl.** Rabbi Yechiel Michel writes that he happened upon Bacău, read the regulations in the notebook and they found favor in his eyes. Therefore, he blesses the society with "the G-d's blessing of success in their endeavors, children life and sustenance and they should merit ascending to Zion with joy..." [6 lines in his handwriting].

- Letter by Rabbi Yosef Landau, a leading Chassidic figure. Disciple of Rabbi Levi Yitzchak of Berdychiv, Rabbi Baruch of Medzhybizh, Rabbi Avraham Yehoshua Heshel of Apta

and Rebbe Yisrael of Ruzin. Rabbi in the city of Lityn and Kamyanets (Kaminitz) and by recommendation of his teacher Rabbi Yisrael of Ruzhyn was appointed as Rabbi of Iași in Romania in 1834. Author of Birkat Yosef responsa. [13 lines of his handwriting].

Further in the notebook, an interesting, enigmatic letter is concealed between empty leaves which ends with the following words:

I have signed, I who worry about the Jewish people's travails and am waiting for the salvation of G-d's presence and the consolation of Zion and Jerusalem, spoken by the lowly person and an undesired vessel, Gilgul Baruch ben Eliezer.

We do not know who wrote this and if he was an important figure. Apparently, he encrypted his name.

The Bacău Tailor Association was known for its large impact on the city. The Jewish tailors instituted the modern European attire which replaced the Turkish mode of dress. The society had a synagogue [a contract of sale of a Torah scroll to the society's synagogue appears on a leaf of this notebook]. Besides being an economic guild, the spiritual elements were also stressed, such as banning work on Chol HaMoed, reciting Tehillim and studying Chumash with Rashi every Shabbat. [See enclosed article about the Tailors' Society in Bacău, based on a Romanian translation of the notebook from 1887: Yitzchak Shwartz-Kara, Notebook of the Po'alei Tzedek Tailors' Society, Bacău 1832, in the book, Kehillat Bacău, Tel-Aviv 1990, pages 225-228].

The empty leaves of the notebook were used for recording births and deaths and family inscriptions of the owner of the notebook who brought the notebook from Bacău to Eretz Israel. These leaves [21-34] will be removed from the notebook after the auction and returned to the owner.

120 leaves [most of the inscriptions and illustrations mentioned above appear in the first 20 leaves, most of the notebook leaves are empty]. 33 cm. Good condition, stains, minor wear. Moth marks to several leaves. Leather binding [damaged].

The notebook has been partially and imprecisely described in an article by Eliyahu Feldman, The Affinity of the Workers' Societies in Moldavia to the Community and Rabbinate, Sinai, Vol. 86, Tishrei-Adar 1980, pp. 73-85, according to a defective copy to which he had access.

Opening Price: **\$18,000**

Estimate: **\$25,000-30,000**

9

9. כתב-יד מאויר, עץ חיים לרבי חיים ויטאל - מזרח אירופה,

המאה ה-17

9

כתב-יד מאויר, ספר עץ חיים, תורת האר"י הקדוש מתלמידו רבי חיים ויטאל. [מזרח אירופה, המחצית השנייה של המאה ה-17].
כתיבה אשכנזית רהוטת. לפנינו החיבור בעריכת רבי מאיר פופרש, עם הקדמתו והקדמת רבי חיים ויטאל. שינויי נוסח בהשוואה למהדורות המודפסות. הגהות בשולי הגליונות מסופר כתב-היד ומכותב נוסף, רובן הגהות רבי יעקב צמח, רבי מאיר פופרש והגהות ידועות אחרות. חלקן הוספות או תיקוני נוסח מכת"י אחר [ההגהות לא נבדקו ביסודיות]. בסוף הכרך שני דפי השלמה בכת"י הסופר ודפי מפתחות מכותב אחר. כתב היד מאויר לכל אורכו באיורים אמנותיים מרשימים, בדיו צבעוני בגווני זהב, אפור וחום. האיורים מוצבים כקישוטי פתיחה בראש כל "היכל" (החיבור מחולק ל"היכלות", וכל היכל מחולק לפרקים). כל איור שונה מחברו. חלק מהאיורים מעוצבים כמבנים ארכיטקטוניים בסגנון מזרח-אירופי [כיפות-גג מקומרות בצורת בצל, טירות וצריחי מגדלים שבראשיהם דגלים]. איורי עופות, צבאים ואריות. עיטורים מקושטים בדגמי פרחים ועלים. בהיכל השלישי, "היכל כתר", איור כתר שמשני צדיו זוג אריות. בהיכל השישי, זוג אריות מכונפים שראשיהם ראשי ציפור. בסוף כתב היד מדליון מעוטר בדגמי עלים, בראשו זוג נשרים ובשוליו אשכולות ענבים [פנים המדליון ריק. כפי הנראה היה אמור לשמש כמקום כתיבת קולופון הסופר]. קישוטים מאוירים בסיומי היכלות א'-ו'.

כתב-יד שלם. ג, רנז, ב, [2] דף. מצב טוב-בינוני. נייר איכותי, רוב הדפים במצב טוב. מספר דפים משוקמים בהדבקת נייר [על הטקסט במספר מקומות ועל איור הראשון]. כתמים. נקבי עש בודדים. קרעים ופגמים במספר דפים. כריכת קלף עתיקה.

פתיחה: \$20,000

הערכה: \$30,000-40,000

9

9. ILLUSTRATED MANUSCRIPT, ETZ CHAIM BY RABBI CHAIM VITAL – EASTERN EUROPE, 17TH CENTURY

Illustrated manuscript, Etz Chaim, Torah learned from the Ari HaKadosh by his disciple Rabbi Chaim Vital. [Eastern Europe, second half of 17th century].

Eloquent Ashkenazi writing. This composition was edited by Rabbi Meir Poppers, with introductions by him and by Rabbi Chaim Vital. Variations in the text, compared to the printed editions. Glosses on sheet margins by the scribe who wrote the manuscript and by another writer, most glosses by Rabbi Ya'akov Tzemach, Rabbi Meir Poppers and other known glosses. Some are additions or corrections from a different manuscript [the glosses were not closely examined]. At the end of the second volume are replacement leaves in the handwriting of the scribe, and indexes by another writer.

The manuscript is illustrated throughout, with impressive artistic illustrations, in ink colored in hues of gold, gray and brown. The illustrations adorn the opening of each Heichal [the composition is divided into Heichalot, each Heichal is divided into chapters]. All the illustrations differ one from another. Some illustrations are designed as architectural structures in the Eastern European style [onion-shaped roof domes, castles and tower turrets crowned by flags]. Illustrations of fowl, deer and lions. Decoration in floral and leaf patterns. In the third Heichal, Heichal Keter (Crown), is an illustration of a crown, with a lion on each side. The sixth Heichal has an illustration of a pair of winged lions with heads of birds. At the end of

the manuscript is a medallion adorned with leaf patterns, with a pair of eagles on its top, and clusters of grapes on the edges [the inside of the medallion is empty. Apparently, it was intended to be used by the scribe to write a colophon]. Illustrated decoration at the ends of Heichalot 1 and 2.

Complete manuscript. 3, 257, 2, [2] leaves. Good-fair condition. High-quality paper, most leaves in good condition. Several leaves restored with glued paper [on the text in several places and on an illustration on the first title page]. Stains, few moth holes. Tears and damages to several leaves. Ancient vellum binding.

Opening Price: **\$20,000**

Estimate: **\$30,000-40,000**

10. IMREI BINAH MANUSCRIPT – ILLUSTRATED TITLE PAGE - ITALY, 18TH CENTURY

Imrei Binah manuscript, index to Chazal's sayings according to the alphabet. Handsome Italian-Sephardic Rashi writing. Italy, 1734. The title page is an illustrated etching in Rococo style (adornments of acanthus leaves and flower bouquets, a shell crown and an animal figure in the center).

Early writing. Not printed.

On the title page appears an opening in rhyme.

[112] written pages, 20 cm. Very high-quality paper, good condition, minor stains. Ancient worn binding with adorned leather back.

Opening Price: \$3000

Estimate: \$4000-5000

10. כת"י אמרי בינה - שער מצוייה, איטליה המאה ה-18

כתב יד ספר אמרי בינה, מפתח מאמרי חז"ל עפ"י סדר א-ב. כתיבת רש"י איטלקית-ספרדית נאה. איטליה, ה'תצ"ד (1734). שער תחריט מאוייר בסגנון רוקוקו (עיסורי עלי אקנתוס וזרי פרחים, כתר צדפה, דמות חיה במרכז).

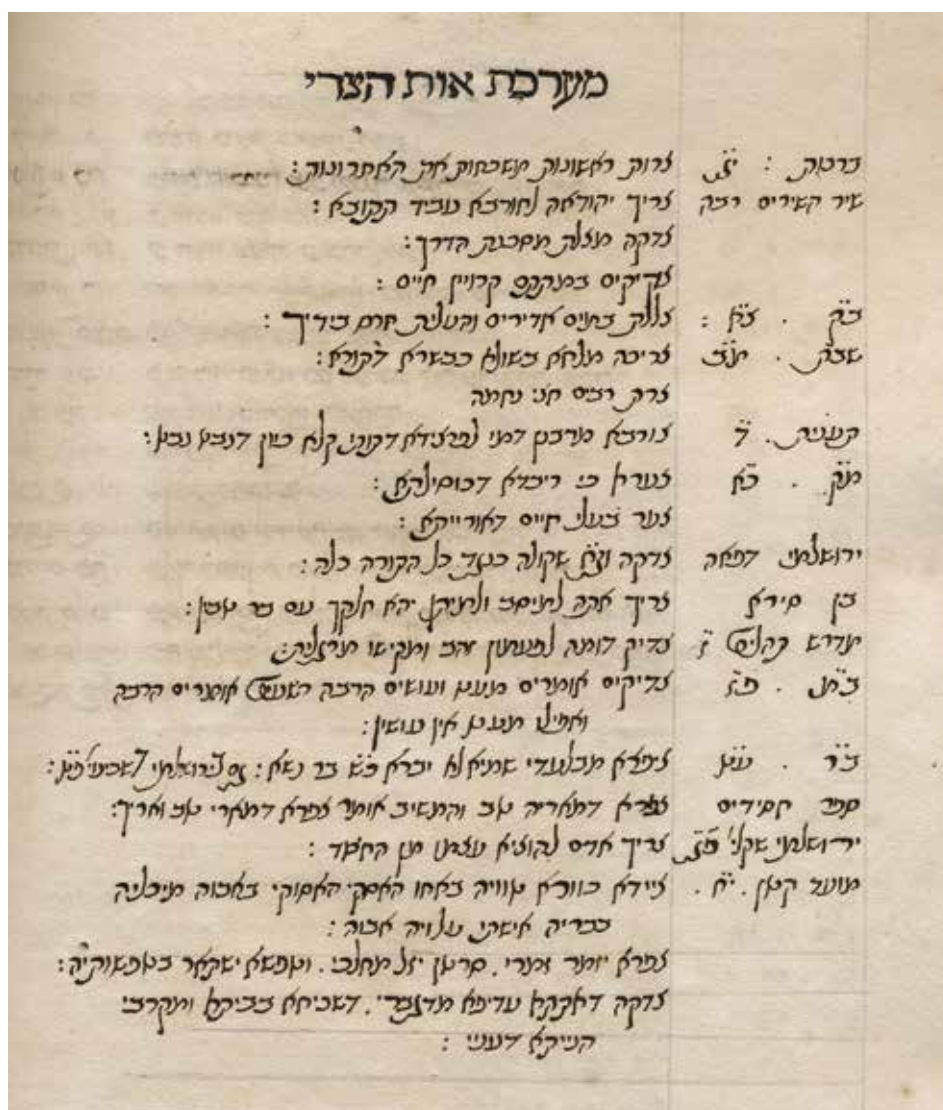
חיבור קדום. לא נדפס.

בשער הספר, פתיחה מחורזת: "בספר זה חקור תמצא, משלים ובו מאמרים. ועל דרך אלפא ביתא, נכונים וגם מסודרים. ומתלמוד ומדרשים מלוקטים מבוררים. תמימים הם בכל חנה, יקרים אמרי בינה".

[112] עמ' כתובים, 20 ס"מ. נייר איכותי מאוד, מצב טוב, כתמים קלים. כריכה עתיקה ובלויה עם גב-עור מעוטר.

פתיחה: \$3000

הערכה: \$4000-5000

**11. LARGE PAMPHLET – SEVEN LEAVES – IN
THE HANDWRITING OF THE CHATAM SOFER –
MATTERSBURG (MATTERSDORF), 1805**

A complete large pamphlet written in the Chatam Sofer's own handwriting, novellae on the treatise "Ein Me'Abrah Nisan B'Nisan", written at the time the Chatam Sofer served in the Mattersburg rabbinate. Autographic writing with many erasures and corrections in his own handwriting, on large-format leaves [folio].

On page [9], the Chatam Sofer mentions his teacher Rabbi Pinchas HaLevi Horowitz, author of the Hafla'ah with Birkat Hachaim (which means that Rabbi Horowitz was still alive at the time he wrote the pamphlet). Rabbi Pinchas Horowitz died in the month of Tamuz that same year. On page [5], the Chatam Sofer mentions "that which my elder uncle Moshe Frankfurter found difficult in his commentary on the Mechilta...". [Rabbi Moshe Frankfurter was a Dayan in Amsterdam and wrote many books]. He also copies "that which I have written in my Torah novellae Parashat Bo...".

In the city of Mattersburg, the name of the Chatam Sofer began to spread as the leading Torah authority of his times and as a pillar of Torah and halacha rulings. In Mattersburg, he stood at the helm of a yeshiva for many disciples. There he began to write some of his novellae which spread throughout the world. Two years after these novellae were written, at the beginning of 1807, the Chatam Sofer moved to serve as Rabbi of Pressburg. There he moved his famous yeshiva and from there he influentially led his generation until his death in 1840.

These novellae were printed in Chiddushei Chatam Sofer on the Talmud, Jerusalem 1969, Siman 3 (Page 18 and on). 7 leaves – 14 pages written in his own handwriting [approx. 50 lines per page]. 36 cm. Good condition, stains, ink stains. Minor wear at the edges. Few tears to lower margins, some with minor damage to text.

Opening Price: **\$120,000**

Estimate: **\$140,000-160,000**

**11. קונטרס גדול - שבעה דפים - בכתב-יד קדשו של ה"חתם
סופר" - מטרסדורף, תקס"ה**

"בעה"י מה שחנני הי"ת [ה' יתברך] בסנהדרין י"ב ע"א סוגי' אין מעברין
ניסן בניסן - פה ק"ק מ"ד [מטרסדורף] יום ה' ה' ניסן תקס"ה".

קונטרס שלם וגדול בכתב-ידו של רבינו הגאון בעל "חתם סופר",
חידושים על סוגיית "אין מעברין ניסן בניסן", שכתב בעת שבתו על כס
הרבנות במטרסדורף. כתיבה אוטוגרפית עם מחיקות ותיקונים רבים
בכת"י קדשו, על דפים בפורמט גדול [בגודל פוליו].

בעמ' [9] מזכיר החתם סופר בברכת החיים את רבו הגאון רבי פנחס
הלוי הורוויץ בעל ה"הפלאה" שנפטר בחודש תמוז באותה שנה.
בעמ' [5] מזכיר "מה שנתקשה דודי זקני מ"ה משה פ"פ בפירושו על
המכילתא..." [רבי משה פרנקפורטר, דיין באמשטרדם ומחבר ספרים
רבים], וכן מעתיק "מ"ש [מה שכתבתי] בחי' [דושי] תורה שלי פ' בא...".
בעיר מטרסדורף החל להתפרסם שמו של החתם סופר כמנהיג הדור
וכעמוד ההוראה וההלכה. במטרסדורף עמד בראש ישיבה לתלמידים
רבים, בה החל להעלות מחידושי על הכתב וממנה נפוצו תשובותיו
בהלכה על פני תבל. כשנתיים לאחר שנכתבו החידושים שלפנינו,
בראשית שנת תקס"ז, עבר החתם סופר לכהן כרבה של פרשבורג. לשם
העביר את ישיבתו החשובה והמפורסמת, ומשם הנהיג את דורו ביד
רמה עד לפטירתו בשנת ת"ר (1840).

חידושים אלו נדפסו בחידושי חתם סופר על סוגיות בש"ס, ירושלים
תשכ"ט, סימן ג (עמ' יח ואילך).

7 דף - 14 עמודים כתובים בכת"י [כ-50 שורות בעמוד]. 36 ס"מ. מצב טוב,
כתמים, כתמי דיו. בלאי קל בשוליים. מספר קרעים בשוליים התחתונים,
לעתים עם פגיעה קלה בטקסט.

פתיחה: **\$120,000**

הערכה: **\$140,000-160,000**

150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661

1509. 10. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 8

12. רב אלפס - אמשטרדם, ת"ג - כרך שלם על כל הש"ס - מאות הגהות בכת"י ה"חות יאיר" ואביו הגאון רבי שמשון בכרך

הלכות רב אלפס, עם פירוש רש"י. חלק ראשון - סדר מועד (כולל מסכת ברכות והלכות קטנות), חלק שני - סדר נשים (עם מסכת חולין) וחלק שלישי - סדר נזיקין. אמשטרדם, [ת"ג 1643]. דפוס עמנואל בנבנישתי. שלושת החלקים כוללים את כל הלכות הרי"ף על מסכתות הש"ס, כרוכים בכרך אחד. שער נפרד לכל חלק.

בשער הראשון חתימת הגאון רבי "יאיר חיים בכרך" בעל שו"ת "חות יאיר", ורישום נוסף [מחוק בחלקו] בכתב ידו וחתימתו: "ספר זה הרי"ף נתתי -- למחותני האלף כהר" -- רק יעתיק בקונטרסו -- כל מה שכתבתי בגליונות על סדר הדפין ויתנו לי או לב"ב [לבני ביתי] שבידם [?] כתבי -- שלי, יאיר חיים בכרך".

טופס זה היה שייך להגאון הנודע רבי יאיר חיים בכרך אב"ד וורמייזא ובעל שו"ת "חות יאיר", בו הגה ולמד והוסיף בשולי הגליונות מאות הגהות, תיקונים והשגות בכתב ידו. על פי כרך זה נדפסו הגהות ה"חות יאיר" לרי"ף, לראשונה בדפוס זיטומיר במהדורת הש"ס שנדפסה שם בשנים תרי"ח-תרכ"ד, ולאחר מכן בשנית ע"י מדפיסי ש"ס ווילנא. מאז נדפסות ההגהות בכל מהדורות הרי"ף.

כרך זה עבר בירושה ממדפיסי זיטומיר האחים הקדושים לבית שפירא, לנינם רבי יצחק מאיר שפירא מאומאן שהעמידו לרשות מדפיסי ווילנא, אשר בקשו להדפיס את ההגהות בשנית בצורה מדויקת יותר בתוספת הגהות שנשמטו מן ההדפסה הראשונה.

בבדיקה שערכנו נתגלה כי בין מאות ההגהות בכתב-ידו של בעל החות יאיר, ישנן עשרות הגהות בכתב-יד שונה, שהוא כפי הנראה כתב-יד הגאון רבי שמשון בכרך, אביו של ה"חות יאיר" ורבה של וורמייזא, שמסתבר כי הוריש את הספר לבנו. למרבה הפלא גם מדפיסי זיטומיר וגם מדפיסי ווילנא לא הבחינו בכך. על אף ההבדל הבולט בין שני סוגי הכתב, והדפיסו את כל ההגהות תחת שמו של ה"חות יאיר". חשיבותו של הכרך שלפנינו היא בין היתר בביורו בעל השמועה, וכן בהבהרה והבנה מחודשת של חלק מן ההגהות [לדוגמה, לעתים מקשה רבי שמשון קושיה ובנו החות יאיר מתרץ אותה. במקרים אחרים, מתייחס או משלים את דברי אביו].

במסכתות בבא קמא ובבא מציעא נוספו עשרות הגהות למדניות בכתב-יד מאוחר, המתייחסות להגהות ה"חות יאיר". לא הצלחנו לזהות את הכותב, אך מתוכן ההגהות נראה כי מדובר בתלמיד חכם מופלג, שהכין את ההגהות לדפוס [בזיטומיר או בוילנא]. הגהות אלו סומנו בסוגרים, ולמייטב ידיעתנו לא נדפסו.

הגאון רבי יאיר חיים בכרך (שצ"ח-תס"א) רב ואב"ד וורמייזא, מגדולי דורו ומחשובי הפוסקים שבכל הדורות. תלמיד אביו רבי שמשון בכרך ורבי מענדל באס אב"ד פרנקפורט. בשנת תכ"ו נתמנה לאב"ד העיר קובנץ, בשנת תכ"ט חזר לוורמייזא ונתמנה שם כממלא מקום הרב

רבי אהרן תאומים וכדיין בעיר. לאחר חורבן וורמייזא בשנת תמ"ט, גלה יחד עם יהודי העיר, ולאחר ששבו לקהילתם שימש כאב"ד הקהילה, על מקום אביו וסבו, עד לפטירתו. נודע כגאון ובקי עצום בכל מכמני התורה, בעל זכרון וידע עצומים המשתקפים בחיבוריו. היה חכם ובקי גם בחכמות העולם. בגאונותו המופלגת כתב עשרות חיבורים, רובם נותרו בכתב-יד וחלקם נדפסו בדורות האחרונים, אך נודע לדורות בזכות ספרו שו"ת "חות יאיר", אותו קרא על שם אמו - מרת חוה. על אף שהדפיס בספר זה רק חלק קטן מתוך למעלה משש מאות תשובות שהיו מוכנות אצלו לדפוס, התקבל ספרו כאחד מספרי השו"ת היסודיים וכמקור פסיקה חשוב, ונזכר פעמים רבות בספרות ההלכה עד ימינו. בין חיבוריו הנוספים: פירוש בשם "מקור חיים" על שולחן ערוך אורח חיים, שאותו הכין להדפסה, אך טרם שעשה זאת יצאו לאור ספרי "מגיני ארץ" - ה"טורי זהב" וה"מגן אברהם" שהיו ערוכים במתכונת דומה לחיבורו, ועל כן נאלץ לשוב ולערוך את ספרו מחדש (נדפס מכתב ידו בשנת תשמ"ב-תשמ"ד); ספר "מר קשישא" - כללי הש"ס, נדפס בשנת תשנ"ג; חיבור אנציקלופדי ענק בן ארבעים ושישה כרכים אבד, וממנו נותר רק חלק המפתחות הנקרא "יאיר נתיב". ראה חומר מצורף.

אביו, הגאון רבי משה שמשון בכרך (שס"ז-ת"ל), נולד לאביו רבי שמואל דרשן אב"ד וורמייזא, משם גורש עם משפחתו ויתר יהודי העיר בשנת תע"ה. לאחר פטירת אביו בדרך הגיע עם אמו ואחיותיו לפראג, שם גדל אצל סבו רבי יצחק הכהן תלמיד המהר"ל מפראג. כיהן כרב במספר קהילות חשובות. בשנת שפ"ט, בהיותו בן כ"ב שנים, נתמנה לאב"ד גיידינג ושנה לאחר מכן נבחר לרבה של לייפניק, שם נולד לו בנו היחיד רבי יאיר חיים בעל "חות יאיר". בשנת ת"ד נתמנה לדרשן בעיר ילדותו פראג עד שנת ת"י, שבה נבחר לכהן על כסא אביו כרב ואב"ד העיר וורמייזא. במשרה זו כיהן כעשרים שנה עד פטירתו. מהבולטים שבגאוני תקופתו דור דעה, היה בקי בכל חלקי התורה, בנגלה ובנסתר, פוסק ומפרש, דרשן ופייטן. מחבר פורה, בין חיבוריו ידוע ספר "שמן המאור" (שנותר בכתב-יד). כמה מתשובותיו בהלכה נדפסו בספר "חוט השני" שערך בנו רבי חיים יאיר, אשר הביא מדבריו ומפיוטיו גם בספרו "חות יאיר".

ריא דף; קסדף; רד דף. 21 ס"מ. רוב הדפים במצב טוב. קרעים ונקבים בדפים בודדים [פגיעה בטקסט במספר מקומות], שיקום בהדבקה. כתמים. כתמי רטיבות בחלק מהדפים. כריכת קלף עתיקה, פגומה מעט.

פתיחה: \$85,000

הערכה: \$90,000-100,000

rabbis of his knowledgeable generation, proficient in all parts of Torah knowledge, revealed and hidden, a posek and commentator, preacher and liturgical poet. A prolific writer, one of his most well-known works is the book Shemen HaMa'or (remained in manuscript). Some of his halachic responsa was printed in the book Chut HaShani edited by his son Rabbi Chaim Ya'ir, who quoted some of his father's words and piyutim in his book Chavat Ya'ir. 211 leaves; 160 leaves; 104 leaves, 21 cm. Most of the leaves are in good condition. Tears and holes to few leaves [damage to text in several places], some pages restored with reinforcement paper and adhesive tape. Stains. Moisture stains to some leaves. Ancient parchment binding, slightly damaged.

Opening Price: \$85,000
Estimate: \$90,000-100,000

**12. RAV ALFAS – AMSTERDAM, 1643 – COMPLETE
VOLUME ON THE WHOLE TALMUD – HUNDREDS OF
GLOSSES IN THE HANDWRITING OF THE “CHAVAT
YA’IR” AND HIS FATHER RABBI SHIMSHON
BACHARACH**

Hilchot Rav Alfás, with Rashi commentary. Part 1 – Seder Mo’ed (including Tractate Brachot and Halachot Ketanot), Part 2 – Seder Nashim (with Tractate Hullin) and Part 3 – Seder Nezikin. Amsterdam, [1643]. Printed by Emanuel Benbenishti.

The three parts include all the Hilchot HaRif [Rav Alfás] on the Talmud tractates, bound in one volume. Separate title page for each part.

On the first title page appears the signature of Rabbi “**Yair Chayim Bacharach**” author of the Chavat Ya’ir responsa, and another inscription [partially erased] in his handwriting and with his signature: “**This book of the Rif, I have given – to my mechutan -- , Yair Chayim Bacharach**”.

This copy belonged to the renowned Torah scholar Rabbi Yair Chayim Bacharach Av Beit Din of Worms and author of the Chavat Ya’ir responsa. He studied from this copy and added hundreds of glosses, corrections and notes in his own handwriting on the sheet margins. This volume was the source for the glosses of the Chavat Ya’ir on the Rif in the editions of the Talmud first printed in Zhitomir in 1858-1864, and reprinted a second time by the printers of the Vilna Talmud. Since that printing, all editions of the Rif include these glosses.

This volume was bequeathed by the Zhitomir printers, the holy Shapira brothers, to their great-grandson Rabbi Yitzchak Meir Shapira of Uman who made it available to the Vilna printers who wished to reprint the glosses in a more precise fashion with the addition of glosses which were omitted from the first printing.

While examining the manuscript, we discovered that between the hundreds of glosses in the handwriting of the Chavat Ya’ir, there are dozens of glosses written in another handwriting, apparently the handwriting of Rabbi Shimshon Bacharach, father of the Chavat Ya’ir and Rabbi of Worms, who apparently bequeathed the book to his son. Astoundingly, both the Zhitomir printers and the Vilna printers did not discern this fact in spite of the clear differences between both handwritings and they printed all the glosses under the name of the Chavat Ya’ir. The importance of this volume among other qualities, is the identification of the author of the glosses as well as a new understanding of part of the glosses [for example, sometimes Rabbi Shimshon asks a question and his son the Chavat Ya’ir answers. At other times, he comments or complements the words of his father].

Tractates Bava Kama and Bava Metzia include dozens of additional scholarly glosses in a later handwriting that refer to glosses by the Chavat Yair. We were not able to identify the handwriting, but from the content of the glosses, they were apparently written by an exceptional Torah scholar, who prepared the glosses for print [in Zhitomir or Vilna].

The glosses were marked in parentheses, and to the best of our knowledge were not printed.

Rabbi Yair Chayim Bacharach (1638-1701) Rabbi and Av Beit Din of Worms, one of the foremost Torah leaders of his times and leading Torah authority for all following generations. Disciple of his father Rabbi Shimshon Bacharach and of Rabbi Mendel Bass Av Beit Din of Frankfurt, in 1666, was appointed Av Beit Din of Koblenz and in 1669, returned to Worms and was appointed as successor of Rabbi Aharon Te’omim and as dayan in the city. After the city of Worms was destroyed in 1689, he was exiled with all the city’s Jews. After they returned to their community, he served as Av Beit din of the community succeeding his father and grandfather until his death. Known as a tremendous Torah genius and very proficient in all realms of Torah knowledge, with an incredible memory and breadth of knowledge evident in his writings. Was knowledgeable and proficient in worldly wisdom as well. Wrote dozens of works, most remain in manuscript form and some were recently printed, but he was famous for his book of responsa “Chavat Ya’ir” which he named after his mother, Chava. Although he printed only a small part of more than 600 responsa which were prepared for printing in this book, his book was accepted as one of the basic books of responsa and as an important source of Torah decisions and is often mentioned in halachic literature until this day. Among his other works is a commentary named Mekor Chaim on Shulchan Aruch Orach Chaim, which he prepared for printing but before it reached print, the Maginei Eretz books - Turei Zahav and Magen Avraham, which were similar to his book, were published. He therefore had to re-edit his book (printed from his handwriting in 1982-1984); the book Mar Keshisha – rules of the Talmud, printed in 1993; a huge encyclopedic work of 46 volumes was lost, only the index named Ya’ir Netiv remained. See enclosed material.

His father, Rabbi Moshe Shimshon Bacharach (1607-1670), was born to his father Rabbi Shmuel Darshan Av Beit Din of Worms, from which he was expelled with his family and the rest of the city’s Jews in 1615. After his father died on the way, he reached Prague together with his mother and sisters, where he was raised by his grandfather Rabbi Yitzchak HaCohen disciple of the Maharal of Prague. Served as rabbi of several important communities. In 1729, when 22 years old, he was appointed Av Beit Din of Hodonín and a year later was chosen to serve as Rabbi of Lipník nad Bečvou where his only child, Rabbi Ya’ir Chayim, author of Chavat Ya’ir was born. In 1744, he was appointed darshan in his native city of Prague until 1750 when he was chosen to succeed his father as Rabbi and Av Beit Din of Worms. He remained in that capacity for 20 years until his death. One of the most outstanding

מצורע

[illegible]

Handwritten text in a cursive script, likely from a manuscript.

13. LONG GLOSS IN THE MAHARSHAL'S OWN HANDWRITING

A leaf from the Mizrahi commentary [by Rabbi Eliyahu Mizrahi – the Re'em] on Rashi's commentary on the Torah. Venice, 1527. With a long gloss [5 lines] in the handwriting of Rabbi Shlomo Luria – the Maharshal.

The Maharshal – Rabbi Shlomo Luria (c. 1510-1573, Otzar HaRabbanim 18496), Rabbi of Lublin. One of the spiritual giants of Polish Jewry at the beginning of the period called Achronim. Belongs to the generation of Torah scholars such as Maran Beit Yosef, the Rama and the Arizal. A leading Torah authority and Talmud commentator. Lived in Brisk, Lithuania and in Ostroh where he taught Torah. After Rabbi Shalom Shachna Rabbi of Lublin died, was appointed Rabbi of the city and head of the yeshiva. With his Torah authority and hundreds of disciples, he established the largest Torah center in Poland and its surroundings. Many of his generation's leaders and the rabbis of Polish communities were his disciples. Among them are Rabbi Yehoshua Falk HaCohen author of the Sma, Rabbi Shlomo Efraim of Łęczyca author of the Kli Yakar commentary, Rabbi Chaim of Freidberg brother of the Maharal of Prague, Rabbi Eliyahu Ba'al Shem of Chelm, Rabbi Binyamin Selnik author of Masat Binyamin responsa, Rabbi Moshe Meth of Przemyśl author of Mateh Moshe, and the Holy Shla.

The leading Torah leaders of his generation and following generations testified to his greatness and his enormous impact. The Rama, his friend and relative was also a leader of Polish Jewry at that time and a head of a large yeshiva in his native city of Cracow. The two had halachic responsa connections which at times developed into sharp polemics, but at the same time, the Rama revered the Maharshal and self-deprecated himself before him. The Rama wrote, "it is fitting to rely on him as if his words were from Moses who learned from the mouth of G-d". In the following generation, Rabbi Ya'ir, author of Chavat Ya'ir, wrote of his greatness: "It has already been said of the Maharshal that if Torah had been forgotten from Israel, he would bring it back with his ability to study Torah", and "From Shlomo to Shlomo, no one like Shlomo arose".

His renowned work, Yam Shel Shlomo is used as a kind of halachic summary of the Talmud tractates [only writings on some of the tractates survived]. Moreover, he wrote glosses and explanations on the Talmud. Glosses of his version appear in the Talmud editions, some were incorporated into the text of the Talmud itself. His commentary on the tractates is printed in Talmud editions [beside the Maharsha novellae] and is called Chochmat Shlomo. He also wrote halachic responses and more compositions on revealed and hidden parts of Torah.

His glosses on the book of Mizrahi were printed in Yeri'ot Shlomo, Prague 1609, and became a basis for the other commentators on Rashi.

This leaf is from Parshat Metzora, with five lines written in the Maharshal's own handwriting: "There are those who ask, why does the leper bring birds to purify the houses in the week before it was cured...". This gloss was printed in the book Yeri'ot Shlomo [Prague 1609, page 29].

Leaf, 29 cm. Good condition, stains. Several restored moth holes. Bound with new elaborate leather binding.

Enclosed is an expert's authorization, identifying the Maharshal's handwriting.

Opening Price: \$17,000

Estimate: \$20,000-25,000

13

שארית ספרי אביו ולשם כך אף הביא מכונות דפוס לנא-אמון.
[4], 285 דף. כ-24 ס"מ. למעלה מ-550 עמודים כתובים בצפיפות. מצב
בינוני, בלאי ופגעי עש קשים. בחלק מהדפים כתמי פטריה. כריכה חדשה.

פתיחה: \$10,000
הערכה: \$12,000-15,000

The names of works mentioned in the manuscript in titles as named by the author or his son:

- The six parts of his book MiTa'am HaMelech – only four were printed and two were lost. ▪ Leshon Limudim.
- Ma'aseh HaTzedaka. ▪ Pri Shabbat on Tractate Shabbat and Kuntress Korban Shabbat. ▪ Succat David on Tractate Succah. ▪ Chanukat HaBait – on matters of Chanukah. ▪ Pirsumei Nisa on matter of Purim and Kuntress Divrei HaPurim. ▪ Chukat HaPesach and Korban Pesach. ▪ Brit Olam on matters of circumcision. ▪ Likutei Shas. ▪ Likutei Tehillim and Likutei Tanach. ▪ Other works.

During the editing, some of the names of the works were changed. But as already mentioned, most of the works were not yet printed.

Rabbi Chaim Amram (c. 1759-1825), was born in Safed and at the age of seven traveled to Damascus to study in the Beit Midrash of the rich descendants of the Farchi family, where the best students in the city gathered. In this yeshiva, he studied for 40 years and was renowned for his greatness. Eventually, Rabbi Chaim became the head of the Beit Midrash, a teacher and Dayan in the city's Beit Din. During these years, he wrote most of his works and became proficient in Kabala as well. In 1805, he returned to Safed and was one of its leading Torah scholars. In his later years, he moved to Alexandria in Egypt.

His father and uncles were leading Torah scholars in Safed and Damascus. In this manuscript, he mentions many things in the name of his father and his uncles and in the name of his grandfather [apparently, Rabbi Chaim Amram of Safed, one of the most prominent rabbis of his times. Died in 1760, and was buried in Tzippori].

His son is the renowned Rabbi Natan Amram (1790-1870) author of Kinyan Perot, Kinyan HaGuf and No'am HaMidot, emissary of Tiberias and Hebron. He expended great efforts in editing and printing his father's works and his own. From 1863, he was Rabbi in Alexandria (Thebes). While there, he tried very hard to print the rest of his father's books and even brought printing machinery to Thebes.

[4], 285 leaves. Approximately 24 cm. More than 550 closely written pages. Fair condition, wear and heavy moth damage. Some pages have fungus stains. New binding.

Opening Price: \$10,000
Estimate: \$12,000-15,000

14. כתב-יד "נשמת החיים" - כרך החידושים של הגאון רבי חיים עמרם בעל "מטעם המלך" - חיבורים אבודים שלא נדפסו

כתב יד "נשמת החיים" - כרך החידושים של הגאון רבי חיים עמרם. דמשק וצפת, משנת תקמ"ח (1788) ואילך.

כתב-יד גדול, כולל מאות דפים. שערים מאוירים והקדמות בכת"י וחתימת המחבר. רישומים רבים בכתב יד בנו הגאון רבי נתן עמרם. באחד השערים הוא כותב "זה הספר של חידושים ופשוטים ודרכים והלצות וחידות ודרושים שחיברתי, על הש"ס על פסוקי התורה ונ"ך". מעיון בכתב היד מתברר שמדובר בפנקס חידושים כללי, בו כתב המחבר את חידושו בעניינים שונים, ומהם נערכו מספר חיבורים, ע"י בנו הגאון רבי נתן עמרם. רישומים רבים ורישומי כותרות של שמות החיבורים אליהם משתייכים החידושים, חלקם בכת"י המחבר וחלקם בכת"י בנו.

עיקר תורתו של המחבר נדפסה בספריו "מטעם המלך": חלק ה' וחלק ו' (שאלוניקי, תקפ"ט). חלק ד' (ליוורנו, תקצ"ו). חלק ב' (נא-אמון, תרס"ח). חלק א' וחלק ג' הערוכים לדפוס אבדו במשך השנים. בהקדמת בן המחבר לספרו "נעם המדות" הוא מספר על אבדת חלק ג' של ספר "מטעם המלך", ומתוך דבריו אנו למדים על צורת עריכתו את ספרי אביו, וכה הוא כותב: "...בעון נאבד באמצעותו של הרב השד"ר מהר"ר שלמה זלמן אשכנזי זצ"ל בלכתו שליחותי הו' דרבנן קדישי מעה"ק ירושלם תוב"ב שנת התקצ"ב, שלחתיהו לידו לעיר תהלה טריסטי יע"א, ואחר זמן הודיעני שלא הגיע לידו וחבל על דאבדין - ואמת הוא שכלול במקורו תוך כתבי הקדש לאדוני אבי זצוק"ל, אבל מכל מקום יצטרך אליו יגיעה רבה ללקטו מעיקר מחצבו הראשון, כי אני מאד יגעתי עד שסידרתיהו באופן נאות כזה, וזכרה לי אלהי לטובה כן יהי רצון". ואכן בכרך שלפנינו "עיקר מחצבו הראשון", ישנם קטעים רבים שנרשם עליהם "מט"ה חלק ראשון" ו"מט"ה חלק שלישי".

כרך זה שלפנינו מכיל חידושים בהלכה ועל הש"ס, דרשות וביאורים בתנ"ך ואגדות חז"ל, ביאורים למגילת אסתר והגדה של פסח, הלצות [פתיחות לדרשות במליצות וחרוזים] וענייני קבלה רבים.

כפי הנראה רוב החיבורים שבכתה"י שלפנינו לא נדפסו עדיין. שמות החיבורים המוזכרים בכתה"י בכותרות, כפי שנקראו ע"י המחבר או ע"י בן המחבר:

- ששת חלקי ספרו "מטעם המלך" - שמהם נדפסו רק ארבעה ושניים נאבדו. • "לשון לימודים". • "מעשה הצדקה". • "פרי שבת" על מסכת שבת ו"קונטרס קרבן שבת". • "סוכת דוד" על מסכת סוכה. • "חנוכת הבית" - בעניני חנוכה. • "פירסומי ניסא" בעניני פורים ו"קונטרס דברי הפורים". • "חקת הפסח" ו"קרבן פסח". • "ברית עולם" בעניני ברית מילה. • "ליקוטי ש"ס". • "ליקוטי תהילים" ו"ליקוטי תנ"ך". • ועוד חיבורים. במהלך העריכה נשתנו חלק משמות החיבורים, אך כאמור רוב החיבורים הנ"ל לא נדפסו עדיין.

הגאון רבי חיים עמרם (תקי"ט-תקפ"ה בערך), נולד בצפת ובהיותו כבן שבע נסע לדמשק ללמוד בבית המדרש של הגבירים לבית פרחי, שם נאספו טובי הלומדים שבעיר. בישיבה זו למד כארבעים שנה ונודע בגדולתו הרבה. במשך השנים היה רבי חיים לראש בית המדרש, מרביץ תורה ודיין בבית הדין של העיר. בשנים אלו חיבר את מרבית חיבוריו והשתלם גם בחכמת הקבלה. בשנת תקס"ה חזר לצפת והיה בה אחד מגדולי חכמי העיר. באחרית ימיו עבר לאלכסנדריה שבמצרים ושם מנוחתו כבוד.

אביו ודודיו היו מגדולי חכמי ורבני צפת ודמשק. בכתה"י שלפנינו הוא מזכיר דברים רבים בשם אביו, בשם דודיו ובשם "מרן מר זקני" [כנראה הגאון רבי חיים עמרם מצפת, שהיה מגדולי הרבנים בדורו. נפטר בשנת תק"כ, ומנוחתו כבוד בציפורי].

בנו הוא הגאון המפורסם רבי נתן עמרם (תקנ"א-תרל"א) בעל מחבר הספרים "קנין פירות", "קנין הגוף" ו"נועם המידות", שד"ר טבריה וחברון. השתדל רבות בעריכת והדפסת חיבורי אביו וחיבוריו. משנת תרכ"ג אב"ד אלכסנדריה (נא-אמון). בעודו שם השתדל ביותר בהדפסת

14

14. NISHMAT HAChAIM MANUSCRIPT – VOLUME OF NOVELLAE BY RABBI CHAIM AMRAM AUTHOR OF MiTa’AM HaMELECH – LOST COMPOSITIONS, NOT PRINTED

Nishman HaChaim manuscript – volume of novellae by Rabbi Chaim Amram. Damascus and Safed, 1788 and after. Large manuscript composed of hundreds of leaves. Illustrated title pages and introductions handwritten and signed by the author. Many handwritten inscriptions in the handwriting of his son Rabbi Natan Amram. In one section he writes “This book of novellae and simple meaning and ways and jests and riddles and homiletics which I have written on the Talmud, on Torah verses and on the Nevi’im and Ketuvim”.

From studying the manuscript it appears that this is a general notebook of novellae which the author wrote on various topics, from which his son Rabbi Natan Amram edited several works. Many inscriptions and titles of the names of works related to the novellae, some in the author’s handwriting and some written by his son.

Most of the author’s Torah was printed in his books MiTa’am HaMelech: Part 5 and Part 6 (Thessaloniki, 1829). Part 4 (Livorno, 1836). Part 2 (Thebes, 1908). Part 1 and Part 3 arranged for print were lost throughout the years. In the introduction by the author’s son to his book Noam HaMidot, he relates of the loss of Part 3 of the

book MiTa’am HaMelech and from his words we learn his method in editing his father’s books. This is what he writes: “... It was lost by Rabbi the Emissary Rabbi Shlomo Zalman Ashkenazi when he went on the mission of the Rabbi of Jerusalem in 1832, I sent it with him to the city of Trieste, and after a while he informed me that it never reached him and woe to us is the loss. **And the truth is that its source is included inside my father’s holy writings nonetheless it entails much effort to compile it from its primary writing, and I toiled greatly until I arranged it in such a pleasing manner, G-d should remember me for the good**”. And indeed, this volume is its “primary writing”, many sections are inscribed “MiTa’am HaMelech Part 1” and “MiTa’am HaMelech Part 3”.

This volume contains novellae on halacha and the Talmud, homiletics and explanations of the Bible and Chazal Agadot, explanations to Megillat Esther and the Passover Haggadah, jests [=opening to homiletics in rhyme and riddle] and many Cabalistic matters.

Apparently, most of the text of this manuscript has not yet been printed.

15. SEFER HAgoralot by Rabbi Abraham Ibn Ezra – Early Ashkenazi Manuscript, 16th Century, Unique Version, Different from the Printed Version

Manuscript, Sefer HaGoralot, by Rabbi Abraham Ibn Ezra. Handsome Ashkenazi handwriting from the 16th century [c. 1530].

Title at top of the manuscript: **"The author said, I command the person who uses these lots for a query, only to ask if he wishes to hear a correct true answer"**. The chart of queries [luach ha'she'elot] is divided according to constellations and a chart of faces [luach ha'partzufim] is incorporated into it. This version is unique and different from the printed version and from that of other manuscripts of Sefer HaGoralot. The Ashkenazi manuscripts of this book from such an early time are rare; only three other manuscripts are known to originate at that time.

25 leaves. 19.5 cm. High-quality paper, good-fair condition, stains, wear (restored), fancy leather binding.

All the above was written according to the expert opinion of Yael Okun, the Manager of the Department of Hebrew Manuscripts of the JNUL. Dated by water marks on paper to 1531.

Opening Price: **\$4800**

Estimate: **\$5000-6000**

15. ספר גורלות לראב"ע - כתב יד אשכנזי קדום, המאה ה-16,

בנוסח יחודי השונה מהנדפס

כתב יד, ספר הגורלות, לרבי אברהם אבן עזרא. כ"י אשכנזי נאה מהמאה ה-16 [שנות הר"צ בערך 1530].

בראש כתה"י כותרת: "אמר המחבר אני מצוה לשואל באלו הגורלות, שלא יבוא שואל אלא בכונה אם רוצה לשמוע מהם תשובה נכונה ואמיתית". לוח השאלות מחולק לפי המזלות ומשולב בו לוח הפרצופים. נוסח זה יחודי ושונה מהנוסח הנדפס ומנוסח כתבי היד האחרים של ספר הגורלות. כתבי היד האשכנזים לספר זה מתקופה כה קדומה נדירים, ידועים רק עוד שלשה כ"י נוספים מאותה תקופה. 25 דף. 19.5 ס"מ. נייר איכותי, מצב טוב-בינוני, כתמים, בלאי (משוקם), כריכת עור מפוארת.

כל הנכתב, על סמך חות דעת מומחית, הגב' יעל אוקון, מנהלת המחלקה לכתבי יד עבריים בספריה הלאומית. עם תיארוך סימן המים שבנייר לשנת 1531.

פתיחה: **\$4800**

הערכה: **\$5000-6000**

16. MANUSCRIPT, NOVELLAE OF RABBI BUNIM EIGER AND HIS SON RABBI MOSHE – HANDWRITING OF RABBI MOSHE GINZ

A large handwritten volume, novellae on Talmudic tractates by Rabbi Simcha Bunim Ginz-Eiger Av Beit Din of Mattersburg, and his brother Rabbi Akiva Eiger, autograph with many additions in the handwriting of his son Rabbi Moshe Ginz. [c. 1830].

Novellae on the Talmud, Tractates: Pesachim, Beitzah, Succah, Megillah, Chullin, Yevamot, Ketubot, Kiddushin, Gittin, Bava Kama, Bava Metziah and Bava Batra. Copy of responsa by Rabbi Akiva Eiger and Rabbi Bunim's responses to him, etc. Additional novellae and comments on the sheet margins signed by his son Rabbi Moshe (who copied and prepared the manuscript for printing) – **"His son and disciple Rabbi Moshe said"**.

Rabbi Simcha Bunim Ginz-Eiger Rabbi of Mattersburg (1770-1829), younger brother and Torah companion of Rabbi Akiva Eiger. An outstanding leading Torah genius of his times; had much responsa correspondence with the Chatam Sofer. Dozens of responses written to Rabbi Simcha Bunim in the responsa of his brother Rabbi Akiva Eiger and the Chatam Sofer's responsa. Rabbi Akiva Eiger quotes him many times in his books and writes about him with great esteem **"...If my brother the Torah genius agrees with this..."**; **"I was very happy to see that you approved of my words"** (at the end of the book Drush V'Chiddush); **"...And if this does not seem acceptable to my brother, my words shall be void"** (ibid); **"...All these are hidden from my blind eyes, perhaps you have ways to understand me and explain our Rabbis' words properly"** (ibid); **"My lowly opinion is annulled before your great opinion"** (Ginzei Rabbi Akiva Eiger, 13) **"Inform me your lofty thoughts about this... Your friend, who is attached to you with love"**. (A compilation with a collection of about 40 letters of correspondence between the great brothers named Alei Eisev was published in London in 1995). Among his famous sons and sons-in-law are his son Rabbi Moshe Ginz-Schlesinger who wrote this manuscript; his son Rabbi Yosef Ginz-Schlesinger (son-in-law of his uncle's wife); his son Rabbi Shmuel and his renowned son-in-law Rabbi Shlomo Zalman Ullman Av Beit Din of Makova author of Yeriot Shlomo.

His son Rabbi Moshe Ginz-Schlesinger (died 1857), disciple of his uncle Rabbi Akiva Eiger. Served as rabbi in Wieluń (near Posen). In 1830, was accepted into the Kloiz in Hamburg in the Beit Midrash of Rabbi Leib ben Shaul. (in Igrot Sofrim, Letters of Rabbi Akiva Eiger, 22, Rabbi Akiva Eiger writes to his brother Rabbi Bunim: "...to give good tidings that his son my friend the sharp minded Rabbi Moshe became a resident of the Beit Midrash in Hamburg..."). He assisted and prepared for print much of the Torah of his uncle Rabbi Akiva Eiger as brought in the introduction of Drush V'Chidush. Mentioned dozens of times in the writings of Rabbi Akiva Eiger and the Chatam Sofer. See: Chachmei Altona, Hamburg and Wandsbek (Hamburg, 1908, p. 119).

16. כתב יד חידושי רבי בונים אייגר ובנו רבי משה - כתב ידו של רבי משה גינז

כרך גדול בכת"י, חידושי מסכתות מהגאון רבי שמחה בונים גינז-אייגר אב"ד מטרסדורף ואחיו של רבי עקיבא אייגר, אוטוגרף עם הוספות רבות בכתב יד של בנו הגאון רבי משה גינז. [תק"צ בערך].

חידושים על הש"ס, מסכתות: פסחים, ביצה, סוכה, מגילה, חולין, יבמות, כתובות, קידושין, גיטין, בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא. העתקת תשובות מרבי עקיבא איגר ותשובות מרבי בונים אליו, ועוד. חידושים נוספים והערות בשולי הגליונות חתומות ע"י בנו רבי משה (שהעתיק וסידר את כתה"י לדפוס) - **"אמר בנו ותלמידו הק' משה"**.

הגאון רבי שמחה בונים גינז-אייגר אב"ד מטרסדורף (תק"ל-תקפ"ט), אחיו הצעיר ועמיתו בתורה של הגאון רבי עקיבא אייגר. גאון מופלג מגדולי דורו, עמד בקשרי שו"ת רבים עם ה"חתם סופר". עשרות תשובות אליו בשו"ת אחיו הגרע"א ובשו"ת חתם סופר. אחיו רבי עקיבא אייגר מביא את דבריו במקומות רבים בספריו, וכותב עליו בהערצה גדולה: **"... כנלע"ד אם יסכים אחי הגאון נ"י בזה..."**; **"שמחתי למאד בראותי כי שמחת ידך על דברי כי ישרים המה"** (סוף ספר "דרוש וחידוש"); **"... ואם אינו נוח בעיני אחי הגנ"י בטלים דבריו"** (שם); **"... כל אלו נסתרים מעיני העוורות אולי יש אתך דברים מרווחים להביני ולבאר דברי רבותינו על מכוונם"** (שם); **"בטלה דעתי הנמוכה מפני דעתך הגדולה"** (גנזי רע"א, יג) **"להודיעני דעתך הרמה בזה..." ידידך אחיך קשור באהבתך בלוי"נ"**. (לקט המקבץ כארבעים התכתבויות בין האחים הגדולים בשם "עלי עש"ב" יצא לאור בלונדון תשנ"ה). מבניו וחתיני נודעו בנו הגאון רבי משה גינז-שליזינגר כותב כתה"י שלפנינו; בנו רבי יוסף גינז-שליזינגר (חתן אשת דודו בעל ה"חתם סופר"); בנו רבי שמואל אב"ד אבראהם וחתנו הגאון המפורסם רבי שלמה זלמן אולמן אב"ד מאקאווא בעל ה"יריעות שלמה".

בנו הגאון רבי משה גינז-שליזינגר (נפטר תרי"ח 1857), תלמיד דודו רבינו עקיבא אייגר. מרבני ווילנה (הסמוכה לפוזנא). בשנת תק"ץ התקבל להיות מיושבי הקלויז בהמבורג בביהמ"ד של רבי ליב ב"ר שאול. (באגרות סופרים, מכתבי רע"א, כב, כותב רבי עקיבא אייגר לאחיו רבי בונים אודותיו: **"... לבשר טוב שבנו ידידי הרב החריף מו"ה משה נר"ו נתקבל להיות תושב בימ"ד בהמבורג..."** היה פה שבוע העבר להשתעשע עמו קודם נסיעתו). סייע והכין לדפוס הרבה מתורות דודו הרע"א כמובא בהקדמה ל"דרוש וחידוש". נזכר עשרות פעמים בכתבי הגרע"א והחתם סופר. ראה אודותיו: חכמי אה"ו (המבורג, תרס"ח, עמ' 119).

כ-121 דף. 32 ס"מ. כתיבה בשני טורים, עם הערות בגליונות. מצב טוב-בינוני, בלאי וקרעים משוקמים בשולי הדפים הראשונים והאחרונים. כתה"י חסר כ-2 דפים בתחילתו. כריכת עור מפוארת.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$6000-7000

Approximately 121 leaves. 32 cm. Written in two columns, with comments on sheets. Good-fair condition, wear and restored tears on first and last leaf margins. Manuscript lacking approximately two leaves at beginning. Elaborate leather binding.

Opening Price: \$5000

Estimate: \$6000-7000

17. שו"ע אורח חיים - ההגהות המקוריות בכתב ידו של הגאון רבי צבי הירש קאלישר - "צבי לצדיק"

מגיני ארץ, שלחן ערוך אורח חיים, דיהרנפורט, [תקע"א 1811]. דפוס יוסף מייא זצ"ל. בשער הספר רישום בעלות: "אני יכול להעיד שזה המ"א [המגיני ארץ] שייך לאאמ"ו ה"ה המפורסם צדיק תמים מו"ה צבי הירש קאלישר". בדף לפני השער הקדשה בחתימת יד בנו רבי "יהודה ליב קאלישר", שהעניק בשנת תר"ם [תרמ"ו], את הספר הזה "של כבוד אאמ"ו הגאון זצלה"ה עם הגהותיו" לחתנו רבי מאיר רייזנר. עשרות רבות של הגהות למדניות ארוכות בכתב ידו של הגאון רבי צבי הירש קאלישר - הגהות אלו נעתקו (באופן חלקי) בשעתו ונשלחו למדפיסי ווילנא להדפיסם במהדורת השו"ע. מדפיסי ווילנא הדפיסו רק את ההגהות על יורה דעה תחת השם "צבי לצדיק", ואילו ההגהות על אורח חיים לא נדפסו בוילנא. כתב-היד של אותה העתקה, הגיע יחד עם אוסף כתבי היד של "דפוס ראם" לספריה הלאומית בירושלים, הגהות אלו על אורח חיים נדפסו רק במהדורת "שלחן ערוך השלם" של "מכון ירושלים - מהדורת פרידמן", במדור קובץ מפרשים מכת"י תחת השם "צבי לצדיק". מקצת מן ההגהות נדפסו קודם לכן בקובץ "זכור לאברהם" (חולון, תשנ"א, עמ' קנא-קנו). יש לציין שכמה מן ההגהות שנדפסו ב"זכור לאברהם" נשמטו משום מה ממהדורת "שלחן ערוך השלם" (לדוגמא ראה: אחת משתי הגהות בסימן שלא, וההגה המעניינת הנמצאת בסימן תד, אודות נסיעה בשבת מחוץ לתחום ב"אייזן-באהן" = רכבת).

מבדיקה של ההגהות המקוריות מול ההגהות הנדפסות, נמצא כי כארבעים מן ההגהות נדפסו בספרים הנ"ל (בשינויים קלים מן המקור), ואילו כחמש-עשרה הגהות ויותר לא נדפסו עדיין. (לדוגמא, ראה הגהות בכת"י שלפנינו, בסימנים: יא, קכ, קכד, קכז, רמח, שיא, שכה, של, שלג, שלח, שמ, תנ, תסב, ועוד). הגאון הנודע רבי צבי הירש קאלישר (תקנ"ה-תרל"ה), מגדולי דורו, תלמידים של הגאון רבי עקיבא אייגר, ושל הגאון רבי יעקב אב"ד ליסא בעל "נתיבות המשפט", ושל דודו הגאון רבי יהודה ליב קאלישר ראב"ד ליסא. כיהן כרב בטאהרען (Torun) שלא על מנת לקבל פרס. מחבר הספרים: "מאזנים למשפט" על חושן משפט (קראטאשין, תרט"ו 1855); הגהות "צבי לצדיק" על משניות ועל שו"ע. "אבן בוחן", "אמונה ישראל", ועוד ספרים. היה מראשוני המעוררים והפועלים להקמת ישוב יהודי וקניית קרקעות בארץ ישראל, ופרסם את ספריו "דרישת ציון" (טהארן, תרכ"ו 1866) ו"שלום ירושלים" (טהארן, תרכ"ח 1868). ספר "דרישת ציון" זכה למספר מהדורות לאחר הקמת תנועת "חובבי ציון" והרב קאלישר נחשב כאחד האבות הרוחניים של "חיבת ציון" ובערים רבות בישראל נקראו רחובות על שמו. הרב קאלישר נודע גם בחזונו הגדול לחידוש הקרבת הקרבנות בבית המקדש, עליו עורר בספריו ובכתבי העת של התקופה. עמד בקשרי שו"ת עם גדולי דורו, ובעיקר עם רעו הגאון הצדיק רבי אליהו גוטמכר אב"ד גריידיץ.

[2], ש, [3] דף 38.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני, בלאי וכתמים, פגיעות בלאי במספר דפים. דפים מנותקים. חיתוך דפים צבעוני. כריכת עור מקורית, קרועה ובלויה.

פתיחה: \$1500

הערכה: \$4000-5000

שנר

1. The first part of the document is a list of names and their corresponding addresses. The names are written in Hebrew, and the addresses are written in English. The list is as follows:

Name	Address
1. Mr. A. B. C.	123 Main St., New York, N.Y.
2. Mr. D. E. F.	456 Elm St., Boston, Mass.
3. Mr. G. H. I.	789 Oak St., Chicago, Ill.
4. Mr. J. K. L.	101 Pine St., Philadelphia, Pa.
5. Mr. M. N. O.	202 Cedar St., St. Louis, Mo.
6. Mr. P. Q. R.	303 Birch St., San Francisco, Cal.
7. Mr. S. T. U.	404 Spruce St., Portland, Me.
8. Mr. V. W. X.	505 Fir St., Seattle, Wash.
9. Mr. Y. Z. A.	606 Ash St., Denver, Colo.
10. Mr. B. C. D.	707 Hickory St., Kansas City, Mo.
11. Mr. E. F. G.	808 Walnut St., Cincinnati, Ohio.
12. Mr. H. I. J.	909 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.
13. Mr. K. L. M.	1010 Sycamore St., Indianapolis, Ind.
14. Mr. N. O. P.	1111 Magnolia St., New Orleans, La.
15. Mr. Q. R. S.	1212 Dogwood St., Savannah, Ga.
16. Mr. T. U. V.	1313 Redwood St., San Jose, Cal.
17. Mr. W. X. Y.	1414 Cypress St., Fresno, Cal.
18. Mr. Z. A. B.	1515 Juniper St., Salt Lake City, Utah.
19. Mr. C. D. E.	1616 Willow St., Boise, Idaho.
20. Mr. F. G. H.	1717 Cottonwood St., Reno, Nev.
21. Mr. I. J. K.	1818 Alder St., Sacramento, Cal.
22. Mr. L. M. N.	1919 Laurel St., Yuba City, Tex.
23. Mr. O. P. Q.	2020 Dogwood St., Tallahassee, Fla.
24. Mr. R. S. T.	2121 Magnolia St., Jacksonville, Fla.
25. Mr. U. V. W.	2222 Redwood St., Miami, Fla.
26. Mr. X. Y. Z.	2323 Cypress St., Fort Lauderdale, Fla.
27. Mr. A. B. C.	2424 Juniper St., Orlando, Fla.
28. Mr. D. E. F.	2525 Willow St., Tampa, Fla.
29. Mr. G. H. I.	2626 Cottonwood St., St. Petersburg, Fla.
30. Mr. J. K. L.	2727 Alder St., Clearwater, Fla.
31. Mr. M. N. O.	2828 Laurel St., Dunedin, Fla.
32. Mr. P. Q. R.	2929 Dogwood St., Palm Bay, Fla.
33. Mr. S. T. U.	3030 Magnolia St., Titusville, Fla.
34. Mr. V. W. X.	3131 Redwood St., Melbourne, Fla.
35. Mr. Y. Z. A.	3232 Cypress St., Ft. Pierce, Fla.
36. Mr. B. C. D.	3333 Juniper St., Vero Beach, Fla.
37. Mr. E. F. G.	3434 Willow St., Jupiter, Fla.
38. Mr. H. I. J.	3535 Cottonwood St., Palm Beach, Fla.
39. Mr. K. L. M.	3636 Alder St., West Palm Beach, Fla.
40. Mr. N. O. P.	3737 Laurel St., Boca Raton, Fla.
41. Mr. Q. R. S.	3838 Dogwood St., Delray Beach, Fla.
42. Mr. T. U. V.	3939 Magnolia St., Fort Lauderdale, Fla.
43. Mr. W. X. Y.	4040 Redwood St., Pompano Beach, Fla.
44. Mr. Z. A. B.	4141 Cypress St., Hollywood, Fla.
45. Mr. C. D. E.	4242 Juniper St., Miami Beach, Fla.
46. Mr. F. G. H.	4343 Willow St., Sunnyvale, Cal.
47. Mr. I. J. K.	4444 Cottonwood St., San Jose, Cal.
48. Mr. L. M. N.	4545 Alder St., Santa Clara, Cal.
49. Mr. O. P. Q.	4646 Laurel St., San Bruno, Cal.
50. Mr. R. S. T.	4747 Dogwood St., San Francisco, Cal.
51. Mr. U. V. W.	4848 Magnolia St., San Francisco, Cal.
52. Mr. X. Y. Z.	4949 Redwood St., San Francisco, Cal.
53. Mr. A. B. C.	5050 Cypress St., San Francisco, Cal.
54. Mr. D. E. F.	5151 Juniper St., San Francisco, Cal.
55. Mr. G. H. I.	5252 Willow St., San Francisco, Cal.
56. Mr. J. K. L.	5353 Cottonwood St., San Francisco, Cal.
57. Mr. M. N. O.	5454 Alder St., San Francisco, Cal.
58. Mr. P. Q. R.	5555 Laurel St., San Francisco, Cal.
59. Mr. S. T. U.	5656 Dogwood St., San Francisco, Cal.
60. Mr. V. W. X.	5757 Magnolia St., San Francisco, Cal.
61. Mr. Y. Z. A.	5858 Redwood St., San Francisco, Cal.
62. Mr. B. C. D.	5959 Cypress St., San Francisco, Cal.
63. Mr. E. F. G.	6060 Juniper St., San Francisco, Cal.
64. Mr. H. I. J.	6161 Willow St., San Francisco, Cal.
65. Mr. K. L. M.	6262 Cottonwood St., San Francisco, Cal.
66. Mr. N. O. P.	6363 Alder St., San Francisco, Cal.
67. Mr. Q. R. S.	6464 Laurel St., San Francisco, Cal.
68. Mr. T. U. V.	6565 Dogwood St., San Francisco, Cal.
69. Mr. W. X. Y.	6666 Magnolia St., San Francisco, Cal.
70. Mr. Z. A. B.	6767 Redwood St., San Francisco, Cal.
71. Mr. C. D. E.	6868 Cypress St., San Francisco, Cal.
72. Mr. F. G. H.	6969 Juniper St., San Francisco, Cal.
73. Mr. I. J. K.	7070 Willow St., San Francisco, Cal.
74. Mr. L. M. N.	7171 Cottonwood St., San Francisco, Cal.
75. Mr. O. P. Q.	7272 Alder St., San Francisco, Cal.
76. Mr. R. S. T.	7373 Laurel St., San Francisco, Cal.
77. Mr. U. V. W.	7474 Dogwood St., San Francisco, Cal.
78. Mr. X. Y. Z.	7575 Magnolia St., San Francisco, Cal.
79. Mr. A. B. C.	7676 Redwood St., San Francisco, Cal.
80. Mr. D. E. F.	7777 Cypress St., San Francisco, Cal.
81. Mr. G. H. I.	7878 Juniper St., San Francisco, Cal.
82. Mr. J. K. L.	7979 Willow St., San Francisco, Cal.
83. Mr. M. N. O.	8080 Cottonwood St., San Francisco, Cal.
84. Mr. P. Q. R.	8181 Alder St., San Francisco, Cal.
85. Mr. S. T. U.	8282 Laurel St., San Francisco, Cal.
86. Mr. V. W. X.	8383 Dogwood St., San Francisco, Cal.
87. Mr. Y. Z. A.	8484 Magnolia St., San Francisco, Cal.
88. Mr. B. C. D.	8585 Redwood St., San Francisco, Cal.
89. Mr. E. F. G.	8686 Cypress St., San Francisco, Cal.
90. Mr. H. I. J.	8787 Juniper St., San Francisco, Cal.
91. Mr. K. L. M.	8888 Willow St., San Francisco, Cal.
92. Mr. N. O. P.	8989 Cottonwood St., San Francisco, Cal.
93. Mr. Q. R. S.	9090 Alder St., San Francisco, Cal.
94. Mr. T. U. V.	9191 Laurel St., San Francisco, Cal.
95. Mr. W. X. Y.	9292 Dogwood St., San Francisco, Cal.
96. Mr. Z. A. B.	9393 Magnolia St., San Francisco, Cal.
97. Mr. C. D. E.	9494 Redwood St., San Francisco, Cal.
98. Mr. F. G. H.	9595 Cypress St., San Francisco, Cal.
99. Mr. I. J. K.	9696 Juniper St., San Francisco, Cal.
100. Mr. L. M	

שדא דעו פילה בשבת. וכו' סעיפים :

[illegible][illegible][illegible][illegible]

שלב שלא לילד הכרמה בשבת • וכו' סעיפים :

[illegible]

שדך שלא לפנות ארצך בשבת • וכו' ג' סעיפים :

א. "עוד של תבואה ושל שמן יקרא על שם א. שיהיה לחתום משם (א) אחד ב. לחתום ב. לשמור

[illegible]

שלב א חיון חילד'ן - מאכט דאס

הרשעה כ' כ' על רשעות בנפשו כדי שיכיל לירי שחוקת פגמים: 2. מוקד לחדר לפס"ס
שנית ליה אחי לחיפוש דאסורא דאורייתא עמי' רס"ו:

הנהגות ודרכים אשר יצאו מן המלך דוד בן ישי
בשם ה' אלהינו

[illegible]

17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538

משה ואלה שמות בני ישראל אשר באו מצריפט
לעלות ארץ ישראל

17. SHULCHAN ARUCH ORACH CHAIM – ORIGINAL GLOSSES IN THE HANDWRITING OF ZVI HIRSCH KALISCHER – ZVI LATZADDIK

Magenei Eretz, Shulchan Aruch Orach Chaim, Dyhernfurth, 1811]. Printed by Yosef Maya. Ownership inscription on title page: **“I can testify that this Magenei Eretz belongs to my father ...Rabbi Zvi Hirsch Kalischer”**. The leaf before the title page has a dedication signed by his son **“Yehuda Leib Kalischer”**, who gave this book **“which belonged to my father the Gaon with his glosses”** to his son-in-law Rabbi Meir Reisner in 1886.

Dozens of long scholarly glosses in the handwriting of Rabbi Zvi Hirsch Kalischer. These glosses were copied (partially) and sent to the Vilna printers to print them in the edition of the Shulchan Aruch. The Vilna printers printed only the glosses on Yoreh De'ah under the name of Zvi LaTzaddik, while the glosses on Orach Chaim were not printed in Vilna. The manuscript of that copy reached the JNUL in Jerusalem together with the collection of manuscripts of the Romm publishing house. These glosses on Orach Chaim were printed only in the edition of the Shulchan Aruch HaShalem published by Machon Yerushalayim – the Freidman edition, in the column of a compilation of commentaries from manuscripts, with the name Zvi LaTzaddik. A few of the glosses were printed earlier in the compilation Zechor L'Avraham (Holon, 1991, pp. 151-156). Some of the glosses which were printed in Zechor L'Avraham were omitted for some reason from the edition of the Shulchan Aruch HaShalem (for example, see one of the two glosses on Siman 331, and the interesting gloss in Siman 404 concerning traveling on Shabbat out of the Techum Shabbat in an Eisenbahn = train).

The results of examining the original glosses in comparison to the printed version of the glosses portray that 40 of the glosses were printed in the aforementioned books (with minor changes from the original), and more than 15 glosses were not yet printed. (For example, see the glosses in this manuscript in Simanim 11, 120, 124, 127, 248, 311, 325, 330, 333, 338, 340, 350, 362).

The famous Rabbi Zvi Hirsch Kalischer (1795-1874), a leading Torah scholar of his times, disciple of Rabbi Akiva Eger and Rabbi Ya'akov Av Beit Din of Leszno, author of Netivot Mishpat, and of his uncle Rabbi Yehuda Leib Kalischer Rabbi of Leszno. Served as Rabbi of Torun without remuneration. Authored the books Moznayim LaMishpat on Choshen Mishpat (Krotoszyn, 1855); Zvi LaTzaddik glosses on Mishnayot and Shulchan Aruch, Even Bochan, Emuna Yeshara, and more.

He was one of the first leaders active in inspiring the Jewish people to establish the Jewish settlement and purchase land in Eretz Israel, and he published his books Drishat Zion (Tehran, 1866) and Shlom Yerushalayim (Tehran, 1868). His book Drishat Zion was reprinted in several editions after the founding of the Hovevei Zion movement and Rabbi Kalischer is considered one of the spiritual fathers of Hibbat Zion. Many Israeli cities have streets named after him. Rabbi Kalischer was also famous for his great vision of renewing the sacrifices in the temple, a subject which he wrote of in his books and periodicals of that time. He had contact concerning responsa with leading Torah scholars of his times, especially with his friend Rabbi Eliyahu Guttmacher Av Beit Din of Grodzisk Mazowiecki.

[2], 300, [3] leaves. 38.5 cm. Good-fair condition, wear and stains, wear damages to several leaves. Detached leaves. Colored edges. Original leather binding, worn and torn.

Opening Price: \$1500

Estimate: \$4000-5000

18. כתב-יד, חסד לאברהם על משניות - רבי אברהם אב"ד טאמאשפיל

18. MANUSCRIPT, CHESD L'AVRAHAM ON MISHNAYOT – RABBI AVRAHAM, AV BEIT DIN OF TOMASHPIL

Manuscript, Chesed L'Avraham on Seder Zera'im (Birkot Bikurim), handsome neat writing [with additions in the same handwriting], autographic writing of the author, Rabbi Avraham, Av Beit Din of Tomashpil. 1840.

Rabbi Avraham, son of Rabbi Yechiel served for approximately 40 years in the Tomashpil Rabbinate (Podolia region, Central Ukraine) and died ca. 1850. His work on Seder Zera'im is a comprehensive commentary explaining and expounding upon the words of the leading commentaries, Rabbi Ovadia of Bartenura and the Tosfot Yom Tov. This work was finally printed only 30 years after the author died (Chernivtsi, 1884) with the approbations of Rebbes: Rabbi David of Tolna, Rabbi David Moshe of Chortkiv, Rabbi Yitzchak and Rabbi Israel of Sadigura, and others.

In the introduction to the printed book, the author's son-in-law Rabbi Ya'akov Shapira Av Beit Din of Vinnytsia, relates that Rebbe Yitzchak Meir of Zinkov, the Apta Rebbe's son, participated in Rabbi Avraham's funeral and afterward at the mourners' home he studied Mishnayot. When the manuscript of this book was brought before him, the Rebbe studied it and claimed, **"From this book, it is clear that the author studied Torah Lishma and feared Heaven. The city of Tomashpil does not know what it has lost"**.

3-129 leaves (few leaves lacking at beginning and end). Approximately 22 cm. Good-fair condition, wear and stains. Non-original semi-leather binding.

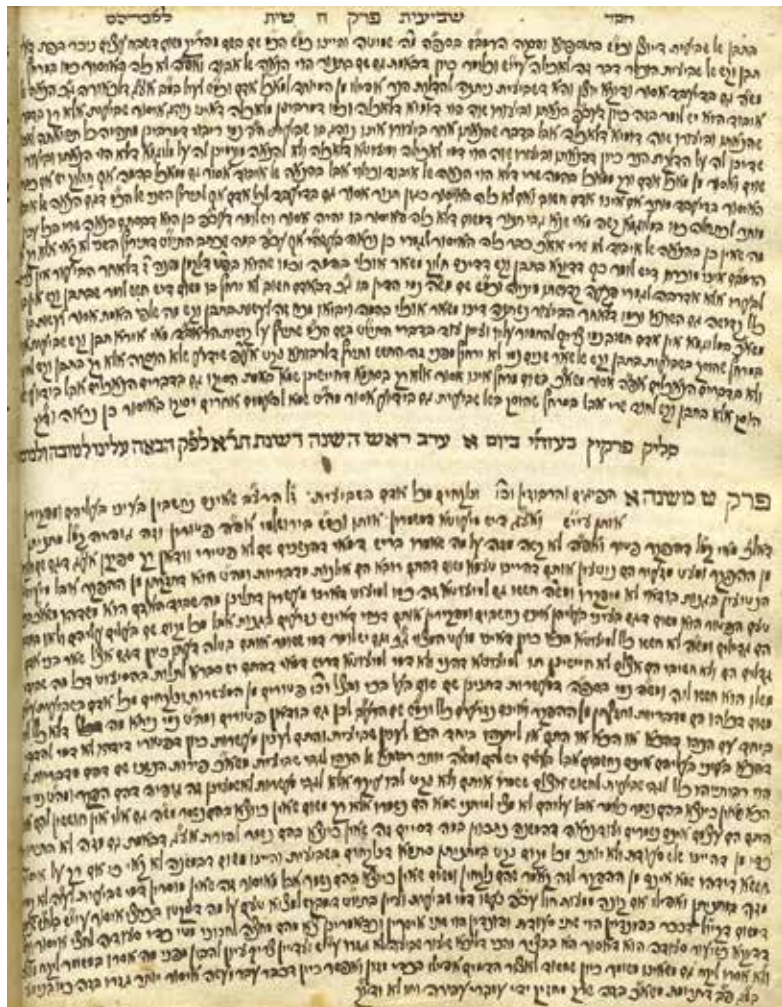
Opening Price: \$3000
Estimate: \$4000-5000

כתב-יד, חסד לאברהם על משניות סדר זרעים (ברכות-ביכורים), כתיבה נאה ומסודרת [עם הוספות באותו כת"י], בכתב ידו האוטוגרפי של המחבר רבי אברהם אב"ד טאמאשפיל. ת"ר-ת"א [1840].
הגאון החסיד רבי אברהם ב"ר יחיאל כיהן כארבעים שנה ברבנות טאמאשפיל (Tomashpil - מחוז פודוליה, מרכז אוקראינה) ונפטר בשנת ת"ר"י בערך. חיבורו על סדר זרעים הינו פירוש מפורט המבאר ומפלפל בדברי גדולי המפרשים הרע"ב מברטנורא והתוספות יו"ט. חיבור זה נדפס לבסוף רק כשלושים שנה לאחר פטירת המחבר (טשרנובוץ תרמ"ד) בהסכמת האדמו"רים: רבי דוד מטולנא, רבי דוד משה מטשורטקוב, רבי יצחק ורבי ישראל מסיגורא, ועוד.

בהקדמת החיבור הנדפס, מספר חתן המחבר רבי יעקב שפירא אב"ד ויניצא, כי בעת פטירת המחבר השתתף בהלוויה האדמו"ר רבי יצחק מאיר מזינקוב בנו של הרב מאפטא, ובניחוח האבלים למד בביתם משניות, וכשהובאו לפניו כתב יד החיבור הזה, עיין בו האדמו"ר ואמר: **"כי מהספר הזה ניכר שבעל המחבר למד תורה לשמה, והיה ירא שמים, ועיר טאמאשפיל לא ידעו מה אבדו מעירים"**.

ג-קכט דף (חסר מעט דפים בתחילה ובסוף). כ-22 ס"מ. מצב טוב-בינוני, בלאי וכתמים. כריכת חצי קלף (לא מקורית).

פתיחה: \$3000
הערכה: \$4000-5000

19. A SERMON FOR SHABBAT TSHUVA – A BOOKLET WITH DOZENS OF LEAVES HANDWRITTEN BY RABBI YOSEPH CHAIM OF BAGHDAD, AUTHOR OF BEN ISH CHAI

Complete booklet, sermon for Shabbat Tshuva. Autographic handwriting of Rabbi Yoseph Chaim of Baghdad author of Ben Ish Chai. [Baghdad], 1901.

At the top of the first leaf: **"In the name of G-d we will do and be successful...the sermon I have delivered in the year 1901 on Shabbat Tshuva. G-d in His mercy and kindness has given me the merit and assistance to speak every year Torah Lishma for good life and peace, Amen"**.

At the end of the sermon: **"Our eyes shall see and our hearts rejoice at the coming of our Redeemer, the Messiah our Righteous One quickly in our days, Amen. G-d should help us and protect us... Amen"**.

Rabbi Yoseph Chaim of Baghdad (1833-1909), author of Ben Ish Chai and dozens of other important books. Son of Rabbi Eliyahu Chaim, son of Rabbi Moshe Chaim Rabbi of Baghdad. Disciple of Rabbi Abdullah Somech, was famous for his genius and righteousness. After the death of his father in 1859, when only 26 years old, Rabbi Yoseph Chaim succeeded his father is speaking at the Great Synagogue, and spoke there every Shabbat for 50 years. When he spoke on special Shabbatot such as Shabbat Tshuva and Shabbat HaGadol, more than 4000 people would congregate to hear him and he would enthrall the audience for four to five hours while spicing his words with pleasing parables. His sermons were a mixture of halacha and agadda and explanations of verses and agadot Chazal, according to their simple meaning, remez and their hidden meanings.

The author of Ben Ish Chai was the leading Torah scholar of his city and the entire country. All the rabbis and dayanim of Baghdad submitted to his authority and he was the unchallenged leader of Babylonian Jews. He studied Torah Lishma, his greatness in revealed and hidden Torah became renowned throughout the world and he was famous for his great holiness. In 1869, he travelled to Eretz Israel to pray at the graves of tzaddikim, and at that time, it was revealed to him from Heaven that his neshama (soul) originated from the neshama of Benayahu ben Yehoyada and therefore he named many of his works after him: Ben Ish Chai, Ben Ish Chayil, Ben Yehoyada, Rav Pe'alim, Od Yoseph Chai, etc. His other books are Leshon Chachamim, Aderet Eliyahu, Torah Lishma responsa (which he printed anonymously), Chasdei Avot, Birkat Avot etc.

Approximately 58 leaves, more than 110 written pages, approximately 18 lines written on each page. 13.5 cm. Brittle paper, good-fair condition. Wear and detached leaves. Erasures and additions between the lines, all in the handwriting of the Ben Ish Chai.

Enclosed is an authorization by an expert. The content has

19. דרשה לשבת תשובה - קונטרס שלם בן עשרות דפים בכתב יד קדשו של רבינו יוסף חיים מבגדאד בעל "בן איש חי"

קונטרס שלם, דרשה לשבת תשובה. כתיבה אוטוגרפית של רבינו יוסף חיים מבגדאד בעל "בן איש חי". [בגדאד], תרס"ב [1901].

בראש הדף הראשון: **"בשם ד' נעשה ונצליח, ליקבה"ו, בס"ד, בס"ט"** [=לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בסייעתא דשמיא, בסימנא טבא]. - **"דרוש שדרשתי בשנת יושב בסת"ר עליון בשבת תשובה. השי"ת ברחמי וחסדו יזכני ויעזרני לדרוש בכל שנה ושנה תורה לשמה לחיים טובים ולשלום אכ"ר"** [אמן, כן יהי רצון].

בסיום הדרשה: **"וראו עינינו וישמח לבינו בביאת הגואל משיח צדקנו במהרה בימינו אכ"ר. א-ל ש-ד-י יהיה בעזרתינו וישמרנו ויעזרנו... אכ"ר"**.

הגאון רבינו יוסף חיים מבגדאד (תקצ"ג-תרס"ט), בעל "בן איש חי" ועוד עשרות ספרים חשובים. בנו של רבי אליהו חיים בן רבי משה חיים רבה של בגדאד. תלמידו של רבינו עבדאללה סומך, מנעורו נודע בגאונותו ובצדקותו. לאחר פטירת אביו בשנת תרי"ט, כשהיה רק בן כ"ו שנה, עלה על מקומו לדרוש בבית הכנסת הגדול, ומאז דרש שם מדי שבת כחמישים שנה. בדרשותיו בשבתות המיוחדות כשבת תשובה ושבת הגדול היו מתאספים למעלה מארבעת אלפים אנשים, והיה דורש לפנייהם ומרתק את הקהל כארבע וחמש שעות, כשהוא מתבל את דבריו במשלים נעימים. בדרשותיו היו כלולות בהלכה ובאגדה, פסקי הלכות ופירושי פסוקים ואגדות חז"ל, על דרך הפשט, על דרך הרמז ועל דרך חכמת הסוד.

רבינו ה"בן איש חי" היה גדול חכמי עירו וארצו, כל הרבנים והדיינים בבגדאד נכנעו למוצא שפתיו והיה המנהיג הבלתי מעורער של יהדות בבל. עסק ב"תורה לשמה", גדולתו כ"חד בדרא" בנגלה ובנסתר התפרסמה בכל קצוי תבל, ונודע בקדושתו הרבה. בשנת תרכ"ט נסע לארץ ישראל להשתטח על קברות הצדיקים, ואז נתגלה אליו מן השמים שהוא משורש נשמת בנייהו בן יהוידע ועל שם כך קרא שמות לרבים מעשרות חיבוריו: בן איש חי, בן איש חיל, בן יהוידע, רב פעלים, עוד יוסף חי, ועוד. ספריו הנוספים הם: לשון חכמים, אדרת אליהו, שו"ת תורה לשמה (שהדפיס בעילום שם), חסדי אבות, ברכת אבות ועוד.

כ-58 דף, למעלה מ-110 עמ' כתובים כ-18 שורות בעמוד. 13.5 ס"מ. נייר יבש, מצב טוב-בינוני. בלאי ודפים מנותקים. מחיקות והוספות בין השורות, כולן בכתב ידו של ה"בן איש חי".

מצורף אישור מומחה. תוכן הדברים נדפס בספרו "תשובה מחיים", ירושלים תשס"ט, עמ' רל-רעו. שם נדפסו הדברים כנראה עפ"י כת"י אחר, עם שינויים מכת"י זה.

פתיחה: \$36,000

הערכה: \$40,000-50,000

been printed in his book Teshuva MeChaim, Jerusalem 2009, pp. 230-276. There the sermon was apparently printed according to another manuscript with difference from this manuscript.

Opening Price: \$36,000

Estimate: \$40,000-50,000

20. AUTOGRAPHIC MANUSCRIPT – METEK SEFATAYIM BY RABBI AVRAHAM AVLI YAFFE AV BEIT DIN OF PANEVĖŽYS – HANDWRITING AND SIGNATURE OF RABBI ZUNDEL OF SALANT

Manuscript, Metek Sefatayim, novellae and commentary on Tractate Shabbat, by Rabbi Avraham Avli Yaffe. Vieksniai, 1782-1787.

Complete volume. Illustrated title page. Autographic handwriting by the author, arranged in two columns [with additions on margins of some pages]. The book was written during 1782-1787: on the title page appears the year 1882 and at the end of the volume is the author's stamp (Leaf 122/2), "By the author...Avraham ben Rabbi Israel Yaffe in the city of Vieksniai and its region". At the omissions at the end of the volume, the author mentions the "Homiletics of Parshat VaYakhel of 1787 and the "Homiletics of Parshat VaYakhel of 1788".

At the beginning of the manuscript are two added leaves with novellae on various topics, signed by the author, with dates: Chol HaMo'ed Pesach 1786; the 9th of Av 1890; "This I have delivered on Shabbat Teshuva 1791". Leaves 90-91 have sketches of the boards of the Mishkan (Shabbat Leaf 98).

The title page and other leaves have stamps: "Beit Midrash Menachem Zion in the Churva of Rabbi Y. HaChassid", whose library was managed by Rabbi Yosef Zundel of Salant. A long inscription on the title page in the handwriting of Rabbi Zundel. "These books given to Rabbi...Shabtai Rabbi of Vieksniai, as a contribution to the Midrash Menachem Zion... Jerusalem, Zundel of Salant". [Some leaves have other inscriptions in his handwriting: "To Midrash Menachem Zion"]. Other ownership inscriptions by the author's family.

Rabbi Avraham Avli Yaffe (died 1820), a Lithuanian Torah genius. Born to his father Rabbi Israel Yaffe Av Beit Din of Joniškis descendant of the author of HaLevushim. After his father's death, his mother moved to New Žagarė [in this book, he writes of his father's writings burnt in the big fire that broke out in this community], and there he began to write this work [on Leaf 92/2, he writes: "Until here I wrote when living with my mother and from here on I wrote here in the community of Vieksniai in 1785]. Served as Rabbi of Vieksniai and its region. Afterward, appointed as Rabbi of Panevėžys and the first rabbi in the history of this important city where famous leading Lithuanian rabbis served. [For more information see enclosed material]. After his death, the manuscript passed on to his son Shabtai Yaffe Rabbi of Vieksniai, who ascended to Eretz Israel and placed it for safekeeping in the Menachem Zion Beit Midrash in the Churva of Rabbi Yehuda HaChassid in Jerusalem. The work was printed according to this manuscript in 1997.

[3], 144, [3] leaves. 31 cm. Good condition. The title page is pasted on paper for reinforcement. Stains, minor wear, moth marks. Worn binding.

Opening Price: **\$5000**

Estimate: **\$5000-6000**

20. כתב-יד אוטוגרפי - ספר מתק שפתים לרבי אברהם אבלי יפה אב"ד פוניבז' - כת"י וחתומת רבי זונדל מסלנט

כתב-יד, ספר מתק שפתים, חידושים וביאורים על מסכת שבת, מאת רבי אברהם אבלי יפה. וועקשנה, תקמ"ב-תקמ"ז [1787].

כרך שלם. שער מאוייר. כתיבה אוטוגרפית בכת"י הגאון המחבר, מסודרת בשני טורים [עם הוספות בשולי חלק מן העמודים]. הספר נכתב בין השנים תקמ"ב-תקמ"ז: בשער מופיע פרט השנה תקמ"ב, ובסוף הכרך חותם המחבר (דף ככב/2): "סליק פרק מי שהחשיך... בשנת דרך מ'צו'ת'ך א'רוץ כ'י תרחיב ליבי [תקמ"ז]... דברי המחבר הצעיר באלפי ישראל אברהם באאמ"ו הרב החסיד מוהר"ר ישראל יפה זללה"ה החונה פק"ק ועקשנה ואגפיה". בהשמטות שבסוף הכרך מזכיר את "דרושי לפרשת ויקהל שנת תקמ"ז לפ"ק" ו"דרושי לפרשת ויקהל שנת תקמ"ח לפ"ק".

בראש כה"י נוספו שני דף עם חידושים בנושאים שונים, חתומים ע"י המחבר, עם התאריכים: חול המועד פסח תקמ"ו; ז' אב תק"ו; "זוה דרשתי בשבת תשובה שנת תקנ"א". בדפים צ-צא תרשימים על סוגיית קרשי המשכן (שבת דף צח).

בשער ובדפים נוספים חותמות "בית המדרש מנחם ציון בחורבת ר"י החסיד", שאת אוצר הספרים שלו ניהל הצדיק רבי יוסף זונדל מסלנט. רישום ארוך בדף השער בכתב-ידו של רבי זונדל: "אלו הספרים מסר לידי הרב המאור הג' מוהר"ר שבת' נ"י שה' אב"ד בק' וועקשנא, נדבה למדרש מנחם ציון... פעה"ק ירושלם ת"ו, זונדל מסלאנט" [במספר דפים רישומים נוספים בכתב-ידו: "למדרש מנחם ציון"]. רישומי בעלות נוספים ממשפחת המחבר.

רבי אברהם אבלי יפה (נפטר תק"פ), מגאוני ליטא. נולד לאביו רבי ישראל יפה אב"ד יאנישאק מגזע בעל "הלבושים". לאחר פטירת אביו עברה אמו להתגורר בזאגער-חדש [בחיבור שלפנינו מספר על כתבי אביו שנשרפו בשריפה גדולה שפרצה בקהילה זו], ושם החל לכתוב את החיבור שלפנינו [בדף צב/2 כותב: "עד כאן כתבתי על שולחן אמי מורתי שתי' ומכאן ולהלן כתבתי פה ק"ק ועקשנה בשנת תקמ"ה לפ"ק"]. כיהן כאב"ד וועקשנה והסביבה. לאחר מכן הוכתר לאב"ד העיר פוניבז', והינו הרב הראשון הידוע בהיסטוריה של העיר החשובה שכינה בה רבנים בעלי-שם מגדולי ליטא התורנית. [ראה עוד אודותיו בחומר המצורף]. לאחר פטירתו עבר כתב היד של החיבור לידי בנו רבי שבת' יפה אב"ד וועקשנה, שעלה לארץ ישראל והפקידו בספריית בית המדרש "מנחם ציון" שבחורבת רבי יהודה החסיד בירושלים. החיבור נדפס על פי כתב יד זה בשנת תשנ"ז.

[3], כקד, [3] דף. 31 ס"מ. מצב טוב. דף השער הודבק על נייר לחיזוק. כתמים, בלאי קל, סימני עש. כריכה בלוייה.

פתיחה: **\$5000**

הערכה: **\$5000-6000**

21. NOTEBOOK OF TORAH NOVELLAE BY RABBI SHLOMO ZALMAN AUERBACH FROM HIS YOUTH

"Special notebook for the Torah novellae I have written when I was studying or reviewing with my friends"; the 26th of the month of Tevet, 1924 I have begun to write my novellae. Jerusalem, Eretz Israel". Novellae on treatises in Tractate Bava Kama and Bava Batra and "Omissions".

The renowned Torah genius Rabbi Shlomo Zalman Auerbach, head of the Kol Torah Yeshiva and a leading Torah authority (died 1994), was born in Tamuz 1910. When writing these novellae in the winter of 1924, he was still a young boy, 14 years old, and yet the novellae in this notebook are on the high level of an adult Torah scholar. His Torah proficiency at a young age does not contradict the youthful joy that apparent in this notebook, such as scribbles and many curly signatures which he signed in many places in the notebook. He mentions things learned in group and quotes others: "...We can explain this according to the words of my father, my teacher...", "My teacher gave a very strained answer...", "Question of Rabbi Akiva Eiger, answered by R' Yeshaya Vinograd...", "and it was answered by Rabbi Gedalya Neiman...", etc. Throughout the notebook, his love for Torah is apparent as well as his love of the novellae he wrote: [such as, "And I have proven from Rashi...if you look well you will find that the answer shows good understanding and knowledge"].

21 cm. Original black soft cover. Approximately 40 written pages. Most of the leaves are in good condition. Several leaves are torn or scribbled.

Opening Price: \$7500

Estimate: \$8000-12,000

21. מחברת חידושי תורה של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך

מימי בחרותו

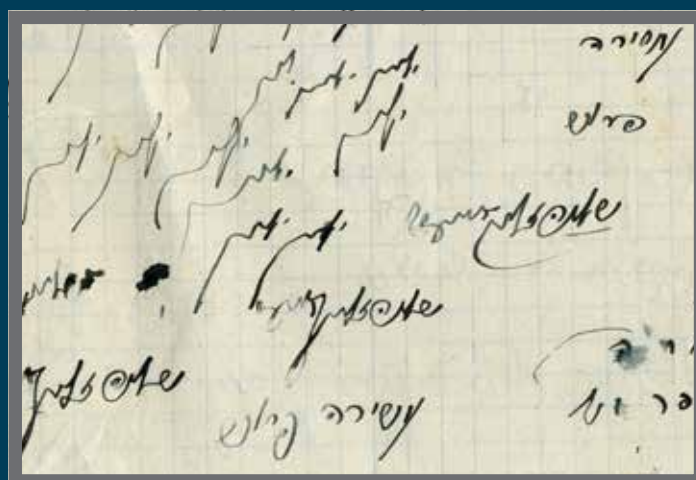
"פנקס מיוחד לחידושי תורה שחידשתי בין בעת הלימוד ובין בעת חזרתי עם חברי"; "ב"ה, יום כ"ו לחדש טבת שנת תרפ"ד התחלתי לכתוב את חדושי. פעה"ק ירושלם, א-י". חידושים על סוגיות במסכתות בבא קמא ובבא בתרא ו"השמטות".

הגאון המפורסם רבי שלמה זלמן אויערבך, ראש ישיבת קול תורה ומגדולי הפוסקים (נפטר תשנ"ד), נולד בחודש תמוז תר"ע. בעת כתיבת החידושים הללו, בחורף תרפ"ד, היה עדיין נער צעיר בשנתו הארבע עשרה ועם זאת החידושים שבמחברת זו נכתבו ברמה גבוהה כתלמיד חכם בוגר. למרות גדולתו בתורה מנעוריו, לא היתה בכך סתירה לחדוות נעורים הניכרת במחברת שלפנינו, כמו בקשקושים ובחתימות רבות ומסולסלות שחתם במספר מקומות במחברת. בתוך הדברים מזכיר דברים שנלמדו בחבורה ודברים בשם אומרים: "...אך נוכל לתרצו ע"פ דברי אבי מורי...", "נתישבנו בשאלה... ותירצתי...", "ותירץ לי מורי על זה תירוץ דחוק מאד...", "קושיית רע"א, תרוץ ר' ישעיה ווינגרד...", "ותירץ הרב גדליהו נימנן שליט"א...", ועוד. לאורך המחברת ניכרים היטב אהבת התורה שלו וחבתו לחידושים שכתב [כגון: "והוכחתי מרש"י... ודו"ק היטב וראה ותמצא בו טוב טעם ודעת"].

21 ס"מ. כריכה רכה שחורה מקורית. כ-40 עמ' כתובים. רוב הדפים במצב טוב. מספר דפים קרועים או מקושקשים.

פתיחה: \$7500

הערכה: \$8000-12,000

22. ספר תורה אור - קאפוסט, תקצ"ז - מהדורה ראשונה

ספר תורה אור, חלק ראשון, ליקוטי אמרים על ספר בראשית ושמות ומגילת אסתר. רבי שניאור זלמן מלאדי [האדמו"ר הזקן מחב"ד]. קאפוסט, תקצ"ז 1836. מהדורה ראשונה שערך והביא לדפוס האדמו"ר בעל "צמח צדק" [מכתב-יד רבי יהודה ליב (המהרי"ל) מיאנאוויטש, אחי האדמו"ר הזקן].

שני שערים. שער ראשון קצר ושער שני מפורט. חלק מהטקסט בשני השערים נדפס בדיו אדומה. בשל סגירת בתי הדפוס העבריים ע"י שלטונות רוסיה בחודש טבת תקצ"ז, נדפס רק חלקו הראשון של החיבור [על בראשית, שמות ומגילת אסתר] ולא כפי שנכתב בשער השני [דהיינו על שאר חלקי החומש, על שיר השירים והמועדים].

[1], קפז דף. דף אחרון עם 'לוח הטעות והתיקון' חסר בטופס זה. 20 ס"מ. מצב טוב. כתמים, פגעי עש. רישומי בעלות וחתימה. כריכת עור עתיקה, פגומה.

סטפנסקי חסידות, מס' 610.

פתיחה: \$1000

הערכה: \$2000-3000

23. אורח לחיים - ברדיטשוב, תקע"ז

ספר אורח לחיים, על התורה, ה' חלקים. מהאדמו"ר רבי אברהם חיים מזלוטשוב. ברדיטשוב, תקע"ז 1817. דפוס רבי ישראל בק. מהדורה ראשונה.

הסכמות מעניינות מגדולי החסידות: רבי לוי יצחק מברדיטשוב [הכותב "האי ספרא דאדם הגדול בענקים, אשר חובר חיבור על טהרת הקודש"]; רבי ישראל מקוזניץ [המסיים "תפילתי שגורה בפי לעולם, לפני אל עליון גואלם, יהי רצון שנעבדהו יומם וליל, ונאזור חיל, עד יום ישמחנו כימות עניתנו, ואל הר קדשו יביאנו"]; רבי יעקב יצחק "החוזז מלובלין" [הכותב: "הגם שאין דרכי להתנהג בגדולות, כי ידע אנוש דרכו שאיני לא רב ולא מגיד, אעפ"י כן אהבה מקלקלת השורה, מאהבת הבורא ב"ה ללכת בדרכיו והוא ב"ה רצון יריאיו יעשה. כן אנחנו, ומפני אהבתו ית', אני אוהב את כל ישראל מאד ומכ"ש צדיקו, ע"כ אני כותב הסכמה..."]; רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא; רבי חיים בבאטשאן (בעל "סידורו של שבת") והקדמה ארוכה מאת רבי אפרים זלמן מרגליות מבראד.

נב; נט; כט; לז; לא דף. 20 ס"מ. נייר ירקרק, מצב משתנה, רוב הדפים במצב טוב. דפים ראשונים ואחרונים פגומים ומשוקמים. במספר דפים פגומות בשוליים עם חסרון טקסט. רישומים רבים בכת"י מאוחר. כריכת עור נאה. נדיר. סטפנסקי חסידות, מס' 34.

פתיחה: \$4200

הערכה: \$5000-6000

23. ORACH LA CHAIM – BERDYCHIV, 1817

Orach LaChaim, on the Torah, five parts. By Rebbe Avraham Chaim of Żelechów. Berdychiv, 1817. Printed by Rabbi Israel Beck. First edition.

Interesting approbations by Chassidic leaders: Rabbi Levi Yitzchak of Berdychiv [who writes "This book was written by a giant among giants who wrote this work with holy purity"]; Rabbi Israel of Kozhnitz [who concludes "My prayer is always on my lips before G-d our Redeemer, that we shall serve him day and night and gather strength until the day on which he will give us joy just as the days we were afflicted, and he will bring us to his Holy Mountain"]; Rabbi Ya'akov Yitzchak "the Chozeh of Lublin" [who writes: "Although I usually do not conduct myself in greatness, because each person knows his own way and I am neither a Rabbi or a Maggid, however, love changes a person's conduct. Out of my love of G-d... and I also love every Jew and much more so the tzaddikim, therefore I am writing an approbation..."]; Rabbi Avraham Yehoshua Heshel of Apta; Rabbi Chaim of Botosani (author of Siduro Shel Shabbat) and a long introduction by Rabbi Efraim Zalman Margaliof of Brody.

52; 59; 29; 37; 31 leaves. 20 cm. Greenish paper, varying condition, most leaves are in good condition. First and last leaves are damaged and restored. Some leaves have damages to margins with lacking text. Many inscriptions in later handwriting. Handsome leather binding.

Rare. Stefansky Chassidut, no. 34.

Opening Price: \$4200

Estimate: \$5000-6000

22. TORAH OR – KOPYS, 1836 – FIRST EDITION

Torah Or, Part 1, compilation of discourses on Bereshit, Shemot and Megillat Esther. Rabbi Shneur Zalman of Liadi [Admor HaZaken (elder Rebbe) of Chabad]. Kopy, 1836. First edition edited and prepared for print by the Rebbe, author of Tzemach Tzedek [based on a manuscript by Rabbi Yehuda Leib (the Maharil) of Yanovichi, brother of the Admor HaZaken].

Two title pages. First is short and the second is detailed. Part of the text in both title pages was printed in red ink. The Russian government closed the Hebrew publishing house in Tevet 1937, therefore only the first part of the work was printed [on Bereshit, Shemot and Megillat Esther] and not as written in the second title page [i.e. on the rest of the Chumash, Shir HaShirim and on the festivals].

[1], 187 leaves. Last leaf with "list of mistakes and corrections" is lacking in this copy. 20 cm. Good condition. Stains, moth damages. Ownership inscriptions and stamp. Ancient leather binding, damaged.

Stefansky Chassidut, no. 610.

Opening Price: \$1000

Estimate: \$2000-3000

22

23

24. SHNEI LUCHOT HaBRIT [SHLA] – AMSTERDAM, 1698 – COPY OF RABBI SHMUEL BERNSTEIN, AV BEIT DIN OF AMSTERDAM

Sefer Shnei Luchot HaBrit (Shla) by Rabbi Isaiah HaLevi Horowitz. Amsterdam, 1698. Printing press of Emmanuel son of Yosef Atiash. Illustrated title page (by Avraham son of Ya'akov Hager).

Signed inscription indicating that book was given as Mishlo'ach Manot to "great esteemed genius" Rabbi Shmuel Av Beit Din of Greigen, Purim 1804. [The Ga'on Rabbi Shmuel Bernstein, 1773-1839, among leading rabbis of Holland. Son-in-law of Rabbi Ya'akov Moshe Levenstam Av Beit Din of Amsterdam. From 1802 served as Av Beit Din of Greigen (Holland) and from 1815 Av Beit Din of Amsterdam].

[4], 422, 44, [12] leaves. 30.5 cm. Fair condition; stains, wear and moth damage. Ancient leather binding.

In letters of Rabbi Yosef Yitzchak Schneersohn of Lubavitch (letter II 853) he refers to Sefer HaShla HaKadosh "which was printed in 1698 - numerical value of Nachat [satisfaction], and this is a sign that the revelation of the holy book caused heavenly satisfaction, and in that same year the Ba'al Shem Tov was born... and the Ba'al Shem Tov stated that he was born in the year that the Shla HaKadosh was printed to enlighten the world with inspiration of the Almighty..."

Opening Price: **\$2500**

Estimate: **\$3000-4000**

24. של"ה - אמשטרדם, שנת נח"ת - העותק של רבי שמואל ברנשטיין אב"ד אמשטרדם

ספר שני לוחות הברית (של"ה), לרבינו ישעיה הלוי הורוויץ. אמשטרדם, תנ"ח (1698). דפוס הבחור עמנואל בן יוסף עטיאש. שער מצויר (ע"י אברהם בן יעקב הגר).

הקדשה חתומה, למתן הספר כמשלוח מנות ל"אדמו"ר הגאון הגדול" רבי שמואל אב"ד גרייגן, פורים שנת תקס"ד. [הגאון רבי שמואל ברנשטיין, תקל"ג-תקצ"ט, מגדולי רבני הולנד. חתן רבי יעקב משה לעוונשטאם אב"ד אמשטרדם, משנת תקס"ב אב"ד גרייגן (גרנינגל, הולנד) ומשנת תקע"ה אב"ד אמשטרדם].

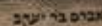
[4], תכב, מד, [12] דף. 30.5 ס"מ. מצב בינוני, כתמים בלאי ונזקי עש. כריכת עור עתיקה.

באגרות מוהריי"צ שניאורסון מליובאוויטש (אגרת ב' תתנג) כותב אודות ספר של"ה הקדוש שנדפס ב"שנת נח"ת בהידור. וסימנא מילתא כי התגלות הספר הקדוש גרם 'נחת' רוח למעלה, ובשנה ההיא נולד הבעש"ט נ"ע. ומרגלא בפומי' קדישא של מורנו הבעש"ט שהוא נולד בשנה שנדפס של"ה הקדוש להאיר את העולם באור ה' דתורה ויראת שמים בעבודה שבלב".

פתיחה: **\$2500**

הערכה: **\$3000-4000**

ב'

**25. MISHNE TORAH LE'HaRABAM – VENICE, 1665 –
SABBATIAN EDITION, ILLUSTRATION OF SHABTAI ZVI
RIDING A LION**

Mada, Ahava, Zemanim of Yad HaChazaka Le'HaRambam – Students' edition with references and a short commentary. With an appendix of the laws of forbidden foods and the laws of shechita. Venice, [1665].

Sabbatian edition, printed at the climax of the era of the false Messiah Shabtai Zvi, when the rumors of his appearance had spread throughout European communities and were at the peak of their popularity.

At the top of the title page is a drawing of an imagined figure of Shabtai Zvi riding a lion [the vision of Shabtai Zvi's appearance riding a lion is mentioned in Sabbatian writings as well as in the "prophecy" of Natan Ha'Azati]. The book's colophon also has a typical Sabbatian sign: "Completed on Rosh Chodesh Tamuz, the year of **Mashiach Nagid**".

The title page and the last leaf with the colophon are extremely rare, since they were usually torn from the book due to their Sabbatian connotations, and are missing from most existing copies.

For further information on this edition see: Y. Avida, *Sefer Mishne Torah Le'HaRambam as a Textbook*, Areshet, Vol. 3, 1961, p. 44; Y. Zana, *Inyanei Shabtai Zvi*, Sefunot, Vol. 3-4, 1959-1960, pp. 67-69.

[6], 32, 37-104, 109-186 leaves. **The title page and last leaf exist in this copy.** Leaves 33-36, 105-108, are lacking and replaced with handsome scribal writing from the time of printing or shortly thereafter. 23 cm. High-quality paper. Good condition. Stains. Minor wear, tears [some restored] to several leaves, loose leaves, one detached leaf. Inscriptions. Ancient binding, damaged.

Opening Price: \$7500

Estimate: \$12,000-18,000

25. משנה תורה להרמב"ם - ונציה, תכ"ה - מהדורה שבתאית,

איור שבתי צבי רוכב על אריה

מדע אהבה זמנים מהיד החזקה להרמב"ם - מהדורה לתלמידים עם מראי מקומות וביאור קצר. בתוספת הלכות מאכלות אסורות והלכות שחיטה. ונציה, [תכ"ה 1665]. דפוס דומינגו ודלאגו ואנדריאה מורישיני. מהדורה שבתאית שנדפסה בתקופת השיא של משיח השקר שבתי צבי, כשהשמועות על הופעתו נפוצו בקהילות אירופה והיו במלוא עוזן ותוקפן.

בראש השער ציור שבטאי ובו דמות דמיונית של שבתי צבי הרוכב על אריה [בכתבים השבתאיים וכן ב"נבואת" נתן העוזני, מוזכר החזון בדבר הופעתו של שבתי צבי כשהוא רכוב על "אריה דבי עילאי"]. גם בקולופון הספר ניתן סימן שבתאי מובהק בפרט השנה: "ותהי השלמתו יום א' ראש חדש תמוז שנת משיח נגיד".

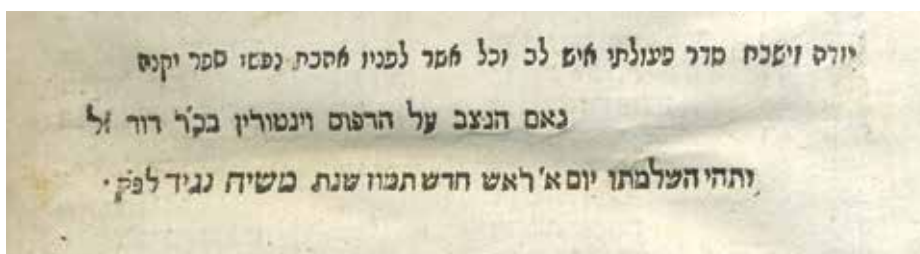
דף השער וכן הדף האחרון עם הקולופון נדירים ביותר, שכן בדרך כלל נתלשו מן הספר, בגלל הקשרם השבתאי, ואינם נמצאים ברוב הטפסים הקיימים.

על מהדורה זו ראה: י' אבידע, ספר משנה תורה להרמב"ם כספר לימוד, ארשת, ג, תשכ"א, עמ' 44; י' זנה, ענייני שבתי צבי, ספונות, ג-ד, תשי"ט-תש"ך, עמ' סז-סט.

[6], לב, לז-קד, קט-קפו דף. דף השער והדף האחרון נמצאים בטופס זה. דפים לג-לו, קה-קח, חסרים ומושלמים בכתובת סופר נאה מתקופת ההדפסה או מעט אחריה. 23 ס"מ. נייר איכותי. מצב טוב, כתמים. בלאי קל, קרעים [חלקם משוקמים] במספר דפים, דפים רופפים, דף אחד מנותק. רישומים. כריכה עתיקה, פגומה.

פתיחה: \$7500

הערכה: \$12,000-18,000

מדע אהבה זמנים

מהיר החזקה להרמנם זל
עם בראה מקום מהפוסקים והפוסקים ומפתחות כללי חלכות
ועם חגהות וביאורים לתועלת כל החוגים

ואלה מוסיף על הראשונים בחלכות מאכלות אסורות
בהסיר ויתיר וחליף וכאשר בהקדמה יראה הקורא
מקורב באו לא שערות הפוסקים הקדמונים עד עצם
היום הזה

באותיות חדשות ונייל טיפה ורוב הנהגה

בויניציאה

במצות חשר הגדול

אנדריאה מורישיני

שנת אמור לחכמה אחותי את

Appresso Domenego Vedelago.

Con licenza de' Superiori, e Priuilegio.

26. ארכיון היסטורי לא ידוע - שישים מכתבי מחאה מרבני ואדמו"רי רוסיה ופולין על עלילת הדם ב"משפט בייליס"

ארכיון היסטורי נדיר בחשיבותו, הכולל שישים מכתבי מחאה מרבני ואדמו"רי רוסיה ופולין, על עלילת הדם ב"משפט בייליס", שהסעירה את יהדות העולם בשנים תרע"א-תרע"ג [1911-1913]. מכתבי המחאה נשלחו לרבי יהודה ליב צירלסון אב"ד קישינב, בחודשים אייר-סיון תרע"א, במסגרת יוזמת הרב צירלסון לפרסום מחאה רבנית בעיתונות הכללית ברוסיה.

בין כותבי המכתבים: רבי איסר זלמן מלצר אב"ד סלוצק, רבי שלמה זלמן סנדר כהנא שפירא אב"ד קריניץ, רבי אליהו מאיר פייבלזון אב"ד קופישאק, האדמו"ר רבי אברהם ווינברג מסלונים, רבי צבי יחזקאל מיכלזאהן אב"ד פלונסק, רבי דוב מנחם רגנשברג אב"ד זמברובה, האדמו"ר רבי שמריה נח שניאורסון מבברויסק, רבי אליעזר רבינוביץ אב"ד מינסק, רבי ישראל אורטינבערג מברדיטשוב, רבי אהרן ב"ר שמואל קמינקער אב"ד סאווראו, רבי חיים אורי ב"ר בצלאל הכהן מווילנא, רבי יהודה ליב פיינ אב"ד אשמינא, ועוד.

משפט בייליס - עלילת דם במאה העשרים

בחודש אפריל 1911 נמצאה בקרבת העיר קייב גופת נער נוצרי בשם אנדריי יושיצ'ינסקי שנרצח בדקירות סכין. כיווני החקירה על זהותו האמיתית של הרוצח טושטשו במכוון על ידי השלטונות הרוסיים, שמצאו הזדמנות מתאימה לעלילת דם על היהודים. על סמך עדות שקר נעצר יהודי בשם מנחם מנדל בייליס, שהואשם ברצח הנער במטרה להשתמש בדמו להכנת מצות לחג הפסח. עד מהרה הפך משפטו של בייליס למשפט ראווה גדול היתדות כולה. על רקע מאסרו ומשפטו של בייליס, אורגן ברוסיה מסע הסתה כנגד היהודים, מלווה ע"י ארגונים קיצוניים ריאקציונריים שכונו "המאות השחורות". מערכת המשפט הרוסית התגייסה ל"הוכחת" העלילה העתיקה כי יהודים משתמשים בדם נוצרים לצורך אפיית מצות, ובמהלך המשפט עסקו רוב הדיונים בבירור השאלה האם אכן משתמשים היהודים בדם לצרכים דתיים. במהלך הדברים נשמעה הטענה כי גם אם היהודים אינם משתמשים בדם, ישנה כת יהודית בשם "חסידים" שמנהגה להשתמש בדם נוצרי למטרות פולחן. העולם החופשי ובעיקר יהודי העולם נרעשו לגלות כי עלילת הדם עדיין חיה וקיימת במאה העשרים. עצרות מחאה אורגנו במקומות רבים בעולם ולחצים הופעלו על ממשלת רוסיה. לאחר קרוב לשלוש שנות מאסר, ב-10 בנובמבר 1913, זוכה בייליס ע"י חבר המושבעים. ב-1917, לאחר המהפכה, הוקמה ועדת חקירה לפרשה. ממצאיה העלו כי השלטונות הכירו את הנסיבות האמיתיות של הרצח ובכל זאת ביימו את המשפט מטעמים אנטישמיים.

מחאת הרבנים והאדמו"רים

פרשת מחאת הרבנים שיוזמה והוציא לפועל רבי יהודה ליב צירלסון אב"ד קישינב כמעט ואינה ידועה. ארכיון המכתבים שלפנינו שופך אור יחיד במינו על פרשה זו, וחושף פרטים חדשים ולא ידועים. להלן עיקרי הדברים: עם פרסום מעצרו של בייליס והתפשטות הגל האנטישמי ברחבי רוסיה, פרסם הרב צירלסון, שהיה מפורסם כבר כאחד מראשי העוסקים בענייני היהדות ברוסיה, הודעה בעיתונים היהודיים (כדוגמת "הצפירה", "המודיע" ו"הד הזמן"), ובה פנה אל רבני המחוזות והפלכים ברוסיה, וכתב כי כוונתו לפרסם מכתב מחאה כנגד עלילת הדם בעיתונים הכלליים ברוסיה המכחישה מכל וכל כי היהודים משתמשים בדם לצורך פולחנם, וכי מדובר בעלילה שפלה ומרושעת.

בהודעתו ביקש הרב צירלסון מהרבנים, כי בכדי לזרז את העניין ויאלו הרבנים לשלוח אליו מכתב אישור באמצעות הטלגרף, ובו יכתבו כי הם מסמיכים אותו לחתום בשמם על המחאה הרבנית כנגד עלילת הדם. לקראתו הייתה היענות רבה, ולמעלה מ-300 רבנים אישרו את השתתפותם כחותמים על מכתב המחאה. כפי הנראה, רובם הגדול עשה זאת באמצעות הטלגרף, כבקשתו של הרב צירלסון, אולם רבים נמנעו מכך ושלחו לו את מכתבם בדואר הרגיל. כך נוצר אוסף המכתבים הנדיר שלפנינו. רבים מכותבי המכתבים מתנצלים על כי

לא שלחו את אישורם בטלגרף כפי שביקש, ומנמקים זאת בסיבות מעניינות, כגון שמערכת הטלגרף נמצאת בפיקוח גורמים עוינים, או מוצאן להימנע מלעורר תשומת לב מרובה להתארגנות זו. כך לדוגמה כותב רבי שמעון יעקב גליקסברג מאודסה: "לא הודעתי ע"ד רצוני זה בתלגרמה, לא מתוך קמצנות, כ"א מתוך דעתי שלענין נכבד כזה לא יפה הפרסום... ו'תנאי הסביבה' אינם סובלים כ"כ תלגרמות עפות מכל צד למרכז אחד". בדומה לכך כותב רבי מנחם קרקובסקי אב"ד חאסלאוויטש (אח"כ רב בנובהרדוק ובווילנא, מחבר 'עבודת המלך') כי המשלוח בטלגרף "יעורר רק שאון מרובה שלא לצורך וידוע כי נמצאים מיניהו בכל עיר ועיר ויושבים גם בתוך בית הדואר ואין הדבר כדאי...". ורבי יוסף בן-ציון דעמאנט אב"ד ביאלטא (מחבר 'עמק הבכא' ואוצר נחמד) כותב: "הרני שולח לו את ההרשאה שלי לחתום את שמי, בכתב ולא ע"י טעלעגרממע יען שבפה מדקדקים פקדי הטיליגרף על כל מילה ומילה ומוסרים ושואלים מתחילה את שר העיר כי במצב שמירה מעולה עומדת עירנו...".

מן המכתבים עולה זעקתם ומחאתם של גדולי הרבנים ברוסיה של אותם ימים, על עלילת הדם השפלה והזדונית. רבים מהם כותבים בדם לבם, ומביעים זעזוע עמוק מרדיפת היהודים בסגנון ימי הביניים החשוכים. בין השאר עולים פרטים חשובים גם על ההתארגנות לפרסום המחאה, וכן קשת הדעות של הרבנים בעניין מחאה זו, ודעתם על מידת התועלת, או הנזק, שתגרו מפרסומה. עם זאת, גם המפקקים בתועלת המחאה מחזקים במכתבם את ידי הרב צירלסון וסומכים על דעתו. חלק מן הרעיונות המובאים במכתבים אכן פורסמו בנוסח המחאה הסופי. בכמה מן המכתבים מדובר על התארגנות דומה של האינטליגנציה היהודית-רוסית בפטרבורג למכתב מחאה בחתימת אנשי רוח ותרבות, וכי הגאון רבי חיים עוזר גרודזנסקי ניסה להשפיע על הרב צירלסון שיאחד את מחאתו עם מחאת חוגי האינטליגנציה (בעניין זה היו מעורבים גם האדמו"ר רבי שמריה נח מבברויסק ורבי אליעזר רבינוביץ אב"ד מינסק. איחוד המחאות לא נעשה בסופו של דבר).

מאחר ובמוקד העלילה עמדה עדת החסידים, היה חשוב להרב צירלסון שגם אדמו"רים חסידיים יהיו חתומים על המחאה המכחישה מכל וכל קיומה של כת יהודית המשתמשת בדם נוצרי לאפיית מצות. מלבד האדמו"ר מסלונים, ואדמו"רי חסידות חב"ד, רבי שמריה נח שניאורסון אב"ד באברויסק - אדמו"ר לחסידי חב"ד-קאפוטסט, ואחייו רבי חיים ישעיה שניאורסון אב"ד רומני, בן האדמו"ר רבי שלום דובער שניאורסון מרציצה, נשלחו לרב צירלסון מכתבים מרבנים נוספים שנמנו על תנועת החסידות.

כך לדוגמה, באחד המכתבים כותב רבי אליהו לעהרמן, בן האדמו"ר רבי חיים מקראשנאוויץ, על גבי גלויה רשמית של אחיו רבי שמחה בונם לערמאן, שמילא את מקום אביהם באדמו"רות: "באתי בפקודת כ"ק אחי הרב הגאון הקדוש הצדיק מרן מוהרש"ב שליט"א, שכ"ג יראה לחתום את שמו הקדוש לתועלת הרבים, כי חתימתו יעשה פרי ורושם גדול בארצנו כי הוא מאדמו"רים המפורסמים בגלילותינו, והוא מילא את מקום אבי הרב הגאון הקדוש מאור הגולה מרן זצ"ל זי"ע ועכ"י שנפטר בש"ז תרע"א א' טבת העל"ט אשר עוד לא הופג מעיני דמעה מעל פנינו...". במכתב אחר, כותב ר' אברהם נחמן פאליעווסקי ממעזריטש כי שלח טלגרמה מאב"ד העיר רבי דוב נחמן שפירא, וכן שלח מכתב מחאה מאת "הרבי דפה" הרה"צ רבי שלמה רבינוביץ, "אבל העיקר חפצתי להעיר און כת"ר כי זה האיש הרב ר' שלמה הוא רבי על עדה גדולה של חסידים הסרים למשמעתו וטובת הזמן דורש כמוון להדגיש בחתימתו כי זהו רבי חסידים...".

בחלק מהמכתבים סימן הרב צירלסון קיים בדיו אדומה, כדי להדגיש משפטים חשובים לטעמו, וכן מחק בהעברת קו קטעים שאינם נוגעים במישרים לעניין משפט בייליס.

26

60 מכתבים, חלקם על ניירות מכתבים רשמיים, חלקם על גלויות דואר. גודל משתנה, מצב כללי טוב.

את ארכיון המכתבים שלפנינו מסר הרב צירלסון לאחד ממקורביו שעלה לארץ ישראל זמן קצר לפני מלחמת העולם השנייה. הארכיון לא נחשף ולא נמסרו צילומים מעולם, והוא מוצע למכירה בשלימותו. לבקשת הבעלים, לא ינתנו סריקות למבקשים.

פרטים נוספים על הפרשה בחומר המצורף.

פתיחה: \$40,000

הערכה: \$50,000-60,000

הרב צירלסון - "ראש הקומיסייה הרבנית"

הגאון רבי יהודה ליב צירלסון (תר"כ-תש"א), רב ראשי לחבל בסרייה ואב"ד עיר הבירה קשינב. מהמנהיגים החשובים של היהדות החרדית במזרח אירופה. בעת אסיפת הרבנים בפטרבורג בשנת תר"ע [בה השתתפו רבי חיים מברסק, האדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש, ועוד מגדולי הדור] שימש כיו"ר הוועידה וכמייצגה מול השלטונות [מסיבה זו מכונה באוסף המכתבים שלפנינו "ראש הקומיסייה הרבנית"]. בהמשך היה ממחוללי וממייסדי תנועת "אגודת ישראל", שנוסדה בשנת תרע"ב. בשנת תרפ"ג נבחר לנשיא הכנסיה הגדולה הראשונה של "אגודת ישראל", שהתקיימה בווינה. בתפקיד זה כיהן גם בשתי הכנסיות הגדולות הבאות (בתרפ"ט ובתרצ"ז). כמו כן, שימש כחבר נשיאות מועצת גדולי התורה ונשיא "אגודת ישראל" בבסרייה. לאחר איחוד בסרייה עם רומניה נתמנה לציר בפרלמנט ולאחר מכן חבר בסנט הרומני. זכה לתארים ואותות כבוד מצד השלטון הרומני והרוסי, ובזכות קשריו והשפעתו בחוגים שונים פעל גדולות ונצורות לטובת אחיו היהודים. מלבד מאמריו הרבים בענייני השעה בעיתונות היהודית ברוסיה, השיב גם בהלכה למקומות רבים. חיבוריו: שו"ת עצי הלבנון, שו"ת גבול יהודה, הגיון לב, לב יהודה, מערכי לב. במלחמת העולם השנייה נהרג במהלך הפצצה גרמנית על העיר קשינב, הי"ד.

that it may cause. Even the rabbis who were doubtful of the results that the protest would yield, supported Rabbi Tsirelson in their letters and relied on his judgment. Some of the ideas presented in the letters were indeed published in the final version of the protest. Some of the letters relate of a similar organization initiated by the Jewish-Russian intelligentsia in Saint Petersburg, intending to publish a letter of protest signed by intellectuals, and that Rabbi Chaim Ozer Grodzinski tried to influence Rabbi Tsirelson to unite his protest with the protest of the intelligentsia circles (Rebbe Shmaryahu Noah of Babruysk and Rabbi Eliezer Rabinowitz, Rabbi of Minsk, were also involved in this matter. The alliance never came to fruition).

Since the Chassidic community stood at the hub of the libel, Rabbi Tsirelson called upon Chassidic Rebbes to sign the protest which utterly denied the existence of a Jewish sect which uses Christian blood for baking matzoth. The Slonim Rebbe and the Lubavitcher Rebbes, Rabbi Shmaryahu Noah Schneerson Rabbi of Babruysk, Lubavitcher Rebbe of Kopytsyn and his nephew Rabbi Chaim Yeshaya Schneerson Rabbi of Romny, son of Rebbe Shalom Duber Schneerson of Rositsa and other Chassidic rabbis sent letters to Rabbi Tsirelson.

So, for example, Rabbi Eliyahu Lehrman son of Rebbe Chaim of Krośniewice writes in his letter on an official postcard of his brother Rabbi Simcha Bunim Lehrman who succeeded his father as Rebbe; **"I have come as instructed by my brother Rebbe Simcha Bunim, to sign his name for the community's benefit, because his signature will make a great impression in our land as he is one of the most famous rebbes in our region. He succeeded my father...who died in 1911 and our tears have not yet been wiped off our cheeks..."**. In another letter, Rabbi Avraham Nachman Palievsky of Mezritch writes that he sent a telegram from the city's Rabbi Dov Nachman Shapira as well as a protest letter by the local Rabbi Shlomo Rabinowitz. **"But my primary wish is inform you that Rabbi Shlomo is Rebbe of a large community of Chassidim who adhere to his every word..."**.

In some letters, Rabbi Tsirelson underlined in red ink certain sentences that he deemed important, and he also crossed out sections not directly connected to the Beilis Trial.

Rabbi Tsirelson – Head of the Rabbinical Commission

Rabbi Yehuda Leib Tsirelson (1860-1940), Chief Rabbi of Serbia and Rabbi of the capital city of Kishinev. A prominent leader of Charedi Jewry in Eastern Europe. At the 1900 Rabbinical Conference in Saint Petersburg [with the participation of Rabbi Chaim of Brisk, Rebbe Shalom Ber of Lubavitch, and other leading rabbis] he served as Chairman of the conference and its representative before the government [therefore, in this collection of letters, he

is called Head of the Rabbinical Commission]. Later, he was one of the founders of the Agudat Yisrael movement, established in 1912. In 1923, he was elected as president of Agudat Yisrael's first Knessia Gedolah (Great Congress) which took place in Vienna. He held this position for the next two Knessiot as well (in 1929 and 1937). He also served as a member of the Moetzet Gedolei HaTorah and head of Agudat Yisrael in Serbia. After Serbia and Romania merged, Rabbi Tsirelson was appointed as parliament delegate and afterwards as member of the Romanian Senate. He was awarded degrees and honorary medals by the Romanian and Russian governments and due to his connections and influence upon various circles. He succeeded in accomplishing a lot for his Jewish brethren. Besides his many articles about current affairs in the Russian Jewish newspapers, he also wrote many halachic responses for many various places. His works: Atzei Levanon responsa, Gevul Yehuda responsa, Hedyon Lev, Lev Yehuda, Ma'archei Lev. He was killed during World War II when the Germans bombed the city of Kishinev.

60 letters, some written on official stationery, some on postcards. Varied size, overall good condition.

Rabbi Tsirelson gave this archive of letters to one of his relatives who immigrated to Eretz Israel a short while before World War II. The archive has never been exposed and never copied and it is offered for sale in its entirety. At the request of the owner, scans will not be provided.

More details about the affair can be seen in the enclosed material.

Opening Price: **\$40,000**

Estimate: **\$50,000-60,000**

26. UNKNOWN HISTORICAL ARCHIVE – SIXTY LETTERS BY RUSSIAN AND POLISH RABBIS AND REBBES PROTESTING THE BEILIS TRIAL BLOOD LIBEL

A singular archive of great historical significance containing 60 letters written by Russian and Polish rabbis and rebbes protesting the Beilis Trial in the years 1911-1913. The protest letters were sent to Rabbi Yehuda Leib Tsirelson, Rabbi of Kishinev, during the months of Iyar-Sivan 1911, in the framework of Rabbi Tsirelson's initiative to publish a rabbinical protest in the Russian general media.

Among the rabbis who wrote the letters: Rabbi Isser Zalman Meltzer, Av Beit-Din of Slutsk; Rabbi Shlomo Zalman Sender Kahana Shapira, Av Beit-Din of Krynki; Rabbi Eliyahu Meir Feivelson, Av Beit-Din of Kupiškis; Rebbe Avraham Weinberg of Slonim; Rabbi Zvi Yehezkel Michelson, Av Beit-Din of Płońsk; Rabbi Dov Menachem Regensberg, Av Beit-Din of Zambrów; Rebbe Shmaryahu Noah Schneersohn of Babruysk; Rabbi Eliezer Rabinowitz Av Beit-Din of Minsk; Rabbi Yisrael Ortinberg of Berdychiv; Rabbi Aharon, son of Rabbi Shmuel Kaminker, Av Beit-Din of Zborov; Rabbi Chaim Uri, son of Bezalel HaCohen of Vilna; Rabbi Yehuda Leib Fein Rabbi of Ashmyany, and others.

The Beilis Trial – The Twentieth Century Blood Libel

In April 1911, near Kiev, a corpse of a Christian boy named Andrei Yushchinsky was found mutilated with numerous knife stabs. The investigation of the real identity of the murderer was intentionally distorted by the Russian government which pounced on the opportunity to circulate a blood libel against the Jews. Based on false evidence, a Jew named Menachem Mendel Beilis was accused of murdering the boy and using his blood for ritual purposes, in baking his Passover matzoth. Quickly, the Beilis Trial developed into a “showcase trial” against the Jews. On the setting of Beilis' imprisonment and trial, reactionary extremist organizations called “The Black Hundreds” organized a campaign of incitement against the Jews. The Russian judicial system exerted itself to “prove” the ancient libel that Jews use Christian blood for baking matzoth, and during the trial most of the discussions dealt with investigating the matter of ritual slaughter. Among the discussions, a claim surfaced that even if Jews do not use blood, a Jewish sect called Chassidim does fulfill the custom of using Christian blood for their service. The free world and especially the Jewish world were astounded to realize that the blood libel is still alive in the twentieth century. Protest rallies were organized in many places all over the world and pressure was exerted on the Russian government. On November 10, 1913, after nearly three years of imprisonment, Beilis was acquitted by the jury. In 1917, after the Revolution, an investigation committee was established for the Beilis Affair. The committee found that the government knew the real circumstances of the murder and notwithstanding, staged the trial out of anti-Semitic motives.

The Protest of the Rabbis and Rebbes

The Rabbinical Protest initiated and implemented by Rabbi Yehuda Leib Tsirelson, Av Beit Din of Kishinev, is almost unknown. This archive of letters pours a singular light on this affair and exposes new obscure details.

When reports of the Beilis arrest were published, and the wave of anti-Semitism spread throughout Russia, Rabbi Tsirelson who was already renowned as a foremost Jewish community leader in Russia, published a notice in the Jewish newspapers (such as HaTzifra, HaModia and Hed HaZman). He wrote to the rabbis of all Russian regions that he is planning to publish a letter in Russian newspapers protesting the blood libel, denying that Jews use blood for their rituals and stating that this is a malicious defamation. To expedite the matter, Rabbi Tsirelson requested the rabbis to telegraph the letter to him and write that they agree to sign the rabbinical protest against the blood libel. More than 300 rabbis responded to his call and confirmed that they will sign the letter of protest. Apparently, most sent a telegraph as Rabbi Tsirelson requested, but many others sent him their letter by regular post. That is how this rare collection of letters was created. Many of the rabbis who wrote the letters apologize that they did not telegraph their response as he had requested for a variety of interesting reasons. For example, the telegraph system is under the supervision of hostile elements, or they do not wish to arouse attention to this plan. Rabbi Shimon Ya'akov Glikberg of Odessa writes along these lines: **“I did not send my letter by telegram, not out of miserliness, but because I think that for such an important matter publicity is harmful...and ‘the surrounding conditions’ are not appropriate for telegrams to come flying from all directions to one central location”**. A similar thought was written by Rabbi Menachem Karkovsky the Av Beit-Din of Khislavichi (later Rabbi of Navahrudak and Vilna, author of Avodat HaMelech) that a telegraph “will just rouse an unnecessary fuss and it is known that some of “them” are in each city and are also in the post office and it is not a good idea...”. Rabbi Yosef Ben-Zion Diamond Av Beit-Din of Yalta (author of Emek HaBacha and Otzar Nechmad) writes **“And I send my confirmation to sign my name by writing and not by telegram since here the telegraph tellers are careful about every word and first inform and ask the city minister because our city is in a state of very high vigilance...”**.

The cry and protest of the greatest rabbis in Russia at that time is evident in all the letters in regard to the devious blood libel. Many write with bleeding hearts and express great shock from the persecution of Jews in the manner of the dark Middle Ages.

The letters reveal important details from the process of organizing and publishing the protest, as well as the range of opinions regarding the protest, its benefits and the harm

27. מכתב רבי ישראל מסלנט ומכתב רבי אליהו חיים מייזל -

אודות הוצאת קובץ ה"תבונה" - מעמעל, תרכ"א

מכתב בכתב ידו וחתימתו של הגאון הנודע רבי אליהו חיים מייזל ומכתב בכתב ידו וחתימתו של מייסד "תנועת המוסר" הגאון הנודע רבינו ישראל ליפקין מסלנט. מעמעל, [תרכ"א 1861].

המכתבים נשלחו להגאון רבי צבי בנימין אוירבאך אב"ד דרמשטט, אודות תכניתו של רבי ישראל מסלנט להוציא את קובץ ה"תבונה". וכה כותב לו רבי אליהו חיים מייזל: "... עתה באתי בשביל דבר חדש אשר לפי ראות עיני ימצא הדבר הזה חן בעיני כת"ר... כי ידיד ה' הרב הגאון מ' ישראל סאלאנטער שי' אשר מושבו כעת בפה מעמעל, הנה רצונו להוציא בכל שבוע עלים מלאים ברכת ד' ולחלקם בישראל. בהעלים האלו יבואו שאלות ותשובות מגאוני זמנינו, פלפולים בהלכות, חקירות בכללי הדינים, חידושים וביאורים בהלכה והגדה ומקראי קודש. גם מליצות ושיירי מוסר להלהיב לבבות החפצים לדבקה בד'. ויבקש הרב הגאון הנ"ל מאתי יען כי איננו מכיר את כת"ר פנים בפנים כי אבוא... לבקש מאת כת"ר כי יתן גם הוא ידו עמדו בשלחו אלי איזה גרגרים מחידושי היקרים או מפלפולים ושאלות ותשובות... נדרשתי לבקשת הרב הגאון הנ"ל והנה מעתיר פני כת"ר בזה ואייחל כי כבודו בטובו ימלא בקשתו..."

בשולי הדף מספר שורות של מכתב נוסף בכתב ידו וחתימתו של רבי ישראל מסלנט בעצמו הכותב: "גם אנכי ד"ש כבוד הרב הגאון כו' כו' צבי בנימין נר"ו יהי ד' עמו ויעל. נפשי בשאלתי על דברי כבוד ידידי הרב הגאון הנ"ל ובטובו אבטח כי ימלא בקשתי דו"ש כת"ר, וישלח אלי בהקדם מדבריו הנעימים ואעשם עטרה לראשי בעה". דו"ש ישראל מסלנט מכונה ליפקין."

רבינו ישראל ליפקין מסלנט - אבי "תנועת המוסר" (תקפ"א-תרמ"ג), בן הגאון רבי זאב וואלף בן-אריה (ליפקין). מגדולי גאוני דורו ומתלמידיו תלמידיו של רבי חיים מוואלוז'ין. הנחיל את תורתו לקבוצת תלמידים נבחרת, שהנחילו את תורתו בכל עולם הישיבות עד ימינו: רבי שמחה זיסל מקעלם (שהקים את ישיבתו בהדרכת והנחיית מורו ורבו), רבי יצחק בלאזר ורבי נפתלי אמשטרדם. גם ה"סבא" מסלבודקה וה"סבא" מנובהרדוק היו מתלמידיו המובהקים. הקים את כולל ה"פרושים" שבקובנה, והעמיד בראשו את תלמידיו רבי אברהם שיינקר ורבי צבי הירש לוויטאן.

עמד מאחורי מפעלים רבים לחיזוק לימוד התורה והמוסר בארצות שונות, בשנות התר"כ החליט לפעול בארצות ההשכלה, להחזיר עטרה ליושנה בחיזוק היהדות ולימוד התורה והמוסר. לשם כך קיבל אזרחות

גרמנית, החליף את לבושו ושפתו לשפת אנשי המקום. התגורר כמה שנים בקניגסברג ובמעמל שבפרוסיה המזרחית, ונסע למקומות שונים, בהם היה דורש בשפה הגרמנית, ומקרב אנשים לתורה ולמצוות.

באותן השנים יצא הגרי"ס לראשונה בפעולות בפומבי, ובכדי לרומם את קרן התורה יסד במה תורנית של קובץ חידושי תורה ודברי מוסר, בגליונות ה"תבונה" שהוציא לאור בשנים תרכ"א-תרכ"ב (1861). מהקבצים התורניים הראשונים בעולם התורה.

מכתב חשוב זה שלפנינו הינו תעודה משמעותית לתיעוד פעולות אלו של רבינו הגרי"ס, לרומם את קרן התורה ונסיונותיו ליצירת קשרים בין גדולי התורה בגרמניה.

הגאון הנודע רבי אליהו חיים מייזל (תקפ"א-תרע"ב), מילדותו נודע בגאונותו וכבר בגיל שמונה [!] נכנס ללמוד בישיבת וואלוז'ין אצל רבי יצחק מוואלוז'ין. בגיל 19 נתמנה לרבה של הורדוק עיר מולדתו, ובשנת תרי"ג נתמנה לרבה של דרעטשין. לאחר מכן כיהן ברבנות פרוזינא ולומזה, ומשנת תרל"ג כיהן כארבעים שנה ברבנות העיר לודז'. נודע כאחד מגדולי דורו בליטא ובפולין, נודע במעשי חסד מופלגים, בפדיון שבויים ובהצלת משפחות עניות מחרפת רעב. קברו שבלודז' נודע כמקום תפלה ובקשה לישועת הכלל והפרט, והיה מכוסה תמיד ב"פתקאות".

מקבל המכתבים: רבי צבי בנימין אויערבאך (תקס"ח-תרל"ב), כיהן בשנים תקצ"ה-תרי"ז כרבה של דרמשטט שבגרמניה. לאחר רדיפות רבות מחוגי הרפורמים בעיר התפטר מן הרבנות ועבר לגור בפרנקפורט דמיין, שם התמסר לעבודתו התורנית בהכנה לדפוס של "ספר האשכול" שהעתיקו מכתבי יד עתיקים והדפיסו עם פירושו "נחל אשכול". בשנת תרכ"ג נתמנה לרבה של העיר הלברשטט. בסמכותו התורנית היה לאחד מגדולי מנהיגיה של הרבנות האורתודוקסית בגרמניה.

28 ס"מ. נייר מכתבים דק וכחלחל. מצב בינוני, קרעים קלים, כתמי נייר דבק. מעבר לדף כתובת וחתימת דואר פגומות.

פתיחה: \$25,000

הערכה: \$30,000-35,000

Jim
Harr.

ה'תק"ל י"ג יום ט"ו שבט ה'תק"ל
ה'תק"ל י"ג יום ט"ו שבט ה'תק"ל

20/10/1914

[illegible]

26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546

המלך המשיח יבוא ויגיד לנו חסדו
ועמו יתקבל ויהיו כל ישראל
אחדים לפני ה' אלהינו -
הנה עומד לפנינו מלך אמת
הנצח עולם.

Israel Liptzin in Memel
Freussen

**27. LETTER BY RABBI ISRAEL SALANT AND LETTER
BY RABBI ELIYAHU CHAIM MEISEL – ABOUT
PUBLISHING THE “TEVUNA” COMPILATION – MEMEL,
1861**

A letter handwritten and signed by the renowned Torah genius Rabbi Eliyahu Chaim Meisel and a letter handwritten and signed by the founder of the Mussar Movement, the renowned Torah leader Rabbi Israel Lipkin of Salant. Memel, [1861].

The letters were sent to Rabbi Zvi Binyamin Auerbach Av Beit Din of Darmstadt, regarding Rabbi Israel of Salant's plan to publish the Tevuna compilation. So Rabbi Eliyahu Chaim Meisel writes: "... **I have now come for a new matter which in my opinion will find favor in your eyes...that Rabbi Israel Salanter who is now settled in Memel, wishes to publish a weekly booklet full of G-d's blessing and to distribute it among the Jewish people. These booklets will have questions and responses by the Torah leaders of our times, halachic Torah discourses, study of the rules of Torah laws, novellae and explanations of halacha and agadda and the Scriptures. Also, anecdotes and ethical poems to enthrall hearts that wish to cling to God. Rabbi (Israel Salanter) requested me, since he doesn't know Your Honor personally that I come... and ask Your Honor to assist us and send us some crumbs of his dear novellae or Torah discourses and responsa...I have responded to the Rabbi's request and I am beseeching Your Honor and hope that he will favor us and fulfill his request...**".

On the leaf margins are several lines of another letter handwritten and signed by Rabbi Israel of Salant who himself writes: **"Also I ask the Rabbi... Zvi Binyamin... and trust his goodness to fulfill my request and send me as soon as he can his pleasant words...Yisrael of Salant called Lipkin"**.

Rabbi Israel Lipkin of Salant – founder of the Mussar Movement (1811-1883), son of Rabbi Ze'ev Wolf Ben-Aryeh (Lipkin). A prominent Torah genius of his times and the disciple of the disciples of Rabbi Chaim of Volozhin. He passed on his Torah to a chosen group of disciples who spread his Torah in all yeshiva circles until our times: Rabbi Simcha Zissel of Kelm (who established his yeshiva by the guidance of his teacher and rabbi), Rabbi Yitzchak Blazer and Rabbi Naftali Amsterdam. The Saba of Slabodka and the Saba of Novardok were his close disciples as well. He founded the Kollel Perushim in Kaunas, and placed his disciples Rabbi Avraham Shanker and Rabbi Zvi Hirsh Levitan at its head.

He stood behind many institutes for strengthening Torah and Mussar study in various countries. During the 1860s, he decided to take action in the countries where the

Haskalah movement was rampant, to reinforce Judaism and study of Torah and Mussar. To achieve this, he received German citizenship and changed his attire and language to that of the local population. He lived a few years in Königsberg and in Memel in Eastern Prussia, and traveled to various places where he spoke in German and brought people closer to Torah and mitzvot.

During those years, Rabbi Israel of Salant made his first public appearances and to honor the Torah, he founded a podium for Torah works and Mussar novellae in the issues of Tevuna which he published during 1861-1862, one of the first Torah compilations of the Torah world.

This important letter is a significant document of the activities initiated by Rabbi Israel of Salant to raise the banner of Torah and his efforts to connect between Torah leaders in Germany.

Rabbi Eliyahu Chaim Meisel (1821-1912), was celebrated from his youth as a Torah genius and already at the age of eight [!] entered the Volozhin Yeshiva to study Torah from Rabbi Yitzchak of Volozhin. At the age of 19, he was appointed Rabbi of Gródek, his native city, and in 1851, he was appointed Rabbi of Derechin. Later, he served in the rabbinate of Pruzhany and Lomza and from 1873, served for 40 years in the Łódź rabbinate. Was well known as one of the most prominent Torah leaders of his times in Lithuania and Poland and was famous for his exceptional chesed in redeeming captives and saving needy families from starvation. His gravesite in Łódź is popular as a place for prayer and entreaties and for bringing salvation to the Jewish people and to individuals and is constantly covered with notes.

The recipient: Rabbi Zvi Binyamin Auerbach (1808-1872), served from 1835-1857 as Rabbi of Darmstadt, Germany. After being pursued for many years by reform circles in the city, he resigned from the rabbinate and moved to Frankfurt am Main where he was devoted to his Torah mission of preparing Sefer HaEshkol for print. He copied this book from ancient manuscripts and printed it with his commentary Nachal Eshkol. In 1863, he was appointed Rabbi of Halberstadt. He became one of the greatest Torah leaders of the Orthodox rabbinate in Germany.

28 cm. Bluish thin stationary. Fair condition, minor tears, tape stains. On reverse side of leaf is the address and damaged post stamps.

Opening Price: **\$25,000**

Estimate: **\$30,000-35,000**

28. LETTER ON KABALISTIC MATTERS BY RABBI SHLOMO ELYASHUV, AUTHOR OF LESHEM

Letter regarding kabalistic matters, handwritten and signed by the Mekubal Rabbi Shlomo Elyashuv author of "Leshem", to the Mekubal Rabbi Aharon Shlomo Maharil, author of To'ameha Chaim Zachu. Šiauliai, 1906.

The second page of the letter has kabalistic inscriptions in the handwriting of Rabbi Aharon Shlomo Maharil.

Rabbi Shlomo Elyashuv (1851-1926), "G-dly Mekubal, Master of Secrets, Unique in his Generation, Genius in Knowledge of the Truth... Rabbi Shlomo Elyashuv" (called so by his disciple Rabbi Aryeh Levine in the section of a booklet where he wrote about Rabbi Shlomo), lived in the city of Šiauliai in Lithuania and was considered the greatest Mekubal in Lithuania. Rabbi Shlomo was renowned from his youth for his proficiency in kabalistic knowledge and he prepared most of the Vilna Gaon's kabalistic writings for print. His glosses on the book Etz Chaim were printed in the Warsaw 1891 edition named Glosses of Rabbi Shevach [acronym of Rabbi Shlomo ben Chaikel]. His series of books on kabbalah called Leshem Shvo V'Achlama were printed during 1909-1948, and are basic books for studying kabalistic wisdom. In 1924, he ascended to Jerusalem [together with his daughter and son-in-law, Avraham, Av Beit Din of Homyl, who later changed his family name to his father-in-law's last name. Their only son, Yosef Shalom became famous as the greatest posek of our generation, Rabbi Yosef Shalom Elyashiv] and was greeted with great admiration by the leading Sephardic cabalists in Jerusalem, Rabbi HaSadeh and the disciples of the Ben Ish Chai who heard from their rabbi of the greatness of Rabbi Shevach. Rabbi Aharon Shlomo Maharil, (Otzar HaRabanim

1884), was born in Žagarė in Lithuania. A genius and mekubal, disciple companion of the author of "Leshem". Ascended to Jerusalem in 1909, and later became renowned as one of the greatest kabalistic elders in Jerusalem and was one of the heads of the Sha'ar Shamayim Yeshiva. Author of the 3 volumes of the book To'ameha Chaim Zachu (commentary on Etz Chaim by Rabbi Chaim Vital) and many other books. Died in Jerusalem in Cheshvan 1938.

20.5 cm. 19 rows of his own handwriting. Fair condition, tears to margins and paper folds (without damage to text).

Opening Price: **\$10,000**

Estimate: **\$10,000-12,000**

28. מכתב בעניני קבלה מרבי שלמה אלישוב בעל ה"לשם"

מכתב בעניני קבלה, בכתב ידו וחתמתו של הגאון המקובל רבי שלמה אלישוב בעל ה"לשם", אל הגאון המקובל רבי אהרן שלמה מהרי"ל בעל "טועמיה חיים וכו". שאויל, תרס"ו (1906).

בדף השני של המכתב רישומים בעניני קבלה בכתב ידו של רבי אהרן שלמה מהרי"ל.

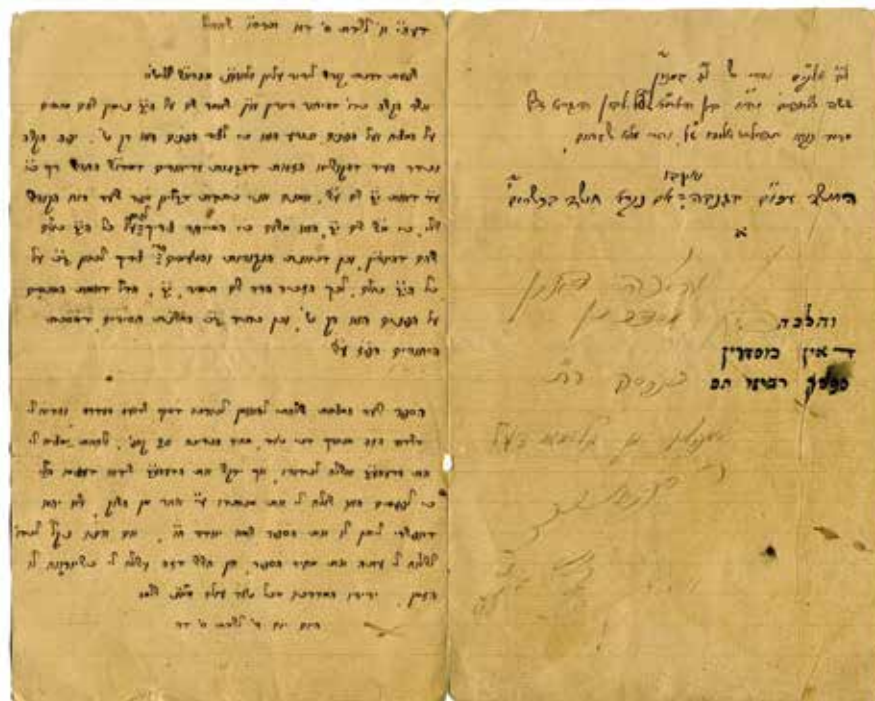
רבי שלמה אלישוב (תר"א-תרפ"ו), "המקובל האלוקי, מרי דרזין, חד בדרא, גאון עולם בחכמת האמת, קדוש ה' מכובד, מרנא ורבנא ר' שלמה עליאשאוו" (לשון תלמידו רבי אריה לוי בשער החוברת שכתב על תולדותיו), התגורר בעיר שאויל שבליטא ונחשב לגדול המקובלים בליטא. רבי שלמה נודע מגיל צעיר בגדלותו בחכמת הקבלה, ורוב כתבי הגר"א בקבלה נערכו על ידו לדפוס. הגהותיו על ספר "עץ חיים" נדפסו במהדורת ווארשא תרנ"א בשם הגהות הרב שב"ח [שלמה בן חייקל]. סדרת ספריו בקבלה הנקראת "לשם שבו ואחלמה" נדפסה בשנים תרס"ט-תש"ח, והם מספרי היסוד של לימוד חכמת הקבלה. בשנת תרפ"ד עלה לירושלים [יחד עם בתו וחתנו רבי אברהם אב"ד הומלא, ששינה אז את שם משפחתו לשם משפחת חותנו. ובנם היחיד הנער יוסף שלום - שנודע לימים כגדול הפוסקים בדורנו, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל] והתקבל בהערצה רבה ע"י גדולי המקובלים הספרדים בירושלים הרב השד"ה ותלמידיו ה"בן איש חי" ששמעו מרבה את גדולת הרב שב"ח.

רבי אהרן שלמה מהריל, (אוצר הרבנים 1884), נולד בזאגר שבליטא. גאון ומקובל, תלמיד חבר של בעל ה"לשם". עלה לירושלים בשנת תרס"ט, ונודע כאחד מוקני המקובלים הגדולים בירושלים ומראשי ישיבת "שער השמים". בעל מחבר ספרי "טועמיה חיים וכו" ג' חלקים (ביאור על ספר עץ חיים לרבי חיים ויטאל) ועוד ספרים רבים. נפטר בירושלם חשון תרצ"ט (1938).

20.5 ס"מ. 19 שורות בכת"י קדשו. מצב בינוני, קרעים בשולי וקפלי הנייר (ללא פגיעות בטקסט).

פתיחה: **\$10,000**

הערכה: **\$10,000-12,000**

29. LONG INTERESTING PAMPHLET BY RABBI ELIEZER MELTZEN – AUTHOR OF “SIDUR HA GRA ISHEI ISRAEL” AND “SHVITAT HASHABBAT”

Long booklet, 10 pages handwritten and signed by Rabbi Yitzchak Meltzen of Kelm and Jerusalem. Sent to his friend Rabbi Shraga Meir Leizerovitch, Jerusalem, [1910s].

Fascinating letter dealing with many varied subjects, Torah thoughts on halacha, mussar and kabbalah. The writer tells of a hidden matter [perhaps about kabalistic actions to bring the redemption] that Rabbi Zvi [Levitan, disciple of Rabbi Israel of Salant] and Rabbi Aharon Shlomo Maharil cautioned not to deal with because **“It is a dangerous path, a powerful battle with the opposing party and moreover without anything... by adding holiness and merits, by nothing else”**. Further on, he brings a story which he heard from the Chafetz Chaim about the Vilna Gaon (an interesting scarcely known story). He also brings an interesting story about something he heard in 1880 from his teacher and mentor Rabbi Israel of Salant, about Rabbi Israel's plan to divide the Talmud to be studied by a number of Torah scholars, and many other interesting matters.

In his letter, Rabbi Israel tells of the Rabbis of Eretz Israel. He writes about Rabbi Zvi Pesach Frank [who was a young man at the time], “He is one of the greatest of the Badatz Rabbis here in Jerusalem”. He also writes of the Ga'avad of Jaffa [Rabbi Avraham Yitzchak Kook], “He is close to the Chassidim and does not oppose them”. He relates of what takes place in the Etz Chaim and Chayei Olam Yeshivot in Jerusalem and more.

Rabbi Yitzchak Meltzen (1854-Tishrei 1917, Otzar HaRabanim 10821) was born in Slutsk to his father Rabbi Shmuel, author of Even Shlomo from the Vilna Gaon. He studied Torah with outstanding diligence and became exceptionally proficient in Torah knowledge. Was a disciple of Rabbi Israel of Salant and his Rabbi once said about him that where Rabbi Yitzchak is, books of the Talmud are not necessary. In 1891, he was appointed Rabbi in Kelm. He was a Rabbi in the Radin Yeshiva. One of the Torah scholars who transmitted the Vilna Gaon's revealed and hidden Torah thoughts and was involved in publishing kabalistic books and the Vilna Gaon's books (Imrei Noam) together with Rabbi Aryeh Leib Lipkin Rabbi of Kretinga and with Rabbi Shraga Meir Leizerovitch. In 1906, he ascended to Jerusalem. He wrote halacha and mussar books: Siddur HaGra Ishei Israel, Azharat Shabbat, Shvitat Shabbat, Siach Yitzchak etc. See more about him in Tenu'at HaMussar Vol. 2 pp. 311-318.

Recipient of letter: Rabbi Shraga Meir Leizerovitch, born in Kelm ca. 1840. A tzaddik and mekubal, childhood companion and close to the great Lithuanian Cabbalists: Rabbi Shlomo Elyashuv, Rabbi Aharon Shlomo Maharil and Rabbi Aryeh Leib Lipkin of Kretinga (together they published Imrei Noam from the Vilna Gaon. Rabbi Shraga Meir also published Chidushei Aggadot Maharel by Rabbi Aryeh Leib Lipkin to which he attached his book Shraga D'Nehora). In ca. 1890, he arrived in England and served

29. קונטרס ארוך ומעניין מהגאון רבי יצחק מאלצאן - מחבר “סידור הגר”א אשי ישראל” ו”שביתת השבת”

קונטרס ארוך בן עשרה עמודים בכת”י וחתומת הגאון רבי יצחק מאלצאן מקלם וירושלים. נשלח לידידו הגאון רבי שרגא מאיר לייזרוביץ, ירושלים, [שנות התר”ע].

מכתב עם תוכן מרתק העוסק בנושאים רבים ומגוונים - דברי תורה בהלכה במוסר ובקבלה. הכותב מספר על איזה ענין נעלם [אולי של פעולות קבליות לקירוב הגאולה] שהרב ר' צבי [לוויטן, תלמיד רבי ישראל מסלנט] ורבי אהרן שלמה מהר”ל הוזהירו שלא כדאי להתעסק בזה כי “הוא דרך מסוכן, שהוא מלחמה עצומה עם הצד שכנגד. ומה גם בלא כלום... ע”י הוספת קדושה וזכויות, אבל לא זולת זה”. בהמשך מביא סיפור ששמע מהחפץ חיים אודות הגר”א מווילנא (סיפור מעניין ולא ידוע). וכן מביא סיפור מעניין על מה ששמע בשנת תר”ם ממורו ורבו רבי ישראל מסלנט, על תכניתו לחלק את לימוד הש”ס בעיון למספר תלמידי חכמים ועוד ענינים רבים ומעניינים.

במכתב מספר רבי יצחק על בני ארץ ישראל. הוא כותב על רבי צבי פסח פראנק [שהיה אז צעיר לימים] ש”הוא מהיותר גדולים מהבד”צ דפעה”ק ועל הגאב”ד דיפו [הרא”ה קוק] מספר “שהוא מקורב לחסידים ואינו מתנגד להם”. הוא מספר מהנעשה בתוככי הישיבות “עץ חיים ו”חיי עולם” בירושלים ועוד.

הגאון הצדיק רבי יצחק מאלצאן (תרי”ד-תשרי תרע”ז, אוצר הרבנים 10821). נולד בסלוצק לאביו הגאון ר' שמואל, מחבר “אבן שלמה” מהגר”א. שקדן מופלג ובקי עצום. נמנה על תלמידי רבי ישראל מסלנט שהתבטא עליו פעם כי במקום שר' יצחק נמצא אין צורך בספרי הש”ס. בשנת תרנ”א נתמנה לדומ”צ בעיירה קלם. היה ר”מ בישיבת ראדין. נמנה בין מעתיקי תורת הגר”א בגולה ובנסתר, והיה מעורב בהוצאת ספרי קבלה וספרי הגר”א (“אמרי נעם”) יחד עם הגר”ל ליפקין אב”ד קראטינגא ועם הגר”מ לייזרוביץ. בשנת תרס”ו עלה לירושלים. חיבר ספרי הלכה ומוסר: “סידור הגר”א אשי ישראל”, “אזהרת שבת”, “שביתת השבת”, “שיח יצחק” ועוד. ראה עוד אודותיו בתנועת המוסר ח”ב עמ’ 318-311.

מקבל המכתב: רבי שרגא מאיר לייזרוביץ נולד בקעלם בשנת ת”ר בערך. צדיק ומקובל, ידיד נעורים ומקורבם של גדולי מקובלי ליטא: רבי שלמה אלישוב, רבי אהרן שלמה מהר”ל ורבי אריה לייב ליפקין מקראטינגא (שעמו הוציא ביחד את הספר “אמרי נעם” מהגר”א. רש”מ גם הוציא לאור בירושלים תרס”ו את הספר “חידושי אגדות מהר”א” מהגר”ל ליפקין, וצייר אליו את ספרו “שרגא דנהורא”). בשנת תר”ן בערך הגיע לאנגליה וכיהן בה שנים רבות ברבנות “חברת ש”ס”. היה מקורב לרבי לייבלי חסיד מקלם. בזקנותו עלה לירושלים ובה נפטר בשנת תרפ”ט.

10 עמ’. 21 ס”מ. מצב בינוני, כתמים, בלאי וקרעים. בדף הראשון פגומות בטקסט.

פתיחה: \$6000

הערכה: \$6000-8000

many years in the Chevrat Shas rabbinate. He was close to Rabbi Leibly Chassid of Kelm. In his later years, he ascended to Jerusalem where he died in 1929.

10 pages. 21 cm. Fair condition, stains, wear and tear. The first leaf has damage to text.

Opening Price: \$6000

Estimate: \$6000-8000

ע"י מכתב ד"ר אברהם הורוץ לזכר זכרון יצחק
 קאמניץ פפובל (הגאון) סטת צ"ח פריער והוא יהודי
 גדול ומהקד"ץ דפד"ק וינדיז או אל פון הר"ר
 יצחק גייטמן אל ידו אהרן אל טען העניני וליקט
 אך אהרן פריער ה"ל אברהם ואלו אלו. ואח
 יק"י הדבר הזה יטלן אסור לו שום פקטל זמ"א
 או תהי' חתימת הקצ"ץ אל הסטרוג
 ותפ"ר ה' קצ"ו. ב"א אהרן פון הערה כ"ס
 הי"ח אלפי הדברים ד"ר וז"ל שם ופ"ר
 צ"ח מאצטן

כג"ח ה' גצ"ח הורוץ ונדין פריער אלפי ק"ס
 סוף ספ"ר כ"ס אל והוא דאמירן חזון ונשפחה
 אהרן ר"ל וקטן ויסדו אהרן גצ"ח שפחה דאמירן אל
 ה"ל שפחה דאמירן אל וקטן וחדרין שפ"ח גצ"ח ויסדו
 אהרן אהרן דאמירן סוף דאמירן אל
 הי"ח אלפי חת"א אל חת"א ה"ל כח"א ויסדו אל חת"א
 פ"א ה"ל הורוץ והוא ד"ר ופ"א אהרן חת"א
 שפ"ח אלפי חת"א

30. מכתב רבי אלכסנדר משה לפידות אב"ד ראסיין ורבי יחיאל מיכל וולפסון בעל 'שפת הים'

מכתב מרבי יחיאל מיכל וולפסון אב"ד יאנישוק ורבי אלכסנדר משה לפידות אב"ד ראסיין, אל רבי יוסף זכריה שטרן אב"ד שאווייל. יאנישוק, שבט תרמ"ה [1885].

מכתב בעניינו של רבי שרגא מאיר ב"ר ראובן צבי [לייזרוביץ] ש"מעולם היו לו תורה ופרנסה גם יחד אך עתה ירד מצבו ומוכרח לקבל עליו עול רבנות...". רבי יחיאל מיכל מאריך בשבחו של רבי שרגא מאיר ומבקש מרבי יוסף זכריה שטרן שיכתוב לעיר קראק (שבפלך קובנה) הזקוקה כעת לרב וימליץ עליו כמועמד ראוי לתפקיד.

בהמשך הדף מכתב בכתב ידו ובחתימתו של הגאון רבי אלכסנדר משה לפידות, ששהה באותה עת ביאנישוק,

המצטרף לבקשה לעמוד לימין רבי שרגא מאיר. הגאון רבי אלכסנדר משה לפידות (תקע"ט-תרס"ו), מגדולי דורו המפורסמים, מקברניטי היהדות החרדית בליטא, יד ימינו של רבי ישראל סלנטר וממייסדי תנועת המוסר. תלמידים של הגאונים רבי הירש ברוידא מסלנט ורבי אברהם אבלי פאסוועלער אב"ד ווילנא. חתנו של הגאון רבי יעקב בנדיטמן אב"ד בויסק. בהיותו בן שבע עשרה נתקבל לרב ביאנובה, ובשנת תרכ"ו התקבל לאב"ד ראסיין, בה כיהן ארבעים שנה עד פטירתו. גאון מופלג בתורה ומן המשיבים הגדולים בתקופתו. שותפם של גדולי דורו בהנהגה, בטיפול בבעיות השעה של יהודי רוסיה ובביצור חומות היהדות במאבקים הרצופים על חיי הדת. בין היתר, נמנה על גדולי הדור שנקראו לפשר במחלוקת בישיבת וולוז'ין. בצעירותו נעשה מקורבו של רבי ישראל סלנטר, הושפע רבות מדרכו והיה לאחד המצדדים הגדולים בדרכו. בכך היה לסניגורה של תנועת המוסר כנגד מתנגדיה ותרם רבות להתפשטותה ולהנחלת דרך המוסר בישיבות ליטא. נחשב כיד ימינו של רבי ישראל סלנטר במפעליו הגדולים, ובמסגרת זו היה גם ממקימי כולל הפרושים בקובנה, והוציא יחד עם רבי ישראל סלנטר, החפץ חיים ורבי יצחק אלחנן ספקטור, את הקובץ "עץ פרי" (ווילנא תרמ"א), על גודל מעלת לימוד התורה ותומכיה. קובץ זה יצא במסגרת פעילותו להעלאת קרנה של תורה ושינוי היחס ללומדי תורה. דרכו ויחסו ללומדי תורה עולים גם מן המכתב שלפנינו, שבו כותב בין היתר: "מהראוי לעזור לתופשי התורה וגדוליה, לחבב התורה על בעליה ולעמוד להם בעת דחקם..." חיבורו "דברי אמת", שנדפס תחילה בעילום שמו, היה לאחד מספרי המוסר היסודיים שנדפסו בזמנו.

רבי יחיאל מיכל וולפסון (אוצר הרבנים 9278), מגדולי הרבנים בליטא. מתלמידי בעל ה"בית הלוי" בולוז'ין. חתנו של רבי חיים זלמן אב"ד

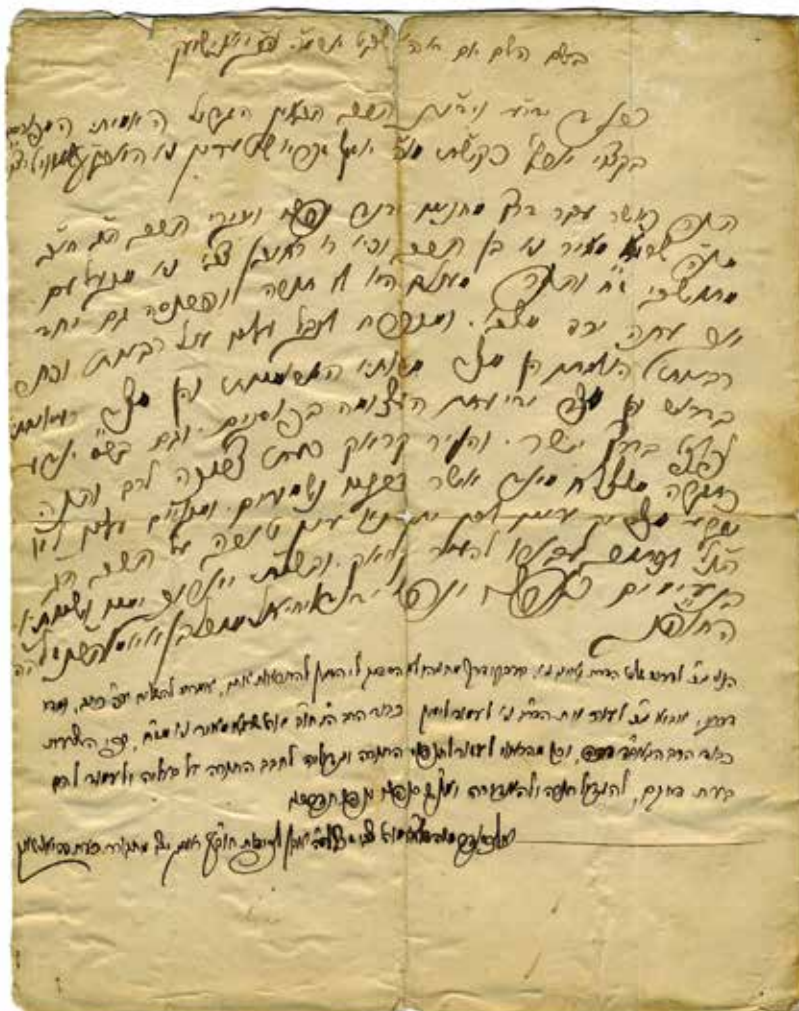
מיר. כיהן כרב בסעלץ ובפאריטש, ולאחר מכן כיהן שנים רבות כאב"ד יאנישוק. התפרסם בשלושת חלקי ספרו שו"ת "שפת הים", שזכה להערכה רבה מגדולי דורו.

ראה בפריט הקודם אודות רבי שרגא מאיר ליזרוביץ (ת"ר-תרפ"ט), צדיק ומקובל יליד קלם, שנסע אח"כ ללונדון בשנת תר"ן וכיהן בה ברבנות "חברת ש"ס".

23 ס"מ. מצב בינוני, כתמים, קרעים וסימני קיפול. משוקם בהדבקה על דף נייר.

פתיחה: \$3000

הערכה: \$4000-5000

30. LETTER BY RABBI ALEXANDER MOSHE LAPIDOT, AV BEIT DIN OF RASEINIAI AND RABBI YECHIEL MICHEL WOLFSON, AUTHOR OF SFAT HA YAM

Letter by Rabbi Yechiel Michel Wolfson Av Beit Din of Joniškis and Rabbi Alexander Moshe Lapidot, Av Beit Din of Raseiniai, to Rabbi Yosef Zechariah Stern, Av Beit Din of Šiauliai. Joniškis, Shvat 1885.

Letter regarding Rabbi Shraga Meir, son of Reuven Zvi [Leizrovitz] that “never had Torah and livelihood at the same time and now he is in a bad financial state and must accept upon himself the burden of the rabbinate...”. Rabbi Yechiel Michel writes a lengthy praise of Rabbi Shraga Meir and requests Rabbi Yosef Zechariah Stern to write to the city of Krakès (in the Kaunas region) that is seeking a rabbi and recommend Rabbi Shraga Meir as worthy of filling the position.

Further on in the leaf, is a letter handwritten and signed by Rabbi Alexander Moshe Lapidot, who at that time stayed in Joniškis, who joins the request to assist Rabbi Shraga Meir.

Rabbi Alexander Moshe Lapidot (1819-1906), an outstanding Torah scholar in his time and one of the leaders of the Charedi Jewry in Lithuania, Rabbi Israel Salanter's right hand and one of the founders of the Mussar Movement. Disciple of Rabbi Hirsh Broide of Salant and Rabbi Avraham Abele Pasveler Av Beit Din of Vilna. Son-in-law of Rabbi Ya'akov Benditman Av Beit Din of Boisk. At the age of 17, he was appointed Rabbi of Jonava, and in 1866, became Rabbi of Raseiniai, where he served as rabbi for 40 years until his death. An exceptional Torah genius and one of the greatest rabbis who wrote responsa in his time, he joined current leaders in dealing with the problems confronting Russian Jewry and in reinforcing Jewish bastions in the everlasting struggle of maintaining the Jewish way of life. He was appointed to head the leaders of his generation who were called upon to arbitrate in the dispute of the Volozhin Yeshiva. In his youth, he became close to Rabbi Israel Salanter who greatly influenced Rabbi Lapidot, and became one of Rabbi Salanter's supreme admirers. He defended the Mussar Movement from opposition and contributed significantly to its spreading amongst the Lithuanian yeshivas. He was considered to be Rabbi Israel Salanter's right hand in his great endeavors; and became one of the founders of the Kollel Perushim in Kovne. Jointly with Rabbi Israel Salanter, the Chafetz Chaim and Rabbi Yitzchak Elchanan Spector, he published the Etz Zvi compilation (Vilnius, 1881), about the great virtue of learning and supporting Torah. This compilation was published in the framework of his activities to raise the banner of Torah and change the attitude towards those who study Torah. His attitude towards Torah scholars can be seen in this letter where he writes: **“It is fitting to help those who hold the oars of Torah and its great scholars, to help them in their difficult hours...”**. His work Divrei Emet, first printed anonymously, became one of the most comprehensive Mussar books printed in his times. Rabbi Yechiel Michel Wolfson (Otzar HaRabbanim 9278), a leading Lithuanian rabbi, disciple of the author of Beit HaLevi in Volozhin. Son-in-law of Rabbi Chaim Zalman Av Beit Din of Mir. Served as Rabbi of Selets and Parichi, and for many years as Rabbi of Joniškis. Was renowned for the three volumes Sfat HaYam responsa which was highly esteemed by the leading Torah scholars of his times.

See previous item regarding Rabbi Shraga Meir Leizerovitz (1840-1929), a tzaddik and Cabalist, born in Kelm, who traveled to London in 1890 and served there as Rabbi of “Chevrat Shas”.

23 cm. Fair condition, stains, tears and folding marks. Glued on a paper leaf for restoration.

Opening Price: **\$3000**

Estimate: **\$4000-5000**

31. LETTER BY REBBE TZVI HERSH OF ŁOMAZY TO HIS WIFE THE REBBETZIN – WITH SPECIAL REGARDS TO HIS GRANDDAUGHTER, WIFE OF THE GUR REBBE AUTHOR OF LEV SIMCHA

Letter by Rebbe Tzvi Hersh Morgenstern of Łomazy, to his wife the Rebbetzin, on family matters. Biala, [ca. 1910]. Yiddish.

In the letter which is addressed to "My modest wife," he mentions his daughter Gittel and a journey to Siedlce to his son "Avremeli".

At the end of the letter, Rebbe Tzvi Hersh sends regards to his children and "**especially to my granddaughter Ms. Yuta Hena**" – Rebbetzin Yuta Hena, wife of the Gur Rebbe author of Lev Simcha.

Rebbe Tzvi Hersh Morgenstern of Łomazy (1852-1926, Encyclopedia L'Chassidut Vol. 3, pp. 602-603), third generation of the Kotzk dynasty. Son of Rabbi David Morgenstern, the Kotzk Rebbe, and grandson of Rebbe Menachem Mendel the Seraph of Kotzk. Son-in-law of Rebbe Shlomo Yehoshua Gutterman of Radzymin. Began to serve as the Rebbe of Radzymin at the age of 22. Later moved his court to Łomazy and afterward to Warsaw where he died.

His sons-in-law were Rebbe Avraham Weinberg of Slonim - author of Beit Avraham, and Rabbi Nechemia Alter son of the Gur Rebbe author of Sfat Emet. Rabbi Nechemia's daughter Rebbetzin Yuta Hena (1898-1982), married her cousin, the Gur Rebbe Simcha Bunim Alter, author of Lev Simcha.

The son of Rabbi Tzvi Hersh, mentioned in the letter as Avremeli, is Rabbi Avraham Pinchas Morgenstern (born in 1876, Encyclopedia L'Chassidut Vol 1, pp. 133-134), who served as Rebbe in Siedlce and in Warsaw and perished in the Holocaust.

On the second part of the leaf appears an ownership stamp. Folded leaf, 21 cm. Good condition, folding marks and a few stains.

Opening Price: **\$3000**

Estimate: **\$4000-5000**

31. מכתב מהאדמו"ר רבי צבי הירש מלומאז' לאשתו הרבנית - עם פריסת שלום מיוחדת לנכדתו, אשת האדמו"ר בעל "לב שמחה" מגור

מכתב מהאדמו"ר רבי צבי הירש מורגנשטרן מלומאז', אל אשתו הרבנית, בעניינים משפחתיים. ביאלא, [שנות התר"ע בערך]. יידיש. במכתב, המופנה "לז' ווגתין הצנועה", מוזכרים בתו גיטל ומדובר על נסיעה לשעדליץ לבנו "אברהמלי".

בסוף המכתב מבקש רבי צבי הירש לפרוס בשלום הילדים ו"בפרט לנכד[ת] מ' ורת[ת] יוטא הענא תי" - היא הרבנית יוטא הענא אשת האדמו"ר בעל "לב שמחה" מגור.

האדמו"ר רבי צבי הירש מורגנשטרן מלומאז' (תרי"ב-תרפ"ו, אנצ' לחסידות ג', עמ' תרב-תרג), דור שלישי לשושלת קוצק. בן רבי דוד מורגנשטרן האדמו"ר מקוצק, ונכד האדמו"ר רבי מנחם מנדל "השרף" מקוצק. חתנו של האדמו"ר רבי שלמה יהושע גוטרמן מראדזימין. החל לכהן כאדמו"ר בראדזימין בהיותו בן כ"ב שנים. העביר את חצרו ללומאז' (Łomazy), ולאחר מכן עבר לווארשא ושם נפטר.

חתניו היו האדמו"ר רבי אברהם וינברג בעל "בית אברהם" מסלונים ורבי נחמיה אלתר בנו של האדמו"ר בעל "שפת אמת" מגור. בתו של רבי נחמיה, הרבנית יוטא הענא (תרנ"ח-תשמ"ב), נישאה לימים לבן דודה האדמו"ר מגור רבי שמחה בונים אלתר בעל ה"לב שמחה".

בנו של רבי צבי הירש, המוזכר במכתב כ"אברהמלי", הוא רבי אברהם פנחס מורגנשטרן (נולד תרל"ו, אנצ' לחסידות א', קלג-קלד), שכיחן כאדמו"ר בשעדליץ ובווארשא, ונספה בשואה.

בחלקו השני של הדף חותמת בעלים.

דף מקופל, 21 ס"מ. מצב טוב, סימני קיפול ומעט כתמים.

פתיחה: **\$3000**

הערכה: **\$4000-5000**

32. LETTER BY LEADING RABBIS – JERUSALEM, 1945 – WITH SIGNATURE OF THE RABBI OF BIŁGORAJ BEFORE HIS DEATH

An impressive letter of thanks signed by leading rabbis and rebbes in Jerusalem to the generous woman Ms. Leah Cohen, wife of Dr. Chaim Cohen, on her contribution to the union of Tomchei Achim that was active in helping the ill and lending medical devices. Jerusalem, c.1945. "Thanks to this, we have been successful in saving a large number of needy ill people from death".

One of the first signatures and stamps belong to "**Rabbi Mordechai Rokeach of Belz**" – the Rebbe of Biłgoraj who ascended to Eretz Israel in mid-1944 and died in 1946, father of the current Belzer Rebbe.

Handwritten signatures and stamps of Jerusalem Torah leaders and tzaddikim in those days: Rabbi Akiva Sofer Av Beit Din of Pressburg; Rabbi Yitzchak Ya'akov Wachtfogel; Rabbi Zalman Sorotzkin Av Beit Din of Slotzk; Rabbi Shmuel Weingart "Former Rabbi of Fellheim, Germany"; Rabbi Baruch Abba Rakovsky "Rabbi of the Even Israel neighborhood, Ezrat Israel and the surrounding area"; Rabbi Meir Chaim Ungar "Former Rabbi of Lackenbach"; Rabbi Ya'akov Moshe Charlap; Rabbi Yosef Gershon Horwitz "Rabbi in Jerusalem... teacher at the Me'ah She'arim Yeshiva and Talmud Torah"; Rabbi Moshe Chaskin "Rabbi of Priluki formerly of Krekenava"; Rabbi Yosef Meir Kahane "Former Rabbi of Sredneye"; Rabbi Yitzchak Arieli "Rabbi of Knesset Israel neighborhood and its surroundings...founder and teacher at the central Mercatz HaRav Yeshiva"; Rabbi Eliyahu Re'em "Dayan and Torah Authority in Jerusalem"; Rabbi Isser Zalman Meltzer "Rabbi and teacher at Slotzk, Head of the general institute and Etz Chaim Yeshiva"; Rabbi Chaim Yudah Leib Auerbach "Rabbi at the Sha'ar HaShamayim Yeshiva"; Rabbi Aharon Ya'akov Klapfish "Rabbi of Śniadowo and now in Jerusalem".

Interesting signature of Rabbi Shmuel Wosner from his youth, who at the time served as "Rabbi of Geula – Even Israel" [signature and stamp. The signature is faded].

Stamps without signature of Rabbi Shimshon Aharom Polonsky, Rabbi Meir Stelnitz, Rabbi Dov Cohen and the Beit Din Tzedek of the Sephardic Community in Jerusalem.

23X34 cm. Good condition. Dark paper. Placed in original wooden frame and glass. Slight damages.

Opening Price: **\$3000**

Estimate: **\$4000-5000**

32. מכתב גדולי הרבנים - ירושלים, תש"ה - עם חתימת הרב מבילגורי לפני פטירתו

מכתב תודה מרשים בחתימת גדולי הרבנים והאדמו"רים בירושלים לאשה הנדיבה מרת לאה כהן, אשת הרופא ד"ר חיים כהן, על תרומתה לאגודת "תומכי אחים" שעסקה בעזרה לחולים והשאלת מכשירים רפואיים. ירושלים, תש"ה [1945] בערך. "שתודות לכך הצלחנו בע"ה להציל מספר רב של חולים עניים מצפרי המוות".

מראשוני החותמים בכתב ידו וחותמתו הוא רבי "מרדכי רוקח בא"א זצ"ל מבעלז" - "הרב מבילגורי", אביו של האדמו"ר מבעלז שליט"א, שעלה לארץ ישראל באמצע שנת תש"ד ונפטר בשנת תש"ו.

חתימות בכת"י וחותמות של גאוני וצדיקי ירושלים באותם ימים: רבי עקיבא סופר אב"ד פרשבורג; רבי יצחק יעקב וכטפויגעל; רבי זלמן סורוצקין אב"ד סלוצק; רבי שמואל וינגרט "מלפנים רב בפלאה" - גרמניה; רבי ברוך אבא רקובסקי "רב דשכונות אבן ישראל, עזרת ישראל והסביבה"; רבי מאיר חיים אונגאר "מלפנים רב דק"ק לאקענבאך"; רבי יעקב משה חרל"פ; רבי יוסף גרשון הורביץ "דומ"ץ בעה"ק ירושלם... נשיא ור"מ של הישיבה הגדולה והת"ת מאה שערים"; רבי משה חסקין "הרב דק"ק פרילוק מלפנים בקראקינובה"; רבי יוסף מאיר כהנא "מלפנים רב בסערעדנא"; רבי יצחק אריאלי "רב דשכונות כנסת ישראל והסביבה... מיסד ור"מ בשיבה המרכזית מרכז הרב מח"ס עינים למשפט"; רבי אליהו ראם "דיין ומו"ץ בעה"ק ירושלם"; רבי איסר זלמן מלצר "האב"ד ור"מ סלוצק, ר"מ ראשי להשיבה וראש המוסד הכללי עץ חיים"; רבי חיים יודא ליב אויערבאך "ר"מ ישיבת שער השמים"; רבי אהרן יעקב קלפפיש "רב בשנאדאווא וכעת בירושלים".

חתימה מעניינת של הגאון רבי שמואל וואזנר בצעירותו, שכיהן אז כ"מו"ץ דשכונת גאולה - אבן ישראל" [חתימה וחותמת. החתימה דהויה].

חותמות בלא חתימה של רבי שמשון אהרון פולונסקי, רבי מאיר סטליניץ, רבי דב כהן ו"בית דין צדק לעדת הספרדים" בירושלים.

23X34 ס"מ. מצב טוב, נייר כהה. נתון במסגרת עץ וזכוכית מקורית. פגמים קלים.

פתיחה: **\$3000**

הערכה: **\$4000-5000**

לה' התשובה!
זכור ה' את חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח!
"TOMCHE-ACHIM"
BROTHERLY MUTUAL-AID SOCIETY
JERUSALEM

המסרה: לינת הצדק, סדור משמרות לילה,
ולילה אצל חולים ע"י אחים יות רחמימים יות

אגודת
"תומכי-אחים"
בפית"ק ירושלים תובב"א

השאלת כל ידפוי מדציניט מטונים שונים וגם כל ידפוי חשמליים, תחורת טרבו בכסף או בשוה כסף,
השירות גיתן בשעות קבועות ביום וכן בכל שעות הלילה, גם בשבתות וימים טובים.
לפי דרישות הרופאים ובעלי בת"מ רחוקות, נעשים ויטורים ניוטנפנקציע לפי השמוש בכלים ולאחריותם;
השגת מתנדבים תורם תרומות דם להצלת חולים העניים והזקוקים לכל בתי החולים
בעירנו הקדושה חנם אין כסף.

הוצרכים מתבקשים לפנות בכל הענינים למזכיר אגודת "תומכי-אחים" ירושלים, בתי וארשא, בנין ביהמ"ד לחסידי.

תודה וברכה

למעלה כבוד
אחותנו הנכבדה הצדקנית והדגולה במעשים טובים,
כש"ת מרת לאה בת הר' ברוך כהן שליט"א,
אשת ד"ר חיים כהן נ"י, הרופא הידוע והמפורסם,
בעיה"ק ירושלים תובב"א.

שלום וישע רב יבוא ויקרב לאחותנו היקרה!
בשמחה רבה הגנו נוטלים לעצמנו את הכבוד הגדול להביא למע"כ את תודתנו
הלבבית על צורתך החשובה בודים - תרתי משמע - שתודת לכך הצלחנו בע"ה להציל
מספר רב של חולי עניים מסוכנים מצפרי הסות. אס"ך שקיימת עולם סלא בודיך.
יהי רצון שסולך יורה כשסם בצהרים הלף מעסיך הטובים וסדויותך התרומות.
אי-לזאת הגנו מברכים אותך וסתפללים בעדך לאבינו שבשמים: שיתן לך כח וגבורה,
חיים טובים וארוכים, עושר וכבוד, בריאות ואושר לך ולכל הנלוים אליך.
בזכות מעסיך הטובים נזכה כולנו לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן!

ברגסי תודה וברכת אחים נאמנה,

33. SEDER TEFILLOT L'RAV AMRAM GAON – THE COPY OF THE CHAFETZ CHAIM

Seder Tefillot, Rav Amram Gaon, Parts 1-2, prayers for the whole year with laws and customs, by Rabbi Amram Gaon. Warsaw, 1865. First edition.

Seder Rav Amram Gaon is an early prayer book arranged by Rabbi Amram Gaon [head of the Sura Yeshiva in the 9th century], is composed of all prayers for weekday, Shabbat, and festival prayers incorporated with the laws and customs of prayer. This is one of the earliest siddurim, on which were based Spanish, French and Ashkenazi prayer and custom.

This work was first printed in this edition by Rabbi Nachman Nathan Koronil, according to an early manuscript on parchment from the holy city of Hebron.

On the reverse side of the first title page is an ownership inscription: “**To Rabbi Israel Meir ben Rabbi Aryeh Ze'ev HaCohen of Radin**” [in the handwriting of his son Rabbi Aryeh Leib].

On the last leaf appears a signature (in pencil) of the Chafetz Chaim: “Israel Meir”.

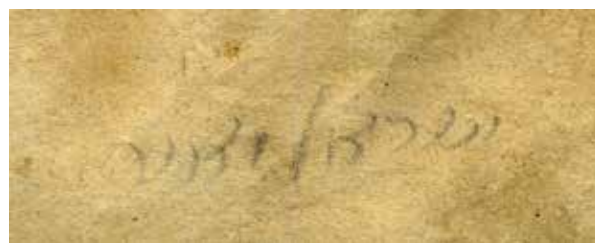
This book has arrived from the estate of Rabbi Zvi Yehuda Edelstein ben Rabbi Yerachmiel Gershon Edelstein Rabbi of Shumyachi (1862-1919), author of Ben Aryeh.

This book was given to Rabbi Y. G. Edelstein during World War I, when the Chafetz Chaim was exiled together with the Radin Yeshiva to Shumyachi in the Minsk region, where they stayed for two and a half years. At that time, the rabbi of the city was very close to the Chafetz Chaim and in Part 2 of his book, there are several responsa on the topic of Mikvaot and Aguna, asked of the Chafetz Chaim who requested Rabbi Yerachmiel Gershon to respond. (The Chafetz Chaim said of him that he is a disciple of Rabbi Chaim of Brisk not only in Torah but also in righteousness). Enclosed is a letter by his grandson Rabbi Ya'akov Edelstein, Rabbi of Ramat HaSharon who authorized the sale of the book and writes, “These books which belonged to the Chafetz Chaim when staying in the city of Shumyachi in Russia during World War I passed to the ownership of our grandfather Rabbi Y. G. Edelstein and after that to his son, our father Rabbi Zvi Ya'akov Edelstein who were the rabbis of the city. When we came to Eretz Israel in 1934 our father brought them with him, together with whatever luggage he was able to take and the rest of the books and it was in our home in Ramat HaSharon until now”.

[4], 55 leaves; [1], 59, [1] leaves. 21.5 cm. Good-fair condition, stains and wear, few moth holes. Elaborate leather binding.

Opening Price: **\$20,000**

Estimate: **\$30,000-40,000**

33

33. סדר התפלות לרב עמרם גאון - העותק של רבינו ה"חפץ חיים"

סדר תפלות של הרב עמרם גאון, ב' חלקים, סדר נוסח התפלה לכל השנה עם דינים ומנהגים, מרבינו עמרם גאון. ווארשא, תרכ"ה 1865. מהדורה ראשונה.

'סדר רב עמרם גאון' הוא סידור תפילה קדום שנערך ע"י רב עמרם גאון [ראש ישיבת סורא במאה התשיעית], הכולל את כל נוסח תפילות ימי חול ושבט, החגים והמועדים, במשולב עם הלכות התפילה, הוראות ומנהגים. סדר זה הוא מסדרי התפילה הקדומים ביותר, שעל פיו התבססו נוסח ומנהגי התפילה בספרד, בצרפת ובאשכנז. חיבור זה נדפס לראשונה במהדורה זו ע"י רבי נחמן נתן קורונויל על פי כתב-יד קדום על קלף שהיה בעיר הקודש חברון.

מעבר לשער הראשון, רישום בעלות: "להג"ר ישראל מאיר ב"ר אריה זאב הכהן מעיר ראדון" (בכתב-יד בנו רבי אריה ליב).

בדף האחרון חתימה (בעפרון) בכת"י קדשו: "ישראל מאיר".

ספר זה הגיע מירושת הגאון רבי צבי יהודה אידלשטין בן הגאון רבי ירחמיאל גרשון אידלשטין אב"ד שומיאיץ (תרכ"ב-תרע"ט), בעל "בן אריה".

הספר ניתן לגר"ג אידלשטין בזמן מלחמת העולם הראשונה עת גלה ה"חפץ חיים" עם ישיבת ראדון לעיר שומיאיץ בפלך מינסק, שם שהו כשנתיים וחצי. באותה תקופה היה רב העיר מקורב מאד אל רבינו החפץ חיים, ובספרו חלק ב' נמצאים מספר תשובות בעניני מקוואות ועגונה, אשר נשאל עליהם ה"חפץ חיים" והוא ביקש מהגר"ג זצ"ל שישב עליהם הלכה למעשה. (עוד מסופר כי החפץ חיים אמר עליו כי הוא תלמידו של הגר"ח מבריסק לא רק בתורתו כי אם גם בצדקתו). מצורף מכתב מנכדו הגאון רבי יעקב אידלשטין שליט"א, רבה של רמת-השרון, המאשר את מכירת הספר וכותב: "כי הספרים שהיו של החפץ חיים זצ"ל בהיותו עם ישיבתו בעיר שומיאיץ בארץ רוסיה, בשנות מלחמת העולם הראשונה. עברו לרשותו של סבנו הגרי"ג אידלשטין זצ"ל, ואחריו לבנו אבינו הג"ר צבי יהודה אידלשטין זצ"ל, שהיו רבני העיר. וכאשר עלינו לארץ בשנת תרצ"ד הביא אותם אאמו"ר זצ"ל יחד עם מטלטלין שהספיק להביא ושאר הספרים, ועד עכשיו היו בביתנו ברמת השרון".

[4], נה דף; [1], נט, [1] דף. 21.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני, כתמים ובלאי, מעט נקבי עש. כריכת עור מפוארת.

פתיחה: **\$20,000**

הערכה: **\$30,000-40,000**

7577

[illegible]

הנה אצל ידו כה אלהי יצא
הנה אצל ידו כה אלהי יצא

סדר
רב עמרם
נאון ז"ל

תעמולת פתח

[illegible]

וְיֵאָדָה

הרבה תרביה

SEDER

BAW AIRROM CAAN

NARLAD I WLASNOĆ DONT HANQU/TWEN E. JAWITE I STE

WARSZAWA

W. B. RICHARDSON JR., 4001 17TH ST. S. W. SEASIDE, CALIF.

1963

ACTIVITY 78

[illegible]

34

34. חק לישראל עם תהילים - העותק של האדמו"ר רבי ישעיה'לה מקרסטיר

ספר חק לישראל, חלק א' בראשית-תולדות. בסופו כרוך ספר תהילים עם תפילות "יהי רצון" בראשו. פיעטרקוב, תרע"ב 1911.

העותק בו השתמש האדמו"ר המפורסם רבי ישעיה'לה מקרסטיר. חותמות "ישעיה" ב"ר משה ז"ל, שהיה משמש בקודש אצל הרה"צ מליסקא זי"ע. ב'קערעסטור". חתימת ידו של משמשו ומקורבו: "הק' שלמה הכהן ענגל, טאקאי יע"א". סימני שימוש רב בספר התהילים. חשיבות מיוחדת יש לספר זה - ה"חק" וה"תהילים" של הצדיק המפורסם, שהיה מרבה בתפילות ובתחנונים לישועתן של ישראל.

האדמו"ר רבי ישעיה שטיינר (תרי"ב-תרפ"ה), המכונה ר' ישעיה'לה קערעסטיר (על שם העיר קרסטיר בהונגריה בה כיהן כאדמו"ר), קדוש עליון ופועל ישועות, מגדולי צדיקי דורו.

התייתם בילדותו ומגיל 12 נתגדל כבן בביתו של מורו ורבו הרב הצדיק רבי צבי הירש מליסקא (בעל "אך פרי תבואה"), כבר בבחורותו נודע כאיש מופת ורבים באו לבקשו שיאמר תהילים לישועתם. כשנפטר רבו בשנת תרל"ד, אמר עליו האדמו"ר רבי מרדכי מנדבורנה "כי בשמים הכריזו שישעיה ימלא מקומו של הרה"ק מליסקא" [יש לציון כי רבי ישעיה'לה היה אז צעיר בשנות העשרים לחייו].

דמות נערצת בקרב יהודי הונגריה שנהרו אליו באלפיהם כדי להתברך מפיו ולהיושע. היה נוהג בעממיות ובפשטות מופלגת והיה טורח בעצמו ב"הכנסת אורחים" למאות האנשים שהיו מגיעים מדי יום להסתופף בחצר קדשו. גם בחותמתו האישית היה מציין את יחסו רק בכך שהוא משרת ו"משמש בקודש", של רבו הרב הצדיק רבי צבי הירש מליסקא. נודע במופתים ונפלאות שפעל לטובת הפונים אליו, כדוגמת הסיפור על עכברים מזיקים שיצאו באופן פלאי מאסמי תבואה של יהודים בעקבות ברכתו. [עד היום רבים נוהגים לתלות בביתם את תמונת דיוקנו, כסגולה נגד מכת העכברים].

תולדותיו נדפסו בספר "מי באר ישעיהו" (טארנא, תרפ"ח). בספר זה מוזכרות גם מימרות בשמו ואודותיו, מפי תלמידו הנאמן רבי שלמה ענגל מטאקאי, החתום בכת"י על הספר שלפנינו.

[2], 2-468 עמ'; 62 עמ' (חסר דף אחרון בספר התהילים). 15 ס"מ. מצב טוב-בינוני, כתמים רבים ופגעי בלאי בשולי הדפים, בעיקר בספר התהילים. כריכת חצי-עור מחודשת ומשופשפת.

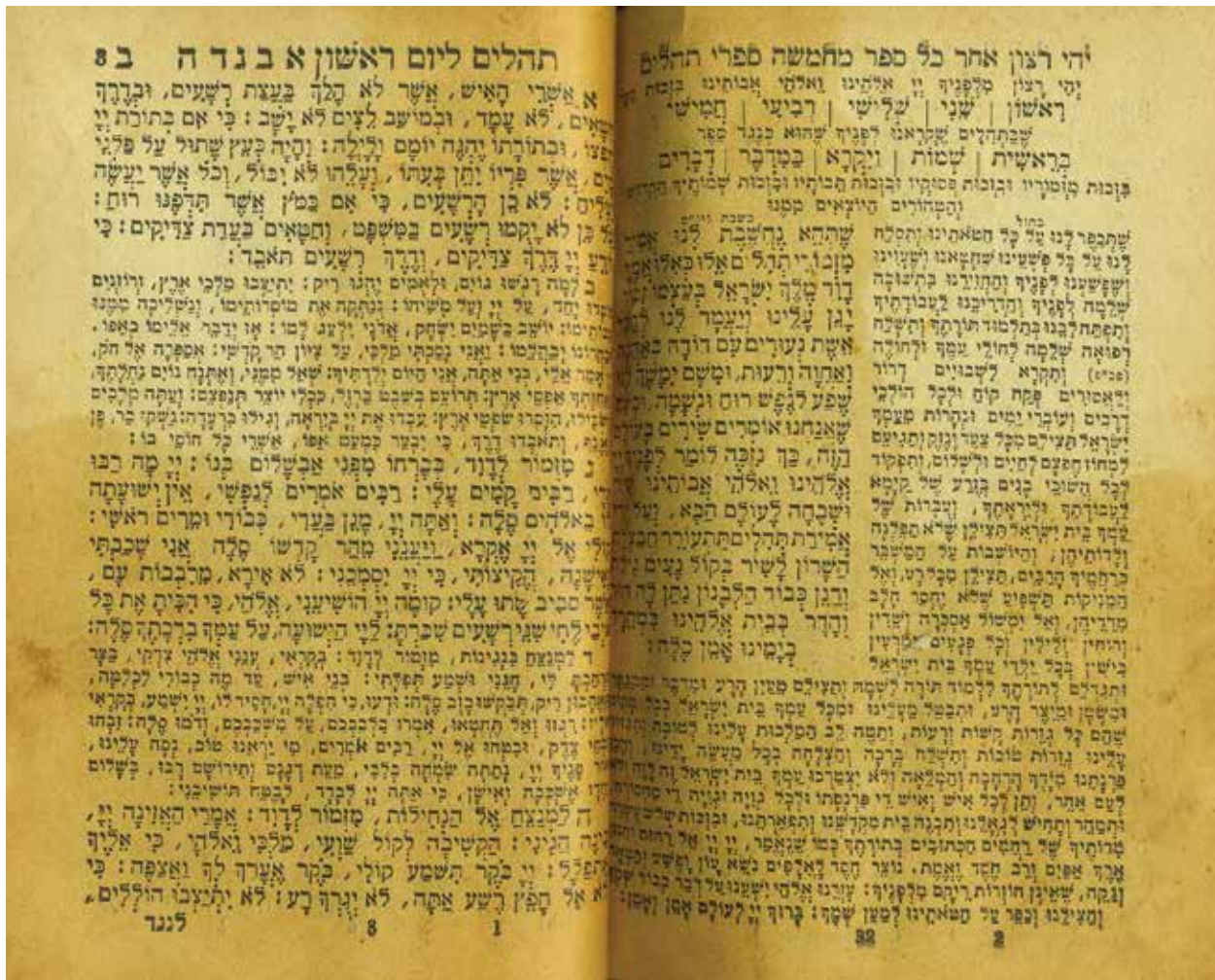
פתיחה: \$10,000

הערכה: \$12,000-15,000

Shlomo Engel of Tokaj, whose signature is in this book.
[2], 2-468 pp; 62 pp (lacking last leaf of Sefer Tehillim). 15 cm.
Good-fair condition, many stains and wear damage to leaf margins, especially to the Sefer Tehillim. Redone and rubbed semi-leather binding.

Opening Price: \$10,000

Estimate: \$12,000-15,000

34

34. Chok L'Israel with Tehillim – Copy of Rebbe Yeshaya'le of Kerestir

Chok L'Israel, Part 1 Bereshit-Toldot. The book of Tehillim is bound at the end with the prayer Yehi Ratzon said before reciting Tehillim. Piotrków, 1911.

This is the copy used by the famous Rebbe Yeshaya'le of Kerestir. Stamps of "Yeshaya ben Moshe, who served the Rebbe of Liska in Kerestir". Signature of his close follower who served him: "Shlomo HaCohen Engel, Tokaj". Signs of much use of the Sefer Tehillim. **This book is of special importance, the Chok and Tehillim of the famous Tzaddik, who said many prayers and beseeched G-d on behalf of the People of Israel.**

Rebbe Yeshaya Steiner (1852-1925), called Reb Yeshaya'le Kerestirer (called after the city of Kerestir in Hungary where he served as rebbe), a very holy person and a wonder-worker, one of the greatest tzaddikim of his generation.

Orphaned at a tender age, raised from the age of 12 in the home of his teacher and rabbi the Tzaddik Rabbi Zvi Hirsh of Liska (author of Ach Pri Tevu'a), known already in his youth as a wonder-worker and many came to request that

he recite Tehillim for their salvation. When his rabbi died in 1874, Rebbe Mordechai of Nadvirna said "From Heaven it was announced that Yeshaya should succeed the Rebbe of Liska" [Rebbe Yeshaya'le was then in his twenties].

A highly esteemed figure by Hungarian Jewry which swarmed by the thousands to receive his blessing and merit salvation. He would conduct himself with outstanding simplicity and would trouble himself with Hachnasat Orchim to receive the hundreds of people who arrived daily to bask in his court. In his personal stamp as well, he would refer to his yichus as a "meshamesh b'kodesh" of his rabbi, Rabbi Zvi Hirsh of Liska. Renowned for the wonders he brought about for those who applied to him, such as the story of the harmful mice which left Jews' granaries because of his blessing. [Until today, many have the custom to hang his picture as a segula against mice].

His history has been printed in the book Mei Be'er Yeshayahu (Tarnów, 1928). Sayings in his name are also mentioned in this book by his faithful disciple Rabbi

35

35. MIDRASH SHMUEL ON TRACTATE AVOT – SIGNATURE, STAMPS AND GLOSSES OF RABBI AHARON MOSHE MiGEZA ZVI, DISCIPLE OF THE CHOZEH OF LUBLIN AND THE FIRST REBBE IN JERUSALEM

Midrash Shmuel, on Tractate Avot, Rabbi Shmuel di Ozida. Dyhernfurth, [1798]. Printed by the modest woman of valor Mrs. Rechil and her sons Michael, Shimon, Aharon and Yosef Maya.

Signature in the handwriting of “Aharon Moshe MiGeza Zvi”. Many stamps: “Aharon Moshe MiGeza Zvi of Brod” and handwritten glosses [cutoff] – Rabbi Aharon Moshe MiGeza Zvi (1775-1845), one of the greatest Chassidic leaders, disciple of the Chozeh of Lublin and Rabbi Uri of Strzeliska, first of the Chassidim who immigrated to Jerusalem (in 1839), considered the founder of the Chassidic settlement in the Holy City and head of the Kollel of Chassidim. Written on his tombstone on the Mount of Olives are descriptions which are not extant in that generation in Jerusalem: “Here rests the perfect man, our Master Teacher and Rabbi, the renowned Tzaddik Botzina Kadisha MiGeza Zvi”.

[1] 94 leaves. 21.5 cm. Fair-poor condition, moth damages, wear and tear, detached leaves. Worn ancient binding.

Opening Price: \$3500

Estimate: \$4000-5000

35. מדרש שמואל על מסכת אבות - חתימת ידו, חותמות והגהות רבי אהרן משה מגזע צבי תלמיד “החוזר מלובלין” והאדמו”ר הראשון בירושלים

ספר מדרש שמואל, על פרקי אבות, רבי שמואל די אוזידה נר”ו. דיהרנפורט, [תקנ”ח 1798]. דפוס הצנועה אשת חיל מרת רעכיל ובניה מיכאל שמעון, אהרן ויוסף מייא.

חתימה בכת”י קדשו של “הק’ אהרן משה מגזע צבי”. חותמות רבות “הק’ אהרן משה מגזע צבי מבראד” והגהות בכתב יד [קצוצות] - הגאון הקדוש רבי אהרן משה מגזע צבי (תקל”ה-תר”ה), מגדולי החסידות, תלמיד “החוזר מלובלין” ורבי אורי מסטרליסק, ראשון העולים החסידיים לירושלים (עלה בתקצ”ט), נחשב למייסדי הישוב החסידי בעיר הקודש וראש כולל החסידים. על מצבתו בהר הזיתים נכתבו תארי קודש שאינם מצויים בדור ההוא בירושלים: “מנוחת איש תם אדומי”ר הרב הצדיק המפורסם בוצינא קדישא מגזע צבי”.

[1] צד דף. 21.5 ס”מ. מצב בינוני-גרוע, נזקי עש, בלאי וקרעים, דפים מנותקים. כריכה עתיקה בלוייה.

פתיחה: \$3500

הערכה: \$4000-5000

36

36. LEVUSH IR SHUSHAN – SIGNATURES OF RABBI AVRAHAM BORENSTEIN AUTHOR OF AVNEI NEZER AND HIS BROTHER-IN-LAW RABBI BINYAMIN MORGENSTERN OF KOTZK

Levush Ir Shushan, Choshen Mishpat (Part 5 of the Levushim books). Berdychiv, [1821]. Printed by Rabbi Israel Beck.

The stamp of Rebbe "Avraham Borenstein", author of Avnei Nezer appears on the title page. On Leaf 2 appears the signature "Avraham" [using the letter Bet of the page number], in his own handwriting. Signatures on title page of his brother-in-law Rabbi "Binyamin ben Rabbi S. Morgenstern of Kotzk".

Rabbi Avraham Borenstein – the first Sochatchov Rebbe (1839-1890), a leading Torah genius and tzaddik in his times. Son-in-law of Rebbe Menachem Mendel "The Seraph of Kotzk". At the same time he served as Rebbe to thousands of Chassidim, he held the position of head of a yeshiva where he taught his special method of studying Torah [as he writes in the introduction to his books, he received his study method from his father-in-law, Rebbe Mendeli of Kotzk]. Many of Poland's Torah scholars were his close disciples (the Chelkat Yo'av, Rabbi Aryeh Zvi Frumer, the Gaon of Kozięgłowy, Rabbi Avraham Weinberg, author of Reshit Bikurim, and others). His Avnei Nezer and Eglei Tal responsa on the melachot of Shabbat are basic study books in the area of Torah scholarship and halacha.

His brother-in-law Rabbi Binyamin Morgenstern of Kotzk (1840-1866, Encyclopedia L'Chassidut, Vol 1, p. 354), son of Rebbe Menachem Mendel of Kotzk and son-in-law of Rebbe Avraham Mordechai Alter of Gur son of the Chiddushei HaRim and father of the Sfat Emet. Was outstanding in his sharp cleverness and highly admired by the Chassidim who saw in him the one who could restore Kotzk to its original greatness. He died at a young age, and people said that had he lived for many years, he would have subjugated the Jewish people to their Father in Heaven". Some of his remarkable letters were printed in the book Si'ach Sarfei Kodesh.

180 leaves (mispaginated), 34 cm. Blue paper. Good condition.

36. לבוש עיר שושן - חתימות רבי אברהם בורנשטיין בעל ה"אבני נזר" וגיסו רבי בנימין מורגנשטרן מקוצק

ספר לבוש עיר שושן, חלק חושן משפט (חלק חמישי מספרי הלבושים). ברדיטשוב, [תקפ"א 1821]. דפוס רבי ישראל בק.

בשער הספר חותמת האדמו"ר רבי "אברהם בורנשטיין" בעל ה"אבני נזר". בדף ב' חתימה: "אברהם" [עם שימוש באות ב' של מספור הדפים], בכתב-יד קדשו. בשער חתימות של גיסו רבי "בנימין בהרב ש" מארגנישטערן מקאצק".

הגאון הקדוש רבי אברהם בורנשטיין - האדמו"ר הראשון מסוכטשוב (תקצ"ט-תר"ע), מגדולי גאוני וצדיקי דורו. חתנו של האדמו"ר רבי מנחם מנדל "השרף מקוצק". עם כהונתו כאדמו"ר לאלפי חסידים, כיהן גם כראש ישיבה בה הנחיל לתלמידיו את שיטתו הלמדנית המיוחדת [כפי שכותב בהקדמתו לספריו, קיבל את דרך הלימוד מחותנו האדמו"ר רבי מנדלי מקוצק]. רבים מגאוני פולין היו מתלמידיו המובהקים (ה"חלקת יואב", רבי אריה צבי פרומר הגאון מקוזיגלוב, רבי אברהם וינברג בעל "ראשית ביכורים" ועוד). ספריו שו"ת "אבני נזר" ו"אגלי טל" על מלאכות שבת, הם מספרי היסוד בעולם הלמדנות וההלכה.

גיסו, הרב הקדוש רבי בנימין מורגנשטרן מקוצק (ת"ר-תרכ"ו), אנציקלופדיה לחסידות, א, עמ' שנד), בן האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק וחתן רבי אברהם מרדכי אלטר מגור בן ה"חידושי הרי"ם" ואבי ה"שפת אמת". הצטיין בחריפות הגדולה ונערץ מאד על החסידים שראו בו את מי שיחזיר עטרת קוצק ליושנה. נסתלק צעיר לימים, ואמרו "שאלו היה מאריך ימים היה מכניע את ישראל לאביהם שבשמים". כמה ממכתביו המאלפים נדפסו בספר "שיח שרפי קדש".

קפ דף (מספור דפים משובש), 34 ס"מ. נייר כחול. מצב טוב. כתמים. פגיעות משוקמות בדפים אחרונים. כריכת חצי-עור חדשה ומהודרת.

מצורף אישור מומחה על זיהוי החתימות.

פתיחה: \$8000

הערכה: \$10,000-12,000

Stains. Restored damages to last leaves. New, elaborate semi-leather binding.

Enclosed: an expert's authorization identifying the signatures.

Opening Price: \$8000

Estimate: \$10,000-12,000

37

37. HASIDIC PSALMS OF REBBE SHALOM OF SHOTZ (SUCEAVA)

Psalms, with Rashi and Metzudot commentaries, and the Amarot Tehorot commentary by Rabbi Eliezer Horowitz of Tarnogród. Maramureş - Sighet, 1900. Two title pages. Stamps of Rebbe "Shalom Moshkovitz, Suceava region". Rebbe Shalom of Suceava (1878-1958, Encyclopedia L'Chassidut Vol. 3, pp. 661-662), descendent of Rebbe Michal of Zolochiv and Rabbi Meir of Peremyshlyany. A leading rebbe of the last generation, amazingly proficient in all areas of Torah, and a great posek. In his youth, he was ordained by the Maharsham of Berezhany and even lived in his home for nine months to learn the practical application of the Torah. He served G-d in holiness and was a Cabbalist, known as a wonder-worker through his prayers, like a son beseeching his father. Disciple of the Rebbe of Sieniawa and the Belz Rebbes. Served in the Suceava rabbinate from 1903 and was the teacher and Rabbi of Rabbi Meir Shapira of Lublin who initiated the Daf HaYomi. From 1927, served as Rebbe in London. Wrote many books on the Talmud, the Torah and on Chassidut. His greatness and holiness were world-renowned and he was highly esteemed by all the great Rebbes of his generation. His diligence was rare; he would study Torah for hours and hours, stopping only to eat and perform mitzvot. At the same time, his London home was wide open and people from all circles came to seek his blessing, ask his council and ask him for Torah decisions. In his testament, he promised to awaken Heavenly mercy upon any person who visits his grave, lights two candles for the elevation of his soul and accepts upon himself reinforcement of mitzvah observance or Torah study (he requested that this promise be printed on his gravesite in three languages: Hebrew, Yiddish and English).

[10], 8-434, [11] leaves. 21 cm. Brittle paper, fair condition, tears, stains and wear. Several leaves have damages with lacking text. Original binding. New leather spine.

Opening Price: \$5000
Estimate: \$6000-8000

37. תהילים חסידי של האדמו"ר הקדוש רבי שלום משאץ

ספר תהילים, עם פירושי רש"י ומצודות, והפירוש "אמרות טהורות" מאת הרה"ק רבי אליעזר הורביץ מטארניגראד. מרמורש-סיגט, תר"ס 1900. שני שערים.

חותמות האדמו"ר רבי "שלום מאסקאוויטש חו"ק שאץ" - האדמו"ר הקדוש רבי שלום משאץ (תרל"ח-תשי"ח, אנצ'י לחסידות ג', עמ' תרסא-תרסב), מגזע האדמו"רים הקדושים רבי מיכל מזלוטשוב ורבי מאיר מפרימישלן. מגדולי האדמו"רים בדור שעבר. בקי מופלא בכל חלקי התורה וגדול בהוראה. בצעירותו נסמך ע"י המהרש"ם מברזאן ואף ישב בביתו תשעה חודשים לשימושה של תורה. עובד השם קדוש ומקובל, נודע כפועל ישועות בתפילותיו הנוראות, כבן המתחנן אל אביו. תלמיד האדמו"ר משינווא ואדמו"ר בעלזא. כיהן ברבנות שאץ משנת תרס"ג והיה מורו ורבו של רבי מאיר שפירא מלובלין מחולל "הדף היומי". משנת תרפ"ז אדמו"ר בלונדון. חיבר ספרים רבים על הש"ס ועל התורה, בחסידות ועוד. גדולתו וקדושתו נודעו ברחבי תבל והיה נערץ ע"י גדולי האדמו"רים בדורותיו. שקדנותו היתה נדירה, היה עוסק בתורה שעות רבות והיה מפסיק רק לאכילה או לדבר מצוה. יחד עם זאת, היה ביתו בלונדון פתוח לרווחה, ואנשים מכל החוגים והשכבות באו להתברך מפיו לשאול בעצתו ולקבל את פסקיו. בצוואתו הבטיח שיעורר רחמים בשמים על כל מי שיעלה לציונו, ידליק שני נרות לעילוי נשמתו ויקבל על עצמו להתחזק במצווה או בלימוד תורה (על פי בקשתו נדפסה הבטחתו זו באוהל הציון בשלוש שפות: עברית, יידיש ואנגלית).

[10], ח-תלד, [11] דף. 21 ס"מ. נייר יבש, מצב בינוני, קרעים כתמים ובלאי-שימוש. במספר דפים פגומות עם חוסרים בטקסט. כריכה מקורית. שדרה חדשה מעור.

פתיחה: \$5000
הערכה: \$6000-8000

38. SHEV YA'AKOV RESPONSA – FRANKFURT AM MAIN, 1742 – SIGNED BY THE MALBIM

Shev Ya'akov Responsa, Vol. 1 [Orach Chaim and Yoreh Deah] and Vol. 2 [Even HaEzer and Choshen Mishpat], by Rabbi Ya'akov, son of Rabbi Binyamin Katz [Poprosh]. Frankfurt am Main, [1742].

Separate title page for each volume. Handsome copy in good condition.

On the leaf after the first title page is a signature in the handwriting of Rabbi "Meir Leibush Malbim". [Another signature on the title page: "Refael ben Rabbi M---"].

Rabbi Meir Leibush Malbim – [Rabbi Meir Leibush ben Yechiel Michel], (1809-1880, Otzar HaRabanim 13090) - a Bible commentator and one of the outstanding leaders of his generation, proficient in revealed and hidden Torah (studied kabbalah from Rabbi Zvi Hirsh of Zhidachov). In his youth, he wrote the book "Artzot HaChaim" on the Shulchan Aruch which received the enthusiastic approbation of the Chatam Sofer who proclaimed the Malbim an exceptional Torah genius.

In all places where he served as Rabbi and where he traversed (he served in Wreschen, Kempen, Bucharest, Kherson, Lencziza, Mogilev and Königsberg), the Malbim was renowned for his uncompromising opposition to the "modernists", maskilim and reform Judaism, and suffered much travail on this accord. During the time he served in the Bucharest rabbinate, he led the resistance against the city's maskilim which ended in a blood libel scheme by his opposers for which the Malbim was imprisoned and sentenced to death. Only after Sir Moses Montefiore intervened on his behalf was his sentence altered to expulsion from Romania.

The spreading of the Enlightenment Movement caused the Malbim to devote his skills and much time to writing a systematic commentary on the Bible, in order to explain the depth of Chazal's wisdom and the truth of the Oral Torah. So his famous commentary on the Bible was created. It was accepted in all Jewish circles and merited hundreds of editions.

[1], 109; [1], 139 leaves. 32 cm. High-quality paper. Good condition, stains, few moth holes. Minor damage to binding.

Opening Price: **\$2500**
Estimate: **\$3000-4000**

38

38. שאלות ותשובות שב יעקב - פרנקפורט דמיין, תק"ב - חתימת המלבי"ם

שאלות ותשובות שב יעקב, חלק ראשון [אורח חיים ויורה דעה] וחלק שני [אבן העזר וחושן משפט], מאת רבי יעקב ב"ר בנימין כ"ץ [פופרש]. פרנקפורט דמיין, [תק"ב 1742].

שער נפרד לכל חלק. טופס נאה במצב טוב.

בדף שאחרי השער הראשון חתימת קדשו של הגאון רבי "מאיר ליבוש מלבי"ם". [חתימה נוספת בדף השער: הק' רפאל בהר"מ ---].

הגאון רבי מאיר ליבוש מלבי"ם - [רבי מאיר ליבוש בן יחיאל מיכל], (תקס"ט-תר"מ, אוצר הרבנים 13090) פרשן התנ"ך ומגדולי דורו, בקי בנגלה ובנסתר (תלמידו בקבלה של רבי צבי הירש מזידיטשוב). בצעירותו כתב את הספר "ארצות החיים" על השו"ע שזכה להסכמתו הנלהבת של ה"חתם סופר" ופרסם את שמו כגאון מופלא.

בכל מקומות רבנותו ונדודיו (כיהן כרב בוורשנא, קמפנא, בוקרשט, חרסון, לונטשיץ, מוהילב וקניגסברג) נודע במלחמתו הבלתי מתפשרת ב"מחדשים", במשכילים ובפרורמים, ובשל כך סבל תלאות וצרות רבות. במהלך כהונתו בבוקרשט ניהל מאבקים עם משכילי העיר שהסתיימו בעלילת-דם שרקמו מתנגדיו נגדו, הוא נאסר ונשפט לעונש מוות, ורק בעקבות התערבות השר משה מונטיפיורי למענו הומתק עונשו לגזירת גירוש מרומניה.

התפשטות ההשכלה הביאה אותו לרתום את כשרונותיו ולהקדיש את זמנו לכתיבת פירוש שיטתי על התנ"ך, במטרה לבאר את עומק חכמת חז"ל ואמיתות התורה שבעל פה, וכך נולד פירושו המפורסם לתנ"ך שהתקבל בכל תפוצות ישראל וזכה למאות מהדורות.

[1], קט'; [1], קלט דף. 32 ס"מ. נייר איכותי. מצב טוב, כתמים, נקבי עש בודדים. פגמים קלים בכריכה.

פתיחה: **\$2500**

הערכה: **\$3000-4000**

39. תלמוד בבלי - מיינכן, תש"ט - הש"ס של מרן רבי עובדיה יוסף מתקופת היותו רב במצרים

תלמוד בבלי - סט שלם. מיינכן-הידלבורג, תש"ט [1949]. "יוצא לאור ע"י ועד אגודת הרבנים באזור האמריקאי באשכנז".

מהדורת הש"ס הראשונה שנדפסה בשלמות אחרי השואה, על ידי רבני מחנות "שארית הפליטה" בגרמניה. שערים צבעוניים שעוצבו במיוחד לציון מאורע הדפסת הש"ס על אדמת גרמניה החרוכה, עם איורים של עיירה יהודית ושל מחנה עבודה מוקף גדרות תיל והכיתובים: "מחנה עבודה באשכנז בימי הנאצים" ו"כמעט כלוני בארץ ואני לא עזבתי פיקודיך".

בכרך מסכת ביצה שתי חתימות של רבי "עובדיה יוסף", בחלק מהכרכים הגהות בודדות בכתב ידו ומכותבים אחרים. רישומים של ישיבת "חזון עובדיה".

על פי עדותו של הראשון לציון הרב ר' יצחק יוסף, בנו של הרב עובדיה, בש"ס זה למד מרן הרב עובדיה עוד בכהונתו במצרים (היה רבה הראשי של מצרים בשנים 1950-1947) וכשחזר לארץ בשנת תשי"א הביא עמו את הש"ס, ובו הגה בביתו יומם ולילה.

הגאון רבי עובדיה יוסף (תרפ"א-תשע"ד 1920-2013), נולד בבגדאד ובגיל צעיר עלה עם הוריו לירושלים. מילדותו ניכר בשקדנותו המופלאה ובתפיסתו הגאונית והמדהימה. חיבה יתירה היתה לו אצל רבותיו, הגאון רבי עזרא עטיה ראש ישיבת "פורת יוסף" ורבותיו האחרים. כבר בגיל הבחורות החל לחבר ספרים ולהרביץ תורה ברבים. בהוראת רבותיו נסע לכהן במצרים ברבנות ונהג שם את רבנותו ברמה, למרות שהיה אברך צעיר פחות מגיל 30. היה זה ערב הקמת המדינה, ובאווירה שנוצרה סבל רבות מחשדות הבולשת המצרית שעקבו אחריו והצרו את צעדיו. (מסופר, כי פעם בנו הגדול רבי יעקב זצ"ל, כשהיה תינוק כבן שנתיים, נטל ספרים מספריית אביו, שיחק בהם במרפסת כשהוא קורע דפים ומשליכם לרחוב. שוטרי הבולשת שראו דפים כתובים עברית נזרקים מן הבית, חשדו כי הם תשדורות ריגול ל"אויב הציוני", ועיכבו את הרב לחקירה. בהיכנסם לבית שאלוהו השוטרים היכן הנשק שלך, והרב השיבם בנועם, ספרי הרבים הם נשקי וקסת הדיו בה אני כותב את לימודי הדת היא התחמושת שלי).

כשחזר לארץ בשנת תשי"א כיהן ברבנות בפתח תקוה. נשא דרשות ושיעורים בירושלים וברחבי הארץ. אז החל גם בפרסום החלקים הראשונים מסדרת ספריו "חזון עובדיה" ו"יביע אומר". בשנת תשי"ח נתמנה לחבר בית הדין בירושלים, ובתשרי תשכ"ה נתמנה לחבר בית הדין הרבני הגדול לצד הרב אלישיב וקני הרבנים בדורו. בשנת תשכ"ט נתמנה לכהן כרב ראשי בתל אביב-יפו ובשנת תשל"ג מונה ל"ראשון לציון" ורב ראשי למדינת ישראל.

עם השנים הגיע למעמדו כאחד מגדולי פוסקי ההלכה בדורנו וכמנהיג רוחני בעל השפעה לא מצויה. נודע במיוחד בבקיאותו המופלאה בתורה ובפסיקתו הבהירה, אך סמכותו והשפעתו לא הצטמצמו רק בתחומי ההלכה, אלא התפרסו על פני תחומים שונים ומגוונים שנגעו ליהודי הארץ והעולם. כבר משנותיו הראשונות כדיין צעיר היה מעורה היטב בחיי העם ופעל לתיקון מצבו החומרי והדתי, עסק רבות בהרצאת תורה להמוני העם והרים את קרנם וכבודם של יהודי ארצות המזרח בישראל. החזרת עטרת יהדות ספרד ליושנה הייתה ממפעלי חייו, והתבטאה הן בתחום פסיקת ההלכה והן בתחום החברתי והפוליטי. במסגרת חזונו זה עמד בראש "מועצת חכמי התורה" וניווט והנהיג את תנועת ש"ס העולמית.

הרב עובדיה הותיר אחריו יבול ספרותי עצום, הכולל את ספריו המרכזיים: שו"ת יביע אומר (עשרה כרכים), שו"ת יחזקאל דעת (ששה כרכים), ספר חזון עובדיה (שמונה עשר כרכים), וספרים רבים נוספים.

נפטר בגיל 93. רבבות באו לחלוק לו כבוד אחרון והלווייתו הוגדרה כלווייה הגדולה ביותר בתולדות מדינת ישראל.

19 כרכים. 39 ס"מ. מצב טוב-בינוני. בחלק מהכרכים דפים קרועים או מנותקים. בשני כרכים השערים המצויירים קרועים וחסרים. בכרך אחד קרעים רבים בשערים ובדפים ראשונים. כריכות מקוריות, פגומות.

מצורף מכתב אישור מהגאון רבי יצחק יוסף, בנו של הרב עובדיה, ה"ראשון לציון" והרב הראשי לישראל, המעיד כי אביו הביא ש"ס זה ממצרים ולמד בו, וכן מאשר את מכירת הש"ס.

פתיחה: \$30,000

הערכה: \$40,000-50,000

19 volumes. 39 cm. Good-fair condition. Some volumes have torn or detached leaves. The illustrated title pages of two volumes are torn (some missing parts). One volume has many tears to the title pages and first leaves. Original bindings, damaged.

Enclosed is the authorization by Rabbi Yitzchak Yosef, Rabbi Ovadia Yosef's son, Rishon L'Zion and Chief Rabbi of Israel, testifying that his father brought this Talmud from Egypt and studied from it and also an authorization to sell the Talmud.

Opening Price: \$30,000

Estimate: \$40,000-50,000

39. BABYLONIAN TALMUD – MUNICH 1949 – THE SHAS OF RABBI OVADIA YOSEF FROM THE TIME HE SERVED AS RABBI IN EGYPT

Babylonian Talmud – full set. Munich-Heidelberg, 1949. “Published by the Va’ad Agudat Rabbanim of the American region of Ashkenaz”.

First full edition of the Talmud printed after the Holocaust, by the rabbis of the she’erit hapleita camps in Germany. Colorful title pages designed especially in commemoration of the printing of the Talmud on the burnt earth of Germany, with illustrations of a Jewish shtetl and of a labor camp surrounded by barb wire fences and inscriptions: “Labor camp in Ashkenaz during the time of the Nazis” and the verse “They have almost consumed us in the land and I have not forsaken your commandments”.

Tractate Beitzah has two signatures of Rabbi “Ovadia Yosef”. Some tractates have few glosses in his handwriting and additional glosses written by other writers. Inscriptions of the Chazon Ovadya Yeshiva.

According to the testimony of Rabbi Ovadia Yosef’s son the Rishon L’Zion Rabbi Yitzchak Yosef, Rabbi Ovadia studied from this Talmud when he served as Chief Rabbi of Egypt (1947-1950) and when he returned to Eretz Israel in 1951, he brought the Talmud with him and studied from this Talmud day and night.

Rabbi Ovadia Yosef (1920-2013) was born in Baghdad and at a young age immigrated with his parents to Jerusalem. From his youth, he was extraordinary in his amazing diligence and his astounding genius. He was exceedingly beloved by his teachers, Rabbi Ezra Attiya the head of the Porat Yosef Yeshiva and his other teachers. When still a young man, he began to write books and teach Torah to the public. According to his rabbis’ instructions, he traveled to Egypt to serve in the rabbinate which he did with authority in spite of his being under the age of 30. This took place right before the establishment of the State of Israel and in the atmosphere prevalent at that time he suffered greatly from the suspicions of the Egyptian undercover police who followed him about and restricted his movements. (Once, when his eldest son, Rabbi Ya’akove was a two-year-old baby, he took books from his father’s library and played with them on the veranda, tearing out pages and throwing them into the street. The police agents saw leaves with Hebrew writing being thrown from the house and suspected that they are espionage communications to the “Zionist enemy” and held the rabbi for investigation. When they entered the house, the police asked Rabbi Ovadia where he hid his arsenal, and he answered them pleasantly that his many books are his weapons and the inkwell with which he writes his religious writings are his arms).

When he returned to Eretz Israel in 1951, he served in the Petach Tikva rabbinate. He delivered sermons and discourses in Jerusalem and throughout Israel. At that time he also began publishing the first volumes of his series Chazon Ovadia and Yebia Omer. In 1958, he was appointed member of the Jerusalem Beit Din, and in Tishrei 1965, he was appointed member of the Rabbinical Great Beit Din alongside Rabbi Elyashiv and the elder rabbis of his generation. In 1969, he was appointed Chief Rabbi of Tel Aviv-Jaffa and in 1977 Rishon L’Zion and Chief Rabbi of the State of Israel.

Eventually, he reached the status of one of the greatest Torah authorities of his generation and as an unparalleled influential spiritual leader. He was especially famous for his outstanding proficiency in Torah study and for his clear halachic decisions, but his authority and influence were not limited just to halachic issues but spread out over many varied areas pertinent to Jews in Israel and all over the world. Already, in the first years that he served as a young dayan, he was heavily involved in the life of his people and acted to improve their material and religious state and toiled to teach Torah to the masses and to raise the honor and esteem of Oriental Jews in Israel. Returning the “crown of Sephardic Jewry to its former glory” was one of his life’s activities and was characterized both in the area of halachic decisions as well as in the area of society and politics. In the framework of this vision, he stood at the helm of Mo’etzet Chachmei HaTorah and navigated the Worldwide Sephardic Association of Torah movement.

Rabbi Ovadia left a tremendous literary yield, including his primary series of books: Yebia Omer responsa (10 volumes), Yechave Da’at responsa (six volumes), Chazon Ovadia (18 volumes) and many other books.

He died at the age of 93. Tens of thousands came to pay him their last respects and his funeral was claimed to have been the largest funeral in the history of the State of Israel.

39

40

40. מסכת גיטין - הגמרא של מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א, עם חתימתו והגהותיו

תלמוד בבלי, מסכת גיטין, ניו יורק, תשי"א (1951). הוצאת ועד ההצלה. בדף השער הראשון חתימת רבי "איי"ל שטיינמן. בשולי הגליונות הגהות רבות בכתב ידו. רוב ההגהות קצרות, ומיועדות לזכרון הדברים והספרים שהוזכרו על ידי מרן במהלך השיעורים שמסר בישיבות. ההגהות הן כנראה משנות התש"י-תש"כ, תקופת ראשית דרכו של מרן ראש הישיבה שליט"א בהרצת תורה.

מרן הגאון רבי אהרן יהודה ליב שטיינמן שליט"א. נולד בעיר בריסק שבליטא ולמד בישיבותיה. עקב חשש מגיוס לצבא הפולני, נסע לשווייץ בקיץ תרצ"ח (1938), יחד עם רעו הבחור משה סולובייצק, ללמוד בישיבת מנטריי. נסיעה זו בתקופת ערב השואה, התבררה אח"כ כנס הצלתם של שני גדולי התורה, אשר השפיעו על כל דור הקמת עולם התורה בימינו - הגאון רבי משה סולובייצק זצ"ל בעיר ציריך, שהנהיג את כל עולם התורה באירופה. והגאון רבי אהרן ליב שטיינמן שליט"א בעיר בני ברק.

בשנת תש"ו (1945) עלה לארץ ישראל, ולאחר תקופה קצרה נקרא לכהן בראשות ישיבת "חפץ חיים" בכפר סבא. בהמשך עבר לבני ברק ונתמנה לראשות הישיבה לצעירים של ישיבת פוניבז'. בין תלמידיו במשך יותר משישים שנות הרבצת תורה, נמנים רבים מגדולי התורה בדורנו, ראשי ישיבות ורבנים מפורסמים.

כבר מצעירותו נחשב כאחד מגדולי התורה, ומרן ה"חזון איש" היה נוהג בו כבוד רב. עם השנים נודע כאחד מגדולי ראשי הישיבות; הוא עומד בראשות "כולל פוניבז'", ובראשות הישיבות "ארחות תורה" ו"גאון יעקב". ביתו הוא תל-תלפיות לרבים מראשי הישיבות בארץ, המתייעצים עמו בענייני חינוך ובכל הנהגת עולם התורה.

החל מאמצע שנות התש"ן הוכרה מנהיגותו בכל ענייני הנהגת הציבור החרדי ועולם התורה: הקמת והחזקת רשתות "כוללים" לאברכים, תמיכה ועזרה למגביות ארגוני הצדקה והחסד, הנהגת "החינוך העצמאי", "ועד הישיבות" ו"דגל התורה". בשנת תשע"ב פרסם מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א מכתב היסטורי בו הוא כותב: "הנה הנהגת הדור מסורה כיום למרן גאון ישראל הגראי"ל שטיינמן שליט"א" והוא מציין במכתב זה כי מרן הגראי"ל שטיינמן הוא ממשיך דרכם והנהגתם של מרן הגרא"מ שך ומרן הגרי"ש אלישיב.

לפנינו הגמרא בה השתמש מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א במשך שנים רבות של לימוד והרבצת תורה, מתוכן ההגהות שבה ניכר כי זו הגמרא בה השתמש מרן ראש הישיבה שליט"א למסירת שיעוריו.

[1], קטז, כג, לד דף. (מספור דפים משובש). 37.5 ס"מ. נייר מעט יבש, מצב בינוני-גרוע, בלאי שימוש רב. דפים מנותקים וקרועים. כריכת בד מקורית, משוחזרת ומשוקמת עם שדרה חדשה.

פתיחה: \$4000

הערכה: \$6000-8000

40. TRACTATE GITTIN – TALMUD OWNED BY RABBI AHARON YEHUDA LEIB SHTeinMAN, WITH HIS SIGNATURE AND GLOSSES

Babylonian Talmud, Tractate Gittin, New York, 1951. Published by Va'ad HaHatzala.

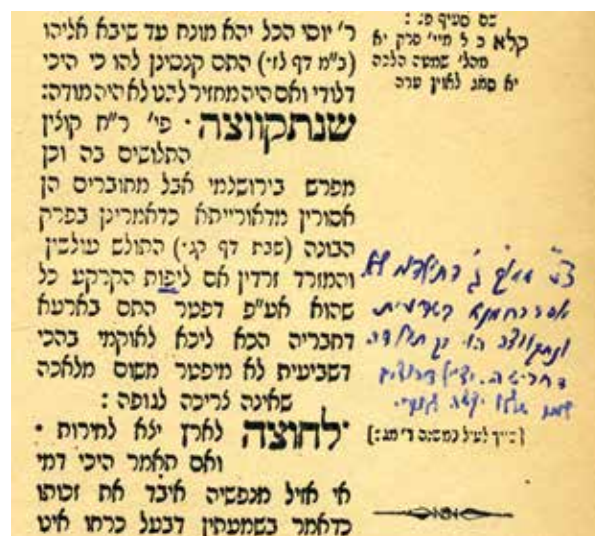
On the first title page appears the signature of Rabbi "A.Y.L. Shteinman". On the sheet margins are many glosses in his handwriting. Most of the glosses are short, reminders and books mentioned by the rabbi during the discourses he delivered in the yeshivot. The glosses are apparently from 1950-1960, the time he began teaching Torah as Rosh Yeshiva.

Rabbi Aharon Yehuda Leib Shteinman was born in Brisk in Lithuania where he studied in a yeshiva. Because of the fear of conscription into the Polish army, he traveled to Switzerland in the summer of 1938 together with his friend Moshe Soloveichik, to study in the Montreux Yeshiva. This move right before the Holocaust proved to be the miracle of survival for these two great Torah figures that impacted the whole generation which built the Torah world in our times – Rabbi Moshe Soloveichik in Zurich, from where he led the Torah world in Europe and Rabbi Aharon Leib Shteinman in the city of Bnei Brak. In 1945, he ascended to Eretz Israel, and after a short while was asked to serve as head of the Chafetz Chaim Yeshiva in Kfar Saba. Later, he moved to Bnei Brak and was appointed head of the Ponovezh Yeshiva Litze'irim. Many Torah leaders and famous rabbis and heads of yeshiva were his students during the 60 years he taught Torah.

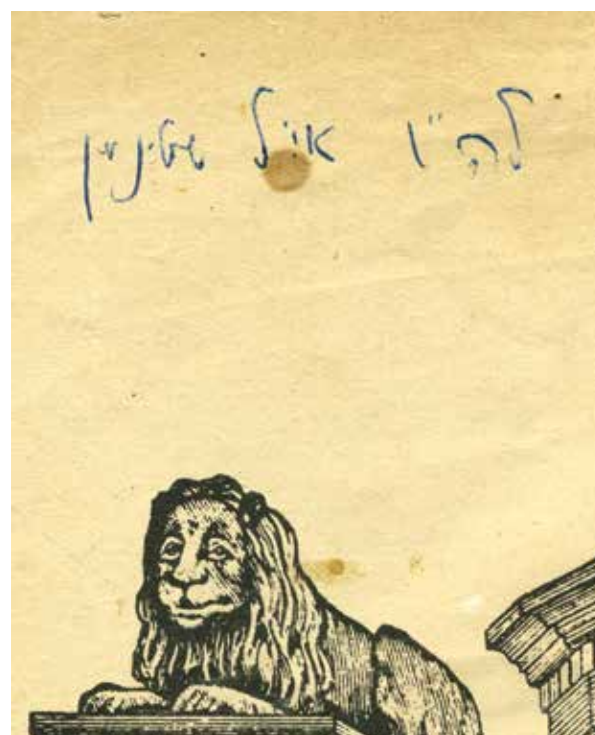
At a young age, he was already esteemed as an outstanding Torah scholar and the Chazon Ish bestowed upon him much honor. With the passing years, he became famous as one of the leading yeshiva heads. He heads Kollel Ponovezh, the Orchot Torah Yeshivot and Ge'on Ya'akov. His home is a focal point for many yeshiva heads in Israel, who consult with Rabbi Shteinman in matters of education and in leading the Torah world.

From the mid-1990s, his leadership is evident in all matters of the Charedi public and Torah world: establishing and supporting networks of kollelim for young men, support and assistance to fundraising campaigns of charity and chesed organizations, leading the Chinuch Atzma'I and Va'ad HaYeshivot and Degel HaTorah. In 1912, Rabbi Chaim Kanievsky published a historic letter in which he writes: "The leadership of the generation is now in the hands of Rabbi Aharon Yehuda Leib Shteinman" and he notes that Rabbi Aharon Yehuda Leib Shteinman is the successor of the path and leadership of Rabbi E.M. Shach and Rabbi Y.S. Elyashiv.

This is the Talmud that Rabbi Aharon Yehuda Leib Shteinman used for many years of Torah study and teaching. From the content of the glosses, it is apparent that the Rosh Yeshiva used this volume for delivering his discourses.

40

[1], 116, 23, 34 leaves. (mispaginated). 37.5 cm. Slightly dry paper, fair-poor condition, wear from much use. Detached and torn leaves. Original fabric binding, reconstructed and restored with new spine.

Opening Price: \$4000

Estimate: \$6000-8000

גדולי החסידות והמחשבה הפליגו בדבר הסגולה הטמונה בחפצים או ספרים שהצדיק השתמש בהם, ובכוחם לפעול על האדם גדולות ונצורות, אם בהשפעת קדושה וחכמה, ואם בשמירה מפגעים רעים ואסונות, ובהשפעת ברכה והצלחה.

מפורסם בשם הבעש"ט הקדוש שאמר כי חפציו של אדם שייכים לשורש נשמתו ולכן חפץ של צדיק מסוגל ליראת שמים ולחכמה, כמו שמסופר בירושלמי (נדרים, ט, א) על אחד מזקני הגליל שהחכים מאד, וכששאלוהו כיצד החכים, אמר: "מקלו של רבי מאיר היתה בידי והיא מלמדת לי דעה".

מספרים בשם הרה"ק מנעשכ"ז שאמר כי בכלי שנתן לו רבו הרה"ק הרבי ר' מיכל הוא עושה נסים ונפלאות, ע"י שמפרר מעט מהכלי לתוך ספל מים ונותן לחולים לשתות. ועוד אמר, שאם רבו היה נותן לו את השולחן אשר ישב עליו, היה ביכולתו להחיות מתים (דברי בינה [ביאלה] כי תבוא, דף מז).

מסופר כי האדמו"ר רבי יעקב משאץ שרד את מאורעות השואה, למרות שעמד מול פני המוות כמה פעמים. הוא תלה את הצלתו הפלאית בזכות שנשא על גופו את קופסת הבשמים של הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן. עוד מסופר כי אחד מחסידי הצדיק מפרמישלאן בא להיפרד ממנו קודם נסיעתו לארץ ישראל. הצדיק נתן לו אחד מחפציו, וציוה עליו כי אם תפרוץ סערה בלב ים, יקח חפץ זה וישליכו לים ויאמר: "חפץ זה משל מאיר בן יענטא הוא" ומיד ישקוט הים מזעפו, וכך היה (אספקלריא המאירה, עמ' קסז, תקע-תקעב).

וכך כתב ה"בן איש חי": "כל דבר גשמי שיהיה תשמיש לדבר קדוש, מוכרח שיקנה אותו דבר הגשמי חלק קדושה שיהיה שורה עליו תמיד רוח קדושה, ולכן אמרו רז"ל אבן שהיה יושב עליה רבי אליעזר בן הורקנוס תמיד ועוסק בתורה דומה להר סיני, וכן המשענת של הנביא אשר הנביא נשען עליה תמיד בעשותו יחודים הקדושים שסומך מצחו וראשו עליה יש בה רוח קדושה, ולכן אמר אלישע הנביא ע"ה לגחזי שיקח משענתו וישים אותה על פי הנער להחיותו בה... על כן חמורו של רבי פנחס בן יאיר שהיה מיוחד לו, שהיה רוכב עליו תמיד כשהוא נוסע ממקום למקום דרך המדבר, והיה ברכבו עליו עושה יחודים ועוסק בסודות התורה לעשות בירורים בהליכתו, לכך קנה החמור איכות קדושה שיהיה שורה עליו רוח קדושה תמיד..." (בן יהודה, סנהדרין צה).

The power of Tzaddikim's belongings

The great followers of Chassidism and Jewish thought, ascribed great hidden powers to objects and books used by a tzaddik which can empower a person greatly, impact him with holiness and wisdom or protect him from bad events and mishaps, and bring him blessing and success. A famous saying by the Besht states that a person's possessions belong the "root of his soul", therefore, an object of a tzaddik is a segula for fear of Heaven and wisdom. In Talmud Yerushalmi (Nedarim 9, 1), we find a story of one of the elders in the Galilee who became very wise and when asked how he attained such wisdom he answered, "Rabbi Meir's stick was in my hand and it taught me understanding".

People tell in the name of the Rabbi of Neshchiz that with the utensil bestowed upon him by his teacher Rabbi Michel, he works wonders by crumbling a little of the utensil into a cup of water and giving it to sick people to drink. He also said that if his teacher would have given him the table at which he sat, he could have resurrected the dead (Divrei Binah [Biale] Ki Tavo, Leaf 47).

Also related in the name of Rebbe Ya'akov of Shatz, who survived the Holocaust even though he faced death a number of times, that he attributed his wondrous survival to the fact that he carried the spice container of Rebbe Meir of Peremyshlyany on his body. Another story told is that one of the Chassidim of the Tzaddik of Peremyshlyany came to take leave before his journey to Eretz Israel. The Tzaddik gave him one of his possessions and commanded him that if a storm breaks out in the middle of the sea, he should take this object, cast it into the sea and say, "This object belongs to Meir ben Yenta" and the sea will calm down and this is what happened (Azipklaria HaMe'ira, pp. 167, 570-572).

The Ben Ish Chai wrote that anything material used for some holy purpose, acquires part of that holiness forever. Therefore, our Rabbis teach that the stone upon which Rabbi Eliezer ben Horkenus used to sit and study Torah is similar to Mount Sinai, and the cane of a prophet upon which he always leans his forehead and head when thinking holy thoughts have a holy spirit. Therefore, Elisha the Prophet told Gehazi to take his cane and place it on the mouth of the youth to resurrect him... and Rabbi Pinchas ben Ya'ir's donkey upon which he always rode when traveling in the desert, and while sitting upon it Rabbi Pinchas would think Torah thoughts and reflect upon Torah's hidden secrets while traveling, acquired holy qualities which would always rest upon it... (Ben Yehoyada, Sanhedrin 95).

41

41. THE SHOFAR OF THE HOLY BABA SALI

Shofar.

Bent ram's horn. Sawn adornments on the upper opening. According to testimony, this shofar belonged to Rabbi Israel Abuhatzzeira, the Baba Sali. Enclosed are letters of testimony and authorization by Rabbi Shlomo Bussu [the Baba Sali's grandson] and by Rabbi Aharon Zarifi [head of the Teivat Noach Yeshiva in Jerusalem].

Rabbi Israel Abuhatzzeira, the Baba Sali, (1889-1984), son of Rabbi Mas'ud, Rabbi of Tafilalt (Morocco), son of Rabbi Yaakov Abuhatzzeira. An outstanding Torah genius in revealed and hidden Torah, holy and pure from his youth. Published writings of his grandfather Rabbi Yaakov. Served as Chief Rabbi of Erfoud and its surroundings. In 1950, ascended to Jerusalem, and in 1957 returned to Morocco. In 1964, settled in Eretz Israel in the city Netivot. Great and important people swarmed to his home for counsel and blessings and he was renowned as a wonder-worker. His grandsons are the famous rabbis of the house of Abuhatzzeira.

Length: 32 cm. The shofar has broken into two pieces and glued (the central part after the break is larger than the measure required for a kosher shofar).

Opening Price: \$15,000

Estimate: \$20,000-30,000

41. השופר של האדמו"ר "בבא סאלי" הקדוש

שופר.

קרן איל כפופה. עיטורים מנוסרים בפיה העליון.

על פי העדויות, שופר זה היה שייך לצדיק המקובל רבי ישראל אבוחצירא ה"בבא סאלי". מצורפים מכתבי עדות ואישור על כך, מהרב שלמה בוסו [נכד ה"בבא סאלי"] ומהרב אהרן זריפי [ראש ישיבת 'תיבת נח' בירושלים].

האדמו"ר הקדוש רבי ישראל אבוחצירא - ה"בבא סאלי" (תר"ן-תשמ"ד 1889-1984), בן רבי מסעוד רבה של תאפיללת (מרוקו), בנו של האדמו"ר רבי יעקב אבוחצירא. גאון מופלג בנגלה ובנסתר, קדוש וטהור מנעוריו. הוציא לאור מכתבי זקנו רבי יעקב. כיהן כרב ראשי של ארפוד וסביבותיה. בשנת תש"י עלה לירושלים, ובשנת תשי"ז חזר למרוקו. בשנת תשכ"ד שב לארץ ישראל. קבע מושבו בעיירה נתיבות. גדולים וטובים נהרו לביתו לקבל עצה וברכה, ונודע בישראל שמו כ"פועל ישועות". נכדיו הם האדמו"רים המפורסמים לבית אבוחצירא שליט"א. אורך: 32 ס"מ. השופר נשבר לשניים והודבק (החלק המרכזי שאחרי השבר גדול יותר מן השיעור הנדרש לכשרות השופר).

פתיחה: \$15,000

הערכה: \$20,000-30,000

42. מקל ההליכה של האדמו"ר רבי מנחם מנדל מסטריקוב

מקל הליכה עשוי עץ. [אירופה, המאה ה-20].

מקל זה היה במשך שנים רבות בשימוש של האדמו"ר רבי מנחם מנדל לנדא מסטריקוב. בביקורו השני בארץ ישראל, בשנת תרצ"ה [כשנה לפני פטירתו], נתן את המקל במתנה לרב החסיד רבי נח גד וינטרוב, מנאמני בית סטריקוב ומחבר ספרים רבים. מצורף מכתב אישור מבנו רבי יעקב דוד וינטרוב.

רבי אלימלך מנחם מנדל לנדא - האדמו"ר הזקן מסטריקוב (תר"ך-תרצ"ו, אנצ' לחסידות א', עמ' רמז), חבר מועצת גדולי התורה ומגדולי אדמו"רי פולין. בן האדמו"ר רבי דובעריש לנדא מביאלה. אחרי פטירת אביו הסתופף יחד עם אחיו רבי אהרן צבי בחצר האדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר ובנו רבי ירחמיאל ישראל יצחק - ה"ישמח ישראל". אחרי פטירת ה"ישמח ישראל" בלא בנים, הכתירו חסידי אלכסנדר את אחיו רבי אהרן צבי לאדמו"ר, אולם הוא נפטר כעבור מחצית השנה, ועם פטירתו דבקו החסידים באחיו הצעיר רבי מנחם מנדל, שהקים את חצרו בעיר סטריקוב ומשם נתפרסם לאחד ממנהיגי היהדות החרדית בפולין. היה קשור מאוד עם יהודי ארץ ישראל, עודד את חסידיו להתיישב בארץ, ואף ביקר בה פעמיים.

גובה: 84 ס"מ. מצב טוב, סדקים.

פתיחה: \$8000

הערכה: \$10,000-12,000

42. THE WALKING STICK OF REBBE MENACHEM MENDEL OF STRYKÓW

Wooden walking stick. [Europe, 20th century].

This cane was used for many years by Rebbe Menachem Mendel Landau of Stryków. In his second visit to Eretz Israel, in 1935 [a year before his death], he gave the cane as a gift to the Chassid Rabbi Noach Gad Weintraub, a follower of the House of Stryków and author of many books. Enclosed is a letter of authorization from his son Rabbi Ya'akov David Weintraub.

Rabbi Elimelech Menachem Mendel Landau – the elder Rebbe of Stryków (1860-1936, Encyclopedia L'Chassidut Vol 1, page 247), member of Mo'etzet Gedolei HaTorah and one of the leading rebbes in Poland. Son of Rebbe Doverish Landau of Biala. After his father's death, he and his brother Rabbi Aharon Zvi stayed at the court of Rebbe Yechiel of Alexander and his son Rabbi Yerachmiel Israel Yitzchak, the Yismach Israel. After the Yismach Israel died without children, the Alexander Chassidim crowned Rabbi Elimelech Menachem's brother, Rabbi Aharon Zvi as Rebbe, however he died after half a year. The Chassidim then clung to his younger brother Rabbi Menachem Mendel and he established his court in the city of Stryków where he became renowned as one of the Charedi Jewish leaders in Poland. Very close to the Jews of Eretz Israel, he encouraged his Chassidim to settle there and visited Eretz Israel twice.

Height: 84 cm. Good condition, cracks.

Opening Price: \$8000

Estimate: \$10,000-12,000

43. COLLECTION OF ITEMS FROM THE HOME OF THE "HOLY SHOEMAKER" RABBI MOSHE YA'AKOV RAVIKOV

Collection of various items from the home of the "Holy Shoemaker" from Tel Aviv, Rabbi Moshe Ya'akov Ravikov: Tallit and kippah, shoemaking tools from his workshop, scythe for cutting wheat, printed leaves of segulot and protection, pictures, books and parts of books from his library with the stamp [made after his death] "Rabbi Moshe Ya'akov Ravikov". Some books have short glosses. One title page has a signature in his handwriting. Among the books are prayer books and machzorim, kabalistic, mussar and Chassidic books. Stenciled edition of his writings, "Likutei Moshe Ya'akov", printed by his son in one hundred copies, Tel Aviv, 1969.

The Tzaddik Mekubal Rabbi Moshe Ya'akov son of R' Yosef HaCohen Ravikov (1873-1967) – the Holy Shoemaker from Shabazi Street in Tel Aviv-Jaffa. A hidden tzaddik, mekubal and wonder-worker. Born in Lithuania, a disciple of Rabbi Shlomo Elyashiv author of Leshem Shvo V'Achlama [the Leshem]. Ascended to Eretz Israel in 1913, and after an unsuccessful attempt to settle in Kfar Uriah in the Judah Plains, moved to the city of Yaffo (Jaffa) and opened a shoemaking workshop. Very soon, disadvantaged people or people who needed good counsel, arbitration or a loan, sought his assistance and salvation.

Although he hid himself and his powers, the generation's leaders and mekubalim recognized his amazing righteousness, kept close contact with him and studied from him. It is a well-known fact that the Chazon Ish encouraged him to reveal himself and sent people to receive his counsel and blessings. Another well-known fact is that Rabbi Kook told Rabbi Aryeh Levine that The Shoemaker is one of the "lamed vav" hidden tzaddikim of his generation. Many stories circulated of wonders he performed and his Holy Spirit and during his life he was known to have merited the revelation of Eliyahu the Prophet [this was published in newspapers of those times]. Many people visited his home daily to receive his blessing and accordingly saw deliverance.

A few months after his death, the Six Day War broke out, and at that time rumors circulated that in his testament, the Shoemaker saw the War's victories and the enemy's fall. He is buried in Bnei Brak, his grave is renowned as a place of prayer and salvation to this very day and many of those who visit the grave of the Chazon Ish pray by the grave of the Shoemaker as well.

Approximately 30 items, amongst them nine work tools (a scythe, a shoemaker's last and punch tools), kippah (worn), a worn and stained tallit. The rest are books, book remnants and single leaves. All the items are in fair-poor condition. Some of the book sections are placed in glass and wooden frames.

Opening Price: \$500

Estimate: \$4000-5000

43

43. אוסף פריטים מביתו של "הסנדלר הקדוש" רבי משה יעקב רביקוב

אוסף פריטים שונים מביתו של "הסנדלר הקדוש" מתל אביב, רבי משה יעקב רביקוב: טלית וכיפה, כלי עבודה מהסנדלריה, מגל לקצירת חטים, דפים מודפסים לסגולות ולשמירה, תמונות, ספרים וחלקי ספרים מספרייתו, עם החותמת [שנעשתה לאחר פטירתו] "רבי משה יעקב רביקוב זצ"ל". בחלק מן הספרים הגהות קצרות. באחד השערים חתימת יד קדשו. בין הספרים: ספרי תפילות ומחזורים, ספרי קבלה ומוסר וספרי חסידות. מהדורת סטנסיל של כתביו "לקוטי משה-יעקב", שנדפסה ע"י בנו במהדורה בת 100 עותקים, תל-אביב, תשכ"ט. הצדיק המקובל רבי משה יעקב בן ר' יוסף הכהן רביקוב (תרל"ג-תשכ"ז) - הסנדלר הקדוש מרח' שבזי בתל אביב-יפו. צדיק נסתר, מקובל ופועל ישועות. יליד ליטא ותלמיד המקובל רבי שלמה עליאשוב בעל 'לשם שבו ואחלמה' (הלש"ם). עלה לארץ בשנת תרע"ג ולאחר ניסיון שלא צלח להתיישב ב"כפר אוריה" שבשפלת יהודה, עבר לעיר יפו ופתח בה סנדלריה. עד מהרה הפך לאבן-שואבת לנזקקים ומרי-נפש, למבקשי עצה טובה, בוררות או הלוואה כספית.

על אף שהסתיר את עצמו ואת כוחותיו, גדולי הדור והמקובלים הכירו בצדקותו המופלאה, קיימו עמו קשר הדוק ואף למדו מפיו. ידוע כי "החזון איש" עודד אותו להתגלות והיה שולח אליו אנשים לקבל מפיו עצות וברכות. מפורסם גם כי הרב קוק אמר לרבי אריה לוי שהסנדלר הנו מל"ו הצדיקים הנסתרים שבדור. סיפורים רבים על מופתים וגילויי רוח הקודש ידועים עליו, וכבר בחייו נודע כי זכה לגילוי אליהו [הדבר אף פורסם בעיתונות של אותם הימים]. רבים פקדו את מעונו מדי יום ביומו, התברכו מפיו וחזו בישועות גדולות.

כמה חודשים לאחר פטירתו פרצה מלחמת ששת הימים, ובשעתו נתפרסמו שמועות כי בצוואתו, צפה הסנדלר את הצלחות המלחמה ומפלת האויב. קברו בבית החיים בבני ברק נודע למקום תפילה וישועה עד היום הזה, ורבים מן הפוקדים את קברו של "החזון איש" פונים להתפלל אף על קברו של הסנדלר.

כ-30 פריטים, מתוכם 9 כלי עבודה (מגל, אימון וכלי רצענות), כיפה (בלויה), טלית בלויה ומוכתמת. והשאר ספרים וחלקי ספרים ודפים בודדים. כל הפריטים במצב בינוני עד גרוע. חלק מקטעי הספרים נתונים במסגרות זכוכית ועץ.

פתיחה: \$500

הערכה: \$4000-5000

43

44. REBBE OF KAMINKA-MYROPIL - COLLECTION OF ITEMS: MANUSCRIPTS, OBJECTS AND DOCUMENTS

Collection of items from the estate of Rebbe Shmuel Kaufman-MeRabbeinu, "the tzaddik of Myropil".

The collection includes: ▪ four volumes handwritten by Rebbe Shmuel, novellae and thoughts on the Torah and the Talmud [printed in 1996 by his grandson in the book Tiferet Shmuel Vol. 2]. ▪ Photograph of the Rebbe in his later years and photographs of his and his wife's gravesites. ▪ Polish passports [of his daughter and son-in-law], applications for visas to the USA for the Rebbe's family from 1922, recommendations, letters and other documents related to his immigration to the US. ▪ Letter regarding the decision to appoint the Rebbe as Rabbi of the "Nechamat Yerushalaim" community in New York for two years. ▪ A stamp seal for paper with the Rebbe's name [in English]. The MeRabbeinu family descends from Rabbi Yehuda Hanasi and hence their family name. "The Brothers from Kaminka" were among the Ba'al Shem Tov's beloved disciples.

Rabbi Shmuel Kaufman, son of Rebbe Avraham David of Myropil, Wołyń, Ukraine), succeeded his father as Rebbe and in 1923 immigrated to the US and established his court in New York where he became renowned by the name "The Tzaddik of Myropil". Most of his writings remained in Russia and were lost. Some of his novellae were printed in the "Pardess" periodical as well as in his book "Tiferet Shmuel" which he printed in New York in 1926. The last Rebbe of the Kaminka-Myropil dynasty, his son R' Moshe did not continue serving as Rebbe. Died in 1938.

4 handwritten volumes. Approximately 15 paper items. 4 photographs. Seal. Varied size and condition.

Opening Price: **\$3000**

Estimate: **\$4000-5000**

44. האדמו"ר ממיראפאל-קאמינקא - אוסף פריטים: כתבי-יד, חפצים ומסמכים

אוסף פריטים מעזבונו של האדמו"ר רבי שמואל קויפמאן-מֶרַבֵּינוּ, "הצדיק ממיראפאל".

האוסף כולל: ▪ ארבעה כרכים בכתב ידו של האדמו"ר רבי שמואל, חידושים ורעיונות על התורה ועל הש"ס [נדפסו בשנת תשנ"ו ע"י נכדו בספר "תפארת שמואל" חלק ב']. ▪ תצלום של האדמו"ר בזקנותו ותצלומי קברו וקבר אשתו. ▪ דרכונים פולניים [של בתו וחתנו], בקשות לקבלת ויזה בארה"ב עבור משפחת האדמו"ר משנת 1922, המלצות, מכתבים ומסמכים נוספים הקשורים להגירתו לארה"ב. ▪ מכתב החלטה על מינוי האדמו"ר לרב קהילת "נחמת ירושלים" בניו יורק למשך שנתיים. ▪ חותמת להטבעה בנייר, עם שמו של האדמו"ר [באנגלית].

משפחת מֶרַבֵּינוּ נקראה כך על שם ייחוסה לרבי יהודה הנשיא. מבני המשפחה נודעו "האחים מקאמינקא", שהיו מתלמידיו החביבים של הבעש"ט.

האדמו"ר רבי שמואל קויפמאן, בנו של רבי אברהם דוד ממיראפאל (Myropil, ווהלין, אוקראינה). אחרי פטירת אביו מילא רבי שמואל את מקומו באדמו"רות. בשנת תרפ"ג היגר לארה"ב, פתח את בית מדרשו בניו יורק, ונתפרסם שם בכינוי "הצדיק ממיראפאל". רוב כתביו נותרו ברוסיה ואבדו. מחידושי נדפסו בקובץ "הפרדס" וכן בספרו "תפארת שמואל" שהדפיס בניו יורק בשנת תרפ"ו. האדמו"ר האחרון לשושלת קאמינקא-מיראפאל, בנו ר' משה לא המשיך באדמו"רות אחריו. נפטר בשנת תרצ"ח.

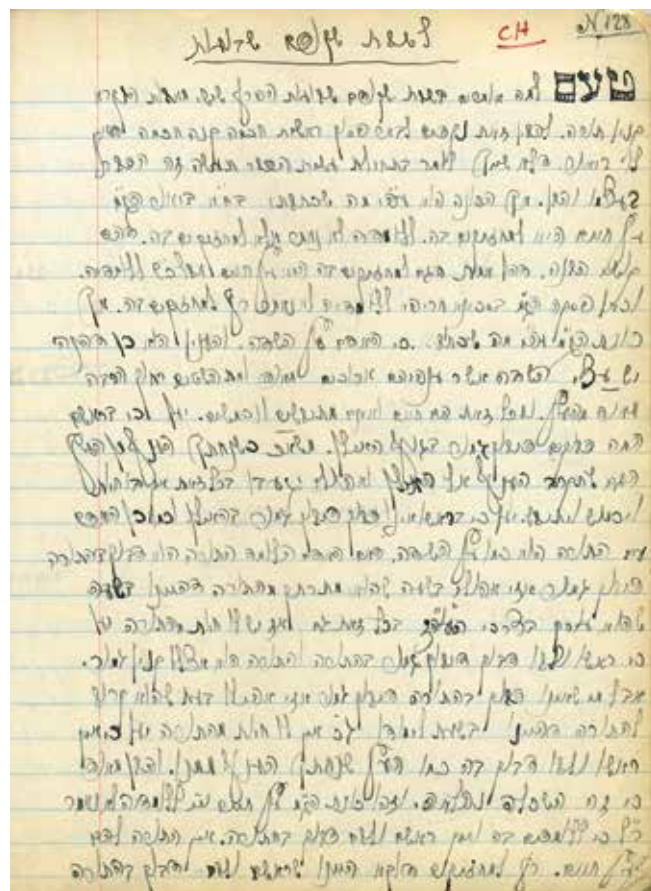
4 כרכי כתב-יד. כ-15 פריטי נייר. 4 תצלומים. חותמת הטבעה. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: **\$3000**

הערכה: **\$4000-5000**

44

45

45. A PAIR OF SILVER TEFILLIN BOXES FOR MINIATURE TEFILLIN – POLOTSK, 1870

A pair of boxes for miniature tefillin. Polotsk (Russia), 1870. Silver (marked and dated, city mark and assayer's mark); cast, cut and engraved.

Square boxes, with hinged bases that open and close. The sides and bases are adorned with flowers and frames in geometric patterns. Inscriptions on top of the boxes: Shin Yud = Shel Yad; Shin Resh = Shel Rosh.

Size of box: 2X2 cm. size of base: 3.5X5 cm.

Opening Price: \$3000

Estimate: \$6000-8000

45. זוג בתי כסף לתפילין מיניאטוריות - פולוצק, 1870

זוג "בתים" לתפילין מיניאטוריות. פולוצק (Polotsk, רוסיה), 1870. כסף (חתום ומתוארך, חותמת אישור וחותמת העיר); עבודת יציקה, ניסור וחקיקה.

קופסאות מרובעות, עם בסיסים נפתחים המחוברים בצירים. בדפנות ובצידי הבסיסים עיטורי פרחים ומסגרות בדגמים גיאומטריים.

כיתובים בגג ה"בתים": ש"י = של יד; ש"ר = של ראש.

גודל הקופסה: 2X2 ס"מ, גודל הבסיס: 3.5X5 ס"מ.

פתיחה: \$3000

הערכה: \$6000-8000

46. מגדל בשמים - אוקראינה / פולין, המאה ה-19

מגדל בשמים. אוקראינה או פולין, [1840 בקירוב].

כסף (חתום).

מעוצב כמגדל בעל ארבע צלעות, בראש הצריח עיטור בצורת פרח. על גופו נחרטו עיטורי פרחים ובעלי חיים (נמר, נשר, צבי ואריה), על פי המימרה מפרקי אבות "הווי עז כנמר קל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים".

גובה: 23 ס"מ.

פתיחה: \$6000

הערכה: \$10,000-12,000

46. SPICE TOWER – UKRAINE / POLAND, 19TH CENTURY

Spice tower. Ukraine or Poland, [c. 1840].

Silver (marked).

Designed like a tower with four sides, at the top of the turret is a flower shaped decoration. Engraved on its body are floral and animal decorations (leopard, eagle, deer and lion), according to the saying in Pirkei Avot "Be bold as a leopard, light as an eagle, swift as a deer and mighty as a lion to do the will of your Father in Heaven".

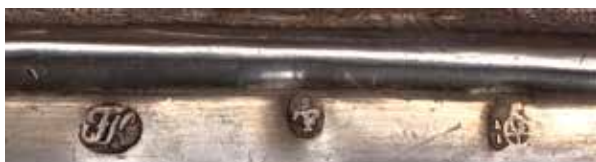
Height: 23 cm.

Opening Price: \$6000

Estimate: \$10,000-12,000

47

47. טס כסף לספר תורה - וינה, ראשית המאה ה-19

טס לספר תורה. וינה, ראשית המאה ה-19 [בין השנים 1810-1819].

כסף (חתום), יצוק וחקוק. משובץ אבני חן.

במרכז הטס לוחות הברית, עם כיתוב עשרת הדברות. מעל הלוחות 'כתר תורה'. בצדי הטס דמויות משה ואהרן וזוג אריות. אגרטל פרחים ועיטורים בענפי עלים. תא עם חלונית להחלפת לוחיות עם שמות המועדים [מצורפות ארבע לוחיות, עם כיתובים דו-צדדיים: "שבת", "ראש השנה", "יום הכפורים", "חג הסוכות", "חג המצות", "בחג הפסח", "חג השבועות"], אבני זכוכית צבעונית משובצות בכתר. חמש אבני קורל משובצות במקומות נוספים [חסרות שתי אבנים]. שרשראות מקוריות לתליה מחוברות לראש הטס.

גובה: 32 ס"מ. רוחב: 26 ס"מ.

פתיחה: \$15,000

הערכה: \$40,000-50,000

47. SILVER TORAH SHIELD – VIENNA, FIRST HALF OF 19TH CENTURY

Torah Shield. Vienna, Early 19th century [c. 1810-1819].

Silver (marked), cast and engraved. Set with gems.

In the center of the plate are the Two Tablets of Law, inscribed with the Ten Commandments. Above the Tablets is a Torah Crown. The figures of Moses and Aharon and a pair of lions adorn the sides. A vase of flowers and adornments of branches with leaves. Small compartment with a window for changing plates with names of festivals [four plates are enclosed with two-sided inscriptions: Shabbat, Rosh HaShana, Yom HaKippurim, Chag HaSuccot, Chag HaMatzot, BeChag HaPesach, Chag HaShavuot].

Colored glass stones are set in the crown. Five coral gems are set in other places [two gems are missing]. Original chains for hanging are connected to top of the shield.

Height: 32 cm. Width: 26 cm.

Opening Price: \$15,000

Estimate: \$40,000-50,000

47

48. MAGNIFICENT HANUKKAH LAMP – EASTERN EUROPE, 19TH CENTURY – UNIQUE ARCHITECTURAL MODEL

Silver Hanukkah lamp. [Eastern Europe. Poland?], 19th century. Unique model evidently made by private order of a wealthy Jew.

Silver (unmarked), various techniques. Impressive artistic silversmith work.

Especially wide back panel, designed as an architectural model of the front of a fancy structure with a gate and arched windows. Possibly, made inspired by a known building (such as a synagogue or Beit Midrash).

At the center of the wall is a wide opening, flanked on both sides by four windows with doors and blinds which can be opened and closed. Pillars screwed unto the wall constitute a division between the doors and the windows, the two middle pillars are rounded and designed with leaf and floral patterns; the right pillar has place for the Shamash (missing). The openings (the gate and the windows) are cut from the back panel, and upon them are screwed decorated frames. At the top of each adorned frame stands an eagle. The top of the panel is bordered by a floral strip and a grated fence. At the front appears an oval tray. In its center stand cup-like oil fonts.

Clearly, much thought was invested in every detail of this Hanukkah lamp. Even its back is carefully designed and handsomely adorned [possibly, the artist's thought was that this way, since a Hanukkah lamp is usually placed by a window facing the street, the members of the household who see its back can enjoy its beauty as well]. The second side of the back-panel is covered entirely with attractive engravings, like a carpet of flowers and leaves. Even the ends of the screws are covered with nuts designed like flowers and incorporated in the floral carpet. The panel is supported in the back all along its width by two gilded reinforcement strips.

Height: 22 cm. Width: 48 cm. Good condition. Several missing nuts. Lacking Shamash (serving light).

Opening Price: \$15,000

Estimate: \$25,000-30,000

48

48. חנוכית כסף מפוארת - מזרח אירופה, המאה ה-19 - דגם

ארכיטקטוני יחיד מסוגו

חנוכית כסף מפוארת. [מזרח-אירופה. פולין?], המאה ה-19. דגם יחיד מסוגו שנעשה, כפי הנראה, בהזמנה פרטית של יהודי אמיד.

כסף (לא חתום), טכניקות שונות. מלאכת צורפות אמנותית מרשימה. דופן רחבה במיוחד, מעוצבת בדגם ארכיטקטוני של חזית מבנה מפואר בעל שער וחלונות מקושטים. ייתכן שנעשתה בהשראת מבנה ידוע (כבית כנסת או בית מדרש).

במרכז הדופן שער רחב ומשני צדיו ארבעה חלונות, בעלי דלתות ותריסים הניתנים לפתיחה ולסגירה. בין הדלתות ובין החלונות מפרידים עמודים המוברגים על הדופן, שני "עמודי תווך" קמורים ומובלטים מעוצבים בדגמי עלים ופרחים; בעמוד הימני מקום לשמש (חסר). הפתחים (השער והחלונות) נגזרו מן הדופן ועליהם הוברגו מסגרות מעוטרת בעיטורים שונים. בראש כל מסגרת מעוטרת ניצב נשר. חלקה העליון של הדופן תחום בחגורה פרחונית ובגדר מסורגת. בקדמת הדופן מגש אובלי שבמרכזו ניצבים בזיכים דמויי גביעים, חזיתו תחומה אף היא בגדר מסורגת.

ניכר כי מחשבה רבה הושקעה בכל פרט מפרטי החנוכיה, עד כי גם חלקה האחורי מעוצב בקפידה ומקושט קישוטים נאים [ייתכן שכוונת האמן הייתה כי מאחר ובדרך כלל מקומה של החנוכיה ליד החלון, כשפניה אל הרחוב, יוכלו גם בני הבית הרואים את גבה להנות מיפיה]. צדה האחורי של הדופן מכוסה כולו בעבודת חקיקה נאה, כמעין שטיח של פרחים ועלים, ואף קצות הברגים מכוסים ב"אומים" המעוצבים כפרחים ומשולבים בשטיח הפרחוני. את הדופן תומכים בצדה האחורי שני פסי חיזוק מוזהבים הפרוסים לכל רוחבה.

גובה: 22 ס"מ. רוחב: 48 ס"מ. מצב טוב. מספר אנגים חסרים. שמש חסר.

פתיחה: \$15,000

הערכה: \$25,000-30,000

48

49. אחד עשר "מפתחות כבוד" שניתנו לתורמים לבתי-כנסת, ישיבות ומוסדות יהודיים - אנגליה

וארה"ב, 1927-1975

אחד עשר "מפתחות כבוד" עשויים כסף ופליז, עם חריטות עיטורים והקדשות, שניתנו לתורמים לבתי-כנסת, ישיבות ומוסדות יהודיים בארה"ב ובאנגליה, בשנים 1927-1975.

• חמישה "מפתחות כבוד" אשר ניתנו מטעם קהילות ומוסדות בארה"ב, 1927-1944:

1. מפתח גדול, ניתן מטעם קהילת "אוהב אמת" (ניו-ג'רזי, ארה"ב). בצדו האחד הכיתוב "Donated by Mr&Mrs Freund" ובצדו השני: "To The Cong. Ohav Emeth Anshe Ungarn", 11 בספטמבר 1927. פליז יצוק. אורך: 33.5 ס"מ.

2. מפתח, ניתן ללזרוס ואתל גרינהיל (Lazerus and Ethel Greenhill), מטעם בית האבות "Hebrew Ladies Home For Aged" אשר בברוקלין, ארה"ב. 16 באוקטובר 1927. בקצה המפתח מגן-דוד עם עיטורים חרוטים והכיתוב "מושב זקנים". פליז יצוק. אורך: 15.5 ס"מ.

3. מפתח לכניסה הצדדית של בית כנסת קהילת "בית תפלה" (Beth Tfiloh) בבולטימור, 6 במארס 1927. ניתן ל-Oscar Caplan (?). כסף (לא חתום). אורך: 15.5 ס"מ.

4. מפתח, ניתן "כאות הוקרה" לפיליפ רוזנטל (Rosenthal) ולרעייתו, מטעם בית האבות "ביאליסטוקר" (Bialystoker) בניו-יורק, 24 בספטמבר 1944. בקצה המפתח מגן-דוד. פליז יצוק. אורך: 21 ס"מ.

5. מפתח גדול במיוחד, בקצהו מגן-דוד (ללא הקדשה חרוטה). פליז יצוק. אורך: 36 ס"מ.

• שישה "מפתחות כבוד" עשויים כסף, אשר הוענקו לאחים ארתור ווולטר הוברט מטעם ישיבות וקהילות יהודיות באנגליה, 1969-1975:

6. מפתח אשר ניתן לארתור הוברט מטעם הקהילה היהודית ב-Whitefield (מנצ'סטר), לרגל פתיחת בית הכנסת של הקהילה, 27 באפריל 1969. כסף (חתום). אורך: 10.5 ס"מ.

7-8. שני מפתחות שונים אשר הוענקו מטעם ישיבת גייטסהד (Gateshead Yeshiva - ישיבת בית יוסף גייטסהד) באנגליה, לרגל פתיחת אולם הרצאות חדש, י"ג בכסלו 5733 [19 בנובמבר 1972]. האחד הוענק ל-W. Hubert [וולטר הוברט], והשני הוענק ל-A. Hubert [ארתור הוברט]. כסף (חתום). שאריות של הזהבה. אורך: 11 ס"מ.

ישיבת גייטסהד (ליד ניוקאסל באנגליה) - מהישיבות הגדולות והבולטות במערב אירופה, נוסדה בשנת 1929. בתקופת השואה שימשה הישיבה מפלט למאות בחורים מגרמניה שקיבלו בזכות בקשותיה אישורי כניסה לבריטניה.

9-10. שני מפתחות ל"אגף הוברט" (Hubert Wing) בישיבת מנצ'סטר, ניתנו לארתור הוברט, י"א בשבט 5733 [14 בינואר 1973]. כסף (חתום). בשניהם שרידי הזהבה. אורך: 13 ס"מ.

11. מפתח אשר ניתן מטעם הקהילה היהודית ב-Hillock (מנצ'סטר) לארתור ווולטר הוברט, לרגל פתיחת בית הכנסת של הקהילה, 19 באוקטובר 1975. אורך: 9 ס"מ.

ארתור הוברט נולד ב-Schlüchtern (גרמניה), בן למשפחה אשר עסקה במסחר במתכת. לאחר "ליל הבדולח" נשלח למחנה הריכוז בוכנוולד; עם שחרורו, משפחתו עברה לפרנקפורט, שם למד אחיו הצעיר וולטר בבית הספר פילנתרופין (Philantropin). מאוחר יותר עברו לאנגליה. בשנת 1948 הקים ארתור עסק עצמאי, ובעקבות הצלחתו הכלכלית של העסק, פתח בקריירה פילנתרופית ענפה. הוא ואחיו תרמו מכספים לישיבות, בתי-כנסת וארגונים יהודיים רבים.

סה"כ 11 מפתחות. מצב טוב.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$8000-10,000

49

49. ELEVEN HONORARY KEYS GIVEN TO CONTRIBUTORS TO SYNAGOGUES, YESHIVOT AND JEWISH INSTITUTES – ENGLAND AND THE USA, 1927-1975

Eleven Honorary Keys made of silver and brass, with engraved decorations and dedications. Given to contributors to synagogues, yeshivot and Jewish institutes in the USA and England during 1927-1975.

▪ Five Honorary Keys given on behalf of communities and institutes in the USA: 1927-1944:

1. A large key, given on behalf of the Ohav Emeth community (New Jersey, USA). On one side is the inscription "Donated by Mr & Mrs Freund" and in the other side: "To The Cong. Ohav Emeth Anshe Ungarn, September 11, 1927". Cast brass. Length: 33.5 cm.
2. Key, given to Lazerus and Ethel Greenhill, on behalf of the Hebrew Ladies Home For Aged in Brooklyn, New York. October 16, 1927. At the end of the key is a Star of David with an engraved decoration and the inscription "Moshav Zekenim" (Hebrew). Cast brass. Length: 15.5 cm.
3. Key to the side entrance of the synagogue of the Beth Tfiloh community in Baltimore, March 6, 1927. Given to Oscar Caplan (?). Silver (unmarked). Length: 15.5 cm.
4. Key, given as a token of appreciation to Philip Rosenthal and his wife, on behalf of the Bialystoker Home for the Aged in New York. September 24, 1944. At the end of the key is a Star of David. Cast brass. Length: 21 cm.
5. An especially large key, at its end is a Star of David (without a dedication). Cast brass. Length: 36 cm.

▪ Six Honorary Keys made of silver, given to the brothers Arthur and Walter Hubert on behalf of yeshivot and Jewish communities in England, 1969-1975:

6. A key given to Arthur Hubert on behalf of the Jewish community of Whitefield (Manchester), in honor of the opening of the community's synagogue, April 27, 1969. Silver (marked). Length: 10.5 cm.
- 7-8. Two different keys given on behalf of the Gateshead Yeshiva – Beit Yosef in England, in honor of opening a new lecture hall, November 19, 1972. One was given to W. [Walter] Hubert, and the other was given to A. [Arthur] Hubert. Silver (marked). Remnants of gilding. Length: 11 cm.

The Gateshead Yeshiva (near Newcastle, England), one of the largest most prominent yeshivot in Western Europe, was founded in 1929. During the Holocaust, the yeshiva was a haven for hundreds of young men from Germany who received visas to enter England following the yeshiva's request.

- 9-10. Two keys to the Hubert Wing of the Manchester Yeshiva, given to Arthur Hubert on January 14, 1973. Silver (marked). Remnants of gilding on both. Length: 13 cm.

11. Key given on behalf of the Jewish Hillock community (Manchester) to Arthur and Walter Hubert, in honor of the opening of the community's synagogue, October 19, 1975. Length: 9 cm.

Arthur Hubert was born in Schlüchtern (Germany), son of a family who traded in metals. After the Kristallnacht, he was sent to the Buchenwald concentration camp. After liberation, his family moved to Frankfurt, where his younger brother Walter studied at the Philantropin School. Later, they moved to England. In 1948, Arthur founded his own business and following the economic success of his business, began a widespread philanthropic career. He and his brother contributed funds to yeshivot, synagogues and many Jewish organizations.

Total of 11 keys. Good condition.

Opening Price: \$5000

Estimate: \$8000-10,000

50

50. "השמלה הגדולה" - לבוש לכלה - מרוקו

מלבושים לכלה, המכונים "השמלה הגדולה" [אל-כסווא אל-כבירה (El-Keswa El-Kbira) / "ברברסקה"]. מרוקו (רבאט או טנג'יר), [סוף המאה ה-19 / ראשית המאה ה-20].

המלבושים המפוארים המכונים "אל-כסווא אל-כבירה" - "השמלה הגדולה" - הגיעו למרוקו עם יהודי ספרד שהתיישבו בצפון המדינה. הם שימשו את האשה בחתונתה ולאחר נישואיה נלבשו גם בשמחות ובחגים.

המלבושים מורכבים מארבעה חלקים: חצאית מעטפת גדולה, אפודה (וקט), חושן (לבבית) ועיטור-חזה נוסף, כולם עשויים בד קטיפה בצבע בורדו ומעוטרים רקמות חוטי זהב וסרטי זהב.

• **החצאית** מכונה "זלטיטה" (מן המלה הספרדית giraldeta, שפירושה "סובבת"). החצאית גזורה מכמה חלקים, המחברים זה לזה בצורת מניפה. החצאית מעוטרת סרטי זהב ורקמת חוטי זהב בפינה התחתונה. רוחב החצאית בחלקה התחתון - 310 ס"מ.

• **האפודה**, המכונה "גומבאיז", הנה בעלת שרוולים קצרים. לאורך הפתח - מלפנים - טור כפתורי מתכת. מחשוף הצוואר, הכתפיים ואיזור השכמות מקושט סרטי זהב. 50X75 ס"מ.

• **החושן** (לבבית), שגזרתו כמעין טלית קטן, המכונה בערבית "כתף" ובספרדית "פונטה", מקושט רקמת חוטי זהב בדגמים צמחיים (על בטנת קרטון). חלק זה נחשב למפואר וליקר ביותר בכל הלבוש ולפיכך עוטר במיטב הרקמה. 50X45 ס"מ.

• עיטור נוסף, הכולל אף הוא רקמת חוטי זהב עשירה. כפי הנראה,

שימש גם כן כעיטור לאיזור החזה. 42X60 ס"מ.

מצב כללי טוב. חלק מסרטי הזהב מנותקים. פגמים בקטיפה. קרעים ונזקים קלים.

ספרות: 1. חיי היהודים במארוקו, אביבה מולר-לנצט (עורכת). מוזיאון ישראל, 1983 (מהדורה שניה), עמ' 200-203.

2. Morocco, Jews and Art in a Muslim Land, Vivian B. Mann (editor). הוצאת Merrell והמוזיאון היהודי בניו-יורק, 2000, עמ' 136-137, 174-176.

פתיחה: \$3500

הערכה: \$4000-5000

50. "THE GREAT DRESS" – BRIDAL ATTIRE – MOROCCO

Bridal attire, called the "Great Dress" [El-Keswa El-Kbira / Barbariska]. Morocco (Rabat or Tangier), [late 19th century / early 20th century].

These elaborate clothes called El-Keswa El-Kbira – The Great Dress - arrived in Morocco with the Spanish Jews who settled in the north of the country. They served the woman at her wedding and after her marriage were worn on festive occasions and on Jewish festivals.

The apparel is made of four parts: a large wrap-around skirt, a vest, a breastplate and another chest adornment, all made of crimson velvet fabric and decorated with gold embroidery and golden ribbons.

- **The skirt**, called a Zaltita (derived from the Spanish word giraldefeta, meaning encompassing, is cut from several parts sewn together like a fan. The skirt is adorned with golden ribbons and golden embroidery on its lower corners. The width of the skirt along its bottom is 310 cm.

- **The vest**, called a Gombayz, has short sleeves. Along the opening at the front is a row of metal buttons. The neck opening, the shoulders and the shoulder blades are ornamented with golden ribbons. 50X75 cm.

- **The breastplate**, cut like a small tallit, called Katef in Arabic and Ponta in Spanish, is adorned with golden embroidery in vegetal patterns (on a cardboard lining). This part is the most elaborate and costly part of the whole attire therefore decorated by the most exclusive embroidery. 45X50 cm.

- Another adornment, also with rich golden embroidery, apparently also used to decorate the chest area. 42X60 cm.

Overall good condition. Some of the golden ribbons are detached. Damage to velvet. Minor tears and damage.

Literature: 1. The Lives of the Jews in Morocco, Aviva Muller-Lantz (editor). The Israel Museum, 1983 (second edition), pp. 200-203.

2. Morocco, Jews and Art in a Muslim Land, Vivian B. Mann (editor), published by Merrell and the Jewish Museum of New York, 2000, pp. 134-136, 174-176.

Opening Price: \$3500

Estimate: \$4000-5000

50

50

51

51. TORAH ARK CURTAIN – RUSTCHUK (BULGARIA), 1896

Torah Ark Curtain ("Parochet") – Rustchuk (today: Ruse [Pyce], Bulgaria), 1896.

Green fabric; golden embroidery, gems.

Frames embroidered in leaf and floral patterns, star decorations. At the top of the "Parochet" appears an embroidered decoration in the shape of Torah crown, set with gems [some are lacking], at its side are the letters Kaf and Taf [=Hebrew initials of Keter Torah] and above the crown is the inscription "Kodesh Le'Hashem". Under the crown appears an ornament in the shape of the Tablets of Law inside adorned gates. At the center of the "Parochet" appears a dedication inside a laurel bouquet tied with a ribbon: "A wonderful gift in honor of the Torah, by Moshe Avraham Vintura and Refael Binyamin Nachmi'es his friend, in memory...at the time of our liberation from darkness to light...in the praiseworthy Rustchuk".

146X195 cm. Good-fair condition. Wear and tear to several places.

Opening Price: \$4000

Estimate: \$5000-6000

51. פרוכת לארון קודש - רוסצ'וק (בולגריה), תרנ"ו

פרוכת לארון קודש. רוסצ'וק (רוסצ'וק, כיום רוסה [Pyce], בולגריה), תרנ"ו [1896].

בד ירוק; רקמת חוטי זהב, שיבוץ אבני חן.

מסגרות רקומות בדגמי עלים ופרחים, עיטורי כוכבים. בראש הפרוכת עיטור ברקמה מובלטת של "כתר תורה", משובץ באבני חן [חסרים בחלקם], בצדיו האותיות כ' ת' [=כתר תורה] ומעליו הכיתוב "קדש ליי". מתחת לכתר עיטור לוחות הברית, נתונים בשערים מקושטים. במרכז הפרוכת כתובת הקדשה נתונה בור עלי דפנה, קשור בסרט: "תשורה נהדרה לכבוד התורה, מאת האדונים אנשי אמונים משה אברהם וינטורה נר"ו ורפאל בנימין נחמיאס חברו; למנחת זכרון... בזמן חרותנו מועד צאתנו מאפילה לאורה... לק"ק גדול מעוז ומגדול, ברוסגוק המהוללה, שנת ש'ש'ו'ן וגילה".

146X195 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קרעים ובלאי במספר מקומות.

פתיחה: \$4000

הערכה: \$5000-6000

52. THE WESTERN WALL – EMBROIDERED APPLIQUÉ – SHMUEL BEN DAVID

People praying by the Western Wall – appliqué (wall-drape made by connecting various fabrics, with embroidery) made by Shmuel Ben-David.

The appliqué portrays figures praying in the narrow alley before the Western Wall: a mother with her children, the mother's face resting on the Wall; a man wearing a golden cape raising his face to the Heavens; a man wearing an orange cape bowing and other figures close to the Wall or sitting around the square. The floor stones and the vegetation on the Western Wall are stressed, portrayed as if melting and dripping down like the tears of those who are praying (in the lower left corner, the plants are actually seen dropping to the floor); embroidered at the bottom is the verse "put thou my tears into thy bottle" (Psalms 56, 9). On the frame bordering the praying figures and the tears are large fowl (apparently, peacocks) spreading their wings and bowing their necks. On their large tails are Kiddush goblets which symbolize metaphoric bottles, into each drips a tear from the eye of the bird.

Shmuel Ben-David was born in 1884 in Sofia, Bulgaria as Shmuel Davidov. In his adult years, he was accepted to the Art Academy in Sofia, where in 1903-1905 he studied under Professor Boris Shatz and specialized in weaving carpets and preparing patterns for designing carpets. At the end of December 1905, Ben-David arrived in Eretz Israel together with Boris Shatz and studied in the highest class in the first grade at Bezalel. From 1907, he dealt with organizing Bezalel's Department of Carpets, taught there and later taught perspective, sketching and crafts. Ben-David was one of the founders of the Hebrew Artists Association and was its chairman. Died in Jerusalem in 1927 at the young age of 42. Ben-David was one of the senior teachers at Bezalel. Taught Nachum Gutman, Haim Gliksberg, Moshe Castel, Avigdor Stematsky and many others and was a significant contributor to the Bezalel Design Language [for more information about Shmuel Ben-David (and other applications he made), see Kedem catalog no. 21, pp. 111-116].

An application very similar to this, also made by Shmuel Ben-David, was exhibited in the exhibition "Bezalel by Schatz, 1906-1929" at the Israel Museum in Jerusalem at the end of 1982. The scene presented in that application is only mildly different from this application and the inscription and frame are different (there the inscription is: "The Western Wall" and the frame has no embroidery). See: Bezalel by Schatz, 1906-1929, exhibition catalogue (Jerusalem, 1982), Item 63 (page 16) and see photograph at the colored plates at the beginning of the first volume of the catalogue.

Height: 127 cm, width: 84 cm. Good condition. Several stains. Placed in wooden frame 86X129 cm.

Opening Price: \$5000

Estimate: \$6000-8000

52. הכותל המערבי - אפליקציה רקומה - שמואל בן-דוד

מתפללים על יד הכותל המערבי - אפליקציה (יריעת-קיר שנעשית מחיבור אריגים שונים, בתוספת רקמה) מעשה ידי שמואל בן-דוד, אמן "בצלאל".

באפליקציה מתוארות דמויות מתפללים בסמטת הכותל הצרה: אם וילדיה - פני האם צמודים אל הכותל, גבר לבוש גלימה זהובה נושא פניו למרום לנוכח הכותל, גבר לבוש גלימה כתומה משתחוה ודמויות נוספות סמוכות אל הכותל או יושבות ברחבה מסביב. כן מוצגים בהדגשה אבני הריצוף וצמחיית הכותל (המתוארת כאילו היא נמסה ומטפטפת מטה כדמעות המתפללים, עד כי בפניה השמאלית התחתונה ניתן להבחין ממש בנזילת הצמחים אל הרצפה); בתחתית נרקם הפסוק "שִׁימָה דְמָעָתִי בְנֵאֲדָךְ" (תהלים נו, ט).

במסגרת הייחודית התוחמת את מעמד התפילה והדמעות מופיעים עופות גדולים (טווסים?) פורשים כנפיהם לצדדים וכופפים צווארם. על זנבותיהם הגדולים מונחים גביעים, גביעי-קידוש המשמשים כנאדות מטפוריים, אשר אל תוך כל אחד מהם נוטפת דמעה מעין הצפור (דמעות החורבן והגלות).

שמואל בן-דוד נולד בסופיה שבבולגריה בשנת 1884 כשמואל דודוב. בבגרותו התקבל לאקדמיה לאמנות בסופיה, שם היה תלמידו של פרופ' בוריס שץ בשנים 1903-1905 והתמחה בשזירת שטיחים ובהכנת דגמים לעיצוב שטיחים. בסוף דצמבר 1905 הגיע בן-דוד לארץ יחד עם בוריס שץ ולמד בכיתה העליונה במחזור הראשון של "בצלאל". החל משנת 1907 עסק בארגון מחלקת השטיחים של "בצלאל", לימד בה ובשנים הבאות לימד גם פרספקטיבה, שרטוט ומלאכת-נוי. בן-דוד היה ממייסדי "אגודת אמנים עברית" ועמד בראשה. נפטר בירושלים בשנת 1927 בן 42 שנים בלבד. בן-דוד היה אחד מבכירי המורים ב"בצלאל", מורם של נחום גוטמן, חיים גליקסברג, משה קסטל, אביגדור סטימצקי ורבים אחרים ואחד התורמים החשובים לניסוח שפת העיצוב ה"בצלאלית" [למידע נוסף אודות שמואל בן-דוד (ואפליקציות נוספות מעשה ידיו), ראה קטלוג "קדם" מס' 21, עמ' 111-116].

אפליקציה דומה מאד לזו שלפנינו, אף היא מעשה ידי שמואל בן-דוד, הוצגה בתערוכה "בצלאל" של שץ 1906-1929 במוזיאון ישראל בירושלים בסוף שנת 1982. הסצינה המוצגת בה שונה אך במעט מזו המופיעה באפליקציה שלפנינו וכן הכיתוב והמסגרת שונים (הכיתוב שם: "כתל המערבי" והמסגרת אינה מעוטרת כלל). ראה: "בצלאל" של שץ, רשימה קטלוגית של החפצים בתערוכה (ירושלים, 1982), פריט 63 (עמ' 16) וכן ראה צילום בלוחות הצבע בפתח הכרך הראשון של הקטלוג.

גובה: 127 ס"מ, רוחב: 84 ס"מ. מצב טוב. מספר כתמים. נתונה במסגרת עץ 86X129 ס"מ.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$6000-8000

52

53. A MAGNIFICENT ERETZ ISRAELI ESCRITOIRE, EARLY 20TH CENTURY

Large elaborate wooden escritorio. Eretz Israel [early 20th century].

Olive wood; carved decorations; a board inlaid with several types of wood. Inscribed: "Jerusalem", "Know before whom you stand, before the King of Kings, The Holy One Blessed be He", "Bezalel", "Yerushalem".

The escritorio is built from two primary wooden pieces, the writing box (the top) and the body of the escritorio (its bottom). Below is a description of its parts and details of their shape:

The writing box is composed of a hinged lid that can be raised, under which is a large storage space (with a lock). In the center of the large rectangular writing surface (the lid is 26X57 cm.) is an impressive craftwork inlaid with several types of wood – light-colored and dark - which portray the view of the Old City of Jerusalem (from the north), the golden Dome of the Rock in the center, The Tower of David in the west and the Gate of Mercy in the east. Above the writing surface are two rectangular compartments (with lock mechanisms) with a thin inner partition in each compartment for papers and letters; on the front are carved grape clusters, vines and leaves.

The sides of the writing box are also decorated with carvings of grape clusters, vines and leaves. Hidden on the right side is a removable wooden pencil box for storing writing utensils, an inkwell, pen etc. divided into four cells. After removing the pencil box from the writing box, it can be attached to its length (by a hinge) for the writer's convenience.

Three massive wooden adornments, carved in vegetal patterns, decorate the place where the writing box is connected to the body of the escritorio (one is missing).

The body of the escritorio is built like a large high rectangular box. Each side has a handsome door (with lock mechanisms), which hide three large wooden drawers with carved handles (total of six drawers). The whole escritorio stands on four wooden legs (two are missing).

Height: 92 cm. width: 70 cm. length: 60 cm. Overall good condition. Several cracks and minor damages to the wooden boards. Minor damage to the lock holes; the lock mechanisms work properly. Two keys are enclosed (the rest are missing). Ink stains to the wooden pencil box. One leg is missing; one leg is detached.

Opening Price: \$5000

Estimate: \$10,000-12,000

53. מכתבה ארצישראלית מפוארת, ראשית המאה ה-20

מכתבה גדולה ומפוארת עשויה עץ. ארץ ישראל [ראשית המאה ה-20]. עץ זית; עיטורים מגולפים; לוח משובץ מספר סוגי עץ. כיתוב: "Jerusalem", "דע לפני מי אתה עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה", "בצלאל", "ירושלם".

המכתבה בנויה משני גופי-עץ עיקריים, תיבת הכתיבה (חלקה העליון) וגוף המכתבה (חלקה התחתון) ולהלן יימנו רכיביהם ותפורט צורתם: **תיבת הכתיבה** כוללת מכסה המתרומם באמצעות שני צירים ותחתיו מתגלה חלל אחסון גדול (בעל מנגנון נעילה). במרכז משטח הכתיבה (המִכְסָה) לוח מלבני גדול (57X26 ס"מ), מעוטר מלאכת שיבוץ מרשימה של מספר סוגי עצים - בהירים וכהים - המתארת את מראה העיר העתיקה בירושלים (מבט מכיוון צפון), כפת הזהב במרכז, מגדל דוד במערב ושער הרחמים במזרח. מעל משטח הכתיבה ממוקמים שני תאים מלבניים (עם מנגנוני נעילה) ובכל אחד מהם מחיצה פנימית דקה, לאחסון ניירת ומכתבים; על חזיתם גולפו עיטורי אשכולות ענבים, זמורות ועלי גפן.

דפנות תיבת הכתיבה מעוטרות אף הן עיטורים מגולפים בצורת אשכולות ענבים, זמורות ועלי גפן. בדופן הימנית חבוי קלמר עץ נשלף. לאחסון צרכי הכתיבה - מיכל דיו, קולמוס וכו' - מחולק לארבעה תאים. לאחר שליפתו מעומק תיבת הכתיבה ניתן להצמידו לאורכה (באמצעות ציר) לנוחיות הסופר המשתמש בו.

שלושה עיטורי עץ מאסיביים המגולפים בדגמים צמחיים מעטרים את החיבור בין תיבת הכתיבה וגוף המכתבה (אחד חסר). גוף המכתבה בנוי כקופסה מלבנית גדולה וגבוהה. בכל אחת מדפנות הצד מצויה דלת נאה (עם מנגנון נעילה), המסתירה שלוש מגירות עץ גדולות עם ידיית חרוטות (סך הכל שש מגירות). המכתבה כולה נצבת על ארבע רגלי עץ (שתיים חסרות).

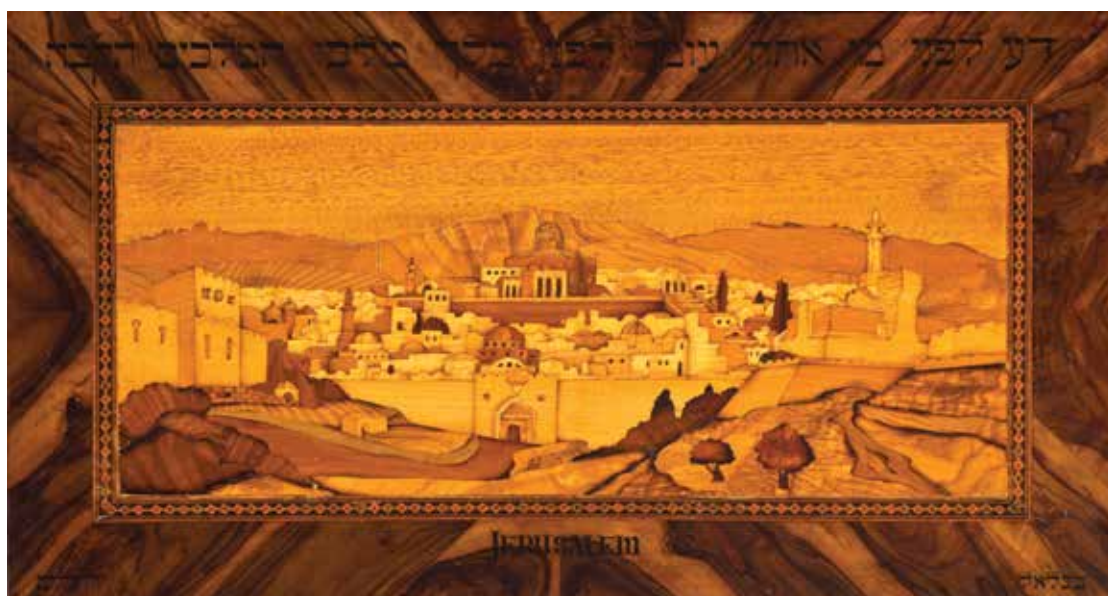
גובה: 92 ס"מ, רוחב: 70 ס"מ, אורך: 60 ס"מ. מצב כללי טוב. מספר סדקים ופגמים קלים בלוחות העץ. פגמים קלים בחורי המנעולים; מנגנוני הנעילה תקינים. מצורפים שני מפתחות (היתר חסרים). כתמי דיו בקלמר העץ. רגל אחת חסרה; רגל אחת מנותקת.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$10,000-12,000

53

54

54. "מסע דרך ספרי הקודש", היינריך בונטינג - מגדבורג, 1597 - כולל "מפת התלתן" ומפות נוספות של ארץ ישראל והעולם

Itinerarium Sacrae Scripturae. Das ist Ein Reisebuch, Über die ganze heilige Schrift, in zwei Bücher getheilet. Paul Donat (in Vorlegung Ambrosii Kirchners). Magdeburg, 1597. גרמנית.

Itinerarium Sacrae Scripturae ["מסע דרך ספרי הקודש"], מאת היינריך בונטינג (Heinrich Bünting, 1545-1606), כומר, תיאולוג וקרטוגרף גרמני, יליד הנובר.

זה הוא אחד מספרי המסעות החשובים ביותר, אשר עם צאתו לאור לראשונה בשנת 1581 היה לתיאור השלם והמקיף ביותר של הגיאוגרפיה המקראית. מאז נדפס במספר מהדורות ותורגם לשפות רבות.

"מסע דרך ספרי הקודש", מתאר את מסעותיהן של דמויות מרכזיות בתנ"ך ובברית החדשה. לספר ארבעה חלקים (שערים נפרדים לכל החלקים, למעט החלק הראשון): החלק הראשון והארוך ביותר עוסק בתנ"ך ומתאר את מסעותיהם של נביאים, מלכים, שופטים, ודמויות תנ"כיות שונות. החלק השני, Itinerarium Noui Testamenti, עוסק בברית החדשה ומתאר את מסעותיהם של יוסף, מרים ואחרים. החלק השלישי, Über das Buch Josua, עוסק בספר יהושע; החלק הרביעי, De Monetis et Mensuris Sacrae Scripturae, עוסק בכסף ובאמצעי תשלום הנזכרים בכתבי הקודש.

הספר מלווה תריסר מפות (חיתוכי עץ), רובן כפולות (מודפסות על שני עמודים), המתארות את העולם ואת ארץ ישראל. ביניהן שלוש מפות פיגורטיביות אשר צוירו בידי בונטינג: הראשונה והמוכרת ביותר היא המפה המתארת את העולם בצורת תלתן תלת-עלי (התלתן מופיע בסמלה של העיר הנובר, עיר הולדתו של בונטינג). שלושת עלי התלתן

מייצגים את שלוש היבשות - אסיה, אירופה ואפריקה. במרכז התלתן, ולפיכך במרכז העולם, מופיעה העיר ירושלים. המפה השנייה מציגה את יבשת אסיה בדמות פגסוס (סוס מכונף המופיע במיתולוגיה היוונית). בשלישית, מצוירת יבשת אירופה בדמות מלכה הלובשת גלימה ועונדת כתר (מייצגת את הנסיכה הפיניקית אירופה). לצד המפות הללו מופיעות גם מפות סטנדרטיות יותר: מפת יבשת אפריקה, שתי מפות עולם, ארבע מפות של ארץ ישראל, מפת ירושלים ושרטוט של בית המקדש.

חלק א: [14], 240, [7] עמ' (חסר שער נוסף?); חלק ב': [6], 102, [8], עמ'; חלק ג': [1], 34, עמ', [1] ריק; חלק ד': [6], 15, [2], 14-21 עמ'. שיבושים רבים בספירת הדפים. כרך 30 ס"מ. כתמים, נזקי עש, קרעים קלים. בחלק מן הדפים (בעיקר בדפי המפות), תיקונים עתיקים - קרעים משוקמים בהדבקת נייר. דף השער הראשון מנותק ופגום, מודבק על נייר לחיזוק. המפות במצב בינוני. ברובן כתמים וקרעים משוקמים (שיקום עתיק). בחלקן שוליים קצוצים. מפת התלתן מנותקת, עם כתמים, קרעים קלים בשוליים, והדבקת נייר בקו הקפל. במפת אירופה בדמות מלכה ובמפת פגסוס השוליים קצוצים מעט. כתמים. פגמים משוקמים בקו הקפל. שיקום בהדבקת נייר ובאמצעות נייר דבק (במפת פגסוס שני פסי נייר דבק, באורך 8 ו-4 ס"מ).

כריכה מקורית, עם אבזמים לסגירה (אחד האבזמים חסר).

פתיחה: \$11,000

הערכה: \$12,000-15,000

**54. TRAVEL BOOK THROUGH HOLY SCRIPTURE,
HEINRICH BÜNTING – MAGDEBURG, 1597 –
INCLUDING THE CLOVERLEAF MAP AND OTHER
MAPS OF ERETZ ISRAEL AND THE WORLD**

Itinerarium Sacrae Scripturae. Das ist Ein Reisebuch, Uber die ganze heilige Schrift, in zwei Bücher getheilet. Printed by Paul Donat (in Vorlegung Ambrosii Kirchners). Magdeburg, Germany, 1597. German.

Itinerarium Sacrae Scripturae [Travel book through Holy Scripture], by Heinrich Bünting, (1545-1606), a German pastor, theologian and cartographer, native of Hanover. This is one of the most important travel books, and when first published in 1581, provided the most comprehensive description of biblical geography available. Since then, it has been printed in several editions and has been translated into many languages.

The book describes the Holy Land by following the travels of various notable people from the Old and New Testaments.

Four parts (separate title pages for each part, with the exception of the first part): **Part 1** is the longest and deals with the Old Testament recounting the travels of the Prophets, Kings, Judges and various other Biblical figures. **Part 2**, Itinerarium Noui Testamenti, describes the travels of Joseph, Maria and other figures from the New Testament. **Part 3**, Uber das Buch Josua, deals with the Book of Joshua; **Part 4**, De Monetis et Mensuris Sacrae Scripturae is about money and means of payment mentioned in the Holy Scriptures.

The book includes 12 maps (woodcuts), most double size (printed on two pages), depicting the world and Eretz Israel. Three of the maps are figurative maps drawn by Bünting: The first and most well known is the map which portrays the world in the shape of a cloverleaf with three points (the cloverleaf appears on the emblem of the city of Hanover, where Bünting was born). The triple cloverleaf represents

three continents, Asia, Europe and Africa. In the center of the leaf, representing the center of the world is the city of Jerusalem. The second map presents the Asian continent in the shape of Pegasus (a winged horse that appears in Greek mythology). On the third map, the European continent is drawn in the shape of a queen wearing a cape and a crown (depicting the Phoenician princess, Europe).

In addition to these figurative maps, the book also contains more conventional maps: a map of the African continent, two world maps, four maps of Eretz Israel, a map of Jerusalem and a sketch of the Holy Temple.

Part 1: [14], 240, [7] pages (lacking another title page?); Part 2: [6], 102, [8], pages; Part 3: [1], 34, pages, [one empty]; Part 4: [6], 15, [2], 14-21 pages. Many mispaginations. Volume 30 cm. Stains, moth damage, minor tears. Some leaves (primarily with the maps), have ancient repairs – tears restored with glued paper. The first title page is detached and damaged, glued on paper for reinforcement. The maps are in fair condition. Most have stains and restored tears (ancient restorations). Some have cutoff margins. The cloverleaf map is detached, with stains, minor tears to margins, paper glued on folding mark. The margins of the queen-shaped map of Europe and the Pegasus map are slightly cutoff. Stains. Restored damage to the folding marks. Restorations with glued paper and tape (the Pegasus map has two strips of tape, 8 and 4 cm. long). Original binding, with clasps for closing (one clasp is lacking).

Opening Price: 11,000

Estimate: 12,000-15,000

55

55. SAGGIO DI CARATTERI EBRAICI - ניסיון כתב לשון

הקודש - הספר הראשון ללימוד קליגרפיה עברית - מנטובה, 1824
Saggio di Caratteri Ebraici, ניסיון כתב לשון הקודש - ספר ללימוד קליגרפיה עברית, עם לוחות איורים מפוארים. Giuseppe Vigevano. מנטובה, 1824.

ספר בפורמט רחב. שני חלקים שנדפסו בשתי טכניקות דפוס. החלק הראשון נדפס בדפוס רגיל, מכיל מבוא והוראות מפורטות [באיטלקית] ללימוד כתיבה, החל מאופן אחיזת העט, סוגי הכתיבה השונים בעברית [ספר תורה, "כתיבה רבנית", קורסיב] ועוד.

חלקו השני של הספר מורכב כולו מלוחות תמונה, שנדפסו בתחריטי נחושת, ובהם איורי אותיות ועיטורי מילים, ברמה אמנותית גבוהה. לחלק זה שער מיוחד בעברית ובאיטלקית: "ניסיון כתב לשון הקדש". טבלאות עם צורת האותיות, כיווני משיכת הקולמוס בזמן הכתיבה, סוגי הכתב [כתב אשורית, כתב רהוט, כתב רש"י], קטעי קריאה בסוגי כתיבה שונים ["אדון עולם אשר מלך" ופרקים מספר תהלים], דרך ביטוי האותיות, סימני הניקוד, ערכן הגימטרי של האותיות, מעגל עונות וחדשי השנה, ועוד. הדפים מאוירים ומעוטרים מסגרות בדגמי פרחים ודגמים גיאומטריים, בשילוב בעלי חיים, עופות ומלאכים. ספר זה הנו החיבור המוקדם ביותר שבא בדפוס אשר מטרתו להקנות

מיומנות בתחום הקליגרפיה היהודית. בספר ניכרת תשומת הלב המיוחדת שהקדישו יהודי איטליה לאמנות זו ושילובה כחלק חיוני בתהליך לימוד הכתיבה והקריאה בעברית. בנוסף, הספר משמש דוגמת-מופת לרמה הגבוהה של אמנות האיור ואף של איכות הדפוס אצל יהודי איטליה באותם ימים.

מעבר לשער הראשון, הסכמה מודפסת [באיטלקית] מרבני מנטובה: רבי משה אריאני, רבי יעקב קאסיס, רבי שמואל סיניגאליה, רבי [אלישמע מאיר] פאדובני.

עותק זה חתום בסוף החלק הראשון בחתימת-יד המחבר Vigevano. [2], 24, [1] עמ' 12 דף. נייר איכותי. רוחב: 32 ס"מ. גובה: 22 ס"מ. מצב טוב. כתמים, נקבי עש בודדים. מעטפת קדמית מקורית, עם דף מחירים מודבק. מעטפת אחורית חסרה. כריכה עם שדרה ופינות קלף (המאה ה-19 או ראשית המאה ה-20). דפי בטנה (פורזץ) חדשים.

פתיחה: \$4000

הערכה: \$5000-6000

55. SAGGIO DI CARATTERI EBRAICI – THE FIRST BOOK FOR THE STUDY OF HEBREW CALLIGRAPHY – MANTUA, 1824

Saggio di Caratteri Ebraici– a book for the study of Hebrew calligraphy, with elaborate illustration plates. Giuseppe Vigevano. Mantua, 1824.

A wide format book. Two parts printed in two different printing techniques. The first part was printed as usual, with an introduction and detailed instructions [in Italian] for studying writing, the way to hold the pen, the various types of Hebrew writing [for a Torah scroll, Rabbinical writing, cursive], etc.

The second part of the book is entirely composed of picture plates - copper etchings, with illustrations of letters and decorations of words, done in a high artistic standard. This part has a special title-page in Hebrew and Italian: "Attempt to write in the Holy Language" [Nisyon Ktav Leshon HaKodesh]. Charts with shapes of the letters, directions of drawing the pen while writing, various types of writing [Ktav Ashurit, script, Rashi script], reading sections written in various types of writing [Adon Olam asher malach and chapters of Psalms], way of enunciating the letters, vowels, gematria value of the letters, cycles of seasons and months of the year, etc. The leaves are illustrated and adorned with frames of floral and geometric patterns, incorporated with figures of animals, fowl and angels.

This book is the earliest printed work teaching Jewish calligraphic skills. The book portrays the special emphasis Italian Jews placed on this art and its integral incorporation into the study of Hebrew reading and writing. Moreover, the book presents a perfect example of the art of illustration and of the quality of printing used by Italian Jews at that time.

On the reverse side of the first title page is a printed approbation [in Italian] by Mantova rabbis: Rabbi Moshe Ariani, Rabbi Ya'akov Kasis, Rabbi Shmuel Sinigalia, Rabbi [Elishama Meir] Padovani.

This copy is autographed at the end of the first part by the author Vigevano.

[2], 24, [1] pages. 12 leaves. High-quality paper. Width: 32 cm. Height: 22 cm. Good condition. Stains, few moth holes. Binding with a parchment spine and corners (19th century or early 20th century). The book was originally bound in softcover. It contains the original front cover, with a pasted price leaf. Original back cover missing. New vorzats leaves.

Opening Price: \$4000

Estimate: \$5000-6000

55

55

56. אוסף כתבי-יד שומרוניים / חבורות ומהדורות מדעיות של ספרי תפילה, פיוטים ותורה - נוסח שומרוני ונוסח יהודי

אוסף גדול של חבורות, ספרים וכתבי יד שומרוניים מהמאות ה-19 וה-20, מעוזבנו של אברהם נור צדקה, אשר עסק בעריכת ובהדפסת מהדורות מוערות של כתבי יד שומרוניים עם פירושים לדיני השומרונים ומנהגיהם במהלך שנות ה-60 וה-70.

האוסף כולל:

כתבי-יד של אברהם נור צדקה:

1. "כתב היד" של "חמשה חומשי תורה - נוסח יהודי, נוסח שומרוני, עם הדגשה מדויקת של השינויים בין שתי הנוסחאות" (לפי כתב יד שומרוני עתיק מהמאה ה-11), שערכו אברהם נור ורצון צדקה. ארבעה כרכים: בראשית, ויקרא, במדבר, דברים. במהדורה זו מופיע מימין הנוסח היהודי כשהוא מנוקד ומשמאל הנוסח השומרוני ללא סימני ניקוד. הכנת "כתבי היד" שלפנינו נעשתה על-ידי הדבקה ידנית של המלים המודפסות, (לעתים כל מלה בגזיר-נייר בודד ולעתים כמה מלים יחדו). סימני הניקוד נמחקו בטיפקס). כפי הנראה, כתבי היד שלפנינו שימשו להדפסת מהדורות חוזרות, באמצע שנות ה-60. שתי הגרסאות נדפסו בעברית.
- 2-3. כתבי היד של אברהם נור צדקה לחלקים השני והשלישי למהדורת-צילום של "תבת מרקה". החלק השני, "על תהומות מעיין עדן, לחכם הגדול אדונו מרקה" (שנות ה-90) כתוב על-גבי גליונות נייר גדולים בשומרונית, ואילו החלק השלישי (1995) נכתב על דפי נייר רגילים; שני החלקים כתובים בכתב שומרוני, בעברית ובערבית (בחלק השני חסרים שני דפים).
4. כתב-יד של אברהם נור צדקה, קטעים מספרי שמות ודברים, כתובים על גבי גליונות נייר כרומו גדולים. כתב שומרוני באותיות דפוס.
5. כרך תפילות בכתב יד של אברהם נור צדקה, אמצע שנות ה-40. כתב שומרוני.

כתבי יד שומרוניים:

- ארבעה-עשר כרכים של כתבי-יד שומרוניים, חלקם מהמחצית השנייה של המאה ה-19 וחלקם מהעשורים הראשונים של המאה ה-20. ביניהם: כרך חומש שומרוני (פורמט גדול), בכתב יד של אברהם בן מרחביה הצפרי (שנת 1922) וכרכי חומש נוספים.
- ספרי-תפילה רבים, ביניהם: כרך תפילות משנת 1856 הכולל תפילות רבות ומגוונות לחג הפסח, כרך תפילות ופרקי שירה לחודש ניסן ולחג הפסח, עם דברי שבח לאל מאת טביה בן יצחק הכהן; כרך תפילות מראשית שנות ה-20 הכולל קטעי תפילה לחג הקציר, קטעים מעשרת הדברות ועוד; כרך תפילות נאה במיוחד משנת 1863, מאת יעקב בן אהרן בן שלמה בן טביה הכהן, כולל תפילות הלל וברכות, שירת הים, תפילה וברכה למקיימים את חוקי האל, תפילה לחיזוק האמונה באל, ועוד; וכן כרכים נוספים הכוללים תפילות ליום שבת הדברים, לליל מקרתה וליום מקרתה (יום מעמד הר סיני), לברכה ולמטר על הארץ, לבראות ולריפוי כאב, קללה למלשינים ולשונאים, קירוב ימי האור, לספירת העומר ולחג השבועות, ועוד. רובם בכתב שומרוני, חלקם בערבית. בכרכים רבים פגעי עש.
- תעודה גדולה הקשורה בפדיון לנישואין וללידה, בחתימת בנימים בן שלח הצפרי (שנות העשרה או ה-20 של המאה ה-20).

56

ספרים, חבורות וצילומי כתבי-יד:

ספרים וחבורות שהוציאו לאור אברהם נור ורצון צדקה (רובם הדפסות ליטוגרפיות של כתבי-יד שומרוניים, בכתב שומרוני):

- ספר במדבר בשלושה טורים (המקור בעברית עתיקה, התרגום בארמית שומרונית ותרגום ערבי). נכתב, נערך ויצא לאור ע"י רצון צדקה הצפרי. חולון, 1968.
- ספר בראשית, נוסח שומרוני עם תרגום לארמית ולעברית. • שירות (פיוטים). ליל כיפור, כוללות פירושים לדיני השומרונים ומנהגיהם, פרי עטם של מבחר מחברים שומרונים שונים, חלק ב', העתק בכ"י רצון בנימין צדקה. ישראל, 1960. • תפילת יום מעמד הר סיני (1962). • תפילת שבת הדברים - עשרת הדברות. • וכן מאות דפים עם צילומים מכתבי-יד: תפילות לשבת ולסוכות, ספר ויקרא (נוסח שומרוני), תפילות לימי חול, תפילת ליל חדה (מוצאי השבת), תפילת יום שבת בבוקר, תפילת ליל ראש השנה ויומו, סדור תפלת שבת צמות חג המצות (העתיק וערך אברהם נור צדקה). מצורף: • מהדורה מדעית של ה"מימור מרקה" (קובץ דרשות וביאורים על התורה השומרונית שנתחבר במאה הרביעית לספירה בידי החכם השומרוני מרקה בן עמרם בן סרד). עברית-אנגלית, בעריכת ובתרגום John Macdonald. הוצאת Alfred Töpelmann, ברלין, 1963. שני כרכים.

פתיחה: \$7000

הערכה: \$10,000-12,000

56

columns (the source is in ancient Hebrew, with Samaritan Aramaic translation and Arabic translation). Written, edited and published by Ratzon Tsedakah HaTzafri. Holon, 1968. ▪ The book of Bereshit, Samaritan version with Aramaic and Arabic translations. ▪ Shirot (liturgical poems), the Eve of Kippur, with commentaries on Samaritan laws and customs, written by a selection of various Samaritan writers, Vol. 2, copy handwritten by Ratzon Binyamin Tsedakah. Israel, 1960. ▪ Prayer for the day of Ma'amad Har Sinai (1962). ▪ Prayer of Shabbat Devarim – the Ten Commandments. ▪ Hundreds of photocopied leaves from manuscripts: prayers for the Sabbath and Succot, the Book of Vayikra (Samaritan version), prayers for the weekdays, prayer for the Eve of Chada (Motzaei Shabbat), prayer for Sabbath morning, prayer for the Eve and Day of the New Year, prayer book for the prayers of the Sabbath of Tzamat of Passover (copied and edited by Avraham Nur Tsedakah). Enclosed: ▪ Annotated edition of the Meimar Markah (compilation of homiletics and explanations on the Samaritan Torah written in the 4th century by the Samaritan scholar Markah ben Amram ben Sered), Hebrew-English, edited and translated by John Macdonald. Published by Alfred Töpelmann, Berlin, 1963. Two volumes.

Opening Price: \$7000

Estimate: \$10,000-12,000

56. COLLECTION OF SAMARITAN MANUSCRIPTS / BOOKLETS AND ANNOTATED EDITIONS OF PRAYER BOOKS, LITURGICAL POEMS AND TORAH – SAMARITAN VERSIONS AND JEWISH VERSIONS

Large collection of Samaritan booklets, books and manuscripts from the 19th and 20th centuries, from the estate of Avraham Nur Tsedakah, who during the 1960s and 70s worked as editor and printer of annotated editions of Samaritan manuscripts with explanations of Samaritan laws and customs.

The collection is composed of the following:

Manuscripts by Avraham Nur Tsedakah:

1. "Manuscript" of the "Five Books of Moses – Jewish version, Samaritan version, emphasizing the precise differences between the two" (according to an ancient Samaritan manuscript from the 11th century), edited by Avraham Nur and Ratzon Tsedakah. Four volumes: Bereshit, Vayikra, Bamidbar, Devarim. In this edition, the Jewish version is on the right hand side and the Samaritan version is on the left, without vowels. The preparation of these "manuscripts" was done by cutting and pasting the printed words by hand, (sometimes an individual word is cut out and sometimes several words together. The vowels were erased with correction-fluid). Apparently, these manuscripts were used for repeat printings in the mid-60s. Both versions were printed in Hebrew.

2-3. Manuscripts by Avraham Nur Tsedakah, the second and third parts of the photocopy edition of Tevat Markah. The second part, "about the depths of the Eden spring, by the Great Scholar Our Master Markah" (1990s) is written on large paper sheets in Samaritan. The third part (1995) was written on regular paper leaves. Both parts are written in Samaritan writing, in Hebrew and Arabic (the second part is lacking two leaves).

4. Manuscript by Avraham Nur Tsedakah, sections of the books of Shemot and Devarim, written on large chromo paper sheets. Samaritan writing in square script.

5. Volume of prayers in the handwriting of Avraham Nur Tsedakah, mid 40s. Samaritan writing.

Samaritan manuscripts:

- 14 volumes of Samaritan manuscripts, some from the second half of the 19th century and some from the first decades of the 20th century. Among them: a volume of a Samaritan Chumash (large format), written by Avraham ben Marchiv HaTzafri (1922) and other volumes of the Chumash.

- Many prayer books, including: a volume of prayers from 1856 composed of many varied prayers for Passover, a volume of prayers and songs for the month of Nissan and Passover, with words of praise to G-d by Tuvia ben Yitzhak HaCohen; a volume of prayers from the beginning of the 20s with prayers for Chag HaKatzir (the harvest festival), parts of the Ten Commandments and more; an especially handsome volume of prayers from 1863, by Ya'akov ben Aharon ben Shlomo ben Tuvia HaCohen, with the prayers of Hallel and blessings, Shirat Hayam, prayer and blessing for those who fulfill G-d's laws, prayer for reinforcing belief in G-d, etc; and other volumes with prayers for the Sabbath of Devarim, eve of Midrata and for the day of Mikrata (Ma'amad Har Sinai), for blessing and rain, health and cure of pain, curse for slanderers and enemies, bringing near days of light, counting the Omer and the Festival of Shavuot, etc. Most in Samaritan writing, some in Arabic. Many volumes have moth damage.

- Large certificate related to redemption for marriage and birth, signed by Binyamin ben Shalach HaTzafri (1910s or 20s).

Books, booklets and manuscript photocopies:

Books and booklets published by Avraham Nur and Ratzon Tsedakah (most are lithograph printings of Samaritan manuscripts, in Samaritan writing):

- The book of Bamidbar in three

57. מסמך בנושא "איסוף שקלים" - חתום בידי תיאודור הרצל וכל חברי הוועד הפועל המצומצם

שנכתבו בקונגרס הציוני הראשון - וינה, 1897

חוזר משוכפל בסטנסיל, מטעם הוועד הפועל המצומצם של הקונגרס הציוני הראשון, על נייר מכתבים רשמי ("וועד הפועל של הקונגרס הציוני" / "Bureau des Zionisten-Congresses"), עם חתימות כל חמשת חברי הוועד, ביניהם תיאודור הרצל. וינה, 7 בדצמבר 1897. גרמנית.

בחזרה, שנכתב כשלושה חודשים לאחר הקונגרס הציוני הראשון בבאזל, מבקשים הרצל ושאר חברי הוועד הפועל המצומצם להדגיש את חשיבות העברת הכספים - כספי ה"שקל" (Schekel) - אליהם באופן קבוע, בכל 1 ו-15 בחודש, על-מנת לאפשר את פעילותו הסדירה והשוטפת של הוועד. עוד נכתב בחזרה, כי הוועד הפועל עוסק בביצוע עניינים רבים, שכספים אלה חיוניים לו לטיפול בהם, וכי חברי הוועד משוכנעים שנמעני החזר יעשו כל שביכולתם לפעול במהירות וביעילות ברוח מטרות המשותפת, וכי הוועד "פ" מבקש לקבל את הכספים במזומן, במשלוח רשום, באופן מידי, אחרת "יסרב לשאת באחריות על ההשלכות".

בקונגרס הציוני הראשון שנערך בבאזל בסוף אוגוסט 1897 נתקבלו מספר החלטות שמטרתן הגשמת רעיונותיה של התנועה הציונית: הוחלט על חתירה ליישום "תוכנית באזל" (שקבעה כי התנועה הציונית שואפת להקמת "בית-מולדת" ליהודים בארץ ישראל) וכן על הקמת מוסדות שונים לקידום ולהגשמת רעיונות התנועה הציונית ובראשם ההסתדרות הציונית העולמית.

במסגרת ייסוד ההסתדרות הציונית, נבחר ועד-פועל מורחב בן שמונה-עשר חברים ובתוכו ועד-פועל מצומצם, אשר מנה חמישה חברים - כולם תושבי העיר וינה - בראשותו של ד"ר תיאודור הרצל. תפקידו של הוועד הפועל המצומצם היה לשמש גוף ניהול עליון - מעין 'ממשלה' - לפעילות הוועד הפועל המורחב.

חמשת חברי הוועד הפועל המצומצם הראשון היו ד"ר תיאודור הרצל [מחולקל של הציונות כתנועה ממוסדת] ששימש כיו"ר הוועד, ד"ר עוזר קוקש [עו"ד, מראשוני החברים באגודת הסטודנטים "קדימה", ממייסדי האגודה הציונית הוינאית "אדמת ישרון" וחבר בוועד הראשון של "אוצר התיישבות היהודים"] ששימש כמזכיר הוועד, יונה (יוהאן) קרמנצקי [תעשיין, בעל-הון ויזם ציוני; מחלוצי תעשיית החשמל האירופית; היו"ר

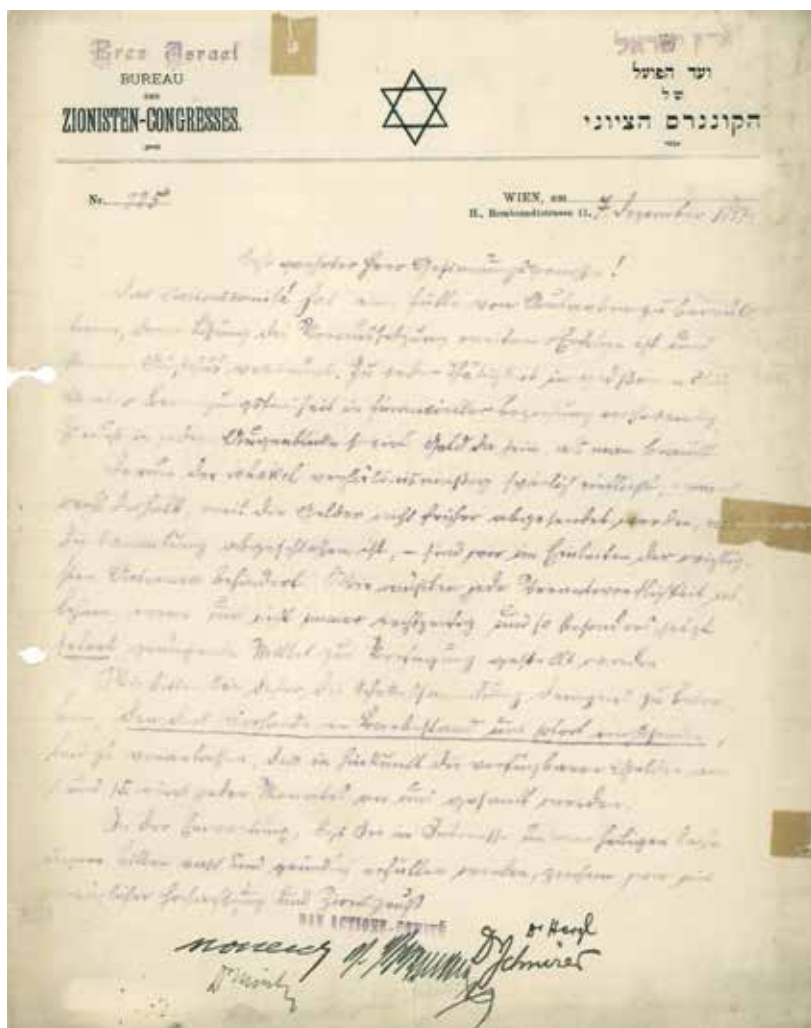
הראשון של הקק"ל], ד"ר אלכסנדר מינץ [עו"ד, השתתף בוועד לניסוח "תכנית באזל"; חבר הוועדה להתיישבות מעשית] וד"ר מוריץ (משה) טוביאס שנירר [סופר ורופא; רופאו של תיאודור הרצל, שאף ליווה אותו בביקורו בפלשתינה בשנת 1898; ממייסדי אגודת הסטודנטים "קדימה", אגודת "אהבת ציון" ואגודת "אדמת ישרון"; חבר הוועדה להתיישבות מעשית]. חמשת חברי הוועד הפועל המצומצם הראשון הם החתומים בתחתית החזר שלפנינו.

[1] עמ' (+ שלשה עמודים ריקים), 29 ס"מ. כתמים בשוליים. קרעים בשוליים, כמה מהם מחוזקים בנייר דבק. נקבי-תיק, אחד מהם קרוע.

נדיר. ידועים מסמכים בודדים דוגמת זה שלפנינו, עם חתימותיהם של כל חמשת חברי הוועד הפועל המצומצם הראשון (שכן ד"ר מינץ עזב את הוועד "פ" המצומצם לאחר פחות משנה).

פתיחה: \$3500

הערכה: \$4000-6000

57. DOCUMENT ON THE SUBJECT OF "COLLECTING SHEKALIM" - SIGNED BY THEODOR HERZL AND ALL MEMBERS OF THE EXECUTIVE CENTRAL COMMITTEE OF THE FIRST ZIONIST CONGRESS – VIENNA, 1897

Stencil circular, written on behalf of the Executive Central Committee of the First Zionist Congress, on official letterhead stationary of the Executive Committee of the Zionist Congress ("Bureau des Zionisten-Congresses") with hand-written signatures of all five committee members, including Herzl. Vienna, December 7, 1897. German.

In the circular, published three months after the First Zionist Congress in Basel, the Executive Central Committee members request to emphasize the importance of regular transfer of the "Schekel" funds, on the 1st and 15th of every month, to enable the routine and continuous activities of the committee. The circular states that the Executive Central Committee deals with many matters for which this funding is essential and the committee members are sure that the recipients of the circular will do all they can to act speedily and efficiently in the spirit of their common goal. The Executive Central Committee requests to receive the funds in cash, by registered mail, immediately, otherwise it "cannot be held responsible for the results".

At the First Zionist Congress held in Basel at the end of August 1897, several decisions were reached whose aim was to realize the vision of the Zionist movement. These included the goal of implementing the "Basel Plan" (which determined that the ambition of the Zionist movement is to establish a homeland for the Jewish People in Eretz Israel) and to establish various institutions that would serve to promote and realize the ideals of the movement, the first of these being the World Zionist Organization.

In the framework of founding the World Zionist Union, a General Central Committee of 18 members was elected, and from these an Executive Central Committee consisting of five members, all residents of Vienna, was appointed. The Executive Central Committee, whose role was to serve as a high-level management body – a sort of 'government' – of the General Central Committee, was headed by Dr. Theodor Herzl.

The five members of the first Executive Central Committee were **Dr. Theodor Herzl** [the father of Zionism; Chairman], who served as chairman, **Dr. Oser Kokesch** [attorney, one of the first members of the 'Kadima' student association, a founder of the Viennese Zionist 'Admat Yeshurun' association and member of the first committee of 'Otzar Hityashvut HaYehudim'], who served as secretary, **Johann Kremenetzky** [wealthy Zionist entrepreneur and industrialist, pioneer of the European electricity industry, first chairman of the JNF], **Dr. Alexander Mintz** [attorney, participated in the committee for formulating the 'Basel Plan', member of the Committee for Practical Settlement], and **Dr. Moritz (Moshe) Tobias Schnierer** [author and personal doctor of Theodor Herzl, who also accompanied Herzl on his visit to Palestine in 1898, co-founder of the 'Kadima' student association, the 'Ahavat Zion' association and the 'Admat Yeshurun' association]. These five members of the Executive Central Committee are the signatories of this document.

[1] page (+ three empty pages), 29 cm. Stains to margins. Tears to margins, some reinforced with tape. Filing holes, one torn.

Rare. Only a handful of documents with the signatures of all five members of the first Zionist Executive Central Committee are known to exist (perhaps because Dr. Mintz resigned from the Executive Central Committee after less than a year).

Opening Price: \$3500

Estimate: \$4000-6000

58. תעודה מפוארת על קלף - לכבוד שמשון רוזנבאום ממינסק, 1908

תעודה מפוארת על קלף, לכבוד המדינאי הציוני שמשון רוזנבאום [רוזנבאום], מטעם ידידיו, פעילים ציונים וסוציאליסטים מקרב הקהילה היהודית במינסק. מינסק, [1908 בקירוב].

התעודה נכתבה ואוירה ביד. במרכז מכתב ארוך אשר נכתב באותיות מרובעות ונאות. מסגרתה מצוירת וצבועה ביד אף היא: בראשה איור דמיוני של העיר ירושלים ומעליה קרני שמש; מימין דמות מלאך ומשמאלו דמותו של משה רבנו (?) אוחז בידו לפיד. בשוליים הימניים והשמאליים מופיעים מספר איורים קטנים: מגן-דוד, מנורה, מִשְׁלַכֶּת של האותיות ש' ור' (ראשי תיבות שמו של רוזנבאום) ועוד. חתומה בפינה הימנית התחתונה: "מאיר פארנאו" [פֶּרְנֹב? פֶּרְנֹב?].

במכתב מביעים נציגי הקהילה היהודית במינסק את תמיכתם ברוזנבאום ומחזקים את ידי בעקבות מאסרו בידי שלטונות רוסיה הצארית:

"על עמך העברי השקפת ותר את חייו - והם מרים, יסודותיו - והם רקובים ומטים לנפול... ותדור נדר להיות אחד מבוני העם ומקוממי הריסותיו ואת מוצא שפתיך שמרת ומאז הקדשת את עצמך ואת עבודתך וכשרונותיך הנעלים לטובת עמך... להושיבה ולהעמידה על קרקעו ובסיסו ההיסטורי. בארץ האבות - ארץ הבנים... ובהפתח לפני שנתים הפרלמנט הראשון בארצנו [הדומה של האימפריה הרוסית, 1906] והמעולים שבעמים המדכאים והמדוכאים כאחד אמרו להביא על ידי נבחרים סדרים בארץ... ותהי אתה, שמשון בן יעקב, אחד משנים עשר שלוחי עמנו שעליהם הוטלה העב[ו]דה רבת האחריות להיות לו לפה ולדבר משפטים עם גוזליהם ועושי זכ[ו]ן[ותיהם] ותעבוד את עבודת עמך עבודה תמה, מלאה הוד של מסירת נפש: והד עבודתך לעמך אז נשמע לנו עתה בצלצל כבלי אסיר... והרינו מביעים לך בזה את השתתפותנו בצרתך, וידעת בשבתך בבית האסורים כי לא בודד וגלמוד הנך..."

בתחתית המכתב חתומים כ-40 איש, נציגי הקהילה היהודית של מינסק, ביניהם יהושע סירקין, אסתר חורגין, נח טוימקין, אברהם קפלן, אברהם בן קלונימוס קלמן, ואחרים.

ד"ר שמשון רוזנבאום (סמיון יקובלביץ' רוזנבאום, 1859-1934), עורך דין ומדינאי יהודי, יליד פינסק (Pinsk, בלארוס). רוזנבאום למד בחדרים ובישיבת וולוז'ין ובהמשך למד משפטים באוניברסיטת אודסה ובאוניברסיטת וינה. במהלך לימודיו החל לעסוק בפעילות ציונית. רוזנבאום היה חבר בתנועת "חובבי ציון", השתתף בקונגרסים הציוניים, היה חבר הוועד הפועל הציוני, חבר ב"ציוני ציון" (אשר דגלו בהתיישבות יהודית בארץ ישראל בלבד והתנגדו בתקיפות לתוכנית אוגנדה), מראשי הציונים במינסק ומארגנה העיקרי של ועידת מינסק, חבר בוועד המרכזי של התנועה הציונית ברוסיה.

בשנת 1906 נבחר שמשון רוזנבאום לכהן בדומה הראשונה של האימפריה הרוסית (הפרלמנט הרוסי הראשון), ופעל כחלק מן "המפלגה הדמוקרטית החוקתית", מפלגה אשר ביקשה לקדם רפורמות פוליטיות, זכויות אזרח ודמוקרטיה ליברלית ברוסיה. כבר בתחילת מושב הדומה, העלו חברי המפלגה נושאים כמו שחרור אסירים פוליטיים וביטול עונש המוות, והוקיעו בכל הזדמנות את מדיניות השלטון הצארי. בראשית יולי 1906, עקב התגברות הלחץ הפוליטי הרדיקלי מצד הדומה, החליט הצאר על סגירתה.

כתגובה לסגירת הדומה, עברו חלק מחבריה, ובהם שמשון רוזנבאום, לעיר ויבורג (Vyborg), באותו זמן חלק מפינלנד), שם חתמו על "מניפסט ויבורג" אשר קרא למרד אזרחי בלתי אליים הבא לידי ביטוי בהימנעות מתשלום מיסים ובסרבנות גיוס. האוכלוסייה ככלל לא נענתה לקריאותיהם של החותמים על המניפסט. רבים מן החותמים נעצרו והוטל עליהם עונש של שלשה חודשי מאסר. וכן נאסר עליהם לקחת עוד חלק בדומה. המכתב שלפנינו מתייחס למאסרו של רוזנבאום בעקבות החתימה על המניפסט.

לאחר סיום תקופת מאסרו, היה לעורך דין בתיקים הקשורים בפוגרומים ובמשפטים נגד ציונים. במהלך מלחמת העולם הראשונה, עבר לווילנה והיה למנהיגה של התנועה הציונית הליטאית. עם הקמת ליטא העצמאית נהיה לסגן שר החוץ, ובהמשך השר לענייני יהודים. בשנת 1924 עלה לארץ ישראל. משנת 1929 שימש כקונסול ליטא בארץ ישראל. כשנוסד בארץ ארגון יוצאי מינסק בשנת 1930, נבחר רוזנבאום לנשיא הכבוד של הארגון. נפטר בתל-אביב בשנת 1934 ונקבר בבית הקברות טרומפלדור.

גליון קלף 35.5X44 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול, כתמים קלים. קרעים קלים וקמטים בשוליים. מספר חתימות דהויית.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$6000-8000

על עמך העברי השקפת ותרם את חייו - והם מורים - יסודותיו - והם רקובים ומטים לנפול, פנתו - והן אפלות ושכנתו - והיא מתלכטת בגלות ותרד נדר להיות אחד מבני דורם ומקומי הריסותיו ואת מוצא שפתך שמרת ומאז הקדשת את עצמך ואת עבודתך וכשרונותך הגעלים לטובת עמך הגר עומד על המשמר ונטל חלק בראש העבודה הלאומית, שמושאת נפשה להביא גאולה שלמה ופדות לעמו. להשיבה ולהעמידה על קרקעו ובסיסו ההיסטורי, בארץ האבות - ארץ חבנים.

ובחפתה לפני שנתים הפרלמנט הראשון בארצנו והמועלים שבנעמים המרבאים והמדיכאים
כאחד. אמרו להביא על ידי נבחריהם סדרים בארץ ולחוקק חוקים צדיקים ומשפטי
אנוש לכל האזרחים והיה אתה. **שמואל בן יעקב**. אחד מושגים עשר שלוחי עמנו
שעליהם הוטלה העבודה רבת האחריות להיות לו לפה ולדבר משפטים עם גזלניהם
ועושיקי זכויותיהם ותעבוד את עבודת עמך עבודה תבוא מלאה הוד של מסירת נפש
והד עבודתך לעמך או נשמע לנו עתה בצלצל כבלי אסיר ... כי חטא חטאת
לתקופי העולם והוציאו משפט עליך. כי תרצה את הטאתך בבית האסורים
ומרגישים את בני העם העברי. ששלחונך להיות לנו לפה ולעבד את עבודתנו את
חובתנו הגדולה שאין תשלומים לה. וחרינו מביעים לך בזה את השתפודתנו
בצרתך. וידעת בשבתך בבית האסורים כי לא בודד וגלמוד הנך. וידעת כי בן
אתה לעם העברי. הכלוא כאלפיו ורעבותו מדור דור בגבולים צרים ובתחומים
מעיקים ובאשר הנך אתך עמך אשר אהבת:
וידעת כי לא פסקה ולא תפסק עבודת העם שקבלת עליך עד שוב העם
לארצו שממנה הגלה וחי את חייו מלאי עוז וזהר כאשר תשאף ויורח
העדינה והיקרה!

[Faint handwritten notes in Hebrew script]

1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360

1714
 1715
 1716
 1717
 1718
 1719
 1720
 1721
 1722
 1723
 1724
 1725
 1726
 1727
 1728
 1729
 1730
 1731
 1732
 1733
 1734
 1735
 1736
 1737
 1738
 1739
 1740
 1741
 1742
 1743
 1744
 1745
 1746
 1747
 1748
 1749
 1750
 1751
 1752
 1753
 1754
 1755
 1756
 1757
 1758
 1759
 1760
 1761
 1762
 1763
 1764
 1765
 1766
 1767
 1768
 1769
 1770
 1771
 1772
 1773
 1774
 1775
 1776
 1777
 1778
 1779
 1780
 1781
 1782
 1783
 1784
 1785
 1786
 1787
 1788
 1789
 1790
 1791
 1792
 1793
 1794
 1795
 1796
 1797
 1798
 1799
 1800

[illegible]

58. MAGNIFICENT CERTIFICATE, HANDWRITTEN ON PARCHMENT – IN HONOR OF SHIMSHON ROSENBAUM OF MINSK, 1908

Certificate on parchment, in honor of the Zionist statesman Shimshon Rosenbaum, on behalf of his friends, Zionist and Socialist activists from the Jewish community of Minsk. [Minsk, c. 1908].

The certificate was handwritten and hand-illustrated. In the center, is a long letter written in handsome square letters. Its frame is hand drawn and painted: At the top is an imaginary illustration of the city of Jerusalem crowned with rays of sun; on its right is the figure of an angel and on its left the figure of Moses (?) holding a torch. The right and left margins have several small illustrations: a Star of David, menorah, monogram of the letters Shin and Resh (initials of Shimson Rosenbaum), and other illustrations. Signed on the bottom right corner, "Meir Paranov / Porogov" (?).

In the letter, members of the Minsk Jewish community express their support of Rosenbaum and show their support following his arrest by the Russian Tsarist rule.

40 people, representatives of the Minsk Jewish community, signed at the bottom of the letter. Among them are: Yehoshua Sirkin, Esther Churgin, Noach Tiomkin, Avraham Kaplan, Avraham ben Kalonymus Kalman and others.

Dr. Shimshon Rosenbaum (Simon Yakovlevich Rosenbaum, 1859-1934), Jewish attorney and statesman, native of Pinsk, Belarus. Rosenbaum studied in a cheder and the Volozhin Yeshiva and later studied law at the Odessa University and at the University of Vienna. During his studies, he began his Zionist activities. Rosenbaum was a member of the Hovevei Zion movement, participated in Zionist congresses, was a member of the Zionist General Council, a member of Zionei Zion (who were in favor of a Jewish settlement only in Eretz Israel and strongly opposed the Uganda Scheme), one of the Zionist heads in Minsk and the primary organizer of the Minsk Convention, member of the central committee of the Zionist movement in Russia.

In 1906, Shimshon Rosenbaum was chosen to serve in the first Duma assembly of the Russian empire (the first Russian parliament), and was active as part of the Constitutional Democratic Party, which wished to advance political reforms, civil rights and liberal democracy in Russia. From the beginning of the Duma meeting, the party members raised subject such as release of political prisoners and abolishing the death sentence and they condemned the Tsarist rule at every occasion. In the beginning of July 1906, following the increase in the Duma's radical political pressure, the Tsar decided to close it.

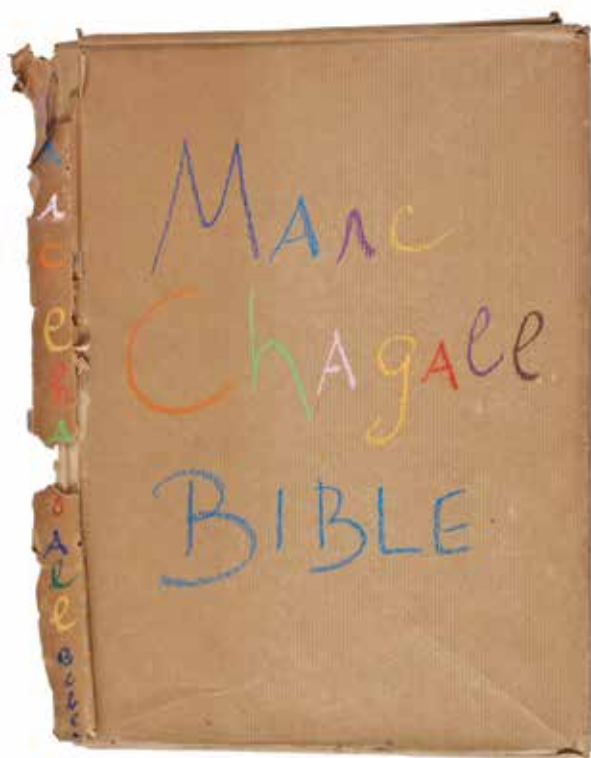
In reaction to the closing of the Duma, some of its members, including Shimshon Rosenbaum, moved to Vyborg (at that time part of Finland), where they signed the Vyborg Manifesto which called for non-violent civil revolt expressed by not paying taxes and non-enlistment. The population as a rule did not heed the calls of those who signed the manifesto. Many of those who signed were arrested and were sentenced to three months imprisonment, and were banned from taking part in the Duma again. This letter relates to Rosenbaum's imprisonment after signing the manifesto.

After the end of his imprisonment, he became an attorney and dealt with files connected to pogroms and anti-Zionist trials. During World War I, he moved to Vilna and became the leader of the Lithuania Zionist movement. With the establishment of independent Lithuania, he became a deputy Foreign Minister and later Minister for Jewish matters. In 1924, he ascended to Eretz Israel. Since 1929, he served as Lithuanian Consul in Eretz Israel. When the organization for Minsk immigrants to Eretz Israel was founded in 1930, Rosenbaum was chosen as honorary president of the organization. Died in Tel-Aviv in 1934 and was buried in the Trumpeldor cemetery.

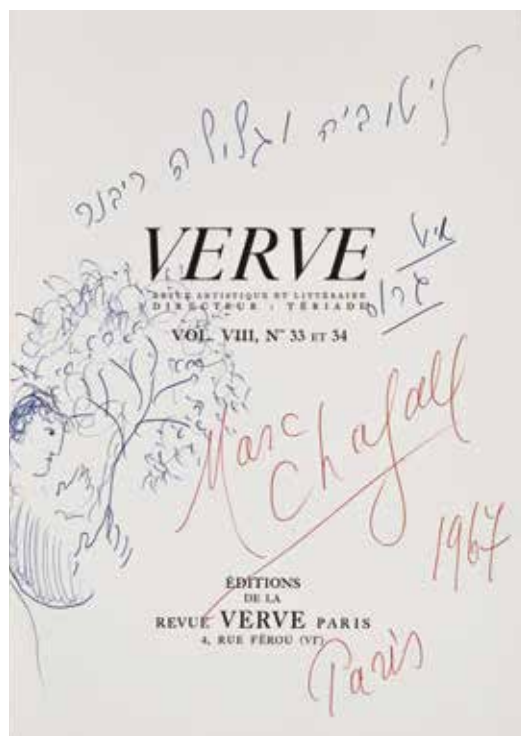
Parchment sheet 44X35.5 cm. Good condition. Folding marks, minor stains. Minor tears and creases to margins. Several faded signatures.

Opening Price: **\$5000**

Estimate: **\$6000-8000**

59

59. VERVE - ILLUSTRATIONS OF THE BIBLE - MARC CHAGALL - 28 ORIGINAL LITHOGRAPHS AND AN ILLUSTRATED DEDICATION BY CHAGALL

Verve. Revue Artistique et Littéraire. Vol. VIII, Nos 33 et 34. Published by Verve, Paris 1956. French.

A book designed in album format. 105 quality black and white reproductions and 28 original lithographs (16 of which are colored), to works with Biblical subject matter created by Chagall during the years 1930-1955. The cover design is also by Chagall.

On the cover page there is a handwritten dedication by Chagall, "To Tuvya and Galila Ruebner (Paris, 1967)." Alongside the dedication Chagall added an illustration of a figure standing by a tree. The copy in front of us is wrapped in a brown paper envelope, on the frontage and on the spine Chagall wrote in colored pastels the following inscription: "Marc Chagall Bible".

36 cm. Good condition. The cover is slightly loose. Tears on the spine. A few stains. The paper envelope is slightly torn. The lithographs are in good condition.

Opening Price: **\$5000**

Estimate: **\$6000-8000**

59. Verve - איורים לתנ"ך - מארק שאגאל - 28 ליטוגרפיות מקוריות והקדשה מאוירת מאת שאגאל

Verve. Revue Artistique et Littéraire. Vol. VIII, Nos 33 et 34. הוצאת Verve, פריז 1956. צרפתית.

ספר בפורמט אלבומי. 105 רפרודוקציות שחור-לבן איכותיות ו-28 ליטוגרפיות מקוריות (מתוכן 16 צבעוניות), ליצירות בנושאים תנכיים שיצר שאגאל במהלך השנים 1930-1955. עיצוב הכריכה נעשה גם כן בידי שאגאל.

בעמוד השער הקדשה בכתב ידו של שאגאל, לטוביה וגלילה ריבנר (פריז, 1967) ולצדה הוסיף שאגאל איור של דמות ולצדה עץ. העותק שלפנינו עטוף במעטפת-נייר חומה, על חזיתה הוסיף שאגאל בכתב-ידו, בצבעי פסטל צבעוניים, את הכיתוב "Marc Chagall Bible" וכן על השדרה.

36 ס"מ. מצב טוב. כריכה מעט רופפת. קרעים בשדרה. מעט כתמים. קרעים במעטפת הנייר. הליטוגרפיות במצב טוב.

פתיחה: **\$5000**

הערכה: **\$6000-8000**

60. שש כרזות של תנועת "השומר הצעיר" בעיצוב יוחנן סימון, פרנץ קראוס ונפתלי בזם, 1938-1949

שש כרזות צבעוניות מטעם תנועת "השומר הצעיר": כרזות-בחירות, הזמנה לוועידה הארצית הראשונה של הסתדרות השומר הצעיר בתל-אביב וכרזה לכבוד ה-1 במאי מעצבים: פרנץ קראוס, יוחנן סימון ונפתלי בזם. ארץ ישראל, 1938-1949.

1. כרזה מטעם "הסתדרות עולמית השומר הצעיר", בעיצוב יוחנן סימון. הזמנה לוועידה הארצית הראשונה בתל-אביב, המתקיימת ב-23-20 באפריל 1938. דפוס א. סטרוד, תל-אביב, 1938.

באיור נראה גבר אוזח בדגל אדום ובאלומת שיבולים. 95X63 ס"מ. במסגרת 70.5X102.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קמטים, מעט כתמים. סימני קיפול. ראה "אמנות בשירות רעיון, כרזות השומר הצעיר 1937-1967". עורך: שלמה שאלתיאל. הוצאת המרכז למורשת בן-גוריון ו"יד יערי", 1999. עמ' 105.

2. רשימת מ' - חזית השמאל. כרזה בעיצוב יוחנן סימון. דפוס עזריאל, תל-אביב, [1944].

כרזה לקראת הבחירות להסתדרות, לטובת "חזית השמאל" - רשימה משותפת של "השומר הצעיר", "הליגה הסוציאליסטית" ו"פועלי ציון שמאל". חתומה: "י. ס.". 34.5X50. מצב טוב. סימני קיפול. קרעים קלים, משוקמים. מודבקת על קרטון עבה. ראה: "אמנות בשירות רעיון", עמ' 104.

3. תן יד לנצחון השמאל! חזית השמאל. כרזה בעיצוב פרנץ קראוס, [1944].

כרזת בחירות להסתדרות העובדים הכללית. באיור נראה אגרוף צבוע באדום, אוזח פתק הצבעה לכן ועליו אות המפלגה. ברקע נראים המונים ממעמד הפועלים, פוסעים על משטח כחול. 32X47 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. ראה "אמנות בשירות רעיון", עמ' 103.

4. למעשים חלוציים! להבקעת המצור! לפריצת שערים! ש' - השומר הצעיר ובלתי מפלגתיים. כרזה בעיצוב יוחנן סימון. הדפוס החדש בע"מ, תל-אביב, [1944].

כרזת-בחירות. "לציונות גדולה! לסוציאליזם לוחם! לאחוות-עמים!". חתומה: "י. ס.". באיור נראות ידי גבר אוזחות במקוש וברקע מגדל מים ומגדל שמירה, מוקפים גדר-תיל. איור זה של סימון היווה בסיס לכרזות נוספות. 35X49 ס"מ. מצב טוב. 12 חורי תיוק. קמטים. מקופלת.

5. השומר-הצעיר בארץ ישראל, הועידה הארצית הרביעית. לינול: מכון ע"ש צבי ברגמן. דפוס "נשר", תל-אביב, [1948]. עיצוב: נפתלי בזם. חתומה: "נפתלי".

באיור נראות שלוש דמויות - נערה ושני נערים - לבושים בחולצות השומר הצעיר. נער אחד אוזח בדגל כחול, לשני רובה מאחורי גבו. 48.5X69.5 ס"מ. במסגרת 57X78 ס"מ. מצב טוב-בינוני. קמטים, קרעים בשולי הכרזה, כתמים. סימני קיפול. ראה: "אמנות בשירות רעיון", עמ' 108.

6. כרזה מטעם מפלגת הפועלים המאוחדת [מפ"ם]. "למפקד המחנה הפועלי הלוחם, למפעלים חלוציים! להאבקות מהפכנית!" 1 במאי 1949. דפוס "נשר", תל-אביב. עיצוב: יוחנן סימון. חתומה: "רו-יו".

50X70 ס"מ. במסגרת 58X78 ס"מ. מצב בינוני. סימני קיפול וקמטים. קרעים בשוליים. פינה שמאלית עליונה חסרה (עם פגיעה בטקסט). קרעים משוקמים בנייר דבק. ראה: "אמנות בשירות רעיון", עמ' 64.

עיצוב כרזות "השומר הצעיר" הושפע הן מסמלים קומוניסטיים וסמליהן של תנועות פועלים סוציאליסטיות והן מסמלים ציוניים. הצבעים הבולטים בכרזות הם אדום, כחול, לבן ושחור. הדימויים החוזרים בכרזות הם האגרוף הקמוץ, הדגל המתנפנף, ארובות בתי חרושת, שדות חרושים ומגדלי מים, כלי עבודה וכלי נשק. כל אלה יחד מבטאים את חזונה של התנועה: הקמת מדינה דו-לאומית, סוציאליסטית, וברית בין פועלי הערים והכפרים בכל רחבי הארץ. כרזות "השומר הצעיר" עוצבו בידי אמנים, חברי קיבוצים וחברי התנועה, אשר התייצבו בחזית מבצע ההסברה של התנועה.

פתיחה: \$14,000
הערכה: \$15,000-20,000

60

60. SIX POSTERS OF HASHOMER HATZAIR MOVEMENT DESIGNED BY YOHANAN SIMON, FRANZ KRAUS AND NAFTALI BEZEM, 1938-1949.

1. Poster on behalf of the Shomer HaTza'ir World Union designed by Yohanan Simon. Invitation to the first national convention in Tel Aviv, held on April 20-23, 1938. Printed by E. Strud, Tel Aviv, 1938.

The illustration depicts a man holding a red flag and a sheaf of grain. 63X95 cm. framed: 102.5X70.5 cm. Good-fair condition. Creases, few stains. Folding marks. See: "Art in the Service of Ideology, Hashomer Hatzair Political Posters 1937-1967". Editor: Shlomo Shaltiel. Published by Yad Yaari and the Ben-Gurion Research Center, 1999. Page 105.

2. Your List - Mem - the Left Front. Poster designed by Yohanan Simon. Printed by Azriel, Tel Aviv [1944].

A poster for the elections to the Histadrut, on behalf of the Left Front - joint list of HaShomer HaTzair, The Socialist League and Po'alei Zion Smol. Signed: Y. S.

34.5X50 cm. Good condition. Folding marks. Minor tears, restored. Glued on thick cardboard. See: "Art in the Service of Ideology", page 104.

3. Give a Hand to the Victory of the Left! The Left Front. Poster designed by Franz Kraus, [1944].

Election poster for the General Federation of Laborers (Histadrut Haovdim Haklalit). The illustration depicts a red fist, holding a white ballot with the letter of the party. In the background are masses of the working class, stepping on a blue surface. 32X47 cm. Good condition. Folding marks. See: "Art in the Service of Ideology", page 103.

4. For Pioneer Action! For Breaking Through the Siege! For Breaching the Gates!. Poster designed by Yohanan Simon. HaDfus HaChadash Ltd. Tel Aviv [1944].

Election poster. "For Great Zionism! For Fighting Socialism! For Brotherhood of Nations!". Signed: Y. S. The illustration portrays the hands of a man holding a hammer and in the background are a water tower and a guard tower, surrounded by barbed wire fences. This illustration created by Simon was a basis for additional posters. 35X49 cm. Good condition. 12 file holes. Creases. Folded.

5. Hashomer HaTzair in Eretz Israel, The Fourth National Convention. Linol.: Institute Named after Zvi Bergman. Printed by Nesher, Tel Aviv, [1984]. Designed by Nafali Bezem. Signed: Naftali. The illustration portrays three figures - a young girl and two boys - wearing Hashomer HaTzair shirts. One boy is holding a blue flag and the second has a gun behind his back. 48.5X69.5 cm. framed: 78X58 cm. Good-fair condition. Creases, tears to proclamation margins, stains. Folding marks. See: "Art in the Service of Ideology", page 108.

6. Poster on behalf of Mapam [the United Workers Party]. "For the Census of the Fighting Workers' Camp, Pioneer Industries! Revolutionary Struggle! May 1, 1949". Printed by Nesher, Tel Aviv. Designed by Yohanan Simon. Signed: "Ru-Yo". 50X70 cm. framed: 75X58 cm. Fair condition. Folding marks and creases. Tears to margins. Upper left corner lacking (damage to text). Tears restored with tape. See: "Art in the Service of Ideology", page 64.

The design of Hashomer Hatzair posters was influenced by communist and socialist workers' union symbols as well as by Zionist symbols. The prominent colors of the posters are red, blue, white and black. The recurring images are the closed fist, the waving flag, factory chimneys, plowed fields and water towers, tools and weapons. These all express the vision of the movement: the establishment of a bi-national socialist state and an alliance between the workers of the cities and villages throughout Israel. Hashomer Hatzair posters were designed by artists, Kibbutz and movement members who stood at the helm of the movement's propaganda.

Opening Price: **\$14,000**

Estimate: **\$15,000-20,000**

**61. PROCLAMATION ON BEHALF OF THE MANDATE
GOVERNMENT – ENLISTMENT TO THE BRITISH ARMY**

“JOIN THE ARMY – You can crush him – Enlist!”
A proclamation by the Mandate government, PDR MISC / 3553 [Palestine Drawing & Reproduction, Miscellaneous], [August / September 1941].

At the center of the proclamation is a large illustration of a stretched out hand in the shape of the letter V – symbolizing victory (identified with Winston Churchill during World War II), which slices the map of Europe (on the map are marked the capital cities: Rome, Bucharest, Budapest, Tirana, Istanbul, Bern, Paris and London). The fingers of the hand grasp a Wehrmacht soldier (a swastika appears on his helmet) and underneath is a call encouraging the Yishuv's young generation to enlist to the war effort against the German enemy – “Join the army – You can crush him – Enlist!”. At the top of the proclamation is the emblem of the United Kingdom of the British government.

When World War II broke out and during the war, many of the Jewish settlers in Eretz Israel volunteered for the British army to assist in the war against the German enemy. At the end of 1939, the national institutes of the Jewish settlement announced that they would assemble Jewish soldiers who would be willing to fight in the lines of the British army. 40,000 young men and women enlisted. At first, the British government was unwilling to recruit the Jews, but the German threat grew and its unwillingness dissipated. In the summer of 1941, when the German army attacked the USSR and was in the western desert on its way to conquering the Suez Canal, the lifeline of the British Empire, the demand of mass enlistment to the British army was reawakened. The national institutes announced the conscription of single men from the age of 20-30 and punished those who evaded the draft. Apparently, this proclamation is from that time.

60X85.5 cm, framed: 88.5X64 cm. Good condition. Folding marks. Few stains.

Opening Price: \$2500

Estimate: \$3000-4000

61. כרזה מטעם ממשלת המנדט - גיוס לצבא הבריטי

JOIN THE ARMY - בִּיָּדְךָ לְמַחְצוֹ - הַתְּגִיסִי! כרזה מטעם ממשלת המנדט, Palestine Drawing & Reproduction, Miscellaneous / 3553, [אוגוסט / ספטמבר 1941].

במרכז הכרזה איור גדול של כף יד מתוחה בצורת האות V - סמל הנצחון (victory; המזוהה עם דמותו של וינסטון צ'רצ'יל במהלך מלחמת העולם השנייה), המבקיעה וקורעת את מפת אירופה (במפה מסומנות ערי הבירה רומא, בוקרשט, בודפשט, טירנה, איסטנבול, ברן, פריז ולונדון). בין אצבעות כף היד לפות חייל וורמאכט (על קסדתו מופיע צלב קרס) ומתחת מופיעה הקריאה המעודדת את צעירי הישוב להתגייס למאמץ המלחמתי נגד האויב הגרמני - "Join the army - בידך למחצו - התגייסי!". בראש הכרזה סמל "הממלכה המאוחדת" של ממשלת בריטניה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ובמהלכה, רבים מבני היישוב היהודי בארץ התנדבו לצבא הבריטי על מנת לסייע במלחמה באויב הגרמני. בסוף שנת 1939 הכריזו המוסדות הלאומיים של היישוב היהודי על מפקד שיביע את נכונותו של היישוב להילחם בשורות הצבא הבריטי. 40,000 צעירים התייצבו במפקד. תחילה הסתייג הממשל הבריטי מגיוס היהודים, אך ככל שגבר האיום הגרמני דעכה הסתייגותו. בקיץ 1941, כשהצבא הגרמני תקף את ברית המועצות והיה במדבר המערבי בדרכו לכיבוש תעלת סואץ - עורק החיים של האימפריה הבריטית - התעוררה מחדש התביעה להתגייס, בצורה המונית, לצבא הבריטי. המוסדות הלאומיים הכריזו על צו גיוס של רווקים מגיל 20 עד 30 ונקטו אמצעים נגד המשתמטים ממילוי הצו. כפי הנראה, הכרזה שלפנינו היא מתקופה זו.

60X85.5 ס"מ, מסגרת 88.5X64 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. מעט כתמים.

פתיחה: \$2500

הערכה: \$3000-4000

**62. PROCLAMATION – ENLISTMENT TO THE JEWISH
BRIGADE - OTTE WALLISH, 1945**

To Me Belongeth Vengeance and Recompense! Ernest
Mechner and Otte Wallish. Colored lithograph printing.
The General Hebrew Labor Federation in Israel, 1945.
Stamped in upper right corner "mw" and in bottom right
corner "Mechner Wallish Atelier".

Proclamation for May 1, 1945. At the top appears a flag
of the Jewish Brigade under which there is a drawing of
fighting Brigade soldiers on a bright red background. At
the bottom, is a quote of a Biblical verse (Devarim 32, 35):
"To Me belongeth vengeance and recompense; their foot
shall slide in due time; for the day of their calamity is at
hand, and the things that shall come upon them make
haste".

The graphic artist Otte Wallish (1903-1977) designed the
"Hebrew Post" stamps and other stamps, Israeli bills and
coins.

48X33 cm, framed: 57.5X42.5 cm. Good condition. Horizontal
folding line.

Opening Price: **\$3000**

Estimate: **\$4000-5000**

62. כרזה - גיוס לבריגדה היהודית - אוטה ווליש, 1945

"כי לי נקם ושילם!", אטליה [ארנסט] מכנר / [אוטה] וליש. דפוס
ליטוגרפי צבעוני. ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ-
ישראל, 1945. חתום בפניה הימנית העליונה "mw" ובפניה הימנית
התחתונה "אטליה מכנר וליש".

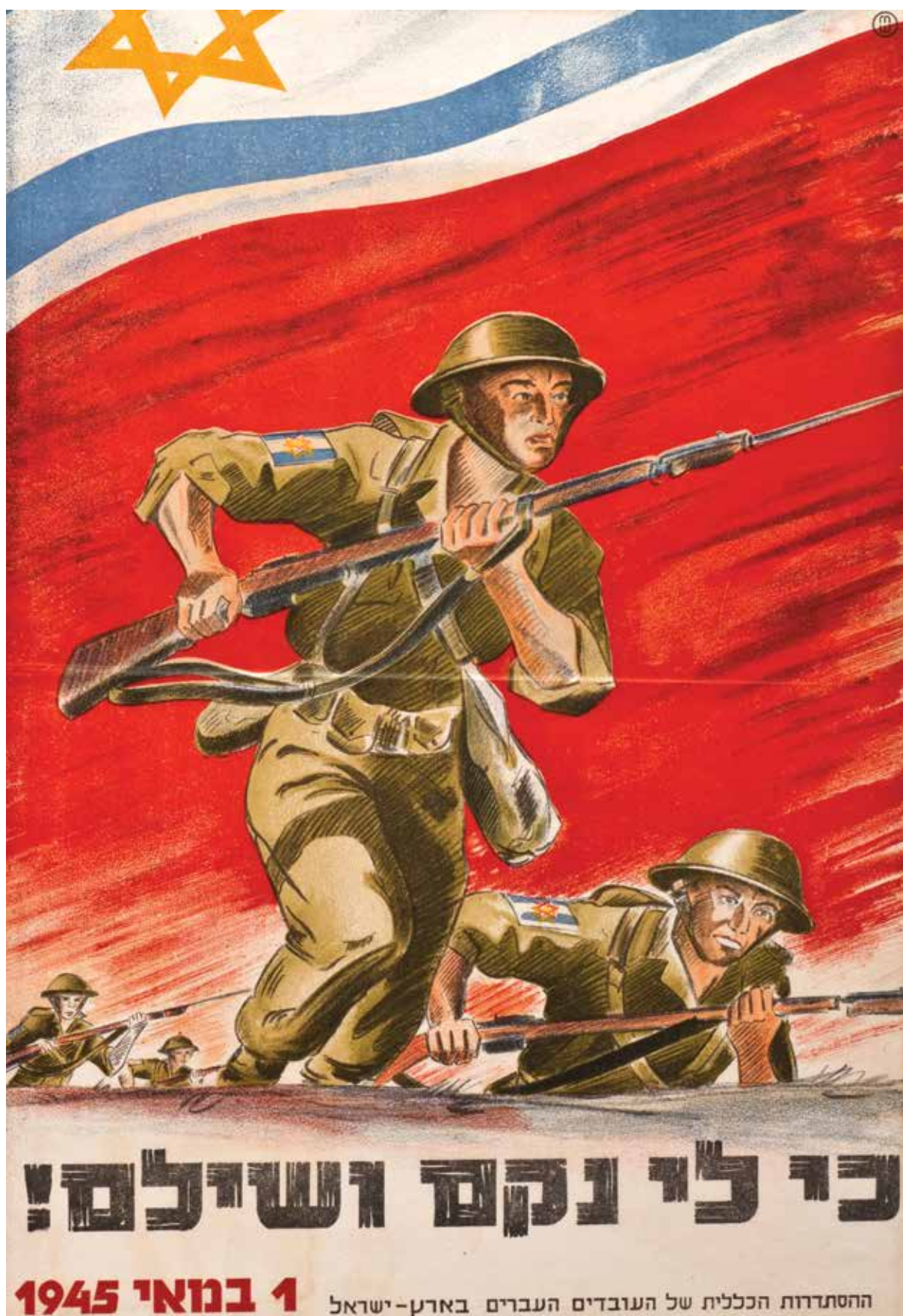
כרזה ליום 1 במאי 1945. בחלקה העליון מתנוסס דגל הבריגדה היהודית,
תחתיו מופיע - על רקע אדום עז - ציור חיילי בריגדה מסתערים,
ובתחתית, ציטוט מן הפסוק המקראי "לִי נִקָּם וְשִׁלְם לָעֵת תָּמוּט רַגְלָם
כִּי קָרֹב יוֹם אֲיָדָם וְחָשׁ עֲתִידָת לָמוֹ (דברים לב, לה) - המבטא את צו
אותה שעה, נקמה בגרמניה הנאצית באמצעות התגייסות לבריגדה
היהודית.

האמן הגרפי אוטה ווליש (1903-1977) - עיצב, בין היתר, את בולי
"דאר עברי" (ובולים נוספים), שטרות ומטבעות ישראליים.

48X33, מסגרת 57.5X42.5. מצב טוב. קו קפל אופקי.

פתיחה: **\$3000**

הערכה: **\$4000-5000**

63

63. PROCLAMATION BY THE PROVISIONAL GOVERNMENT OF ISRAEL – THE FIFTH OF IYAR 1948

Proclamation to all residents of the State of Israel, on behalf of the Provisional government of Israel. Tel Aviv: "HaPoel HaTzair" Co-operative, May 14, 1948.

First proclamation printed by the Provisional government; calling on all State residents to volunteer to protect the homeland and care for its benefit: "In the period of this primary test, during the enemy's attack, the Provisional Council takes the rule in its hands"; "We have been thrown into a cruel war. But we shall remember: **Inside the borders of our State, the Arab citizens shall continue to live – and for many of them this war is unwelcome. Their rights, equal citizen rights, we are commanded to fulfill. Our face is towards peace.** We stretch out our hands to them for sharing in the building of the homeland. Citizens! We will protect the honor of our young State. Each of us is responsible for it by his conduct, the purity of his stand, his honesty. Every person is responsible for its security and its future".

96x63.5cm. Good condition. Minor folding marks. Pasted on thin acid-free paper.

Opening Price: \$2000

Estimate: \$4000-6000

63. כרזה מטעם הממשלה הזמנית - ה' אייר תש"ח

"הכרזה אל כל תושבי מדינת ישראל", כרזה מטעם הממשלה הזמנית. דפוס קואופרטיבי "הפועל הצעיר", תל-אביב, ה' אייר תש"ח, 14.5.1948. הכרזה הראשונה שהודפסה מטעם הממשלה הזמנית; קוראת לתושבי המדינה להתגייס להגנת המולדת ולדאגה לטובתה: "בתקופת מבחן עליון, בימי התקפת-זדון של אויבים, נוטלת הממשלה הזמנית את השלטון בישראל לידה"; "הוטלנו לתוך מלחמה אכזרית. אך נזכור: בתוך תחומי מדינתנו יוסיפו לחיות אזרחי בני העם הערבי - ולרבים להם לזרז המלחמה הזאת. את זכויותיהם, זכויות-אזרח שוות, מצוים אנו לקיים. פנינו לשלום. ידינו מושטות להם לשותפות בבנין המולדת. אזרחים! נשמור על כבוד מדינתנו הצעירה. כל אחד ערב לה בהתנהגותו, בטוהר עמידתו, בנקיון כפיו. כל אחד ערב לבטחונה ולעתידה".

96.5X63 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול קלים. מודבקת לנייר דק נטול חומציות.

פתיחה: \$2000

הערכה: \$4000-6000

64. ארבעה אלבומי תצלומים מונומנטאליים ממסע בארץ ישראל ובסביבותיה בשנת 1894

ארבעה אלבומי תצלומים מונומנטאליים ממסע שנערך במצרים, ארץ ישראל, סוריה, לבנון, יוון, טורקיה, שווייץ וגרמניה, בשנת 1894. בדפי האלבומים שלפנינו הודבקו 479 תצלומים, המתעדים את המסע בסדר כרונולוגי. במרבית הדפים הוסיפו בעלי האלבום כותרות גדולות ומקושטות, ציטוטים מן המקרא ומן הברית החדשה (ההולמים את האתרים המצולמים), ציטוטים של שירים וכן איורים נאים, גדולים וצבעוניים (בצבעי מים), המפארים את הדפים ועל פי רוב גם מהווים המשך ישיר לנושאים המצולמים: דמויות אוריינטליות, פרחים, ציפורים, נופים ועוד.

כמחצית מהתצלומים באלבומים (235) הנם תצלומים קטנים ו"פרטיים" שצולמו על ידי בעלי האלבומים וכמחציתם (244) הנם תצלומים גדולים, על פי רוב של צלמים ידועים ומוכרים, דוגמת הצלם הטורקי פסקל סֶבָה (J.P. Sébah, 1838-1890), הצלם הצרפתי פליקס בונפֶס (Félix Bonfils, 1831-1885), הצלמים היווניים האחים אדלפי וקונסטנטין זנגקי (Zangaki), היו פעילים בשנות ה-70-90 של המאה ה-19 והצלם הצרפתי רוֹבֶלִין (פֶּעַל משנת 1860, בעל סטודיו באיזמיר; בהמשך חתום "Rubellin et fils" - "רובלין ובנו"), מרבית התצלומים הללו חתומים ומתוארים בלוח.

האלבומים בהם מסודרים התצלומים הנם בעלי מימדים גדולים במיוחד (גובהו של כל אלבום 31 ס"מ ורוחבו של כל אלבום 45 ס"מ, עובי כל אלבום בין 6 ל-10 ס"מ) והם מדמים בצורתם כריכות ספרים: בעלי שדרות עור רחבות, פינות עור והטבעות מזהבות. בכל אלבום דפי קרטון עבים, שחיתוכם בשוליים צבוע זהב. כנראה, ארבעת האלבומים נוצרו במיוחד לכבוד בעליהם, בידי כורך מליכרפול. על כל כרך הוטבעו באותיות מזהבות כותרתו (הארצות או האזורים בהם נערך הטילול; ראה להלן), השנה "1894" וראשי התיבות "RMI".

האלבום הראשון כותרתו Egypt and the Nile [מצרים והנילוס] וכריכתו ירוקה. בעמוד הראשון באלבום נכתב "The start" והוא כולל תצלומים של גיברלטר, פורט סעיד, תעלת סואץ, עמק הנילוס וקהיה, בתי מלון במצרים, פירמידות, הספינקס, מסגדים, רכיבה על גמלים אל מדבר סהרה, מוזיאון גיזה ומוצגים מתוכו (ספינקסים, מומיות ועוד), תבאי, מדינת האבן, ועוד. מודבקים בדפיו 77 תצלומים גדולים, 73 תצלומים קטנים ומצורפים אליו עוד ארבעה תצלומים.

האלבום השני כותרתו Southern Palestine [פלשתינה הדרומית] וכריכתו אדומה. הוא כולל תצלומים של השוק ביפו, מבט מבית Simon the Tanner על יפו, מראה העיר ירושלים מהר הצופים, הר הבית (כפת הזהב בשיפוצים), אבן השתייה, "בריכות הצאן" ("בריכות בית חסדא"), מצודת אנטוניה, שער שכם, גבעת הגולגולתא, כנסיית הקבר, שער יפו, הדרך לבית לחם, מגדל דוד, הכנסייה הארמנית, הכניסה לחדר "הסעודה האחרונה", קשת רובינזון, הכותל המערבי, גיא בן הינום, בריכת השילוח, הר הזיתים, עמק יהושפט, הרי מואב וים המלח (מבט מהר הזיתים), קבר רחל, בית לחם, כנסיית המולד, בית לחם, בריכות שלמה, חברון, אשל אברהם, אתר "השומרוני הטוב", עמק הירדן ויריחו, מנזר מאר אליאס, ים המלח, נהר הירדן, שילה, הר עיבל, שכם, סבסטיה, עמק דותן, הר הכרמל, דרוזים בארחת ערב, מבצר עתלית, ועוד. מודבקים בדפיו 54 תצלומים גדולים, 46 תצלומים קטנים ומצורפים אליו עוד שמונה-עשר תצלומים.

האלבום השלישי כותרתו Northern Palestine [פלשתינה הצפונית] וכריכתו אף היא אדומה. הוא מהווה המשכו של האלבום השני וכולל תצלומים של הכרמל, חיפה, עתלית, נצרת, הגליל, כנסיית בן האלמנה בניין (Nein), טבריה, מגדל, כפר נחום, חאן ג'וב יוסף, מקורות הירדן ועינות דן, מבצר נמרו, מקדש האל פן בבניאס, כפר חאצביא (דרום לבנון), הר חרמון; אתרים בדמשק; המסגד הגדול, נהר הברדה (אבנה),

שערים וחומות עתיקים בעיר; עולי רגל בדרכם למכה ("חאג"), קונסול בריטי (Sir Harry Eyres), בעלפ (מקדש יופיטר, מקדש בכחוס, מקדש ונוס), נסיעה בכרכרה לביירות, עתיקות, העיר צידון, צרפתה ("אשר לצידון"), צ'ור, קבר חירם, העיר צפת, ד"ר אנדרסון (ממקימי בית החולים המיסיונרי, בית בוסל), מבצר הבופור, תצלום קבוצתי של מיסיונרים אמריקנים (תצלום קבוצתי; מצורף דף עם רשימת המצולמים), העיר בירות, ועוד. מודבקים בדפיו 44 תצלומים גדולים, 61 תצלומים קטנים ומצורפים אליו עוד חמישה תצלומים.

האלבום הרביעי כותרתו Ephesus, Greece, Constantinople and Switzerland [אֶפֶסוֹס, יוון, קונסטנטינופול ושווייץ] וכריכתו כחולה. הוא כולל תצלומים של אפסוס, אקרופוליס, מקדש יופיטר, מקדש הפרתנון, מקדש אתנה ניקה ומקדשים נוספים, תיאטרון עתיק, תבליטי אבן, פסלי שיש, אלאוסיס, אקר-קורנתוס, תיאטרון אפידורוס, הכריכות רעידת האדמה ליד אתונה; אתרים באיסטנבול; גשר גלטיאה, כנסיית אייה סופיה, מסגד סולטן אחמד, אובליסק תחזותמס השלישי; מיצרי הבוספורוס, כניסה לים השחור, בולגריה, נהר הדנובה בבלגרד, נהר הריין בבזל, שלנגנבד (גרמניה), וייסבאדן, הומבורג, אפנצל (שווייץ), תצלום דיוקן של ד"ר רפאל פמפלי (Pumpelly, 1837-1923), גיאולוג וחוקר אמריקני, לוצרן, אינטרלאקן, גרינדלוולד, ברנו, ועוד. מודבקים בדפיו 69 תצלומים גדולים ו-46 תצלומים קטנים. בסופו תשעה דפים ריקים.

אף על פי ששמות בעלי האלבומים אינם נזכרים במפורש, נראה כי האלבומים היו שייכים לֶרְנִי ז'נֶט מְקַאִינֶס (Rennie & Janet Macinnes) [זאת על-פי ראשי התיבות RMI המוטבעים על הכריכות, ראשי התיבות RMI ו-JMI הנזכרים ליד תצלום של הזוג בסוף האלבום הראשון ועל-פי כרטיס הביקור המצורף, עליו נדפס הכיתוב "Mrs. R. Mac Innes, M.B. / St. George's Close, Jerusalem"].

רני מקאינס נולד בהמפטסד, אנגליה, בשנת 1870. אביו, Miles, היה בעל-קרקעות, מנהל מסילות רכבת ופוליטיקאי במפלגה הליברלית. בשנת 1896 הוסמך מקאינס לכהונה כבישוף מטעם הכנסייה האנגליקנית ולאחר תקופה של כארבע שנים ככומר בכנסיית St. Matthew's בֶּפִּיִּיִּוֹטֶר, לונדון, עברו עליו מרבית שנותיו כבישוף במזרח התיכון: בקהיר, במצרים ובצפון סודן. במשך 18 שנים - החל משנת 1914 ועד מותו בשנת 1931 - כיהן מקאינס כבישוף של העיר ירושלים, בכמה כנסיות שונות, ביניהן גם בקתדרלת סנט ג'ורג' (הנזכרת לעיל בכרטיס הביקור של גברת מקאינס). ב-26 במארכ 1921 תיעדו צלמי ה"אמריקן קולוני" את מקאינס יחד עם ווינסטון צ'רצ'יל, בטקס אזכרה בבית הקברות הצבאי אשר על הר הצופים. על אודות רעייתו, ז'נט, לא ידועים לנו כל פרטים, מלבד זאת שנולדה בֶּדְרֶי בשם Janet Waldergrave Carr ושהשניים נישאו בשנת 1896. אחד מבניהם, קמפבל (Campbell) מקאינס, הלך בדרכו של אביו ושימש עשרות שנים במזרח התיכון, כסגן-בישוף של פלשתינה, סוריה ועבר הירדן המזרחי ואחר-כך כארכיבישוף של ירושלים.

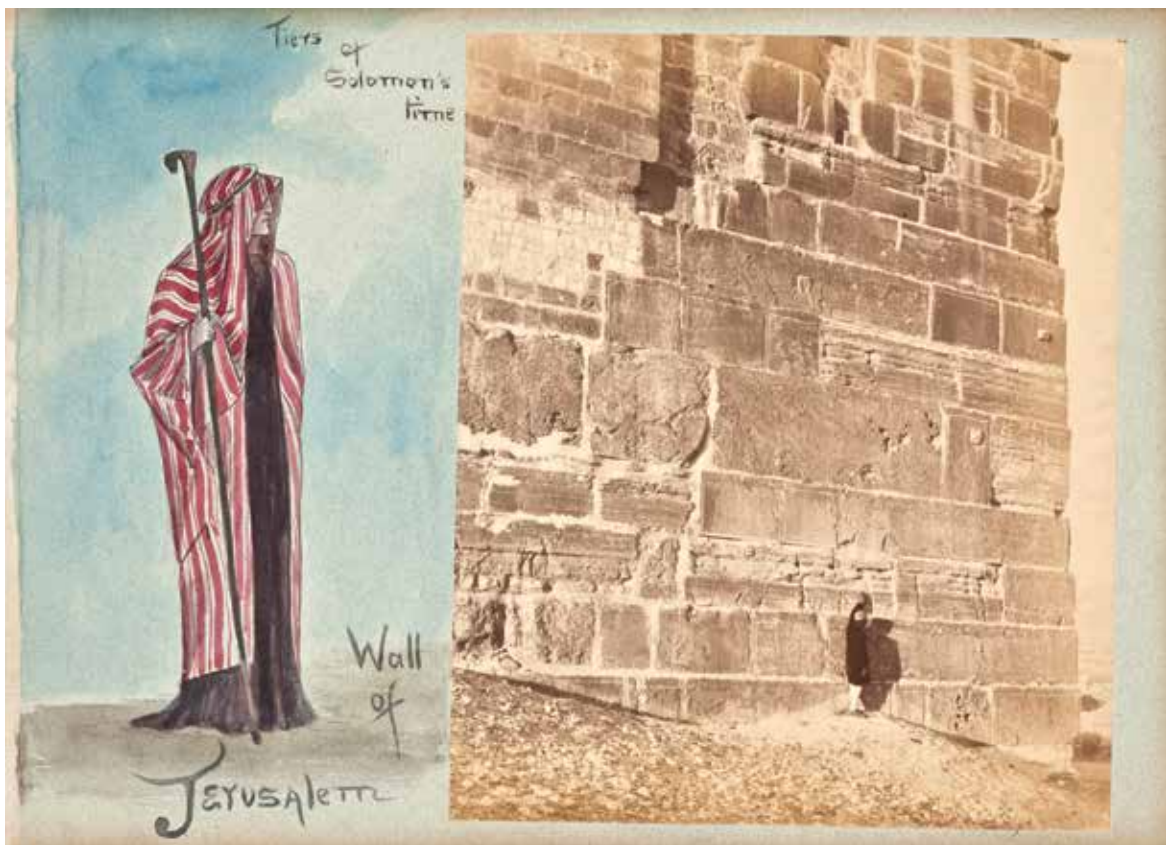
סה"כ 479 תצלומים. גודל התצלומים המוגדרים כ"גדולים" 21X28 ס"מ בממוצע (משותנה); גודל התצלומים המוגדרים כ"קטנים" 7.5X10 ס"מ. ארבעה אלבומים 45X31 ס"מ. מצב כללי טוב. מפאת משקלם הרב, בדרך כלל ניתקו דפי האלבום מן הכריכה והם נפרדים. בדפים ספורים קיימים קרעים קלים או שברים בפינות ובשוליים, בדרך כלל ללא פגיעה בתצלומים.

פתיחה: \$18,000

הערכה: \$20,000-25,000

64

64

64

as Bishop, and after four years of serving as a minister in the St. Matthew's Church in Bayswater, London, he spent most of his years as Bishop in the Middle East, Cairo Egypt and North Sudan. During 18 years, beginning with 1914 until his death in 1931, MacInnes served as bishop of Jerusalem, at several churches, including the St. George Cathedral (mentioned in Mrs. MacInnes's calling card). On March 26, 1921, the American Colony photographers documented MacInnes together with Winston Churchill at a memorial ceremony at the military cemetery on Mount Scopus. No details are known of his wife, Janet, except that she was born Janet Waldergrave Carr and that they were married in 1896. One of their sons, Campbell MacInnes, followed his father's footsteps and serves for decades as Deputy Bishop of Palestine, Syria and in Transjordan and afterward, as Archbishop of Jerusalem.

Total of 479 photographs. The photographs called large are an average 21X28 cm. (varying); the photographs called small are 10X7.5 cm. Four albums 31X45 cm. Overall good condition. Because of their heavy weight, most of the album leaves are detached from the binding and are separate. Few leaves have minor tears or breaks to corners and margins, usually without damage to photographs.

Opening Price: **\$18,000**

Estimate: **\$20,000-25,000**

64. FOUR MONUMENTAL PHOTO ALBUMS - TRAVELS IN ERETZ ISRAEL AND ITS SURROUNDINGS IN 1894

Four monumental photo albums - travels through Egypt, Eretz Israel, Syria, Lebanon, Greece, Turkey, Switzerland and Germany in 1894.

Pasted on the albums leaves are 479 photographs, documenting the journey in chronological order. The owner of the album added large decorated titles to most of the leaves, as well as quotes from the Scriptures and the New Testament (relevant to the photographed sites), quotes of poems and handsome large colorful (watercolor) illustrations. Usually, the illustrations are a direct continuation of the subjects in the photographs: Oriental characters, flowers, birds, landscapes, etc.

Approximately half the photographs in the album (235) are small "private" photographs, photographed by the owners of the albums and half (244) are large photographs, mostly taken by well-known photographers such as the Turkish photographer **J. P. Sébah** (1838-1890), the French photographer **Félix Bonfils** (1831-1885), the Greek photographers **Adelphi and Constantine Zangaki**, who were active in the 1870s-1890s and the French photographer **Rubellin** (active from 1860, owner of a studio in Istanbul; later signed "Rubellin et fils" Rubellin and his son); most of these photographs are signed and titled in the plate.

The albums in which the photographs are arranged are particularly large (height: 31 cm. width: 45 cm. thickness: 6-10 cm.) and are bound to look like books: wide leather bindings, leather corners and gilded impressions. Thick cardboard leaves, gilt-edged. Apparently, the four albums were created especially for their owner by a binder from Liverpool. The title (the country or area of travel; see below), the year 1894 and the initials RMI are impressed in gilded letters on the front cover of each album.

The first album is titled Egypt and the Nile and its binding is green. Written on the first page of the album is "The Start", and it is composed of photographs of Gibraltar, Port Said, the Suez Canal, the Nile valley and Cairo, hotels in Egypt, pyramids, the Sphinx, mosques, camel-riding in the Sahara Desert, the Giza Museum and some of its exhibits (Sphinxes, mummies etc.), Thebes, Medinet Habu (the Mortuary Temple of Ramesses III), etc. 77 large photographs and 73 small photographs are pasted on the album leaves. Four photographs are enclosed.

The second album is titled Southern Palestine and its binding is red. It includes photographs of the market in Jaffa, a view from the house of Simon the Tanner of Jaffa, a view of Jerusalem from Mount Scopus, the Temple Mount (the Dome of the Rock is in the process of renovations), the Even HaShetiya (Foundation Stone), the Pool of Bethesda, Antonia Fortress, the Damascus Gate, Golgotha Hill, Church of the Holy Sepulchre, Jaffa Gate, The road to Bethlehem, the Tower of David, the Armenian Church, the entrance to the room of the Last Supper, Robinson's Arch, the Western Wall, the Valley of Hinnom (Gehenna), the Shiloach Pool, the Mount of Olives, the Valley of

Yehoshafat (Kidron Valley), the Moabite mountains and the Dead Sea (view from the Mount of Olives), Rachel's Tomb, Bethlehem, The Church of the Nativity, Solomon's Pools, Hebron, the Oak of Abraham (Oak of Mamre), "the Good Samaritan" site, Jordan Valley and Jericho, Mar Elias Monastery, the Jordan River, Shilo, Mount Ebal, Nablus, Sebastia, Dotan Valley, Mount Carmel, Druze at supper, Atlit fort, etc. 54 large photographs and 46 small photographs are pasted on the album leaves. 18 photographs are enclosed.

The third album is titled Northern Palestine and its binding is red. It is a continuation of the previous album and is composed of photographs of the Carmel, Haifa, Atlit, Nazareth, the Gilboa, Widow's Son Church at Nein, Tiberias, Migdal, Capernaum, Khan Jubb Youssef, the sources of the Jordan River and the Dan Springs, Nimrod Fortress, Temple of Pan at Banias, Hasbaya (South Lebanon), Mount Hermon, sites in Damascus: The Great Mosque, the Barada River, ancient gates and walls of the city, pilgrims to Mecca, the British Consul (Sir Harry Eyres?), Baalbek (Temple of Jupiter, Temple of Bacchus, Temple of Venus), travel by carriage to Beirut, ruins, Sidon, Tyre, Hiram's tomb, Safed, Dr. Anderson (founder of the Missionary Hospital, Beit Bussel), Beaufort Castle, group photograph of American missionaries (a leaf with a list of the people in the photograph is enclosed), Beirut, etc. 44 large photographs and 61 small photographs are pasted on the album leaves. Five photographs are enclosed.

The fourth album is titled Ephesus, Greece, Constantinople and Switzerland and its binding is blue. It is composed of photographs of Ephesus, Acropolis, Temple of Jupiter, the Parthenon, Temple of Athena Nike and other temples, an ancient theater, stone reliefs, marble statues, Eleusis, Akrokorinthos, Epidaurus Theater, ruins of an earthquake near Athens, sites in Istanbul: Galata Bridge, Hagia Sophia, Sultan Ahmed Mosque, Obelisk of Thutmosis III; The Bosporus Straits, the entrance to the Black Sea, Bulgaria, the Danube River in Belgrade, the Rhine River in Basel, Schlangenbad, Germany, Wiesbaden, Homburg, Appenzell, Switzerland, a photograph of Dr. Raphael Pumpelly (1837-1923, American geologist and researcher), Lucerne, Interlaken, Grindelwald, Bern, etc. 69 large photographs and 46 small photographs are pasted on the album leaves. At the end are nine empty leaves.

Although the names of the albums' owners are not explicitly mentioned, apparently the albums belonged to Rennie & Janet MacInnes [according to the initials RMI and JMI that are embossed on the album bindings, and that appear next to the photograph of the couple at the end of the first album, and according to the enclosed calling card with the following printed inscription: "Mrs. R. Mac Innes, M.B. / St. George's Close, Jerusalem"]. Rennie MacInnes was born in Hampstead, England in 1870. His father, Miles, was a landowner, manager of railroads and a liberal party politician. In 1896, MacInnes was ordained

65. ROBERT CAPA – THREE PHOTOGRAPHS OF GENERAL DAVID MARCUS

Three photographs by Robert Capa, featuring General David (Mickey) Marcus, [1948].

Robert Capa (1913-1954) – American photographer of Jewish-Hungarian descent (born Erno Andre Freidman, in Budapest), considered the most famous war photographer of the 20th century. Experienced five wars: The civil war in Spain, Japan's invasion of China, World War II (all over Europe), Israel's War of Independence and the first Sino-Indian War. Among other projects, Capa documented the invasion of Normandy (D-day) and the liberation of Paris. In 1948, Capa came to Israel several times and photo-documented the War of Independence and the declaration ceremony. He was killed in a mine explosion in Vietnam during the first Sino-Indian war, when he left the jeep in the convoy in which he was traveling to photograph the advancing forces from a different angle.

David Marcus (1902-1948), also known as Mickey Stone, was the first general in the IDF, and a United States Army colonel. Many heroic stories are told of his role in the battles to liberate Europe in which he actively partook during World War II. In the framework of his diplomatic work, he participated in the Yalta, Tehran and Potsdam conferences. He came to Israel during the War of Independence as a member of Machal initiated by the Haganah, to contribute from his military experience. He wrote booklets on military matters, a report on the state of the battling forces and their setup. On the day the Jewish Quarter of the Old City of Jerusalem fell, he was appointed as commander of the Jerusalem front. Marcus was killed a few hours before the beginning of the first cease-fire of the War of Independence, accidentally shot to death by an IDF sentry in the village of Abu Ghosh, location of his headquarters.

On the verso of one photograph appears a handwritten (pen) signature of Robert Capa, with an ink-stamp: "Photograph by PM" and a caption written in pencil: "Marcus", apparently in Capa's handwriting; another photo bears the same ink-stamp on the back with a caption written in pencil as mentioned above [apparently, the stamp is from the cooperative international photography agency Magnum founded in 1947 with the cooperation of Robert Capa, Henri Cartier Bresson, David Sim Simor and George Roger]; the third photograph is neither signed nor titled.

20.5X25 cm. Good condition, few stains and wrinkles. Two are staple-marked.

Opening Price: **\$5000**

Estimate: **\$6000-8000**

65

65. שלשה תצלומים של רוברט קאפה - האלוף דוד מרכוס

שלשה תצלומים של רוברט קאפה (Robert Capa), בהם נראה האלוף דוד (מיקי) מרכוס, [1948].

רוברט קאפה (1913-1954) - צלם אמריקני ממוצא יהודי-הונגרי (נולד בבודפשט בשם אֶרְנוֹ אנדרה פרידמן). קאפה נחשב לצלם המלחמה המפורסם ביותר של המאה ה-20, שחווה חמש מלחמות שונות: מלחמת האזרחים בספרד, הפלישה היפנית לסין, מלחמת העולם השנייה (בכל רחבי אירופה), מלחמת העצמאות של ישראל ומלחמת הודו-סין הראשונה. קאפה תיעד, בין היתר, את הפלישה לנורמנדי ואת שחרור פריז. כאמור, בשנת 1948 הגיע לארץ מספר פעמים ותיעד במצלמתו את מלחמת העצמאות ואת טקס הכרזת המדינה. נהרג כשעלה על מוקש בוייטנאם במלחמת הודו-סין הראשונה, כאשר עזב את הג'יפ בשיירה בה נסע על מנת לצלם את הכוח המתקדם מזווית שונה.

דוד מרכוס (1902-1948) - האלוף הראשון של צה"ל. נודע גם בכינוי "מיקי סטון". מרקוס, יליד ניו-יורק, היה קולונל יהודי בצבא ארצות הברית. על חלקו בקרבות לשחרור אירופה, בהם השתתף באופן פעיל בזמן מלחמת העולם השנייה, סופרו סיפורי-גבורה רבים. במסגרת תפקידיו הדיפלומטיים אף השתתף בוועידות יאלטה, טהראן ופוטסדאם. מרקוס הגיע לארץ במלחמת העצמאות כאחד מאנשי מח"ל, ביזמת ארגון ה"הגנה", על-מנת לתרום מנסיונו הצבאי. חיבר חוברות בענייני צבא, דו"ח על מצב הכוחות הלוחמים וארגונם וביום נפילת הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים מונה למפקד חזית ירושלים. מרקוס נהרג שעות ספורות לפני תחילת ההפוגה הראשונה במלחמת העצמאות, כשנורה בשוגג בידי זקיף צה"ל בכפר אבו-גוש, שם שכן מטהו.

תצלום אחד חתום מאחור בעט בידי רוברט קאפה, חתום בחותמת-דיו "Photograph by PM" ומתואר בעפרון "Marcus", כנראה בכתב-ידו של קאפה; תצלום שני חתום מאחור בחותמת כנ"ל ומתואר בעפרון כנ"ל [כפי הנראה, החותמת היא של סוכנות הצילום הבינלאומית השיתופית "מגנום" שהוקמה בשנת 1947 בשיתוף פעולה בין הצלמים רוברט קאפה, אנרי קרטייה ברסון, דוד "שים" סימור וג'ורג' רודג'ר]; תצלום שלישי אינו חתום ואינו מתואר.

25X20.5 ס"מ. מצב טוב, מעט כתמים וקמטים. בשניים - סימני סיכת-מהדק.

פתיחה: **\$5000**

הערכה: **\$6000-8000**

65

66. אוסף תצלומים אוונגרדיים של הצלם רוברט זילר

66 תצלומי סטילס מקוריים של הצלם רוברט זילר.

• 48 תצלומים אשר צולמו בצרפת, איטליה, גרמניה וישראל, ראשית שנות ה-30. התצלומים, כולם שחור-לבן, כוללים מראות אורבאניים וטבע דומם אשר צולמו בפריז, סיינה, מילאנו, ברלין וחיפה. כולם חתומים מאחור בחותמת הצלם "Publication only by Phot. R. Ziller"; בצד האחורי של חלקם הודבקו תוויות נייר עם תיאור התצלום ועם שמו של זילר; מספר תצלומים מתוארים מאחור בכתב יד.

גודל: 13X20 עד 17X23 ס"מ. מצב כללי טוב. כתמים, שאריות דבק או תוויות נייר בצד האחורי. באחד התצלומים חסרה פינה. במספר תצלומים נזקים בשוליים.

• 16 תצלומים צבעוניים אשר צולמו בגרמניה, אוסטריה, אוזבקיסטן, מונגוליה והודו, שנות ה-80-70 (הדפסות משנת 2006). אינם חתומים. גודל: 9X13.5 ס"מ. מצב טוב מאד. שבעה מהם מתוארים בצד האחורי.

• 2 תצלומים שחור-לבן. אינם חתומים ואינם מתוארים. 20.5X25 ס"מ. מצב טוב.

בתצלומיו של זילר מראשית שנות ה-30 ניכרת השפעת הקולנוע האקספרסיוניסטי הגרמני של התקופה וכן השפעות האסתטיקה האונגרדית של תנועות "הראייה החדשה" (New Vision) ו"האובייקטיביות החדשה" (New Objectivity), הבאות לידי ביטוי בהדגשת איכויותי האמנותיות העצמאיות של הצילום כמדיום טכנולוגי-מודרני.

רוברט זילר נולד בברלין בינואר 1914. לאחר סיום לימודיו התיכוניים החל לשמש כעוזר-צלם באולפני "אופא" (UFA) בברלין, שם עבד עם חשובי הקולנוענים האקספרסיוניסטים של התקופה, ביניהם הפּאָאִים האוסטרים פריץ לאנג (Lang), גיאורג וילהלם פאבסט (Pabst), האנס שוורץ (Schwartz), צלם הקולנוע היהודי-גרמני אויגן שיפטן (Schüfftan), ועם אנשי-קולנוע אחרים. בשנת 1933, לאחר עליית המפלגה הנאצית לשלטון ובשל היותו יהודי, עזב זילר את ברלין ועבר לפריז, שם עבד על סרטים באורך מלא עם אויגן שיפטן (שנמלט אף הוא לצרפת באותה שנה, בשל היותו יהודי), אך כיוון שלא הצליח להשיג אֶרְכָּה לרשיון העבודה שלו, עזב את צרפת בשנת 1934 ועבר לארץ ישראל.

בן עשרים היה כשהגיע לארץ ובראשית דרכו בה עבד כחקלאי. בהמשך חזר לעיסוקו המקצועי ועבד כצלם עתונות. במהלך שנות ה-40 שב לעבודה קולנועית וצילם גם סרטים דוקומנטריים עבור הקרן הקיימת לישראל. בין היתר, עבד עם הלמר לרסקי על הסרט "אדמה" (הסרט הראשון באורך מלא שצולם בארץ ישראל), על סרטיו "ילדי השמש", "מנגינה עברית" ו"קופת חולים", עם הבמאי הרברט קליין על סרטו "בית אבי" וכן עם הצלם פלויד קרובסי (Crosby). בזמן מלחמת העולם השנייה הצטרף לחיל האוויר המלכותי הבריטי ושירת כצלם צבאי באפריקה, איטליה, צרפת, אנגליה וגרמניה. בשנת 1947 היגר לאנגליה והתגורר בלונדון, שם עסק בעיקר בקולנוע דוקומנטרי, ובשנת 1951 עבר לארצות הברית והתיישב בניו-יורק. צילם לאלפרד היצ'קוק את הסצנות האירופאיות לסרטו "המסך הקרוע" (Torn Curtain) ועבד משך שנים רבות כצלם עבור האו"ם; במסעותיו ברחבי העולם מטעם האו"ם הרבה בצילום סרטים וסטילס. זילר נפטר בליצ'פילד, קונטיקט (Litchfield, Connecticut) בארה"ב ביולי 2010.

הסרטים שצילם בארץ שמורים בארכיון הסרטים היהודיים ע"ש סטיבן שפילברג בירושלים; כיוון שֶהֶרְכָּה בנסיעות ובנדודים בין ארצות, עותקים מתצלומיו הינם נדירים ואף התשלילים - במיוחד אלה של תצלומיו המוקדמים - אבדו; למיטב ידיעתנו, תצלומים אלה (משנות ה-30) הינם תצלומי הסטילס היחידים של זילר, ששרדו מאותה תקופה.

מזורף: If I Forget Thee, a picture story of modern Palestine, by Meyer Levin. The Viking Press, New York, 1947. בספר נדפסו 10 תצלומים של זילר; תצלום שלו מופיע גם על המעטפת הקדמית.

פתיחה: \$14,000

הערכה: \$15,000-20,000

66

66

66. COLLECTION OF AVANT-GARDE PHOTOGRAPHS BY THE PHOTOGRAPHER ROBERT ZILLER

66 photographs by the photographer Robert Ziller.

- 48 photographs taken in France, Italy, Germany and Israel, early 1930s. The photographs, all black and white, depict urban and nature scenes photographed in Paris, Seine, Milano, Berlin and Haifa. All are stamped on the back: "Publication only by Phot. R. Ziller". Pasted on the reverse side of some photographs are paper labels with a description of the photograph and with the name Ziller. A few photographs have handwritten descriptions on the back. Size: 13X20 cm – 17X23 cm. Generally good condition. Stains, glue remnants or paper labels on the reverse. One photograph is missing one corner. Several photographs have damage to margins.
- 16 color photographs taken in Germany, Austria, Uzbekistan, Mongolia and India, 1970s-80s (prints from 2006). Unstamped. 9X13.5 cm. Very good condition. Seven have descriptions on the back.
- Two black and white photographs. Not stamped or described. 20.5X25 cm. Good condition.

The impact of the German expressionist films can be clearly discerned in Ziller's photographs from the beginning of the 1930s as well as the Avant-garde esthetic influence of the New Vision and the New Objectivity movements which are expressed in emphasis on the independent artistic qualities of photography as a modern technological medium.

Robert Ziller was born in Berlin in January 1914. After concluding his secondary school studies, he began to serve as an assistant to a photographer in the UFA studios in Berlin. There he worked with the leading expressionist cinematographers of his time such as the film-directors Fritz Lang, Georg Wilhelm Pabst, Hans Schwartz, the Jewish-German movie photographer Eugen Schüfftan and others. In 1933, with the rise of the Nazi party, and because he was a Jew, Ziller left Berlin for Paris, there he worked on full-length movies with Eugen Schüfftan (who also escaped to France that year), but since he wasn't successful in extending his work permit, he left France in 1934 and immigrated to Eretz Israel.

Ziller was 20 years old when he reached Eretz Israel. In the beginning he worked as an agriculturist. Eventually, he returned to his professional occupation and worked as a newspaper photographer. During the 40s, he returned to his occupation in the film industry and photographed documentary films for the JNF. He worked with Helmar Lerski on the film Adama (the first full-length film photographed in Eretz Israel), Yaldei HaShemesh, Mangina Ivrit and Kupat Cholim, with the cinematographer Herbert Klein on his film Beit Avi as well as with the photographer Floyd Crosby. During World War II, he joined the British Royal Air Force and served as an army photographer in Africa, Italy, France, England and Germany. In 1947, immigrated to England and lived in London. There he worked primarily on documentary films. In 1951, moved to the US and settled in New York. Photographed the European scenes for Alfred Hitchcock's film Torn Curtain and worked many years as a photographer for the UN. During his worldwide travels on behalf of the UN, he photographed many films and stills. Ziller died in Litchfield, Connecticut in July 2010.

The films which he photographed in Israel are in the Steven Spielberg Jewish Film Archive in Jerusalem. Since Ziller traveled through many countries, copies of his photographs are rare and even negatives, especially of his early photographs, have been lost. **To the best of our knowledge, these photographs (from the 1930s) are Ziller's only stills which remain from that time.**

Enclosed: If I Forget Thee, a picture story of modern Palestine, by Meyer Levin. The Viking Press, New York, 1947. 10 photographs by Ziller are printed in the book. His photograph appears on the front cover.

Opening Price: **\$14,000**

Estimate: **\$15,000-20,000**

67. אוסף פריטים של נער במעון לילדים-פליטים מגרמניה - מלחמת העולם השנייה

אוסף ייחודי של חוברות בכתב-יד וציורים השייכים לנער אולריך רמק, רובם מתקופת שהותו במעון לילדים-פליטים מגרמניה הנאצית בסקוטלנד, וכן תעודות ומסמכים, העוסקים בהגעתו לסקוטלנד במסגרת ה"קינדר-טרנספורט". 1938-1966 [מרבית הפריטים מראשית שנות ה-40]. אנגלית וגרמנית.

האוסף כולל פריטים ייחודיים בכתב-יד מתקופת שהותו של אולריך (אולי) רמק במעון לילדים-פליטים יהודים גרמנים בסקוטלנד - Birkenward Hostel, בראשית שנות ה-40; להלן תיאורי כמה מהפריטים הבולטים:

ארבעה גליונות עתון בכתב-יד אשר הוציאו הנערים לתפוצה פנימית. העתון, אשר כונה RCP (Refugee Club Paper), נכתב בעותק אחד בלבד והועבר מיד ליד בין החברים. גליונות העתון כוללים מאמרים קצרים ושיירים, אשר בחלקם עוסקים במלחמה ובשלטון הנאצי וכוללים אזכורים למוצאם היהודי של הכותבים; וכן איורים וקומיקס, חלקם צבעוניים. לפנינו גליונות מס' 3, 4, ו-6 משנת 1941, חמישה דפים מגליון נוסף, לא שלם, שמספרו אינו ידוע. רמק תרם איורים ושיירים לגליונות העתון. בגליון מספר 4 מופיעים שני שירים פרי עטו (בהם השיר "A Night in Wartime", "לילה בזמן מלחמה") וקומיקס שצייר, בשם "Himmler Beats Dagger". פרט לגליונות העתון כולל האוסף דפים וחוברות אשר כתבו הילדים על מנת לשעשע את עצמם ולהנעים את שהותם במעון: קטלוג המציג אמצעי תשלום שהמציאו ואשר שימשו אותם במעון. הקטלוג מכיל 22 אמצעי תשלום (כרטיסי קרטון) בערכים של 1-100 R.C.M. (Refugee Club Money - "כסף מועדון הפליטים"), ובהם כרטיס בערך "00" המיועד "לאספנים בלבד", ואשר ממנו נוצרו 11 עותקים בלבד (הקטלוג, משנת 1942, נכתב בכתב-יד בתוך מחברת והוא מחזיק שבעה עמודים; אמצעי התשלום סודרו והודבקו בדפי המחברת). **חוברת המוקדשת לכולאות**; מכתב שהועבר בין הנערים - הזמנה למסיבת סילבסטר בדצמבר 1943; רשימה בכתב-יד של אחד-עשר החברים ב"מועדון Skelmorlie"; כרטיסי משחק לחידון קבוצתי (טריוויה); עצם של בעל חיים, בצדה האחד הכיתוב Souvenir "This dead bone goes to dust just how", ובצדה השני הכיתוב: "all are alike, stone, man & cow". עוד כולל האוסף:

- **שמונה איורים מאת רמק** אשר צוירו בעפרון, צבע מים וגיר, כולם צבעוניים (למעט אחד); חלקם בנושא מלחמת העולם השנייה והנאצים; אחד האיורים מציג פנים של בית-כנסת.
- **מכתבים ומסמכים אישיים של רמק**: מחברת ציונים מבית ספר יהודי בברסלאו, מהשנים 1936-1939; שני מכתבים הממוענים אל רמק מה- Refugee Children's Aid Committee, מהשנים 1942 ו-1948; תעודת National Registration Identity Card, שניתנה לרמק במאי 1940; תעודה / אשרת כניסה לבריטניה לצורכי לימוד, עם פרטים אישיים ותצלום פספורט של רמק; שתי גלויות שנשלחו אל רמק מאמו בשנת 1939, ומכתב שנשלח אליו מדודתו בארה"ב ב-1947 (גרמנית); רשימה בגרמנית - תכולת מזוודתו של רמק עם יציאתו מברסלאו לגלוגו. בראש הרשימה מופיע שמו, "אולריך ישראל רמק" (זאת בעקבות התקנה הנאצית המחייבת כל יהודי להוסיף את השם "ישראל" לשמו); מכתב מ-1966, מודפס במכונת כתיבה, בו הוא פונה לגב' I. Marchard ומבקש את סיועה במציאת כתובותיהם של כל הנערים והנערות ששהה עמם בשני הוסטלים, ברחוב היל ובבירקנוורד (אנגלית). במכתב מפורטים שמות כל הנערים והנערות.
- אולריך (אולי) רמק (Ullrich Remak), נולד בשנת 1926 בברסלאו (גרמניה, כיום וורוצלב בפולין). בשנת 1939, בעקבות עליית הנאצים לשלטון, הועבר יחד עם אחותו לבריטניה במסגרת ה-"קינדר-טרנספורט" [משלוחי הצלה של ילדים יהודים נוצרים לא-ארים משטחי גרמניה הנאצית לבריטניה, על-פי החלטה של ממשלת בריטניה בעקבות אירועי ליל הבדולח]. רמק שוכן במעון לילדים-פליטים יהודים גרמנים בסקוטלנד. במהלך שנות המלחמה שהה, כפי הנראה, בשני מעונות לילדים-פליטים, האחד ברחוב היל בגלוגו והשני, הנקרא Birkenward Hostel, בעיירה Skelmorlie. לאחר המלחמה נשאר רמק באנגליה, למד הנדסה והיה פעיל בארגונים ציוניים. בשנת 1951 עלה לישראל.

מצורף אוסף מסמכים השייך לאמו של אולריך רמק, נני רמק (Nanni Remak).

נני רמק (לבית Loewe) נולדה בשנת 1900 במזרח פרוסיה (כיום בשטח פולין) ונישאה ללודוויג רמק בשנת 1925. לאחר מות בעלה ב-1938 ולאחר ששני ילדיה הועברו ב-"קינדר-טרנספורט" לבריטניה, ניסתה לעלות לארץ ישראל אך נתפסה בידי הבריטים והועברה למחנה מעצר במאוריציוס. בשנת 1945 הגיעה לארץ. אוסף המסמכים של נני רמק כולל: פספורט גרמני-נאצי משנת 1936; תעודת-זהות גרמנית-נאצית משנת 1939, על שם "נני שרה רמק" ושני מסמכי זיהוי גרמניים משנת 1939; תעודות שונות, ובהן תעודת הנישואין שלה, תעודת הפטירה של בעלה, תעודות המעידות כי עברה קורסים בצלב האדום (1941), ועוד; חמשה מכתבי המלצה מטעם ארגונים יהודיים בברסלאו, משנת 1939, המאשרים כי העסיקו את רמק ומעידים על תכונותיה הטובות, כפי הנראה לקראת עזיבתה את העיר; תעודת עולה המעידה כי רמק הגיעה לישראל בשנת 1945 ממאוריציוס, וכן תעודת זיהוי מפלשתינה (1945) עם תמונתה.

סו"כ 32 פריטים השייכים לאולריך רמק; 25 פריטים מעובדו נני רמק. גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$3000

הערכה: \$5000-6000

9452

This document of identity is issued with the approval of His Majesty's Government in the United Kingdom to young persons to be admitted to the United Kingdom for educational purposes under the care of the Inter-Aid Committee for children.

THIS DOCUMENT REQUIRES NO VISA.

PERSONAL PARTICULARS.

Name REMAK ULRICH

Sex MALE Date of Birth 21-4-26

Place BRESLAU

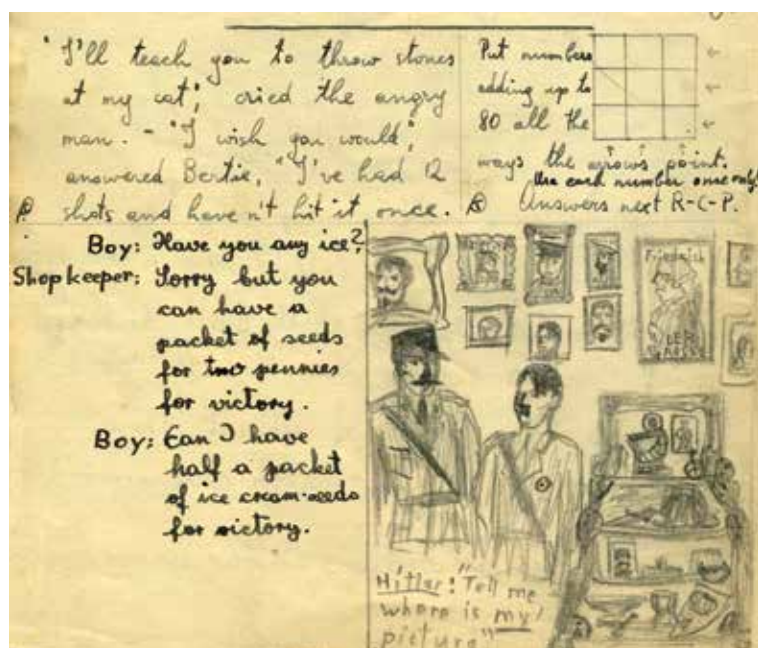
Full Names and Address of Parents
F. dead, M. Nanni REMAK,
61, Gräbchenstrasse
BRESLAU

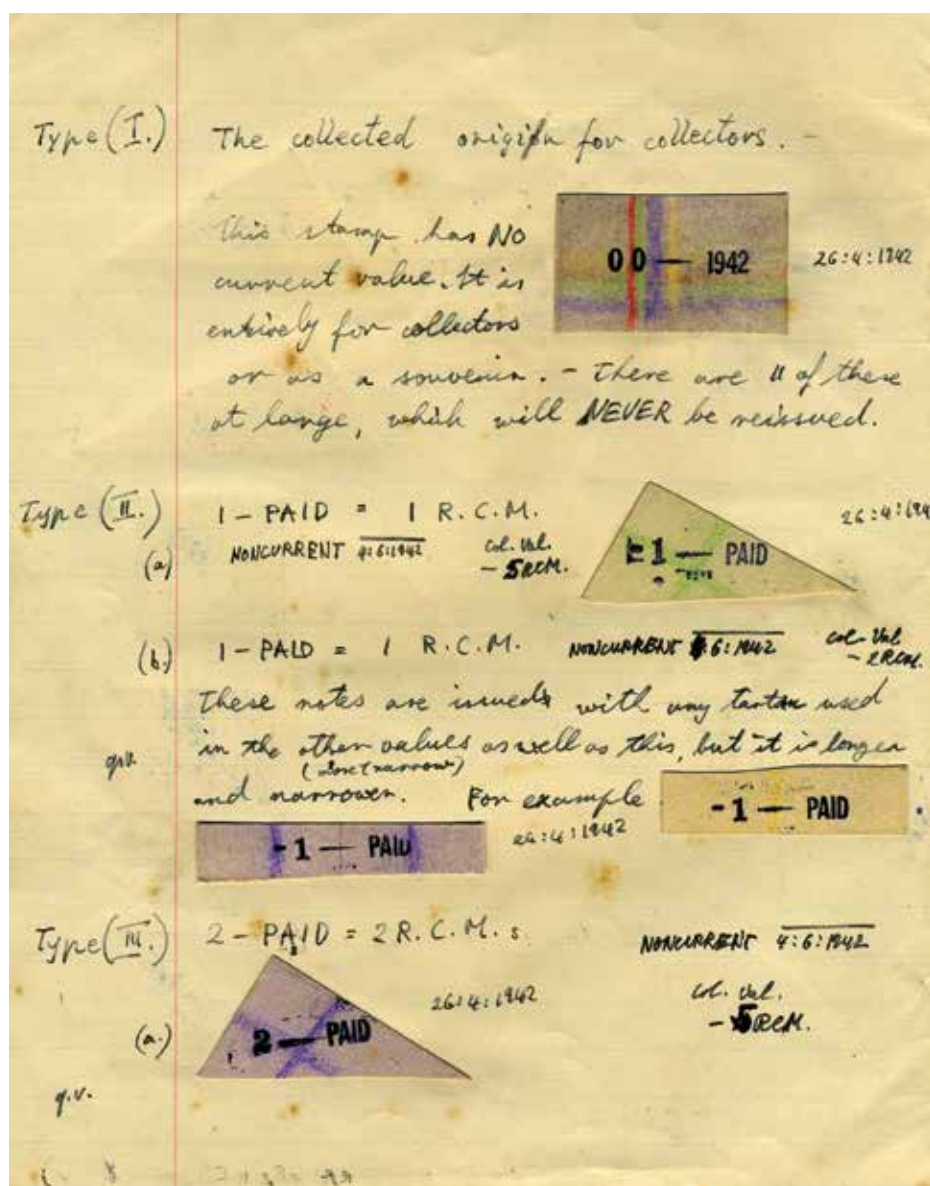

67

67

67

Remak. Nanni Remak (nee Loewe) was born in 1900 in Eastern Prussia (today Polish territory) and married Ludwig Remak in 1925. After her husband's death in 1938 and after her two children left for England in the Kindertransport, she attempted to immigrate to Eretz Israel but was caught by the British and transferred to a detention camp in Mauritius. In 1945, she reached Eretz Israel. The collection of documents which belonged to Nanni Remak is composed of a Nazi-German passport from 1936; a Nazi-German identity card from 1939, with the name Nanni Sarah Remak and two German identity papers from 1939; various documents, including her marriage certificate, her husband's death certificate, certificates testifying that she passed Red Cross courses (1941), etc; five recommendation letters from Breslau Jewish organizations from 1939, confirming that they employed Remak and testifying to her good qualities, apparently written preceding her leaving the city; an immigration certificate testifying that Remak reached Eretz Israel in 1945 from Mauritius, and an identity card from Palestine (1945) with her photograph.

Total of 32 items belonging to Ullrich Remak; 25 items from the estate of Nanni Remak. Varied size and condition.

Opening Price: \$3000

Estimate: \$5000-6000

67. COLLECTION OF ITEMS OF A YOUTH IN A HOME FOR REFUGEE CHILDREN FROM GERMANY – WORLD WAR II

A unique collection of handwritten booklets and drawings which belonged to the youth Ullrich Remak, mostly from the time he stayed at a home for refugee children from Nazi Germany in Scotland, as well as certificates and documents, pertaining to his arrival to Scotland in the Kindertransport. 1938-1966 [most items are from the beginning of the 1940s]. English and German.

The collection is composed of unique handwritten items from the time Ullrich (Ully) Remak stayed at the German Jewish refugee-children's home in Scotland called the Birkenward Hostel at the beginning of the 1940s.

Below is the description of several of the more prominent items:

Four Handwritten Newspaper Issues which the boys published for internal distribution. The newspaper, named the "Refugee Club Paper" (RCP), was handwritten in only one copy and passed from one to another amongst the friends. The newspaper issues have short articles and poems, some of which discuss the war and the Nazi regime and allude to the Jewish origin of the writers; illustrations and comics, some colored. The issues are no. 3, 4 and 6 from 1941, and five leaves of another issue, incomplete, number unknown. Remak contributed illustrations and poems to the newspaper issues. Issue no. 4 includes two poems which he wrote (one titled "A Night in Wartime") and a comic strip which he drew called "Himmler Beats Dagger". Besides the newspaper issues, the collection includes leaves and booklets written by the children in order to amuse themselves and to pass the time: **A catalogue presenting means of payment which they invented and used in the children's hostel.** The catalogue presents 22 means of payment (cardboard cards) in the value of 1-100 RCM (Refugee Club Money), including a card of "00" intended for "collectors only" of which only 11 copies were made (the catalogue, from 1942, was handwritten inside a notebook upon seven pages; the means of payment were arranged and pasted onto the notebook leaves). **A booklet dedicated to stamp collecting;** a letter passed amongst the lads – invitation to a Sylvester party, December 1943; a handwritten list of 11 members in the Skelmorlie Club; Trivia cards; an animal bone, on one side inscribed: "Souvenir from Birkenward Hostel, 14.2.42", and on the other: "This dead bone goes to dust just how all are alike, stone, man & cow".

The collection also includes the following:

- **Eight illustrations by Remak**, drawn in pencil, watercolor and chalk, all colorful (with the exception of one), some of World War II and the Nazis. One of the illustrations is of the inside of a synagogue.
- **Remak's private letters and documents:** a notebook of marks from the children's school in Breslau, from 1936-1939; two letters addressed to Remak from the Refugee Children's Aid Committee, from 1942 and 1948; a National Registration Identity Card given to Remak in May 1940; certificate / visa to Great Britain for study purposes, with Remak's personal details and passport photograph; two postcards sent to Remak from his mother in 1939 and a letter sent to him from his aunt in the USA in 1947 (German); a list in German – the contents of Remak's suitcase when leaving Breslau for Glasgow. At the top of the list is his name, Ullrich Israel Remak (according to the Nazi regulation that obligates all Jewish males to add the name Israel to their names); a typewritten letter from 1966 addressing Mrs. I. Marchard requesting her assistance in finding the addresses of all the young men and women who stayed with him at the two hostels, on Hill St. and on Birkenward St. (English). The letter has the names of all the young men and women.

Ullrich Remak was born in 1926 in Breslau (Germany, now Wrocław, Poland). In 1939, following the rise of the Nazi regime, he was transported with his sister to England in the Kindertransport [a rescue mission to move Jewish and non-Aryan children, from Nazi Germany to the UK, according to a decision passed by the English government after the Kristallnacht]. Remak was placed in a hostel for German Jewish refugee children in Scotland. During the war years, he apparently stayed at two hostels for refugee children, one on Hill St. in Glasgow and the second, called Birkenward Hostel in the village of Skelmorlie. After the war, Remak stayed in England, studied engineering and was active in Zionist organizations. In 1951, he immigrated to Israel.

Enclosed is a collection of documents belonging to Ullrich Remak's mother, Nanni

68. PAPER TOKEN FROM THE AUSCHWITZ EXTERMINATION CAMP – WITH THE SIGNATURE OF K. TZETNIK

Paper token in the value of 1 Mark (Reichsmark), from the Auschwitz Concentration Camp. Issued in August 1944. Signed in handwriting on the reverse: "K. Tzetnik 135633". Printed on the front of the token is the inscription "Prämienschein über 1 RM / Konzentrationslager Auschwitz". Such paper tokens were issued in the Auschwitz extermination camp as "bonuses" or work incentives. Zvi Stahl writes in his book "Jewish Ghettos and Concentration Camps' Money" that "these means of payment, in denominations of 1/2 and 1 mark, were given only to chosen inmates of Auschwitz and generally to non-Jewish prisoners, although there is evidence that Jewish prisoners were privileged to benefit from these 'valuable' paper tokens as well. [...] During conversations with Auschwitz survivors, to my surprise, I discovered that most inmates never laid their eyes on such tokens. They were surprised to hear that such means of payment even existed". Stahl also mentions that in his book "Man's Search for Meaning", Viktor Frankl tells of a 1 mark token that he received in the Auschwitz Extermination Camp and notes that such a token could be exchanged for a dozen cigarettes and the dozen cigarettes could be exchanged for a dozen portions of soup. Such tokens are very rare. [See: Zvi Stahl, Jewish Ghettos and Concentration Camps' Money (1933-1945), London, Holon 1990, pp. 52-56].

This token was given to the author K. Tzetnik during his imprisonment at Auschwitz and he saved it throughout the war years. On the reverse side of the token he signed his pen name "K. Tzetnik" with the number 135633 – the prisoner number he received in the camp.

K. Tzetnik is the pen name of Yechiel De-Nur (former Feiner, 1917-2001), a native of Poland, and survivor of the Auschwitz Extermination Camp, where he lost his entire family. De-Nur Arrived to Eretz Israel via Italy and dedicated his life to writing about his imprisonment in Auschwitz. While writing his books, De-Nur would return to the "Auschwitz planet" close himself in his room, wear his prisoner garb and not shower, sleep or eat for days. He wrote his books, characterized by chilling descriptions, while protecting his complete anonymity and using the pen name K. Tzetnik. His identity was exposed at the Eichmann trials, when he took the witness stand.

Length: 5 cm, width: 7.3 cm. Creases, folding marks and stains. The originality of the signature was approved by his daughter, Daniella De-Nur.

Opening Price: \$1000

Estimate: \$2000-3000

68. תלוש-פרמיה ממחנה ההשמדה אושוויץ - עם חתימתו של ק. צטניק

תלוש-פרמיה - אסימון נייר בערך של 1 מארק (רייכסמארק), ממחנה ההשמדה אושוויץ. הונפק באוגוסט 1944. חתום בכתב יד בצדו האחורי "ק. צטניק 135633".

בחלקו הקדמי של התלוש נדפס הכיתוב "Prämienschein über 1 RM / Konzentrationslager Auschwitz". אסימוני נייר מסוג זה הונפקו במחנה אושוויץ כ"בונוס" לעידוד העבודה. צבי שטאל כותב בספרו "כסף גטאות ומחנות ריכוז" כי "אמצעי תשלום אלה, בערכים של 1/2 ו-1 מרק ניתנו לנבחרים בלבד במחנה אושוויץ ובעיקר לאסירים לא יהודים. יש דוגמאות... על פיהן זכו גם אסירים יהודים ליהנות מאסימוני נייר 'יקרים' אלה. [...] בשיחות שקיימתי עם ניצולי אושוויץ, הסתבר להפתעתי, שרובם לא ראו מעולם אסימונים כאלה. הם הופתעו לשמוע מפי שבכלל היו קיימים אמצעי תשלום". שטאל מזכיר גם כי בספרו "האדם מחפש משמעות" מספר ויקטור פרנקל על אסימון בערך 1 מרק שקיבל במחנה ההשמדה אושוויץ ומציין כי אסימון כזה ניתן היה להחליף תמורת תריסר סיגריות ואת תריסר הסיגריות ניתן היה להחליף תמורת תריסר מנות מרק. אסימונים כאלה נחשבים נדירים מאד. [ראה: צבי שטאל, כסף גטאות ומחנות ריכוז (1933-1945), לונדון-חולון 1990, עמ' 52-56].

התלוש שלפנינו ניתן לסופר ק. צטניק בתקופה בה שהה כאסיר באושוויץ ונשמר ברשותו במהלך שנות המלחמה. בצדו האחורי של התלוש חתם בכינויו הספרותי "ק. צטניק" והוסיף את המספר "135633" - מספר האסיר שקיבל במחנה.

ק. צטניק הוא שם העט של יחיאל דינור (לשעבר פיינר, 1917-2001), יליד פולין, משרידי מחנה ההשמדה אושוויץ, שם איבד את כל משפחתו. הגיע עם "הבריחה" לישראל דרך איטליה והקדיש את חייו לכתיבה על חוויותיו מהמחנה. במהלך כתיבת ספריו היה די-נור חוזר אל "הפלנטה של אושוויץ", כשהוא מסתגר בחדרו, לבוש בכותנת האסיר שלו ולא מתקלח, ישן או אוכל ימים ארוכים. את ספריו, המתאפיינים בתיאורים קשים במיוחד, כתב תוך שמירה על אנונימיות מוחלטת ושימוש בשם העט "ק. צטניק". זהותו נחשפה במשפט אייכמן, עת עלה על דוכן העדים.

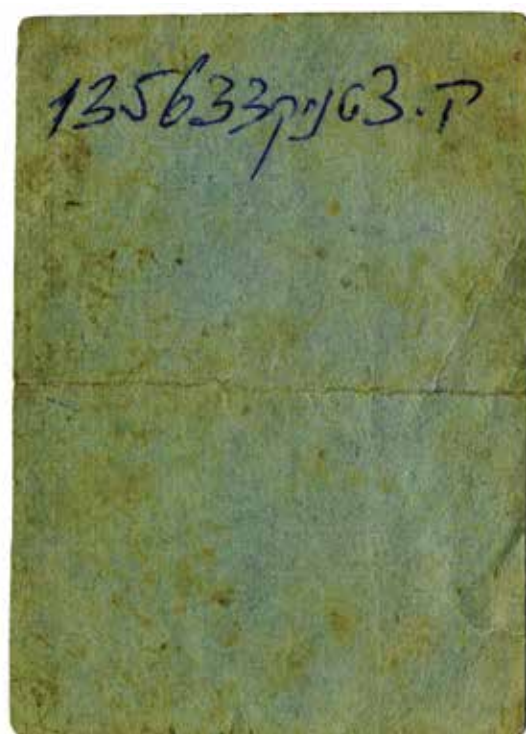
אורך: 5 ס"מ, רוחב: 7.3 ס"מ. קמטים, סימני קיפול וכתמים. מקוריות החתימה אושרה על ידי בתו של ק. צטניק, דניאלה די-נור.

פתיחה: \$1000

הערכה: \$2000-3000

68

69. POSTCARD BINDER - "THE BLACK ALBUM" - AN EARLY VISUAL DOCUMENTATION OF NAZI CRIMES ON EUROPEAN SOIL, APRIL 1940

The Black Album. Published by the Anti-Nazi League, Tel-Aviv, April 1940. Hebrew, English and French.

Postcard binder composed of eight postcards (out of ten). This binder is a very early public visual documentation, maybe the first of its kind, of Nazi crimes on European soil, especially in vanquished Poland.

The anti-Nazi league, which published the binder in April 1940, aimed to set up "propaganda and publicity in Israel and abroad against the Nazi regime, the Nazi spirit and racial hate". These ideas have been realized in this binder. Not only in the photographs printed on the postcards, but also and especially in the words of introduction added by the anti-Nazi league members. Printed on the inner side of the cover: "Hitlerism means return to the savagery of the dark Middle Ages. In Poland, the Jews are compelled to wear on their backs the yellow badge as reproduced on the envelope of the Black Album. **The Black Album contains the first series of pictures disclosing Nazi atrocities in Poland. The Black Album gives a vivid description of the Nazi regime and its cruel systems. Everybody is hereby enabled to unmask Hitlerism by sending the post-cards of the Album to his friends and acquaintances all over the world**".

Similar words appear in the introduction: "... In Hitler's Germany, vast concentration camps have been erected where Nazi sadists torture their unfortunate victims to an extent never before conceived by human imagination. In these camps of suffering and death, the prisoners, principally Jewish, are submitted to most cruel corporal and spiritual humiliation, to hard labour, starvation and severe molestation leading to aberration of the mind and death".

Each postcard is titled - Death in Hitler's step, Nazi hangmen at work, One of the hundreds of victims in Poland, Nazi slave traders, Kidnapping, A horrible race, Migration of nations into misery, Nazi victims converted into ashes. The postcards are accompanied by captions, specifying some of the methods of Nazi brutality and destruction which were publicly verified and published only years later: death of thousands from disease, cold and hunger; daily execution and hanging of bodies on gallows in central streets of Polish cities; backbreaking labor; cleaning streets with mouths and hands; cremating bodies to ash, etc. The titles are in English. The introduction is in Hebrew and English. The captions are in Hebrew and French.

[10] pages, 8 postcards [instead of 10], [10] pages. Postcards 10x14 cm. binder 10.5X16 cm. Good condition. Postcards no. 3-4 are missing. Stains.

Opening Price: **\$3000**

Estimate: **\$4000-5000**

69. אוגדן גלויות "האלבום השחור" - פרסום חזותי מוקדם של מעשי הנאצים על אדמת אירופה, אפריל 1940

"האלבום השחור". הוצאת הליגה האנטי-נאצית, תל-אביב, ניסן ת"ש [אפריל 1940]. עברית, אנגלית וצרפתית.

אוגדן גלויות, כולל שמונה גלויות (מתוך עשר). אוגדן הגלויות שלפנינו הנו פרסום חזותי פומבי מוקדם ביותר - ואולי אף ראשון מסוגו - למעשי הנאצים על אדמת אירופה ובמיוחד על אדמת פולין הכבושה.

הליגה האנטי-נאצית, שפרסמה את האוגדן באפריל 1940, שמה לה למטרה לקיים "פעילות תעמולה והסברה בארץ ובחוץ לארץ, נגד המשטר הנאצי, רוח הנאציזם ושנאת הגזע". רעיונות אלה גלומים כולם באוגדן שלפנינו ולא רק בתמונות שנדפסו על גבי הגלויות, אלא גם ובמיוחד בדברי ההקדמה שהוסיפו אנשי הליגה האנטי-נאצית. בצדה הפנימי של המעטפת נדפס: "היטלריזם פירושו חזרה לימי הביניים האפלים. היהודים האומללים בפולין מוכרחים לשאת את הטלאי הצהוב המצויר על מעטפת האלבום על גבם לאות השפלות. האלבום השחור מכיל את הסריה הראשונה של תמונות המסמלות את מעשי הרצח והזוועה של הנאצים בפולין. האלבום השחור מהווה קטגוריה מדברת נגד המשטר הנאצי הברברי. על ידי משלוח התמונות המופיעות באלבום בצורת כרטיסי דאר לכל המכרים, נתנת האפשרות לכל אחד להשתתף בקטגוריה זו ולגלות את פרצופו הברברי של הנאציזם לעיני כל". דברים דומים מופיעים גם בהקדמה: "...בגרמניה של היטלר הוקמו מחנות הסגר בהן מתעללים הנאצים בקרבנותיהם האומללים במדה שלא עלתה עד כה על שום דמיון אנושי. במחנות היסורים והמות האלה נתונים האסירים - ובראש וראשונה האסירים היהודיים - לענויי הגוף והנפש הקשים ביותר, לעבודות פרך, לרעב, לקור ולטפול אכזרי בידי מעניהם, עד כדי שגעון או עד יציאת נשמה..."

כל גלויה מתוארת ככותרת - "המות בעקבותיו של היטלר", "עבודת התלינים הנאצים", "נדידת עמים לשערי מות", "הייצור הגרמני של 'תוצרת האפר'" ועוד - וכן מלווה דברי הסבר, המפרטים כמה מפרקטיקות ההתעללות וההשמדה הנאציות שהתבררו ופורסמו באופן פומבי רק בשנים שלאחר מכן: מוות של אלפים ממחלות, מקור ומרעב; הוצאה להורג על בסיס יום-יומי ותליית גופות על גרדומים ברחובות המרכזיים בערי פולין; עבודות פרך; נקיון רחובות בפה ובידיים; שריפת הגופות לאחר ועוד. הגלויות מתוארות באנגלית. ההקדמה בעברית ובאנגלית. פירוט כותרות הגלויות בעברית וצרפתית.

[10] עמ', 8 גלויות [במקום 10], [10] עמ'. גלויות 10X14 ס"מ, אוגדן 10.5X16 ס"מ. מצב טוב. גלויות 3-4 חסרות. כתמים.

פתיחה: **\$3000**

הערכה: **\$4000-5000**

69

**70. "LOOK DOWN FROM HEAVEN AND SEE",
HOLOCAUST OF EUROPEAN JEWS – ILLUSTRATION ON
PARCHMENT – SHLOMO YEDIDYA SEELNFREUND**

Parchment leaf illustrated by the artist Shlomo Yedidya Seelenfreund. Inscribed at center: "Look down from the Heaven and see that we have become an object of scorn among the nations. We are thought of as sheep led to slaughter" (from the Tachanun prayer). An illustration of an eye gazing from heaven appears in the upper right corner. The artist's signature appears on the edge of the illustration: "S. Yedidya 1942". He created the illustration in the midst of the Holocaust, in the shadow of the terrible rumors that reached Eretz Israel of the mass murder of European Jews.

Shlomo Yedidya (Salamon Seelenfreund) was born in 1875 to Dayan Elazar Ze'ev Lajos HaCohen Seelenfreund and to Léni nee Weiszbürg in the city of Szentes, Hungary. Two years later, his father was appointed Dayan in the Szeged community, and the family moved there. At the age of 16, Shlomo Yedidya left Szeged to Budapest to build his life as an artist. He studied at the art school in Budapest and afterward studied and worked in printing presses and in various graphics workshops. Later, he left Hungary and journeyed to Rome, Paris and Germany to participate in arts and crafts workshops, and to continue his studies. After his return to Hungary, he established a workshop and (in c. 1898) married Shoshana, also descended from the Weiszbürg family. Art periodicals published his crafts and he became known as a master-artist and art teacher. He was invited to design and decorate the new Neology Synagogue in Szeged, inaugurated in 1903. Later, he was exhibited in group and solo exhibitions in Szeged (1910) and in Budapest. In 1921, he immigrated with his family to Eretz Israel, settled in Jerusalem and established a workshop. Eventually, the Seelenfreund family joined the small settlement of Beit Tolma in the Arazim valley (adjacent to Motza, near Jerusalem) where they built a house adjacent to a small field and garden. During the 1929 pogroms, on Shabbat, August 24, the house was burnt upon all its content – plans, finished works of art and equipment – the rest was looted. The family was evacuated on time and survived. In 1940, after wandering in various rented apartments in Tel Aviv, Shlomo Yedidya and his son Yehuda built their home in the Borochoy neighborhood of Givatayim. In 1947, Shlomo and his wife Shoshana moved to the Yavne Senior Home in Tel Aviv. With the beginning of the battles of the War of Independence, during an Egyptian bombing, their home was hit when they were away and many of Shlomo Yedidya's works were damaged. In 1958, Shoshana Yedidya died and three years later (1969) Shlomo died. (The biographic details were taken from an article written by Timna Rubinger, published on behalf of the Memorial

70. "הבט משמים וראה", שואת יהודי אירופה - איור על קלף - שלמה ידידיה זילנפריינד

דף קלף מאוייר ע"י האמן שלמה ידידיה זילנפריינד. במרכז כתובת: "הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס בגוים, נחשבנו כצאן לטבח יובל להרג ולאבד ולמכה ולחרפה" (מתוך תפילת תחנון), בפניה השמאלית העליונה איור עין המשקיפה מן השמים. בשולי האיור חתימת האמן: "ש. ידידיה תש"ב" [1942]. האיור נעשה בעיצומם של מאורעות השואה, תחת צל השמועות הקשות שהגיעו לארץ ישראל על הרצח ההמוני של יהודי אירופה.

שלמה ידידיה (שלמון זילנפריינד - Seelenfreund Salamon) נולד ב-1875 לדיין אלעזר זאב ל'וש (Lajos) הכהן זילנפריינד ולל'ני (Léni) לבית וייסבורג (Weiszbürg), בעיר סנטש (Szentes), הונגריה. כשנתיים לאחר מכן, קיבל האב כהונת דיין בקהילת סגד (Szeged), והמשפחה עברה להתגורר שם. בהיותו כבן 16 יצא מסגד לבדופשט לבנות את חייו כאמן. למד בבית הספר לאמנויות בעיר ובהמשך למד ועבד בבתי דפוס ובסדנאות שונות לגרפיקה. מאוחר יותר יצא את הונגריה ושהה ברומא, בפריז ובגרמניה בסדנאות למלאכת מחשבת, ללימודים ולהשתלמויות. בשובו להונגריה הקים בית מלאכה, ובינתיים (1898 בקירוב) נשא לאישה את שושנה, גם היא לבית וייסבורג (Weiszbürg). כתבי עת בתחום האמנות פירסמו את דבר-מלאכתו ושמו נודע כרב-אמן ומורה לאמנויות. הוזמן לעצב ולבצע את עבודות הדקורציה של בית הכנסת הניאולוגי החדש בסגד, שנחנך ב-1903. בהמשך קיים תערוכות יחיד והשתתף בתערוכות קבוצתיות בסגד (1910) ובבדופשט. בשנת 1921 עלה לארץ עם משפחתו, התיישב בירושלים והקים בית מלאכה. בהמשך הצטרפה המשפחה למושב הקטן בית-טולמא, בעמק הארזים (סמוך למוצא, בואכה ירושלים) ובנתה שם את ביתה, לצד חלקת אדמה לגידולי שדה וגן. במאורעות תרפ"ט, ביום שבת, 24 באוגוסט 1929, נשרפו הבית ותכולתו - תוכניות, יצירות גמורות וציוד - וכל הנותר נשדד. המשפחה פונתה מבעוד מועד וניצלה. ב-1940, לאחר נדודים בדירות שכורות בתל אביב, קבעו שלמה ידידיה ובנו, יהודה, את ביתם בשכונת בורוכוב בגבעתיים. ב-1947 עברו שלמה ורעייתו שושנה להתגורר בבית האבות יבנה בתל אביב. עם ראשית קרבות מלחמת השחרור, בהפצצה האווירית המצרית, נפגע חדרם בהיעדרם, ורבות מעבודותיו נפגעו. בשנת 1958 נפטר שושנה ידידיה. כעבור שלוש שנים (1961) נפטר שלמה ידידיה. (הפרטים הביוגרפיים לקוחים מתוך מאמרה של תמנה רובינגר, שנתפרסם מטעם המוזיאון למורשת היהדות הדוברת הונגרית, צפת).

28X23 ס"מ בקירוב. מצב טוב. כתמים [בעיקר בשוליים].

פתיחה: \$2000

הערכה: \$3000-4000

Museum of the Hungarian Speaking Jewry, Safed).

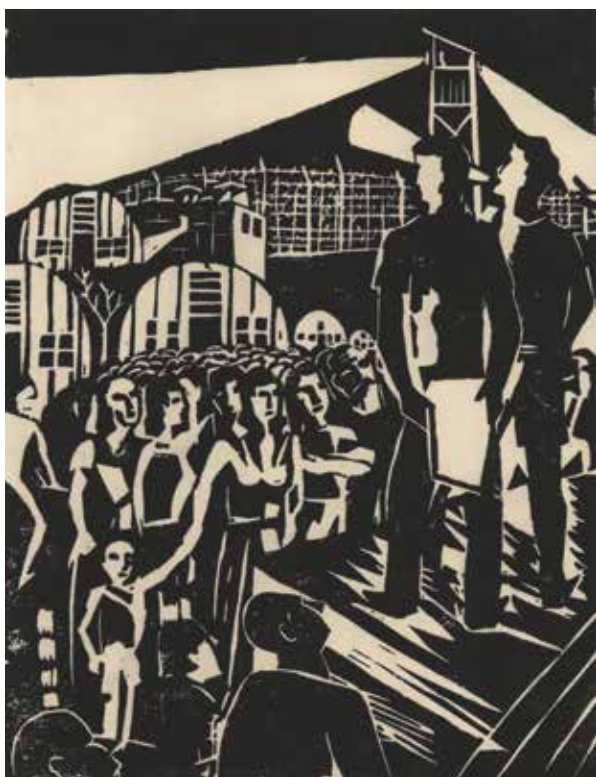
Approximately 23X28 cm. Good condition. Stains [primarily to margins].

Opening Price: \$2000

Estimate: \$3000-4000

70

71

71. "BeGerush Kafrisin" – PRINTS FROM THE INTERNMENT CAMPS IN CYPRUS, 1948 – NAFTALI BEZEM

"BeGerush Kafrisin", album with twenty six Linocuts portraying the life of She'orit HaPleita in the Cyprus internment camps, by art students, exiles in Cyprus, tutored by Naftali Bezem. Cyprus, [ca. 1948].

On the first leaf, a handwritten inscription was added: "this book was prepared by art students of the P. Rotenberg guides' seminary and was printed and bound by the students in 120 copies". A dedication from the P. Rotenberg seminary management also appears: "for Levy Schwartz, Haapala person, pictures from the way" (Shavu'ot, 1948).

The album opens with a short introduction (Linocut): "Cyprus is one stop on the road of suffering on the way to Eretz Israel. It means thorny barbed wire fences, forced idleness, and degeneration. Even in this existence there was life. Friends from the Camp in Cyprus tell about this life in this book". The Pinchas Rotenberg seminary was active in Cyprus internment camps, financed by the Joint, from mid 1947 through 1949. The seminary founded schools in the camps, that taught numerous subjects. Staffs of teachers, of the best in Israel, arrived in Cyprus, including artists (Naftali Bezem, Ze'ev Ben-Zvi and others) who guided the various art workshops.

[28] Leaves, 49.5 cm. Good-fair condition. Original binding with an imprint - a Linocut. Foxing-marks, minor tears. Damages to binding.

Opening Price: \$2500
Estimate: \$3000-4000

71. "בגרוש קפריסין" - אלבום הדפסים ממחנות הגירוש, 1948 - נפתלי בזם

בגרוש קפריסין, אלבום עם עשרים וששה הדפסי לינוליאום המציגים תמונות מחיי שארית הפליטה במחנות קפריסין, מאת קבוצת ציירים מתלמידים מבין גולי קפריסין, בהדרכת נפתלי בזם. קפריסין, [1948 בקירוב].

בדף הראשון נוסף כיתוב בכתב יד: "הספר הזה הוכן ע"י תלמידי המחלקה לאמנות שע"י הסמינריון למדריכים ע"ש פ. רוטנברג ונדפס ונכרך ע"י התלמידים ב-120 אכסמפלרים". כן מופיעה שם הקדשה מהנהלת הסמינריון ע"ש פ. רוטנברג: "ללוי שורץ, איש ההעפלה, תמונות מן הדרך" (שבועות תש"ח).

בתחילת האלבום הקדמה קצרה (אף היא הדפס לינוליאום): "קפריסין תחנה אחת בדרך היסורים לארץ ישראל. משמעותו היהודית של שם זה גדרות תיל דוקרני, בטלה מאונס והידונות לניווט. ואף בתוך מציאות זו שקקו חיים. על אלה ספרו בתוך ספר זה חברים ממחנה ישראל שבגרוש קפריסין".

הסמינר על שם פנחס רוטנברג פעל במחנות הגירוש בקפריסין, במימון הג'וינט, מאמצע שנת 1947 ועד שנת 1949. הסמינר הקים במחנות הגירוש בתי-ספר שהקנו השכלה בתחומים רבים. לשם כך הביא צוותי מורים, מהטובים בישראל, ובהם גם אמנים (נפתלי בזם, זאב בן-צבי, ואחרים) אשר הדריכו בסדנאות מיוחדות לאמנות.

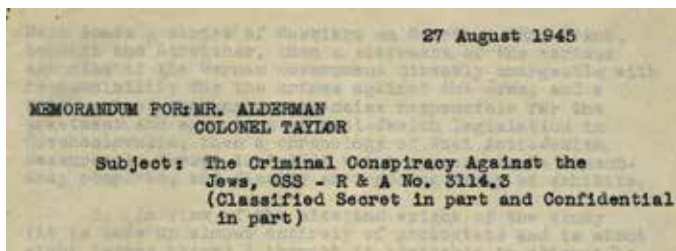
[28] דף, 49.5 ס"מ. מצב טוב-בינוני. כריכה מקורית שעליה מוטבע הדפס לינוליאום. כתמי חלודה. קרעים קלים. פגמים בכריכה.

פתיחה: \$2500
הערכה: \$3000-4000

ACTIVITY AND SITUATION REPORT NO. 6. OF THE TASK FORCES (EINSATZGRUPPEN) OF THE SECURITY POLICE AND THE SD IN THE U.S.S.R.

(Time covered by report: 1-31 October 1941)

72

72. אוסף מסמכים מעזבונו של אייזיק סטון - איש צוות התביעה ב"משפטי נירנברג"

אוסף מסמכים גדול, מעזבונו של יצחק (אייזיק) סטון, ראש ה-Berlin Documents Center ואיש שירות החוץ האמריקני, [שנות ה-40]. יצחק (אייזיק) סטון (Isaac A. Stone) נולד באסטוניה בשנת 1907 והיגר עם הוריו לבוסטון בהיותו נער. בשנת 1935 הוענק לו תואר ד"ר בהיסטוריה מאוניברסיטת הארווארד. בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה שירת סטון ב-United States Foreign Service והיה הממונה על ה-Berlin Documents Center (BDC), מרכז אשר הוקם בברלין במטרה לרכז את כל המסמכים מתקופת השלטון הנאצי, שהיו נחוצים לצוות התביעה של "משפטי נירנברג" להכנת כתב התביעה. החל מאמצע שנות ה-40, בתקופה בה התנהלו "משפטי נירנברג", עבד בצוותו של השופט רוברט ה. ג'קסון, שופט בית המשפט העליון של ארה"ב, שהיה גם התובע הראשי במשפטים אלה (סטון אף קיבל ציון לשבח מג'קסון עבור שירותו). באותה תקופה פעל סטון גם באופן עצמאי לאיסוף תרומות מזון ובגדים ולהעברתם לניצולי השואה במחנות העקורים בגרמניה ובאיתור קרובים בארה"ב עבור השוהים במחנות. בזכות פועלו כונה סטון "הצדיק מנירנברג" [ובכינוי זה הוא נזכר אף בתכנית "The Eternal Light" של רשת אן.בי.סי. (NBC) ב-23 במארס 1947].

לאחר פרישתו משירות החוץ האמריקני כיהן כפרופסור להיסטוריה במספר אוניברסיטאות בארצות הברית. עלה לארץ ישראל בשנת 1970 ונפטר בירושלים ארבע שנים לאחר מכן.

המסמכים באוסף שלפנינו הופקו בידי ה-Office of U.S. Chief of Council ובידי ה-International Military Tribunal ("בית הדין הצבאי הבינלאומי") לשימושו של צוות התביעה הגדול (אשר כלל 46 עורכי-דין) ב"משפטי נירנברג" ולצרכים פנימיים של בית הדין.

החומר כולל תרגומים לאנגלית של מסמכים מתקופת השלטון הנאצי, אשר שימשו להכנת כתבי התביעה וגזרי הדין; דו"חות, פרוטוקולים ומזכרים שהופצו בין אנשי התביעה; מסמכים רשמיים הקשורים בתהליך המשפט (זימון עדים למשפט, בקשה לקבלת מסמכים, רשימות ביוגרפיות ועוד); דו"חות-ביניים ופסקי-דין זמניים, ועוד. כן כולל האוסף מאות צילומים של מסמכים מתקופת השלטון הנאצי,

אשר שימשו את אנשי התביעה.

להלן כמה מהמסמכים הנמצאים באוסף:

Stenographic report of the meeting on "the Jewish question" under the chairmanship of field marshal Goering in the Reichs Air Force (12 November 1938, 11 o'clock

Activity and situation report No. 6 of the Task Forces (Einsatzgruppen) of the Security Police and the SD in the U.S.S.R

• תרגום מסמך "סודי ביותר" בנושא פעילות האינזגרופה איי (Einsatzgruppe A).

• תרגום התכתבויות בין ראשי המשטר הנאצי - טלגרמות, מכתבים. • תצהיר של רודולף פרנץ פרדיננד הס, מפקד מחנה ההשמדה אושוויץ (נידון למוות בתליה).

• מאות דפים עם תרגומים מיומניו של הנס פרנק, אשר כיהן כמושל הכללי של הגנרלגוברנמן (על שטחי פולין הכבושה) - פושע מלחמה, אשר נידון למוות בתליה במשפטי נירנברג (הזכרונות שכתב בשנותיו כמושל הגנרלגוברנמן בארבעים כרכי-יומן ובהם תיאורי פשעיו כנגד האנושות - שימשו כראיות המרכזיות נגדו).

• תיקיה עם מסמכים העוסקים באדולף אייכמן.

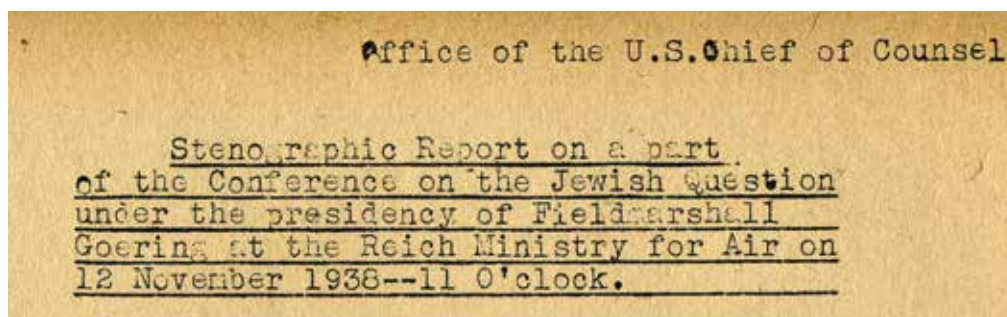
• מסמכים שונים של אייזיק סטון - מסמכים מתקופת פעילותו בשירות החוץ האמריקני, התכתבות עם מוסדות וארגונים שונים (בעיקר בנושא השואה), כתבות שפרסם בעתונות, ועוד.

סה"כ כולל האוסף כ-520 צילומי מסמכים ואלפי דפים מודפסים (יותר מ-2000); רשימות בכתב-יד, גזרי-עתונים ומסמכים שונים.

מצב בינוני-טוב. מרבית המסמכים נדפסו על נייר יבש ושביח. קרעים בשוליים ובפינות הדפים. דפים מנותקים; חלק מהמסמכים אינם מאורגנים במקומם.

פתיחה: \$2500

הערכה: \$5000-6000

72

72. COLLECTION OF DOCUMENTS FROM THE ESTATE OF ISAAC STONE – PART OF THE PROSECUTION TEAM AT THE NUREMBERG TRIALS

Large collection of documents, from the estate of Isaac Stone, head of the Berlin Documents Center and U.S. foreign service office, [1940s].

Isaac A. Stone was born in Estonia in 1907 and immigrated with his parents to Boston as a young boy. In 1935, he earned a PhD in history from Harvard University. During the years following World War II, Stone served in the US Foreign Service and was in charge of the Berlin Documents Center established in Berlin for the purpose of gathering all documents from the time of the Nazi rule, needed by the prosecution team of the Nuremburg Trials to prepare the statement of claim.

From the mid-1940s, at the time the Nuremburg Trials were taking place, Stone worked as part of the team of Judge Robert H. Jackson, US Associate Justice of the United States Supreme Court and chief United States prosecutor at the Nuremburg Trial (Jackson awarded him a special citation for his services). At that time, Stone worked independently to collect food and clothing for the Holocaust survivors in the DP camps in Germany and toiled to locate the relatives of the camp inmates in the US. In light of these operations, Stone was called the "Tzaddik (righteous one) of Nuremberg". [this name was used in NBC's "Eternal Light" program broadcast, March 23, 1947].

After he retired from his service for the U.S. foreign office, he served as professor of history at several US universities. Ascended to Israel in 1970 and died in Jerusalem four years later.

The documents in this collection have been issued by the Office of U.S. Chief of Counsel and by the International Military Tribunal for use by the large prosecuting team (46 attorneys) of the Nuremburg trials and for internal court use.

The material is composed of English translations of documents from the time of the Nazi government used for preparing the statements of claim and the sentences; reports, protocols and memorandums distributed among the prosecutors; official documents connected to the trial (calling witnesses to the trial, requests for documents, biographical lists etc.); intermediate reports and temporary

sentences, etc. The collection also includes hundreds of copies of documents from the time of the Nazi regime, used by the prosecution.

Below are some of the documents in the collection:

- Stenographic report of the meeting concerning "the Jewish question" under the chairmanship of field marshal Goering in the Reich's Air Force (12 November 1938, 11 o'clock).
- Activity and situation report No. 6 of the Task Forces (Einsatzgruppen) of the Security Police and the SD in the U.S.S.R.
- Translation of a "Top secret" document on the subject of Einsatzgruppe A.
- Translation of correspondence between Nazi regime leaders – telegrams, letters.
- Declaration of Rudolf Franz Ferdinand Höss, commander of the Auschwitz extermination camp (sentenced to hanging).
- Hundreds of leaves of translations of the journals of Hans Frank who served as Hauptsturmführer of the General Government (of the vanquished Polish territories) – war criminal, sentenced to death by hanging at the Nuremburg trials (the memories that he wrote of his years as Hauptsturmführer with descriptions of his crimes against humanity were the key evidence used against him).
- A binder with documents dealing with Adolf Eichmann.
- Various documents which belonged to Isaac Stone: documents from the time he was active in the US Foreign Service, correspondence with various institutes and organizations (mainly about the Holocaust), articles he wrote for the newspapers, etc.

The collection includes a total of 520 copies of documents and thousands of printed leaves (more than 2000); handwritten lists, newspaper cuttings and various documents. Fair-good condition. Most of the documents are printed on brittle dry paper. Tears to leaf margins and corners. Detached leaves; some documents are not arranged in their proper places.

Opening Price: \$2500

Estimate: \$5000-6000

73

73. "WELCOME HOME" FLAG – END OF WORLD WAR II

A large fabric flag, with a Star of David, flags of the USA and England, and the inscription "Welcome Home".

Unknown place, end of World War II, c. 1945-1947.

The inscription and various decorations are nicely sewn on a large fabric sheet (apparently fabric from a parachute). At the top of the flag on a blue peripheral frame, the initials RAF and RPB are sewn and between both sets of initials is a fabric decoration in the shape of an airplane. Under them are sewn appliques in the shape of the USA flag (on the right) and the British flag (on the left). Sewn in the center of the flag is a large blue Star of David, with the inscription "Welcome Home" in light-colored lettering on a red background. At the bottom appear the initials ATS and MCB.

Presumably, RAF stands for Royal Air Force (British) and ATS stands for Auxiliary Territorial Service – the auxiliary women's force of the British Army. The other acronyms are probably also stand for military units of the British or US armies.

We do not know for certain where the flag was displayed, but apparently it was made to greet Jewish soldiers who served in the Allied forces, on their return to Europe after the war. Perhaps it originates from one of the occupied zones – American or British – in Germany or the Bizone in Germany, which was controlled from January 1, 1947 by both US and Great Britain.

Enclosed is a small US flag (34X55 cm.) made from the same material with the same techniques.

78X107 cm. Good condition. Few stains. Minor tears and unraveling. Laces at corners and on margins for tying.

Opening Price: \$500

Estimate: \$2000-3000

73. דגל בד "WELCOME HOME" - סוף מלחמת העולם השנייה

דגל גדול עשוי בד, עם מגן דוד, דגלי ארה"ב ואנגליה והכיתוב "Welcome Home". מקום לא ידוע, סוף מלחמת העולם השנייה, 1945-1947 בקירוב.

הכיתוב והקישוטים השונים נתפרו אל יריעת הבד הגדולה (כפי הנראה בד מצנח) בצורה נאה. בראש הדגל, על המסגרת ההיקפית הכחולה, נתפרו ראשי התיבות "RAF" ו-"RPB" כשביניהם תפור עיטור-בד בצורת מטוס. תחתיהם נתפרו אפליקציות בצורת דגל ארצות הברית (מימין) ודגל אנגליה (משמאל). במרכז הדגל נתפר מגן-דוד כחול וגדול, עליו מתנוסס הכיתוב "Welcome Home", באותיות בהירות על רקע אדום. בתחתית מופיעים ראשי התיבות "MCB" ו-"ATS".

כפי הנראה, ראשי התיבות RAF מתייחסים ל-"Royal Air Force" - חיל האוויר המלכותי הבריטי וראשי התיבות ATS מתייחסים ל-"Auxiliary Territorial Service" - חיל העזר לנשים של הצבא הבריטי, ומסתבר כי גם ראשי התיבות האחרים מתייחסים ליחידות צבאיות, בצבא בריטניה או בצבא ארה"ב.

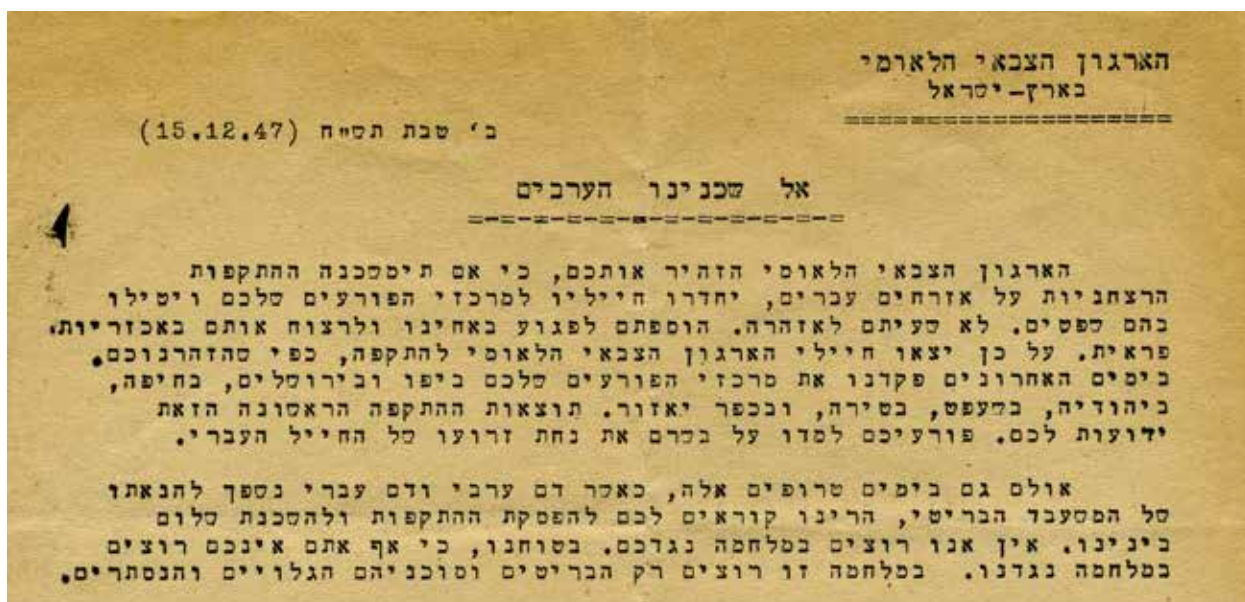
לא ידוע לנו בוודאות היכן התנוסס הדגל, אך כפי הנראה הוא נועד לקדם את פניהם של חיילים ממוצא יהודי ששירתו בצבאות בעלות הברית, בחזרתם לבסיהם באירופה, לאחר המלחמה. אפשר כי מקורו באחד מאזורי הכיבוש - האמריקני או הבריטי - בגרמניה, או באזור ה"ביון" (Bizone) בגרמניה, שהחל מ-1 בינואר 1947 שלטו בו האמריקנים והבריטים יחדיו.

מצורף דגל ארה"ב קטן (55X34 ס"מ), שנעשה מאותם חומרים ובאותה טכניקה.

78X107 ס"מ. מצב טוב. מעט כתמים. קרעים קלים ופרימה. שרוכים לקשירה בפינות ובשוליים.

פתיחה: \$500

הערכה: \$2000-3000

74

כבר מימיהם הראשונים במחנות המעצר החלו הגולים להדפיס עתונים יומיים, שהיו אינפורמטיביים בעיקרם וכללו ידיעות רדיו מן העולם, בנושא ארץ ישראל וחיכוכי המחותרות והנהגת היישוב עם ממשלת המנדט; בחלק מהגליונות הוקדש מקום גם לידיעות מהנעשה במחנות המעצר. [למידע נוסף, ראה ספרה של שולמית אליאש, "גולי אצ"ל ולח"י במחנות המעצר באפריקה 1944-1948", אוניברסיטת בר-אילן, 1996, עמ' 73-70].

• ארבעה גליונות של העתון "בגלות סודן". סאמיט [תחנה צבאית במרחק של 15 ק"מ מקרתגו], מחנה-הסגר "קרטגו", מדבר-סודן. 21 בפברואר; 12-13, 22 ביוני 1945. גליונות מס' 86, 172, 173, 181. גליון אחד נדפס במכונת כתיבה ושלושה משוכפלים בסטנסיל על דפים בודדים (מצד אחד בלבד). מצב בינוני-טוב. כתמים. קרעים. אחד הגליונות נפגם במהלך השכפול.

• גליון עתון "בגלות אסמרה". מחנה הסגר אסמרה, אריתריאה. 6 במאי 1946, גליון מס' 132. בעקבות המחסור בנייר, העתון נכתב בכתב יד על צדו האחורי של טופס "תעודת צלף" מטעם הצבא המלכותי האיטלקי. קרעים קלים, סימני קיפול, כתמים.

• גליון עתון "בגלות קניה", עתון יומי יו"ל [יוצא לאור] במחנה הגולים העבריים. גילגיל, קניה. 6 במאי 1948, גליון מס' 350. משוכפל בסטנסיל על גבי שלשה דפים (מצד אחד בלבד). מצב טוב. כתמים.

פתיחה: \$4000

הערכה: \$5000-7000

74. אוסף גדול של חוברות וכרוזים רוויזיוניסטיים / עתונים ממחנות המעצר באפריקה

1. אוסף גדול של חוברות, עלונים, עתונים וכרוזים רוויזיוניסטיים, שנדפסו או שוכפלו מטעם הארגונים בית"ר (ברית יוסף טרומפלדור), אצ"ל (ארגון צבאי לאומי) ולח"י. ארץ ישראל, שנות ה-40 (מספר חוברות נדפסו בשנות ה-30).

אוסף עשיר ומגוון המשקף את מאבקהם החריפים והשיטתיים של הארגונים הרוויזיוניסטיים בשלטון הבריטי ובמוסדות הלאומיים בארץ ישראל בתקופות הסוערות שאחרי מאורעות תרפ"ט, במהלך שנות ה-40 ועד עזיבת הבריטים את ארץ ישראל והקמת מדינת ישראל.

האוסף כולל 26 כרוזים ועלונים (בעברית, אנגלית ורוסית) ו-38 חוברות, גליונות עתונים וכתבי-עת, אשר רבים מהם שוכפלו בסטנסיל והופצו במחתרת; ביניהם: מודעה מטעם עתון "הבקר", על פטירתו של זאב ז'בוטינסקי, אשר "מת היום פתאום משבץ הלב"; שני גליונות עתון "אבוקה", "חוזר פנימי" של ארגון "בית"ר הצעירה", קן תל-אביב, 1940; ירושלים המשתחררת, בטאון הארגון הצבאי הלאומי בא", ערה"ש תש"ב [1941]; במחנה, עתון בהוצאת המחלקה לענייני הצבא של התנועה הלאומית ושלטון בית"ר בא", אגרת מס' א', פברואר; בסימן קדיש, בטאון גונדת "בן-יוסף", ברית יוסף טרומפלדור בארץ ישראל, קן תל-אביב, ערה"ש תש"ו [1945]; אף-על-פי, הוצאת הארגון הצבאי הלאומי. שלשה גליונות, 1946; חרות, גליון ב', ינואר 1947. (יידיש); ארבעה גליונות; מול שלטון הטיור הבריטי, [הוצאת האצ"ל], [1947]. החזית השנייה של העם העברי, [הוצאת הלח"י], [1947/8]; שאל ונענה, חוברת א', [הוצאת מחלקת הנוער של הארגון הצבאי הלאומי בארץ ישראל], [1947]; עובדות ותגובות, ביולטין עתי לחברים ולאזהבים בצבא, בעיר ובכפר, חוברת מס' 2. הוצאת לשכת ההסברה של תנועת החרות, 1948; קול החרות, גליון מס' 2, ירושלים, 28 במאי 1948; תנועת החרות - יסודותיה ועקרונותיה, 1948. חוברת בעברית וחוברת ביידיש; וחוברות נוספות. גודל ומצב משתנים. חלק מהפרסומים אינם ידיעיים ביבליוגרפית.

2. שישה גליונות עתונים שהדפיסו גולי האצ"ל והלח"י במחנות המעצר באפריקה, אליהם נשלחו למאסר על ידי ממשלת המנדט. סודן, קניה ואריתריאה, 1945-1948.

74. LARGE COLLECTION OF REVISIONIST BOOKLETS AND PROCLAMATIONS / NEWSPAPERS FROM THE DETENTION CAMPS IN AFRICA

1. Large collection of revisionist booklets, leaflets, newspapers and proclamations, printed or copied on behalf of the organizations: Betar, Etzel, and Lechi. Eretz Israel, 1940s (several booklets were printed in the 1930s).

Rich varied collection reflecting the methodical intense struggle of the revisionist organizations against the British rule and the national institutes in Eretz Israel during the stormy times after the 1929 riots, during the 40s until the British left Eretz Israel and the State of Israel was established.

The collection is composed of 26 proclamations and leaflets (in Hebrew, English and Russian) and 38 booklets, newspaper issues and periodicals, many are stencil-copies distributed in the underground. Included in the collection: a notice on behalf of the HaBoker newspaper of the death of Ze'ev Jabotinsky who "died suddenly from a heart attack"; two issues of the Avuka newspaper, an internal circular of the Young Beitar Organization, Tel Aviv, 1940; "Jerusalem Being Liberated", journal of the National Military Organization in Eretz Israel (Etzel), Erev Rosh HaShana 1941; "BaMachane", newspaper published by the Department of Military Issues of the National Movement and Beitar in Eretz Israel, Letter no. 1, February; "B'Siman Kaddish", journal of the Ben Yosef regiment, Brit Yosef Trumpeldor in Eretz Israel, Tel Aviv, Erev Rosh HaShana 1945; "Af Al Pi", published by the National Military Organization. Three issues, 1946; "Herut", Issue no. 2, January 1947. (Yiddish); Four issues; "Confronting the British Terrorist Rule", [published by the Etzel], 1947; "The Second Front of the Hebrew People", [published by Lechi], [1947/8]; "Ask and we will Answer", Booklet 1, [published by the youth department of the National Military Organization in Eretz Israel], [1947]; "Facts and Responses", Periodical Bulletin for Members and Friends in the Army, City and Village, Booklet no. 2. Published by the publicity office of the Herut movement, 1948; "Kol HaHerut", Issue no. 2, Jerusalem, May 28, 1948; The Herut Movement – Its Tenets and Principles, 1948. Hebrew booklet and Yiddish booklet; etc. varied size and condition. Some of the advertisements are bibliographically unknown.

2. Six newspaper issues printed by Etzel and Lechi exiles in the detentions camps in Africa, sent to imprisonment by the Mandate government. Sudan, Kenya and Eritrea, 1945-1948.

Already from the early days of their detention, the exiles began to print daily newspapers which were primarily informative, composed of worldwide news heard on the radio, concerning Eretz Israel and the underground friction and the Jewish Settlement's struggle with the Mandate government. Some issues have news from the detention camps. [For more information, see Shulamit

74

Eliash's book "The Etzel and Lechi Exiles in the Detention Camps in Africa" 1944-1948, Bar Ilan University, 1996, pp. 70-73].

- Four issues of the "B'Galut Sudan" (in the Sudanese exile) newspaper. Samit [a military station 15 km. From Carthage], the Carthage internment camp in the Sudanese desert. February 21; 12-13, June 22, 1945. Issues no. 86, 172, 173, 181. One issue is typewritten and three others are stencil copies on single leaves (on one side only). Fair-good condition. Stains. Tears. One issue was damaged while copied.
- Issue of "B'Galut Asmara" newspaper. Internment camp in Asmara, Eritrea. May 6, 1946, Issue no. 132. Due to the lack of paper, the newspaper is handwritten on the reverse side of a Sharpshooter Certificate form issued by the Italian Royal Army. Minor tears, folding marks, stains.
- Issue of the newspaper "B'Galut Kenya, daily newspaper published in the Hebrew Exile Camp". Gilgil, Kenya. May 6, 1948, Issue no. 350. Stencil copy on three leaves (on side only). Good condition. Stains.

Opening Price: \$4000

Estimate: \$5000-7000

75

75. מתוים מקוריים לבולי קק"ל, 1949 - הכרזת העצמאות

שלושה מתוים מקוריים (דיו על קרטון) לבולי הקרן הקיימת לישראל, מעשה ידי יוסף רוס, 1949.

1. מתוה לבול "הכרזת העצמאות לישראל". הבול הונפק בשנת 1949, במספר שינויים (מיקום הטקסטים, כיוון היושבים מאחורי השולחן וצורת ישיבתם, דיוקנו של הרצל התלוי על הולון, סדר היושבים מצדדיו של בן-גוריון ומספרם). חתום. 16X24.5 ס"מ. כתמים, נייר-דבק, פגמים קלים בשוליים. שאריות דבק בצדו האחורי.

2. מתוה לבול "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני" - אנדרטת כביש הגבורה. הבול הונפק בשנת 1949 ובקטלוג הבולים הממוחשב של קק"ל הוא מכונה "הדרך לירושלים". הבול נדפס ללא שינויים, על-פי המתוה שלפניו. האנדרטה המופיעה על הבול עוצבה בידי הפסל משה ציפר (1902-1989), נבנתה בדצמבר 1948 והיא ממוקמת בסמוך לשוב משמר דוד. היא מעוצבת כאובליסק המתנשא לגובה 13 מטרים, העשוי מאבנים שהובאו משדות הקרב בדרך לירושלים, לציון הבקעת הדרך לירושלים במלחמת העצמאות. חתום. 16X24 ס"מ. כתמים, נייר-דבק, פגמים קלים בשוליים.

3. מתוה לבול בו מתנוססים ארבעה דגלים של מדינת ישראל. כפי הנראה, הבול לא הונפק מעולם. חתום. 15X25 ס"מ. כתמים.

פריטים מצורפים:

4. מעטפת יום ראשון, יום העצמאות תש"ט [1949]. על המעטפה הודבקו שני בולי קק"ל: "הכרזת העצמאות לישראל" ו"הדרך לירושלים" (הנזכרים לעיל, מס' 1-2), עם חותמות "יום הופעת הבול" וחותמת דואר מחיפה; על המעטפה נוספו חתימתו המקורית של דוד בן-גוריון בצירוף חותמת "דוד בן-גוריון, ראש הממשלה ושר הבטחון למדינת ישראל". 10X17.5 ס"מ. מצב טוב.

5-7. הצעות עיצוב (Essay) של בולי קק"ל "הבריגדה היהודית" (1945); "הדרך לירושלים" ו"הכרזת העצמאות לישראל" (עם תיקונים של רוס).

שלושתם בגודל 1:1 וחתומים "רוס".

8-9. צמד בולים "הכרזת העצמאות לישראל" (כחולים), לא מנוקבים; בול "הדרך לירושלים".

10. תעודה משנת 1945, עליה הודבק בול "הבריגדה היהודית" (מופיעה עליו חתימת האמן "רוס").

מעצב הבולים, המאייר והקריקטוריסט יוסף רוס (1911-1991) נולד באנטוורפן, בלגיה, ומעולם לא רכש השכלה פורמאלית בציור או באמנות. למד רפואה באוניברסיטת ברלין עד שנת 1933 (שנת עליית המפלגה הנאצית לשלטון), אז חזר לבלגיה, ובשנת 1935 עלה לארץ ישראל על סיפון האנייה "תל-אביב". בארץ פתח רוס משרד פרסום ובמקביל החל בציור רישומי דיוקנאות וקריקטורות פוליטיות. עיצב מספר בולים עבור הקק"ל. במהלך שנות עבודתו התפרסמו איוריו במרבית העיתונים היומיים בארץ וכן בעתונים בחו"ל. בתקופת המנדט התמקד רוס בנושא המאבק בשלטון הבריטי וקריקטורות אחדות שלו אף נפסלו על ידי הצנזורה. לאחר קום המדינה הקדיש את איוריו הסטיריים למאבקים בין-מפלגתיים ולקונפליקט הישראלי-ערבי. יצר סדרת רישומים של חברי הוועדה המיוחדת של האו"ם לענייני ארץ ישראל - ועדת אונסקו"פ, אשר ראתה אור באלבום מיוחד בשנת 1947.

פתיחה: \$4000

הערכה: \$5000-6000

75. ORIGINAL SKETCHES OF JNF POSTAGE STAMPS, 1949 – DECLARATION OF INDEPENDENCE

Three original sketches (ink on cardboard) for JNF postage stamps, made by Yosef Ross, 1949.

1. A sketch of the stamp “Israeli Declaration of Independence”. The stamp was issued in 1949, with several changes (the place of the texts, direction of those sitting behind the table and the manner in which they are sitting, Herzl’s portrait hanging on the curtain, the order of those sitting beside Ben Gurion and their number). Signed. 16X24.5 cm. Stains, tape, minor damages to margins. Glue residue on the reverse.

2. A sketch of the stamp “If I forget thee Jerusalem, my right hand shall be forgotten” – Road of Heroism monument. The stamp was issued in 1949. In the computerized JNF stamp catalogue it is called “The Road to Jerusalem”. The stamp was printed according to this sketch without any changes. The monument was designed by the sculptor Moshe Ziffer (1902-1989), constructed in December 1948 and located near the settlement Mishmar David. It is designed like an obelisk rising to the height of 13 meters, made from stones brought from the battlefields on the way to Jerusalem, to commemorate the breaking through of the road to Jerusalem during the War of Independence. Signed. 16X24 cm. Stains, tape, minor damage to margins.

3. A sketch of a stamp with four flags of the State of Israel. Apparently, the stamp was never issued. Signed. 15X25 cm. Stains.

Enclosed items:

4. First Day of Issue envelope, Independence Day 1949. On the cover were pasted two JNF postage stamps: “Israel’s Declaration of Independence” and “The Way to Jerusalem” (mentioned above, no. 1-2), with stamps of “First Day of Issue” and postal stamp from Haifa. On the envelope appears Ben Gurion’s signature and the stamp “David Ben-Gurion, Prime Minister and Minister of Defense of the State of Israel”. 10X17.5 cm. Good condition.

5-7. Essays of JNF stamps: “The Jewish Brigade”; “The Way to Jerusalem” and “Israel Declaration of Independence” (with corrections by Ross). All three are 1:1 and signed by Ross.

8-9. Pair of “Israel’s Declaration of Independence” stamps (blue), imperforate; “The Way to Jerusalem” stamp.

10. A certificate dated 1945, with “The Jewish Brigade” stamp (the stamp is signed “Ross”).

The designer of the postage stamps is the illustrator and caricaturist Yosef (Joseph) Ross (1911-1991), born in Antwerp, Belgium, never formally studied art or drawing. Studied medicine in the University of Berlin until 1933 (the year the Nazi party began its regime), at which time he returned to Belgium. In 1935 immigrated to Eretz Israel, on board of the ship “Tel-Aviv”. In Eretz Israel, Ross opened an advertising office and simultaneously began sketching political figures and caricatures. Designed several stamps for JNF. His illustrations were published in most of the daily newspapers in Eretz Israel and in newspapers abroad. During the Mandate years, Ross focused on the struggle

75

against the British government and a few of his caricatures were invalidated by the censor. After the establishment of the State of Israel, his satiric illustrations were dedicated to disputes between parties and to the Israeli-Arab conflict. Ross drew a series of sketches of the members of the United Nations Special Committee on Palestine – The UNSCOP, which was published in a special album in 1947.

Opening Price: \$4000

Estimate: \$5000-6000

76. אוסף קריקטורות מקוריות מאת דוש

אוסף קריקטורות מקוריות ומתווים מאת דוש, 1959-1962. "דוש" הוא כינוי האמנותי של קריאל גרדוש (1921-2000). נולד בבודפשט בשם קרל גרדוש (שם המשפחה במקור: גולדברג). סיים את בית הספר התיכון בעיר והחל בלימודים אקדמיים באוניברסיטת סגד. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה נשלח לעבודת כפייה. בשו בו לבודפשט נודע לו שהוריו ומרבית בני משפחתו נספו בשואה.

בראשית שנת 1946 עזב את הונגריה ועבר לפריז, שם למד ספרות השוואתית בסורבון. בראשית שנת 1948 עלה גרדוש לארץ ישראל, עבר את שמו ל"קריאל", הצטרף למחתרת הלח"י וצייר את הקריקטורות עבור ביטאונה, "המעש". עקב חוסר שליטתו בשפה העברית בחר להשתלב בעיתונות העברית כקריקטוריסט. לאחר רצח הרוזן ברנאדוט נעצר ולאחר שחרורו שימש כעורכו הגראפי של השבועון "העולם הזה" (בשנת 1953 נפצע כאשר פצצה הושלכה אל מערכת השבועון). באותה שנה הצטרף למערכת "מעריב", ופרסם בעיתון קריקטורה פוליטית יומית במשך שנים רבות. בהדרגה החל לעסוק גם בכתיבה של מאמרים, סיפורים ומערכונים ובמקביל פרסם גם בעיתון בשפה ההונגרית "אוי קלט". בשנת 1956 אייר דוש לראשונה את הדמות "ישראלק", שזכתה לפופולריות רבה בהיותה מייצגת את מדינת ישראל ואת דמות ה"צבר" הישראלי; מאוחר יותר אוית השם: "שרוליק".

באוסף שלפנינו מופיעים הפריטים הבאים:

• **110 קריקטורות לעתונות, מהשנים 1960-1962.** התפרסמו בעתון "מעריב" ובעתון הישראלי בשפה ההונגרית "אוי קלט" (Uj Kelet - "מזרח חדש"). קריקטורות אלה הן גרסאות סופיות (דיו על נייר), עם הנחיות לדפוס. הכותרות נכתבו בדרך כלל בכתב-יד, בעפרון. לעתים הודבק על הטקסט העברי טקסט בהונגרית, לפרסום ב"אוי קלט" לאחר הפרסום ב"מעריב". ברבות מהקריקטורות מופיעה דמותו של "שרוליק".

הקריקטורות עוסקות במגוון נושאים פוליטיים, מדיניים וחברתיים שעמדו על הפרק בראשית שנות ה-60, ביניהם היחסים עם ברית המועצות, יהדות אלג'יריה, העליה באינפלציה, הירידה מהארץ, שביתת פועלי נמל חיפה, פרשת חטיפת הילד יוסל'ה שוחמכר, ועידת ז'נבה השנייה, ועוד. כולן צוירו על דפי נייר רגילים, להוציא שבע קריקטורות, שצוירו על ניירות בריסטול עבים (שלוש מהן גדולות במיוחד - 70X25 ס"מ, 35X49 ס"מ, 40X35 ס"מ).

• **47 מתווים, מהשנים 1959-1962.** ביניהם: מתווי עפרון, מתוו לכרזת פרסום לסרט "הצד השלישי של המטבע" (צבע מים על נייר), פרסום ל"חימום מים חשמלי" (דיו על נייר), פרסומות לחברת "תלמה" (עפרון על נייר). קריקטורה עם הקדשה לשר אבא אבן (דיו על נייר), מספר מתווים לכרזת פרסום לתפאורה לתכנית "חתול בשק" של להקת "בצל ירוק", ועוד.

• **כ-13 דפים שונים:** מכתבים שנשלחו אל דוש, מכתב אל אבא אבן, איורים שאייר לכבוד הרופאים והאחיות בבית החולים "אסותא" (ביניהם איורים המתארים כאבי גב וקשיים בנשימה), ופריטים נוספים. גדול ומצב משתנים. קרעים, קמטים וגזירות בשולי חלק מהקריקטורות.

פתיחה: \$1500

הערכה: \$2000-3000

76. COLLECTION OF ORIGINAL CARICATURES BY DOSH

Collection of original caricatures and sketches by Dosh, 1959-1962.

Dosh is the pseudonym of Kariel Gardosh (1921-2000). Born in Budapest by the name of Karl Gardosh (originally: Goldberger) where he finished high school, and later began academic studies in the University of Szeged. When World War II broke out, he was sent to a labor camp. After the war, after returning to Budapest, he discovered that his parents and most of his family had perished in the Holocaust. At the beginning of 1946, left Hungary for Paris where he studied literature at the Sorbonne. In 1948, Gardosh ascended to Eretz Israel, changed his name to Kariel, joined the Lechi and drew caricatures for its journal, HaMa'as. Due to his lack of fluency in the Hebrew language, he chose to join the Hebrew media as a caricaturist. After the murder of Folke Bernadotte, Gardosh was arrested and after his release, he worked as the graphic editor of the magazine HaOlam HaZe. (In 1953, he was injured when a bomb was thrown at the magazine headquarters). That same year, he joined the Ma'ariv staff and published a daily political caricature in the newspaper for many years. Eventually, he began to write articles, stories and skits, and at the same time wrote for the Hungarian language newspaper Új Kelet (The New East). In 1956, Dosh first created the figure of Israelik, which became so very popular representing the State of Israel and the typical Israeli Tzabar. Later, the name was shortened to Srulik.

This collection includes the following items:

▪ 110 caricatures for newspapers from 1960-1962.

They were published in the Ma'ariv newspaper and in the Hungarian language Israeli newspaper Új Kelet. These caricatures are final versions (ink on paper), with printing instructions. The titles are usually handwritten in pencil. Sometimes, a text in Hungarian is pasted on the Hebrew text for publication in Új Kelet after its publication in Ma'ariv. Srulik appears in most of the caricatures. The caricatures deal with a variety of political, state and social topics on the agenda at the 1960s. They include the relations with the USSR, the Algerian Jews, inflation, leaving Israel for countries abroad (yerida), Haifa port workers' strike, the abduction of Yossele Schuchmacher, the second Geneva Convention etc. All were drawn on regular paper leaves, besides seven caricatures, which were drawn on heavy Bristol paper (three are especially large – 25X70 cm. 35X49 cm. 35X40 cm.).

▪ **47 sketches, from 1959-1962:** Pencil sketches, a sketch for a poster advertising the film "The Third Side of the Coin" (watercolor on paper), advertisement for an "electric water heater" (ink on paper), advertisements for the Telma Company (pencil on paper), caricature with dedication to Minister Abba Eban (ink on paper), several sketches for an advertisement poster, for scenery for the program "Cat in the Sack" of the Batzal Yarak (Green Onion) theatre and entertainment troupe.

76

▪ **Approximately 13 various leaves:** Letters sent to Dosh, a letter to Abba Eban, illustrations in honor of the doctors and nurses of Asuta Hospital (including illustrations depicting backaches and respiratory problems), and other items. Varied size and condition. Tears, creases and cutouts to margins of some caricatures.

Opening Price: \$1500

Estimate: \$2000-3000

77. COLLECTION OF 643 ORIGINAL ISRAELI CARICATURES

Collection of 643 original Israeli caricatures published in Davar and Davar L'Yeladim (for children) newspapers. They include 402 caricatures by Peretz Weinreich and 194 sketches by Abba Fenichel. Eretz Israel, 1960s.

This collection can be divided into two main categories:

1. Political and social caricatures. This category includes 449 caricatures of political and social subjects, mainly from the second half of the 60s; all ink on paper, most black and white. Were published in Davar newspaper.

The caricatures in this category deal humorously, cunningly and cuttingly with a variety of topics discussed in the daily papers and by the Israeli population during the 1960s, such as elections, the War of Attrition, diplomatic relations with the US, the state of Jews of the Eastern Block in general and particularly the Jews in the USSR, the relations of the USSR with Syria and Lebanon, the Rogers Plan (for peace between Israel, Egypt and Jordan), national soccer and the Olympic games, etc.

The caricatures of this category were illustrated by several caricaturists, some of them are leading Israeli caricaturists: 402 were illustrated by Peretz Weinreich [born in Warsaw, Poland, 1925; ascended to Israel after the establishment of the State and published caricatures for many newspapers. Weinreich is considered the senior Israeli caricaturist and one of the most productive. In 2008, he received the Golden Pencil award]. 47 were illustrated by various caricaturists: Dosh (Kariel Gardosh), Adar Darian, Peri (Franz Rosenfeld), Danny Kermen and S. Rotem.

2. Illustrations for stories and theater critics. This category includes 194 illustrations from that time. The illustrations (mostly ink sketches on paper) were all done by the artist Abba Fenichel (1906-1986) – one of the most prominent artists in the field of sketching in Israel – all with his signature.

These illustrations accompanied children's stories published in Davar L'Yeladim (for children) magazine as well as theater reviews published in Davar newspaper.

Varied size and condition.

Opening Price: \$3000

Estimate: \$4000-5000

77

77. אוסף הכולל 643 קריקטורות ישראליות מקוריות

אוסף הכולל 643 קריקטורות מקוריות, שפורסמו בעתונים "דבר" ו"דבר לילדים", ביניהן 402 קריקטורות מאת פרץ וינרייך ו-194 רישומים מאת אבא פניכל. ארץ ישראל, שנות ה-60.

האוסף שלפנינו ניתן לחלוקה לשתי חטיבות עיקריות:

1. קריקטורות פוליטיות וחברתיות. החטיבה כוללת 449 קריקטורות בנושאים פוליטיים וחברתיים, בעיקר מהמחצית השנייה של שנות ה-60; כולן איוריו דיו על נייר, רובן המכריע בשחור-לבן. ראו אור בעתון "דבר".

הקריקטורות בחטיבה זו נוגעות באופן הומוריסטי, מתוחכם ועוקצני במגוון נושאים אשר העסיקו את העתונות היומית ואת אזרחי מדינת ישראל במהלך שנות ה-60: מערכות-בחירות, מלחמת ההתשה, יחסים דיפלומטיים עם ארה"ב, מצב יהדות "הגוש המזרחי" ויהדות ברית המועצות בפרט, יחסי ברית המועצות עם סוריה ועם לבנון, מלחמת ההתשה, תכנית רוג'רס (לשלום בין ישראל, מצרים וירדן), כדורגל לאומי ומשחקים אולימפיים, ועוד.

הקריקטורות בחטיבה זו אוירו בידי מספר קריקטוריסטים, כמה מהם מחשובי הקריקטוריסטים הישראליים: 402 קריקטורות אוירו בידי פרץ וינרייך [יליד ורשה, פולין, 1925; עלה לארץ לאחר קום המדינה ופרסם קריקטורות בעתונים רבים. וינרייך נחשב לותיק הקריקטוריסטים הישראליים ולאחד הפוריים שבהם. בשנת 2008 הוענק לו פרס "עפרון הזהב"] ו-47 אוירו בידי קריקטוריסטים שונים: דוש (קריאל גרדוש), אדר דריאן, פרי (פרנץ רוזנפלד), דני קרמן ו-ש. רותם.

2. איורים לסיפורים ולבקורות תיאטרון. החטיבה כוללת 194 איורים מהתקופה דנן.

האיורים (רובם רישומי דיו על נייר) נעשו כולם בידי הצייר אבא פניכל (1906-1986) – מהציירים הבולטים באמנות הרישום בישראל – וכולם חתומים על ידו.

איורים אלה ליוו סיפורים לילדים שהתפרסמו בשבועון "דבר לילדים" וכן ביקורות תיאטרון שהתפרסמו בעתון "דבר" במדור "אחרי בכורה".

גודל ומצב משתנים.

פתיחה: \$3000

הערכה: \$4000-5000

77

78. LARGE COLLECTION OF PINS AND EMBLEMS

648 emblems, pins, hatpins, lapel pins and pendants.

Most of the items of this rich collection were made in Eretz Israel, but it also includes items made in Europe and the USSR. The collection includes many items from the first half of the 20th century and many items from the first decades following the establishment of the State of Israel (1950s-60s), among them many rare items.

See Hebrew description for partial list of organizations, circumstances, institutes and events for which the pins in this collection were made.

Varied size and condition, most in good condition.

Opening Price: \$5000

Estimate: \$6000-8000

78

78. אוסף גדול של סיכות וסמלים

648 סמלים, סיכות, סיכות-כובע, סיכות-דש ותליונים.

מרבית הפריטים באוסף העשיר שלפנינו יוצרו בארץ ישראל, אך ביניהם גם פריטים שנוצרו באירופה ובברית המועצות. האוסף כולל פריטים רבים מהמחצית הראשונה של המאה ה-20 ופריטים רבים מהעשורים הראשונים שלאחר הקמת מדינת ישראל (שנות ה-60-50); ביניהם פריטים נדירים רבים.

להלן רשימה חלקית של הארגונים, הנסיבות, המוסדות והאירועים שלכבודם נוצרו הסיכות הנמצאות באוסף שלפנינו: אגודת הספורט של שארית הפליטה בגרמניה; מועדון ספורט "הכח" וינה; "בר כוכבא" סאראייבו; חברת "עזרה בצרות" בוקרשט (1933); חברת "תעלת המכאוב" (1925); כופר הישוב; "מגויס"; קול האדמה; "מכבי"; בית"ר; אצ"ל; לח"י; תנועת החרות; פלמ"ח; הגנה; גדנ"ע; קק"ל; קרן היסוד; נח"ם (נוער חלוצי מאוחד); החלוץ; גמנסיה "הרצליה" בתל-אביב; גימנסיה ירושלים; סיכות רבות עם המלה "ציון" וסיכות עם מגן-דוד או דגל מדינת ישראל (חלקן סיכות אמיל מוקדמות); תליוני אמיל עם עשרת הדברות; סיכות לכבוד ימי העצמאות של מדינת ישראל; מגן דוד אדום ומוסדות העוסקים ברפואה; סיכות וסמלים צה"ליים מתקופות שונות; החטיבה היהודית הלוחמת ("הבריגדה היהודית"); סיכות של קונגרסים ציוניים; הלגיון הבריטי (Royal British Legion); "עזרא"; בני עקיבא; הנוער העובד והלומד; הבונים; השומר הצעיר; הצופים; צופי בריאות; תנועת העבודה הציונית; אגודת ישראל; הפועל המזרחי; סיכות ערים וסיכות מטעם מועצות מקומיות ואזוריות; חברות תחבורה: דן, אל-על, רכבת ישראל, דרום יהודה; יריד המזרח; דן חסכן; משטרת ישראל; משטרת פלשתינה (משטרת המנדט); תערוכת הפרחים, התערוכה החקלאית, חג הפרח, חובבי הטבע בישראל; שלח את עמי; מרד גטו ורשה; סיכות עם דיוקנאות הרצל, ביאליק, ז'בוטינסקי, י"ל פרץ, מאיר דיזנגוף, הנרייטה סאלד; גדוד מגיני השפה העברית; ויצו; נעמ"ת; סיכת כסף "בעד מסירות להדסה" עם עבודת פיליג'רן מרשימה; ופריטים רבים נוספים. גודל ומצב משתנים, רובם במצב טוב.

פתיחה: \$5000

הערכה: \$6000-8000

78

78

שִׁמְרָה דְּמַעֲרָה כְּנֹאֲרָה

[illegible]

Absentee Bidding Form

טופס הצעת מחיר

Full Name					שם מלא
Address					כתובת
Tel	Fax	Cellular	סלולארי	פקס	טלפון
Email	ID / Passport No.	ת.ז. / דרכון		דואר אלקטרוני	
Signature		Date		תאריך	חתימה

| שובר שוויון
Tiebreaker | *מחיר מירבי מוצע ב-\$
Max. Offered Price
in US\$ | שם הפריט ותיאורו
Name and Description of Item | מספר פריט
Item No. |
|---------------------------|--|--|-----------------------|
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |

* לא כולל עמלה ומע"מ not including commission and VAT

טלפון: 077-5140223 פקס: 077-5140167 kedem.ltd@gmail.com www.kedem-auctions.com

הנחיות להגשת הצעת מחיר: הטופס מיועד למבקשים להשתתף במכירה אך נבצר מהם מלהגיע או למבקשים להשתתף במכירה באמצעות הטלפון. מילוי הטופס מהווה הוראה של מגיש ההצעה לקדם - בית מכירות פומביות בע"מ לרכוש עבורו את הפריט/ים המופיעים בו, וזאת במחיר הנמוך ביותר האפשרי ובלבד שלא יעלה על המחיר המירבי המפורט להלן. מילוי הטופס מהווה התחייבות של מגיש ההצעה לרכוש את הפריט במחיר הפתיחה במקרה בו לא תהיה כל הצעה נוספת לרכישת הפריט מצד קונים אחרים. קדם תעשה כמיטב יכולתה למלא אחר ההוראות. אולם, לא תוטל עליה שום אחריות בגין אי ביצוע הוראות הצעת המחיר. במידה והצעתו המירבית של מגיש ההצעה תהיה זהה להצעה אחרת, יכול מגיש ההצעה להורות לקדם - בית מכירות פומביות בע"מ להעלות את הצעתו במדרגה אחת נוספת על ידי סימון העמודה שכותרתה "שובר שוויון". הנני מאשר כי קראתי את תנאי המכירה והאחריות המופיעים בקטלוג ואני מסכים להם.
עמלת הקניה היא 23%.

Instructions for Absentee Bidding: This form is intended for those who wish to participate in the auction but can not attend it in person, or those who wish to participate in it by phone. Filling of this form acts as an instruction of the bidder to Kedem Auction House Ltd. to purchase for him the item/s which are listed in it at the lowest possible price, as long as it does not exceed the maximum price detailed in this offer. Filling this form acts as an obligation by the bidder to purchase the item at its opening price in case there aren't any other bids on the item by other potential buyers. Kedem will do its best to fill these instructions, but will not assume any responsibility for not executing these bidding instructions. In case the maximum offer of the bidder will be identical to another offer, the bidder can instruct Kedem Auction House Ltd. to raise his offer by one step by marking the column titled "Tiebreaker". This bid is in accordance and subjected to the conditions of purchase, as detailed at "terms of sale" section.
Buyers Premium: 23%.

Terms of Sale

תנאי מכירה

1. "קדם - בית מכירות פומביות" (להלן "קדם") פועלת כשלושה מטעם מוכרי הפריטים המוצעים למכירה פומבית.
2. "קדם" תפיק קטלוג לכל מכירה (להלן: "הקטלוג") ובו יפורטו, בין היתר, הפריטים המוצעים למכירה, מספריהם ומחירי הפתיחה שלהם. למען הסר ספק, התנאים המופיעים בקטלוג ניתנו לשמש לצרכי מידע בלבד לקונה ואין בהם כל אחריות לגבי תאור, יחוס, בעלים קודמים, תקופה, מקור או כל נתון אחר.
3. המזכירים אשר מופיעים ברשימת הפריטים, הינם מחזירי מנימום ואינם מוודאים הערכה.
4. "קדם" תמנה אדם לתפקיד מנהל מכירה, שיהיה אחראי מטעמה, בין היתר, לעריכת המכירה הפומבית וניהולה.
5. מנהל המכירה שומר לעצמו את הזכות למנוע השתתפות במכירה מאנשים שאינם מעוניינים בהשתתפותם. למנוע המכירה הסמכות הבלעדית לקבוע מי זכה במכירה, לבטל מכירה של פריט כלשהו (גם אחרי מכירתו), או להעמידו מחדש למכירה והוא ע"י שיקול דעתו הבלעדי. כן רשאי מנהל המכירה להוסיף או להוציא פריט מהמכירה, או לשנות נתונים לגבי פריט המוצע למכירה שנתקבלו לאחר הדפסת הקטלוג.
6. ההשתתפות במכירה מותנית בקבלת שלטית ממוספרת. הקונה בכוח יציטיד לפי המכירה, בשלטית ממוספרת כאמור, אשר תשמשו לצורך הצבעה במכירה.
7. המכירה תתנהל בדולרים של ארה"ב.
8. "מחיר פטיש" לעניין המכירה הפומבית משמע הסכום הנקוב כהצעת קונה בכוח שהצעתו נתקבלה ע"י תנאים אלה. מיד לאחר הקשת ה"פטיש" והכרזת מספרו הסיידורי של הקונה בכוח ע"י מנהל המכירה, תיחשב הצעת הקונה בכוח כנתקבלה הפריט שהוצג למכירה יהפוך לקנייני של אותו קונה מציע ההצעה (להלן: "הקונה הרוכש"). בכפוף לביצוע מלוא התחייבויותיו לתשלום ע"י הסכם זה. הקונה בכוח שהצעתו נתקבלה ישלם ל"קדם", בתוספת למחיר הפטיש, עמלה בשיעור 23% בתוספת מע"מ (על העמלה). התשלום המלא יישלם מיד בסיום המכירה.
9. ניתן לשלם במונח (שקלים או דולרים), המחאה (שקלים או דולרים), כרטיס אשראי או העברה בנקאית.
10. לקונה אשר ישלם תוך 7 ימים מיום המכירה במונח (שקלים או דולרים), בהמחאה שקלית או בהעברה בנקאית, תינתן הנחה בסך 3%.
11. באחריות הקונה לדאוג להוצאת הפריטים שרכש, ישירות ממשרדי "קדם", או באמצעות שליח או חברת משלוחים מטעמו. במקרה שהרוכש יבקש, "קדם" תוכל, ללא אחריות מצידה, לארוז ולשלוח את הפריטים בתשלום מלא על חשבון הקונה. לתעריף אריזה ומשלוח יש לפנות למשרדי "קדם". המחיר מותנה בסוג האריזה, חברת המשלוח וארץ היעד.
12. תשלום בשקלים עבור פריט שמחירו נקוב בדולרים ארה"ב, יחושב לפי שער החליפין (שער יציג) של דולר ארה"ב המפורסם ע"י בנק ישראל ביום המכירה.
13. כל פיגור בתשלום, יגרוז חיוב רביית פיגורים על הסכום החייב בשיעור של 2% לחודש בתוספת הפריט המצודה לשער הדולר ארה"ב.
14. הרוכש פריט כל שהוא, בין אם לעצמו ובין אם עבור אדם אחר, מתחייב לשלם עבור הפריטים ולקחתם. בידי מנהל המכירה הסמכות לקוט כל האמצעים שיראו לו על מנת שהרוכש יעמוד בהתחייבותו ובין השאר גם לבטל מכירה, למכור הפריט לאחר, לחייב את הרוכש בהוצאות שנגרמו למנהל המכירה כולל ריבית והוצאה, להגיש תביעת פיצויים, לעכב שחרור הפריט ולהוסיף לסכום המגיע את ההוצאות שנגרמו.
15. "קדם" אחראית כלפי הקונה בכוח ליתן מידע באשר למהות הפריט, מקוריותו ומצבו. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, מובהר בואת כי מידע המסר ע"י "קדם" ניתן במעמדה כשלושה מטעם המוכר ומבוסס על מידע מצטבר ויסיקן ממונים מטעמה. על כל קונה בכוח לבדוק במהלך הצעת הפריטים לקהל במועדים שלפני המכירה, את מצבו, גודלו, מקורו, טיבו וערכו של הפריט. מבלי לגרוע מהאמור, לקונה הזוכה נתונה הזכות להשיג ככתב בפני "קדם" בכל הנוגע למקוריותו ומצבו והוא לא יאחר מ-30 יום ממועד המכירה. היה ויזכה ל"קדם" שאכן נפלה טעות במידע שנמסר לגבי הפריט, תשיב "קדם" לקונה הזוכה את הסכום ששולם כנגד החזרת הפריט לחזקתו. ביצוע "קדם" ולכזה כאמור, לא יזיז לקונה כל תביעה ו/או דרישות נוספות כלפיה.
16. הקונה מתחייב לקבל לחזקתו את הפריט שרכש ולהשלים את התחייבויותיו לתשלום לא יאחר משבוע ממועד המכירה. למען הסר ספק, מסירת החזקה בפריט תעשה רק לאחר שהושלם הקונה את מלוא התחייבויותיו לתשלום.
17. "קדם" תיציג ללא תשלום לקוחות אשר נבצר מהם או אינם מעוניינים להשתתף במכירה. לקוחות אלו יתבקשו למלא עד יום המכירה את "טופס הצעת מחיר" המופיע בקטלוג המכירה או באתר האינטרנט של "קדם". למען הסר ספק, כל מעשה ו/או מחלל בקשר לייצוג כאמור, אין בהם כדי להטיל על "קדם" ו/או על הפועלים מכוחה חבות מכל סוג. "טופס הצעת מחיר" יתקבל עד שלוש שעות לפני שעת המכירה.
18. לקוחות המעוניינים להשתתף במהלך המכירה באמצעות הטלפון, מתבקשים לפנות מראש ובהקדם לצורך תיאום מלא יאחר משלש שעות לפני שעת המכירה.
19. לבתי המשפט המוסמכים בעיר ירושלים מוקנית סמכות השיפוט היחידה והבלעדית בכל כססון הנוגע לעניינים הנכבדים ו/או הקשורים לכריתת ו/או למסירת הפריט בין "קדם" לבין הקונה.
20. בכל מקרה של חילוקי דעות, הנוסח העברי הוא הקובע.
18. Any potential purchaser who wishes to participate in the auction via telephone shall make the necessary arrangements within a reasonable time before commencement of the auction and no later than 3 hours before the auction
19. The courts of Jerusalem, Israel, shall have the sole jurisdiction in any dispute between "Kedem" and the purchaser or any potential purchaser, based on the details of this agreement and/or related to the sale and/or to the transfer of any item.
20. In any case of doubt the Hebrew version of this Terms Of Sale will be the binding document.

